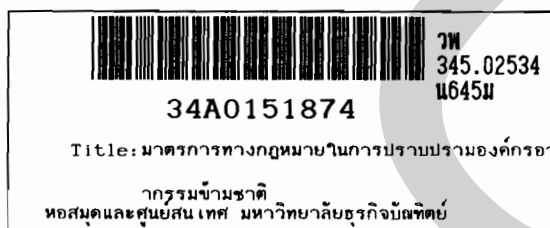

มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ
ที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี : ศึกษาเฉพาะกรณีมาตรการตามอนุสัญญา
สหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000

นิรมล รามชาวกูร

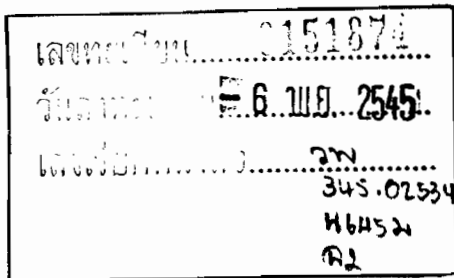
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2545

ISBN 974-281-808-8

**LEGAL MEASURES TO SUPPRESS TRANSNATIONAL ORGANIZED
CRIMES RELATING TO PROSTITUTION : A STUDY ON THE
MEASURES OF UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST
TRANSNATIONAL ORGANIZED CRIMES A.D. 2000**

NIRAMOL RANGCHANGKOON

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School, Dhurakijpundit University

2002

ISBN 974-281-808-8

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ชื่อวิทยานิพนธ์ มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี : ศึกษาเฉพาะกรณีมาตรการตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000

เสนอโดย ร้อยโทหญิง นิรมล รวงช่างกูร

สาขาวิชา นิติศาสตร์ (กฎหมายอาญา)

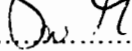
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม -

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

 ..... ประธานกรรมการ

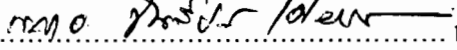
(ศ.ดร.คณิต วัฒนนคร)

 ..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ)

 ..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ผศ.มาลี พฤษพงษ์สวัสดิ์)

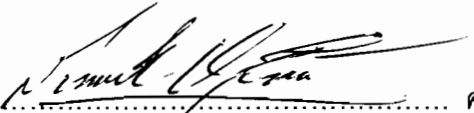
 ..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(พ.ต.อ. ดร.ณรัชต์ เศรษฐนันท์)

 ..... กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย

(รศ.วีระพงษ์ บุญโญภาส)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

 ..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รศ.ดร.สมพงษ์ อรพินท์)

วันที่ 18 เดือน 11

พ.ศ.

2545

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของท่าน ศาสตราจารย์ ดร. คณิต ฦ นคร ประธานกรรมการสอบ อาจารย์ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ กรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย ผู้ช่วย ศาสตราจารย์มาลี พฤษัยพงสาวลี และ พันตำรวจเอก ดร. ณรัชต์ เสวตนันท์ กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและชี้ข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ และสำเร็จในที่สุด

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ กล่าวคือ คณะอาจารย์ทางด้านกฎหมายทุกท่านที่ให้ข้อมูลและให้กำลังใจตลอดมา บุคลากรของมหาวิทยาลัย สถาบันกฎหมายและเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดต่าง ๆ ที่ได้อำนวยความสะดวกและให้ความกรุณา ตลอดมา

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยหวังว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้คงมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษากฎหมาย และเจตนารมณ์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการสานต่อให้เป็นรูปธรรมเพื่อประโยชน์ ในการดูแล สังคมต่อไป สำหรับความผิดพลาดใด ๆ หากมี ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ร้อยโทหญิงนิรมล รามชากร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ม
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐานของการศึกษา.....	9
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	9
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	9
1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2. องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการค้าประเวณี	
2.1 องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ.....	12
2.1.1 ความหมายและคำจำกัดความ.....	12
2.1.2 โครงสร้างและการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมใน ต่างประเทศ.....	17
2.1.3 โครงสร้างและการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรม ในประเทศไทย.....	25
2.1.4 โครงสร้างและการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ในประเทศไทย.....	31
2.2 การค้าประเวณี.....	33
2.2.1 ความหมายและคำจำกัดความ.....	33
2.2.2 สถิติและการดำเนินการค้าประเวณี.....	33
2.3 การค้าประเวณีโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ.....	34

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.3.1	การนำหญิงและเด็กจากต่างประเทศเพื่อมาค้าประเวณี ในประเทศไทย.....	35
2.3.2	การนำหญิงและเด็กชาวไทยไปค้าประเวณีในต่างประเทศ.....	37
2.3.3	การท่องเที่ยวทางเพศ.....	39
2.3.4	วิธีดำเนินการค้าประเวณีโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ.....	41
2.4	กลุ่มบุคคลผู้มีความสัมพันธ์กับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ.....	46
3.	มาตรการทางกฎหมายตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรม ข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000	
3.1	ความเป็นมา ผลทางกฎหมายและวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ.....	50
3.2	กำหนดคำนิยามของคำว่า “องค์กรอาชญากรรม”.....	52
3.2.1	กลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรหรือองค์กรอาชญากรรม.	52
3.2.2	อาชญากรรมร้ายแรง.....	53
3.2.3	กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง.....	53
3.2.4	ความผิดมูลฐาน.....	54
3.2.5	ความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติ.....	54
3.3	ขอบเขตของการใช้บังคับ.....	56
3.4	การกำหนดความผิดมูลฐาน.....	56
3.4.1	การกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะ องค์กรเป็นความผิดอาญา.....	57
3.4.2	การกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมเป็นความผิด อาญา.....	61
3.4.3	การกำหนดให้การฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นความผิดอาญา.....	65
3.4.4	การกำหนดให้การจัดวางความยุติธรรมเป็นความผิดอาญา.....	66
3.5	มาตรการต่อต้านการฟอกเงิน.....	70
3.6	การบัญญัติภาระหน้าที่ของประเทศภาคีลงในบทบัญญัติแห่งอนุสัญญา.....	71
3.6.1	ภาระหน้าที่ตรากฎหมายภายในและออกกฎระเบียบข้อบังคับ.....	72
3.6.2	ภาระหน้าที่ในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศ.....	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.6.3 ภาระหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมและเทคนิค....	72
3.6.4 ภาระหน้าที่สร้างมาตรการป้องกัน.....	73
3.7 บทบัญญัติในทางเทคนิคอื่น.....	73
4. ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีตามระบบกฎหมายไทย	
4.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการค้าประเวณีในประเทศไทย.....	75
4.1.1 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539.....	75
4.1.2 พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปราม การค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540.....	76
4.2 ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญาเพื่อปราบปราม องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี.....	78
4.2.1 ผู้กระทำความผิดหลายคน.....	78
4.2.2 ความผิดฐานเป็น “อั้งยี่”.....	81
4.2.3 ความผิดฐานเป็น “ช่องโจร”.....	82
4.3 หลักในเรื่อง “พยานหลักฐาน”.....	83
5. วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้าน องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 เพื่อนำมาบังคับใช้ปราบปราม การค้าประเวณีโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ	
5.1 มาตรการกำหนดคำนิยามความหมาย.....	85
5.1.1 กลุ่มอาชญากรรมที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร.....	86
5.1.2 ความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติ.....	88
5.2 มาตรการกำหนดให้การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมถือเป็น ความผิดอาญา.....	89
5.3 มาตรการกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมเป็น ความผิดอาญา.....	106
5.4 การกำหนดให้การจัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดทางอาญา.....	110

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6. สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุป.....	121
ข้อเสนอแนะ.....	127
บรรณานุกรม.....	134
ภาคผนวก.....	141
ประวัติผู้เขียน.....	220

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดง โครงสร้างองค์กรอาชญากรรมต่างประเทศ.....	21
2 แสดง โครงสร้างขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย.....	27
3 แสดง วัฏจักรของสมาชิกและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับขบวนการอาชญากรรม ข้ามชาติ.....	46
4 แสดง องค์กรประกอบความผิดของอนุสัญญาฯ มาตรา 6 วรรค 1 (ก) (2).....	62
5 แสดง องค์กรประกอบความผิดของอนุสัญญาฯ มาตรา 6 วรรค 1 (ข) (1).....	63
6 แสดง องค์กรประกอบความผิดของอนุสัญญาฯ มาตรา 6 วรรค 1 (ข) (2).....	63
7 แสดง องค์กรประกอบความผิดของอนุสัญญาฯ มาตรา 23 (ก)	67
8 แสดง องค์กรประกอบความผิดของอนุสัญญาฯ มาตรา 23 (ข)	67
9 แสดง รูปแบบการตกลงกันในลักษณะเป็นห่วงโซ่.....	93
10 แสดง รูปแบบการตกลงในลักษณะวงล้อ.....	93
11 แสดง องค์กรประกอบความผิดของอนุสัญญาฯ มาตรา 23 (ก) เปรียบเทียบกับ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309.....	113
12 แสดง องค์กรประกอบความผิดของอนุสัญญาฯ มาตรา 23 (ข) เปรียบเทียบกับ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138 และมาตรา 139.....	115

ชื่อวิทยานิพนธ์	มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี : ศึกษาเฉพาะกรณีมาตรการตามอนุสัญญา สหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000
ชื่อนักศึกษา	ร้อยโทหญิง นิรมล รางชางกูร
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์ (กฎหมายอาญา)
ปีการศึกษา	2545

บทคัดย่อ

ปัจจุบันอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี ได้พัฒนารูปแบบจากเดิมที่ต่างคนต่างกระทำ ไปสู่รูปแบบการรวมตัวและประสานงานของบุคคลหลายคน มีการวางแผนที่สลับซับซ้อน แบ่งแยกหน้าที่กันกระทำ โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการกระทำผิดเป็นขบวนการ ในลักษณะขององค์กรอาชญากรรม และขยายขอบเขตออกไปโดยสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับองค์กรอาชญากรรมในรัฐอื่น จนกระทั่งพัฒนาศักยภาพไปสู่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ มาตรการทั่วไปตามประมวลกฎหมายอาญาและมาตรการเฉพาะที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีไม่อาจใช้ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากมาตรการเหล่านี้ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อมุ่งหมายปราบปรามอาชญากรรมในลักษณะเป็นปัจเจกชน บทบัญญัติจึงขาดองค์ประกอบความผิดที่สำคัญอันเกี่ยวกับลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ทั้งเป็นมาตรการเดี่ยวปราศจากมาตรการสำคัญอื่นที่จำเป็นต้องนำมาใช้ส่งเสริมประสานงานให้สอดคล้องกันทั้งระบบ

จากการศึกษาวิเคราะห์อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร พบว่ามีมาตรการสำคัญหลายประการที่ประเทศไทยสมควรนำมาปรับใช้ เนื่องจากมาตรการดังกล่าวมีลักษณะพิเศษ สามารถใช้ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล โดยนำมาตรการกำหนดค่านิยม ความหมายของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร มาตรการกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นความผิดอาญามาบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในพระราชบัญญัติ มาตรการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 เพราะเหตุว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้มีบทบัญญัติครอบคลุมถึงการกระทำในลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการล่อลวงหญิงและเด็กไปค้าประเวณีซึ่งกระทำเป็นขบวนการเชื่อมโยงระหว่างประเทศ และครอบคลุมความผิดเกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา หญิงและเด็กไปเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น หรือเพื่อการอนาจาร หรือเพื่อการค้า

ประเด็นตามประมวลกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว อีกทั้งยังมีการนำหลักทฤษฎีสมคบมาบัญญัติเป็นความผิดฐานสมคบไว้แล้วจึงเป็นการง่ายและสะดวกที่จะนำความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งพัฒนามาจากทฤษฎีสมคบมาบัญญัติรวมไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย นอกจากนี้พระราชบัญญัตินี้ยังกล่าวถึงบทบัญญัติอื่น โดยมีเจตนารมณ์ให้ใช้ปราบปรามอาชญากรรมการค้าหญิงและเด็กอันเป็นอาชญากรรมธุรกิจทางเพศที่ร้ายแรง หากใช้กลไกของระบบกฎหมายอาญาปกติจะปราบปรามไม่สำเร็จ จะต้องมีระบบพิเศษและต้องเขียนกฎหมายโดยผนวกเทคนิคทางอาญาเข้าไปด้วย จึงต้องบัญญัติกฎหมายที่มีเนื้อความยืดหยุ่น ด้วยเหตุนี้จึงไม่สามารถนำเทคนิคทางกฎหมายเอาไปผนวกไว้ในประมวลกฎหมายอาญาได้ จึงจำเป็นต้องบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในกฎหมายพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และเห็นควรนำมาตรการกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดอาญา มาตรการการคุ้มครองพยานและช่วยเหลือผู้เสียหายมาบัญญัติเป็นความผิดเฉพาะไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานและผู้เสียหายในคดีอาญา ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างยกร่างเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป

ชื่อวิทยานิพนธ์	มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี : ศึกษาเฉพาะกรณีมาตรการตามอนุสัญญา สหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000
ชื่อนักศึกษา	ร้อยโทหญิง นิรมล รวงชาญ
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์ (กฎหมายอาญา)
ปีการศึกษา	2545

บทคัดย่อ

ปัจจุบันอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี ได้พัฒนารูปแบบจากเดิมที่ต่างคนต่างกระทำ ไปสู่รูปแบบการรวมตัวและประสานงานของบุคคลหลายคน มีการวางแผนที่สลับซับซ้อน แบ่งแยกหน้าที่กันกระทำ โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการกระทำผิดเป็นขบวนการ ในลักษณะขององค์กรอาชญากรรม และขยายขอบเขตออกไปโดยสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับองค์กรอาชญากรรมในรัฐอื่น จนกระทั่งพัฒนาศักยภาพไปสู่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ มาตรการทั่วไปตามประมวลกฎหมายอาญาและมาตรการเฉพาะที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีไม่อาจใช้ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากมาตรการเหล่านี้ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อมุ่งหมายปราบปรามอาชญากรรมในลักษณะเป็นปัจเจกชน บทบัญญัติจึงขาดองค์ประกอบความผิดที่สำคัญอันเกี่ยวกับลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ทั้งเป็นมาตรการเดี่ยวปราศจากมาตรการสำคัญอื่นที่จำเป็นต้องนำมาใช้ส่งเสริมประสานงานให้สอดคล้องกันทั้งระบบ

จากการศึกษาวิเคราะห์อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร พบว่ามีมาตรการสำคัญหลายประการที่ประเทศไทยสมควรนำมาปรับใช้ เนื่องจากมาตรการดังกล่าวมีลักษณะพิเศษ สามารถใช้ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล โดยนำมาตรการกำหนดคำนิยาม ความหมายของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร มาตรการกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นความผิดอาญามาบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในพระราชบัญญัติ มาตรการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 เพราะเหตุว่าพระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติครอบคลุมถึงการกระทำในลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการล่อลวงหญิงและเด็กไปค้าประเวณีซึ่งกระทำเป็นขบวนการเชื่อมโยงระหว่างประเทศ และครอบคลุมความผิดเกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา หญิงและเด็กไปเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น หรือเพื่อการอนาจาร หรือเพื่อการค้า

ประเด็นตามประมวลกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว อีกทั้งยังมีการนำหลักทฤษฎีสมาคมมาบัญญัติเป็นความผิดฐานสมคบไว้แล้วจึงเป็นการง่ายและสะดวกที่จะนำความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งพัฒนามาจากทฤษฎีสมาคมมาบัญญัติรวมไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย นอกจากนี้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวถูกบัญญัติขึ้น โดยมีเจตนารมณ์ให้ใช้ปราบปรามอาชญากรรมการค้าหญิงและเด็กอันเป็นอาชญากรรมธุรกิจทางเพศที่ร้ายแรง หากใช้กลไกของระบบกฎหมายอาญาปกติจะปราบปรามไม่สำเร็จ จะต้องมีระบบพิเศษและต้องเขียนกฎหมายโดยผนวกเทคนิคทางอาญาเข้าไปด้วย จึงต้องบัญญัติกฎหมายที่มีเนื้อความยืดหยุ่น ด้วยเหตุนี้จึงไม่สามารถนำเทคนิคทางกฎหมายเอาไปผนวกไว้ในประมวลกฎหมายอาญาได้ จึงจำเป็นต้องบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในกฎหมายพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และเห็นควรนำมาตรการกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดอาญา มาตรการการคุ้มครองพยานและช่วยเหลือผู้เสียหายมาบัญญัติเป็นความผิดเฉพาะไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานและผู้เสียหายในคดีอาญา ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างยกร่างเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป

Thesis Title   Legal measures to suppress transnational organized crimes relating to
Prostitution : A study on the measures of United Nations Convention
against transnational organized crimes A.D. 2000 .

Name   Lieutenant Niramol Rangchangkoon

Thesis advisor   Mr. Charnchao Chaiyanukij

Department   Law

Academic year   2002

ABSTRACT

Nowadays, the form of crimes relating to prostitution has developed from separately committing to the form of conspiracy and cooperation of many various groups of people, having complex plans and division of responsibilities by bringing modern technology to use in the commission of an offence as the movement in the manner of an organized crime and expanded the boundaries by making relations and cooperation with organized crimes in other states, and finally developed its potential to transnational organized crimes. The general measures according to the Criminal Code and specific measures prescribed in various acts relating to prostitution are impracticable to efficiently suppress transnational organized crimes since such measures were prescribed for the purpose of suppression the crimes in the nature of individual. The provision lacks essential elements of crimes concerning the nature of transnational organized crimes and it is sole measure without other necessary essential measures to contribute and compatibly cooperate by the whole legal system.

From the study and research into the United Nations Convention governing Transnational Organized Crimes, it is found that many important measures should be applicable for Thailand since such measures are special in nature to make use to efficiently and effectively suppress Transnational Organized Crimes relating to prostitution, and it is deemed advisable to add the measures of definition of the organized crimes, the measures to prescribe the accomplice in the organized crimes constitutes an offence criminally punishable, to the Measures to Protect and Suppress Women and Child Prostitution Act B.E. 2540, on the ground that the provisions of this Act extend to various commission of the offences relating to the seduction of women and child into prostitution in the manner of transnational organized crimes and the offence of procurements of

women and child to gratify the sexual desire of another person or the indecent act or prostitution according to the Penal Code and the Protection and Suppression the Prostitution Act B.E. 2539 for basis, in addition, to bring the theory of accomplice to prescribe as the offences of accomplice, it is easy and convenient to bring the offences of accomplice in the organized crime developed from the theory of accomplice to add to this Act. Apart from this, the said Act was prescribed with the intention to suppress the crimes of women and child trades which are serious sexual business crimes. At present, ordinary system of criminal law is not able to tackle these problems, but it is necessary to implement a special system and the prescription of law to add the criminal techniques to, so that the prescription of law has very long substances. Therefore, it is unable to add legal techniques to the penal code but instead it is necessary to add to the special law according to the said act and it is deemed advisable to prescribe the measures of criminalization of obstruction of justice, the measures of protection of witnesses and the assistance to and protection of victims as specific provisions in the assistance to and protection of victims which presently is underway of the draft to be promulgated as the law onwards.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการค้าประเวณีเป็นสิ่งที่มิคู่กับสังคมมาช้านานแล้ว จนเกือบจะกล่าวได้ว่าคู่มากับอารยธรรมของโลก สำหรับในประเทศไทยเริ่มมีการค้าประเวณีตั้งแต่เมื่อใดยังไม่เป็นที่ทราบกันแน่ชัด แต่จากการตรวจสอบค้นคว้าหาหลักฐานทางเอกสารพบว่าในกฎหมายตราสามดวง ซึ่งตราขึ้นในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 หรือพระเจ้าอยู่ทอง เมื่อปีพุทธศักราช 1904¹ และได้ปรับปรุงรวบรวมในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์เมื่อปีพุทธศักราช 2347 ได้กล่าวถึงหญิงนครโสเภณีในบทพระไอยการ ลักษณะฝ่าฝืน มาตราหนึ่ง บัญญัติถึงเรื่องการค้าขายนำหญิงนครโสเภณีเลี้ยงเป็นเมีย ชายและหญิงนครโสเภณีต้องรับโทษโดยถูกประจาน² นอกจากนี้ในจดหมายเหตุลาลูแบร์ทูตฝรั่งเศส สมัยสมเด็จพระนารายณ์ ในปีพุทธศักราช 2199 – 2231 ระบุว่าในสมัยนั้นกรุงศรีอยุธยา มีโสเภณีราว 600 คน และมีห้องโสเภณีอยู่ 4 แห่ง ตั้งอยู่ในย่านชุมชนชาวจีน อยู่ใกล้เคียงกับท่าเรือใกล้ตลาด ให้บริการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ³ จากหลักฐานดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการค้าประเวณีได้มีมาแล้วอย่างน้อยในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น อย่างไรก็ตามการค้าประเวณีอาจมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยแล้วก็เป็นได้ แต่ยังไม่พบหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร⁴

จากการตรวจ ค้นคว้าทางเอกสารไม่ปรากฏว่าในช่วงระยะเวลาตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาตอนต้นจนกระทั่งถึงก่อนการเลิกทาสในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การค้าประเวณี

¹ กุศล สุจรรยา. ภูมิหลังของคดีกบ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2524, หน้า 156.

² ประมวลกฎหมาย รัชกาลที่ 1 จุลศักราช 1166 พิมพ์ฉบับหลวงตรา 3 ดวง, ประชุมหนังสือประกอบวิชา. ร.แลงกาต์. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย เล่ม 2. พระนคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง, หน้า 5.

³ ศิริพร สะโครบานัด. "กระบวนการค้าหญิงไทยในประเทศไทย" ปัญหาการค้าหญิงและยุทธศาสตร์การแก้ปัญหา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัยสังคม, 2527, หน้า 6.

⁴ เทพชู ทับทอง. หญิงโคมเขี้ยว. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เจ้าพระยา, 2526, หน้า 157.

ก่อให้เกิดปัญหากระทบต่อสังคมไทยอย่างไร ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าช่วงระยะเวลาดังกล่าวสภาพสังคมไทยมีลักษณะไม่สลับซับซ้อน จำนวนประชากรและจำนวนโสเภณียังไม่หนาแน่นจึงไม่เกิดปัญหาดังกล่าว แต่หลังจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประกาศเลิกทาส ปัญหาการค้าประเวณีเริ่มทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะมีหญิงโสเภณีแพร่หลายเพิ่มขึ้น สาเหตุที่พอสันนิษฐานได้ประการหนึ่งคือทาสยังไม่สามารถปรับตัวเข้ากับชีวิตอิสระที่ไม่มีนาย และไม่มีผู้ทางการประกอบอาชีพอื่นใด ดังนั้นทาสหญิงจำนวนหนึ่งจึงแปรสภาพเป็นหญิงนครโสเภณีอยู่ภายใต้การควบคุมของนายโรงโสเภณีไป การมีโสเภณีแพร่หลายทำให้เกิดการติดต่อกันอย่างมากมาย และแพร่ระบาดไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในระบายนั้นได้มีการค้าหญิงจีนเพื่อส่งมาเป็นโสเภณีในประเทศไทยอย่างมากมาย และมีพวกอั้งยี่ควบคุมการตั้งโรงหญิงนครโสเภณีอยู่ลับ ๆ ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทอยู่เนื่อง ๆ ดังนั้นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติป้องกันสัจจรโรค ร.ศ. 127 ขึ้น เมื่อวันที่ 13 มีนาคม รัตนโกสินทร์ ศก 126 (พ.ศ. 2452) นับเป็นกฎหมายฉบับแรกที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโสเภณีของประเทศไทย

พระราชบัญญัติป้องกันสัจจรโรค ร.ศ. 127 มีบทบัญญัติรวม 30 มาตรา ใช้นโยบายควบคุมการค้าประเวณีโดยบังคับให้มีการจดทะเบียน (The Legalization System or Regulationist System)⁵ ผู้ที่จะเป็นนายโรงหญิงนครโสเภณี และผู้เป็นหญิงนครโสเภณีจะต้องขอใบอนุญาตจากรัฐ และเสียค่าธรรมเนียมให้รัฐ มีบทบัญญัติห้ามมิให้ชายเป็นนายโรงหญิงนครโสเภณี (มาตรา 5) นายโรงจะรับเลี้ยงหญิงไว้ในโรงหญิงนครโสเภณีก็เฉพาะแต่หญิงนั้นมีความสมัครใจ ห้ามบังคับล่อลวงหญิงให้เป็นหญิงนครโสเภณีด้วยอุบายประการใด และถือว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดอาญา (มาตรา 10, 30) และมีการตรวจสุขภาพหญิงนครโสเภณีเพื่อควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคติดต่อ (มาตรา 26)

พระราชบัญญัติป้องกันสัจจรโรค ร.ศ. 127 ใช้บังคับเรื่อยมาจนสงครามโลกครั้งที่ 1 สิ้นสุดลง ปรากฏว่ากรมโรคได้ระบาดแพร่หลาย การค้าทาสสตรีและเด็กเพิ่มขึ้น องค์การสันนิบาตชาติได้จัดให้มีการประชุมที่เจนีวาในปี ค.ศ. 1904 และในที่สุดได้ร่างอนุสัญญาเจนีวา ว่าด้วยการปราบปรามการค้าทาสผิวขาว ค.ศ. 1910 และอนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก (ค.ศ. 1921) ประเทศไทยได้ลงนามเป็นภาคีและให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาทั้งสองฉบับในเวลาต่อมา จากการเป็นภาคีและให้สัตยาบันดังกล่าว ประกอบกับแรงผลักดันจากอังกฤษให้ไทยช่วยตรวจตรา

⁵ บุญส่ง เผ่าทรง. "ปัญหาหญิงโสเภณีในประเทศไทย". วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2503, หน้า 17 และ 62.

⁶ Jean D.Cunha. The Legalization of Prostitution. Bangalore : Christian Institute For the Study of Religion and Society, 1991. P.P. 41 - 42.

ป้องกันการลักพาหญิงจีนส่งขายเป็นโสเภณีในหัวเมืองอาณานิคมของอังกฤษ กล่าวคือมีการซื้อขายหญิงจีนจากฮ่องกงเข้าสู่ประเทศไทย และส่งตัวไปยังมลายู สิงคโปร์⁷ ทำให้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวขณะปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชทรงตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหญิง พ.ศ. 2471 กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายฉบับแรก ที่ใช้กับกรณีความผิดในเรื่องการค้าหญิงไปค้าประเวณีในต่างประเทศโดยตรง มีบทบัญญัติรวม 9 มาตรา กำหนดให้บุคคลเพียงสามประเภทเท่านั้นที่ต้องมีความผิด คือ ผู้นำเข้าหรือให้ผู้อื่นนำเข้า ผู้พาออกไปหรือให้ผู้อื่นพาออกไป และผู้รับหรือผู้จำหน่ายซึ่งหญิงหรือเด็กหญิงที่มีการนำเข้ามาในประเทศสยามหรือพาออกไปจากประเทศสยามเพื่อการรับจ้างทำแฉกกรรม (รับจ้างร่วมประเวณี) กฎหมาย ฉบับนี้ใช้บังคับมาจนถึงปี พ.ศ. 2540 เป็นเวลาถึง 79 ปี จึงถูกยกเลิกและใช้พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 แทน

พระราชบัญญัติป้องกันสัจจรโรค ร.ศ. 127 ได้ใช้เรื่อยมาเป็นเวลานานถึง 52 ปี โดยไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมแต่อย่างใด จนได้ถูกยกเลิกไปโดยพระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2503 โดยมีสาเหตุสำคัญสืบเนื่องมาจากการเรียกร้องผลักดันขององค์การสหประชาชาติอันมีเจตน์จำนงที่จะล้มเลิกการค้าประเวณี ปราบปรามการค้าบุคคลและการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของผู้อื่น และขจัดปัญหาเรื่องความเป็นทาส และการค้าทาสไม่ว่าในรูปแบบใด รวมทั้งการกระทำทั้งหลายอันเป็นการขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งรัฐบาลไทยในยุคสมัยนั้น ได้พิจารณาเห็นว่าประเทศไทยได้เจริญทัดเทียมกับอารยะประเทศแล้ว และในฐานะเป็นสมาชิกแห่งองค์การสหประชาชาติ⁸ สมควรยกเลิกระบบการจดทะเบียนโสเภณี และประกาศใช้พระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2503 เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียกร้องขององค์การสหประชาชาติ

พระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 มีบทบัญญัติทั้งหมด 18 มาตรา มีนโยบายนำแนวคิดทางกฎหมายแบบปราบการค้าประเวณี (The Abolitionist System or the Tolerationist System)⁹ มาใช้บังคับ โดยถือว่าผู้ค้าประเวณีจะไม่ถูกสันนิษฐานว่าทำผิดทางอาญา และมีสิทธิ

⁷ อรรถพร จันทรทอง, "ปัญหาความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี : ศึกษาเฉพาะกรณีการไปค้าประเวณีในต่างประเทศ", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทระดับบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531, หน้า 7 - 9, 64 และ 109, อ้างถึง M.Charif Bassiouni Ved P. Nanda, "Slavery, Genocide, and Racial Discrimination", A Trastise on International Criminal Law, Vol.1 Chapter 10, P.518.

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6 - 8.

⁹ Jean D.Cunha. Ibid, P. 42.

เท่าเทียมกับพลเมืองทั่วไป แต่จะมีความผิดในกรณีค้าประเวณีในลักษณะเชิงชุมชน เตรีอเตร่ คิดตามแนะนำตัวตามสถานที่ต่าง ๆ อันเปิดเผยและน่าอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญต่อประชาชน¹⁰ ทั้งนี้ โดยเห็นได้จาก มาตรา 5 ที่บัญญัติใจความลักษณะดังกล่าว และชื่อพระราชบัญญัติก็ยังคงใช้คำว่า “ปรามการค้าประเวณี” อีกด้วย

แม้ประเทศไทยมีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย (law in book) ที่สอดคล้องกับการเรียกร้องของสังคมโลกแล้ว แต่ก็ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าเป็นอารยะประเทศ ต้องพิจารณาต่อไปว่าการนำกฎหมายไปปฏิบัติ (law in action) หรือการบังคับใช้ก่อให้เกิดผลตามเจตนารมณ์แล้วหรือไม่¹¹

พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับติดต่อกันยาวนานถึง 36 ปี โดยไม่มีการแก้ไข (พ.ศ. 2503 ถึง 2539) ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาเดียวกับสภาพสังคมและบ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก เช่นกัน ธุรกิจค้าประเวณีได้เติบโตและขยายตัวอย่างรวดเร็วกว้างขวางจากเดิมที่มีนายโรงซึ่งเป็นหญิงคอยควบคุมหญิงนครโสเภณีเท่านั้น กลับเปลี่ยนไปโดยมีผู้เข้าเกี่ยวข้องและแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีหลายฝ่าย เช่น พ่อเล้า แม่เล้า แมงคา นักเลงคุมช่อง และนายหน้าเอเยนต์หรือคนกลางทำหน้าที่จัดหา แนะนำ ชักชวน หลอกลวง ชู้เชิญให้บุคคลอื่นมาค้าประเวณี นอกจากนี้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ถูกนำเข้ามาใช้ค้าประเวณีและบริการทางเพศอย่างมาก และมีข่าวการหลอกลวงเด็กและผู้หญิงไปเป็นโสเภณี โดยการบังคับข่มขืนใจและมีการทำร้ายทารุณ หากขัดขืนไม่ยอมค้าประเวณี

การค้าประเวณีระบาดไปทั่วทุกแห่ง รวากับไม่มีกฎหมายควบคุมหรือรัฐสนใจปล่อยปละละเลย ไม่บังคับใช้กฎหมายเรื่องนี้อย่างจริงจัง จนดูเหมือนประเทศไทยสนับสนุนให้มีการค้าประเวณีจนกลายเป็นปัญหาระดับชาติส่งผลกระทบต่อสภาพลักษณะ ชื่อเสียง และเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างรุนแรง ทำให้ประเทศไทยได้รับการขนานนามว่าเป็น “ช่องแห่งโลก” (brothel of the world)¹²

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เกิดผลดังกล่าวคือ “ความล้มสมัยของกฎหมาย” พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 มีข้อบกพร่องและขาดมาตรการจัดการกับธุรกิจการค้าประเวณีที่พัฒนาขึ้นมาจากสมัยดั้งเดิมอย่างมาก ข้อบกพร่องเด่นชัดคือไม่มีบทบัญญัติที่จะเอาผิดต่อคนกลางเอเยนต์หรือนายหน้าผู้แสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีได้เพียงพอ แม้จะมี

¹⁰ เสริมศักดิ์ เทพาคำ. “ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงนครโสเภณีกับสังคมและกฎหมาย”.

บทสันติคดี เล่ม 20 ตอน 1, มกราคม 2505, หน้า 48.

¹¹ มาลี พุกภพพงศาวิ. “สตรีกับกฎหมาย”. นโยบายและแผนงานหลักสตรีระยะยาว (พ.ศ. 2535-2554). กรุงเทพมหานคร : คณะอนุกรรมการเฉพาะด้านจัดทำแผนหลักงานสตรี คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักงานปลัด สำนักงานนายกรัฐมนตรี, พ.ศ. 2537, หน้า 7.

¹² วันชัย รุจนวงศ์. “การค้าประเวณีและการค้าหญิงไทยไปต่างประเทศ”. สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด. กรุงเทพมหานคร, 2544. เอกสารอัดสำเนา, หน้า 1.

บทลงโทษแก่ผู้จัดหาบุคคลทำการค้าประเวณีเพื่อผู้อื่น เจ้าของผู้ดูแล ผู้จัดการสถานการค้าประเวณี และผู้ที่ขอมให้มีการค้าประเวณีเป็นปกติธุระในสถานที่ของตน แต่ก็มีอัตราโทษที่ต่ำไม่ก่อให้เกิดความขยาดกลัวหรือเจ็ดหลาบต่อผู้กระทำผิด เมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์อย่างมหาศาลที่ผู้กระทำผิดได้รับจากการกระทำผิด ส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหญิง พ.ศ. 2471 ก็มีบทลงโทษผู้กระทำผิดในขอบเขตจำกัดเพียงสี่ประเภทดังกล่าวเท่านั้น และมีอัตราโทษเบา ทั้งกฎหมายทั้งสองฉบับนี้ไม่มีอัตราโทษขั้นต่ำ ผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถใช้ดุลพินิจลงโทษแต่เพียงปรับประการเดียวก็ได้ อย่างไรก็ตามในขณะนั้นแม้ประเทศไทยจะมีประมวลกฎหมายอาญาที่มีบทลงโทษผู้เป็นธุระจัดหาหญิงไปเพื่อการอนาจารหรือสำเร็จความใคร่ของบุคคลอื่น (มาตรา 282, 283 และ 285) สามารถนำมาปรับใช้แก่ผู้ล่อลวงหญิงไปค้าประเวณีได้อีกส่วนหนึ่ง โขยมีอัตราโทษสูงกว่าพระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหญิง พ.ศ. 2471 แต่การที่พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับซึ่งเป็นกฎหมายพิเศษที่เกี่ยวข้อกับการค้าประเวณีและการค้าหญิงและเด็กโดยตรงแต่กลับมีบทลงโทษผู้กระทำผิดต่ำกว่าประมวลกฎหมายอาญา จึงเป็นการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายผู้ประพฤตินิยมชอบนำข้อบกพร่องของกฎหมายมาใช้ โดยบังคับใช้กฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้กระทำผิดความผิดโดยแจ้งข้อหาสอบสวน ฟ้องร้องดำเนินคดีเพียงแต่เฉพาะความผิดตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับที่มีบทลงโทษขั้นต่ำเท่านั้น

จากข้อบกพร่องต่าง ๆ และความไม่ตอบสนองต่อปัญหาการค้าประเวณีดังกล่าว จึงมีการตรากฎหมายขึ้นใหม่คือพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.2539 เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2539 และพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540 มีผลยกเลิกพระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหญิง พ.ศ. 2471 และใช้กฎหมายใหม่ทั้งสองฉบับนี้แทน

แม้มีการประกาศใช้กฎหมายฉบับใหม่ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 และพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 โดยกฎหมายทั้งสองฉบับได้ผ่านการปรับปรุงแก้ไข และนำมาตราการใหม่มาใช้เพื่อปราบปรามธุรกิจการค้าประเวณีให้เท่าทันกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน แต่ในขณะเดียวกันอาชญากรรมก็ได้หยุดนิ่งกับที่แต่มีการพัฒนากระบวนการกระทำผิดออกไปอย่างต่อเนื่องพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และเทคโนโลยีของโลก จนดูเหมือนว่าอาชญากรรมก้าวล้ำหน้ากว่ากฎหมายไปอย่างน้อยหนึ่งก้าวเสมอ เมื่อธุรกิจการค้าประเวณีสามารถทำ

ค่าไรอย่างมหาศาลประมาณ 47,000 ถึง 52,000 ล้านบาทต่อปี¹³ ในขณะที่ต้นทุนต่ำ จึงทำให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีอย่างเป็นล่ำเป็นสัน และเป็นสิ่งดึงดูดให้มีผู้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีเพิ่มมากขึ้น อาชญากรรมเกี่ยวกับการค้าประเวณีแต่เดิมมีลักษณะต่างคนต่างทำก็เปลี่ยนมาเป็นประสานงาน ติดต่อกันและร่วมมือกันกระทำความผิดเป็นขบวนการ และได้มีการพัฒนาศักยภาพไปสู่ความเป็น “องค์กรอาชญากรรม” (Organized Crime) คือมีการวางแผนการที่แบบลึกลับ แบ่งหน้าที่กันกระทำความผิด นำเอาศาสตร์ความรู้แขนงต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยีทันสมัยมาเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด องค์กรอาชญากรรมจะใช้ยุทธวิธีทุกรูปแบบเพื่อหาเด็กและหญิงมา ค้าประเวณีไม่ว่าจะเป็นการติดต่อ แนะนำ ชักจูง ล่อลวง ข่มขู่ และบังคับให้ค้าประเวณีโดยไม่สมัครใจ องค์กรอาชญากรรมจะเป็นผู้หาสถานที่สำหรับค้าประเวณีและจัดการเก็บรายได้และผลประโยชน์จากการค้าประเวณี หากผู้ถูกค้าประเวณีไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งจะต้องถูกทำร้ายทรมานและทรมานจนกว่าจะยอมปฏิบัติตามคำสั่งและถูกกักขังไว้หรือสภาพ

ยิ่งไปกว่านั้นในปัจจุบันเป็นยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการด้านต่าง ๆ โลกจึงไร้พรมแดน มีการเปิดกว้างทางด้านเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนการหาข้อมูลระหว่างรัฐหนึ่งไปยังอีกรัฐหนึ่งสามารถกระทำได้อย่างรวดเร็ว เป็นการเปิดช่องทางให้องค์กรอาชญากรรมที่กระทำความผิดเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีขยายขอบเขตการก่ออาชญากรรมไปยังรัฐอื่นเพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบง่ายขึ้น และได้รับผลประโยชน์จำนวนมากขึ้น ทั้งอาชญากรที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีในแต่ละรัฐยังได้สร้างสัมพันธ์และความร่วมมือต่อกันอีกด้วย ดังนั้นองค์กรอาชญากรรมที่กระทำผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีจึงมิได้หยุดยั้งก่ออาชญากรรมเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น แต่ได้พัฒนารูปแบบและวิธีการไปสู่รูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (transnational organized crime) เพื่อดำเนินธุรกิจการค้าประเวณีข้ามชาติซึ่งเป็นขบวนการ มีผู้กระทำความผิดและผู้เกี่ยวข้องอยู่ในหลายประเทศ มีทั้งชาวไทย ชาวต่างประเทศ และชาวต่างประเทศที่เข้ามาดำเนินธุรกิจอื่นในประเทศไทยบ้างหน้า ต่างพากันจัดตั้งขบวนการลักลอบพาหญิงและเด็กจากประเทศไทยไปค้าประเวณีในต่างประเทศ เช่น เยอรมัน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา เคนมารัก สวีเดน เป็นต้น หรือลักลอบนำหญิงและเด็ก จากต่างประเทศเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทย เช่น รัสเซีย ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม เป็นต้น ทั้งยังประกอบกิจการท่องเที่ยวทางเพศ (sex tour) นำนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยว เพื่อมุ่งหวังกิจกรรมทาง

¹³ ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ. “หวย ช่อง บ่อน ยาบ้า เศรษฐกิจนอกกฎหมายกับนโยบายสาธารณะในประเทศไทย”. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2543, หน้า 78-81.

เพศเป็นสำคัญ โดยจัดหาหญิงและเด็กพร้อมจัดเตรียมสถานที่ไว้คอยบริการทางเพศแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวเหล่านี้

นอกจากนั้นจากสภาพทางภูมิศาสตร์และความก้าวหน้าด้านการสื่อสารและคมนาคมของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียง ยังทำให้ประเทศไทยเป็นจุดผ่าน (Transit Country) ที่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมักใช้เป็นเส้นทางลักลอบนำคนจากประเทศผู้ส่ง (Source Country) ผ่านไปยังประเทศจุดหมายปลายทาง (Destination Country) อันเป็นการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติ ซึ่งมักจะลงเอยด้วยการถูกบังคับให้ค้าประเวณีในที่สุด

ด้วยเหตุที่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่กระทำความผิดเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีมีลักษณะของการกระทำความผิดเป็นการข้ามพรมแดนของแต่ละรัฐ มีรูปแบบซับซ้อน มีลำดับชั้นการบังคับบัญชา ปกปิดวิธีดำเนินการ ในบางครั้งผู้ร่วมขบวนการเองยังไม่รู้ด้วยซ้ำว่าหัวหน้าองค์กรที่อยู่เบื้องหลังคือผู้ใด และหัวหน้าองค์กรจะเป็นผู้มีการศึกษา มีความรู้ความสามารถในการวางแผนเตรียมการอย่างดี ทั้งอาจมีนายทุนหรือผู้มีชื่อเสียงในสังคมคอยให้ความช่วยเหลือ เมื่อองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีสำเร็จแล้ว ก็จะทำลายพยานหลักฐานจนยากที่จะติดตามจับกุม หรือหากถูกจับกุมก็จะมีกระบวนการข่มขู่ ประทุษร้ายพยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์ตลอดจนติดสินบนพยาน หากไม่เป็นผลก็จะวางแผนฆ่า ลักพาตัวพยานจนไม่มีพยานมาขึ้นชั้นการกระทำความผิด นอกจากนี้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีอาจมีการดำเนินธุรกิจที่สุจริตขึ้นบังหน้า เพื่อใช้เป็นแหล่งฟอกเงินที่ได้มาโดยมิชอบให้เสมือนเป็นเงินที่ได้มาโดยสุจริต

องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้นำเงินรายได้จำนวนมหาศาลนำไปสู่การเสริมสร้างอิทธิพลขององค์กรไม่ว่าในรูปแบบของอิทธิพลเหนือข้าราชการ หรือการใช้อำนาจทางการเงินเพื่อให้ตนเองรวมทั้งพวกพ้องเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง นำไปเสริมสร้างความเข้มแข็งและความคงอยู่ขององค์กร นำไปใช้เป็นต้นทุนในการกระทำความผิดขึ้นมามากครั้ง ก่อให้เกิดเป็นวัฏจักรของการก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับการค้าประเวณีอย่างไม่มีที่สิ้นสุด¹⁴

ปัจจุบันประเทศไทยมีมาตรการทางกฎหมายป้องกันและการแก้ไขปัญหาค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างเป็นรูปธรรม แม้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 และพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 ที่ใช้อยู่ในขณะนี้ได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นก็ตาม

¹⁴ วีระพงษ์ บุญโญภาส. "อาชญากรรมด้านหญิง ค้าเด็ก กับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการค้าฟอกเงิน". บทบัณฑิตย์ เล่ม 56 ตอน 2, มิถุนายน 2543, หน้า 210 - 223.

แต่กฎหมายทั้งสองฉบับ รวมทั้งกฎหมายอื่นที่ยังคงใช้บังคับในปัจจุบันเกือบทั้งหมดถูกสร้างและบัญญัติขึ้นมาบนพื้นฐานทัศนคติเพื่อใช้ปราบปรามการค้าประเวณีที่กระทำโดยปัจเจกบุคคลไม่ได้สร้างขึ้นเพื่อปราบปรามการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ¹⁵ ทั้งกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายเดี่ยวที่ไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่สอดคล้องและเพียงพอในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้¹⁶ ทั้งองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติสามารถใช้อิทธิพลและการคอร์รัปชันให้ผู้กระทำผิดหลุดรอดพ้นจากกระบวนการยุติธรรม โดยอาศัยช่องว่างของกฎหมายเดี่ยวแต่ละฉบับมาเป็นประโยชน์ได้ เป็นผลให้นับวันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติยิ่งก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับการค้าประเวณีเพิ่มสูงขึ้น

องค์กรสหประชาชาติได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความร้ายแรงที่เกิดจากการก่ออาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ที่นำมาซึ่งความเสียหายให้กับมนุษยชาติทั้งด้านเศรษฐกิจละสังคมอย่างมาก จึงได้สร้างมาตรการใหม่ ๆ เพื่อปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยร่างอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nations Convention against Transnational Organized Crime) ซึ่งมีประมาณ 127 ประเทศได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาฯ และได้ร่างพิธีสารอีก 3 ฉบับ คือ พิธีสารเรื่องการต่อต้านการลักลอบค้ามนุษย์ พิธีสารเรื่องการต่อต้านการลักลอบของผู้ย้ายถิ่นซึ่งมีประมาณ 80 ประเทศได้ร่วมลงนามแล้ว และมีพิธีสารเรื่องการต่อต้านการลักลอบผลิตและค้าอาวุธ ด้วยตระหนักร่วมกันว่าการก่ออาชญากรรมข้ามชาติโดยองค์กรอาชญากรรมได้กลายมาเป็นปัญหาที่ทุกประเทศจะต้องร่วมมือกันในการต่อต้านและแก้ไข เพื่อเป็นการสนับสนุนส่งเสริมความร่วมมือซึ่งกันและกัน ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้จึงสมควรศึกษารูปแบบ วิธีการและลักษณะการทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีในปัจจุบันควบคู่ไปกับการพิจารณาตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์และเปรียบเทียบมาตรการทางอาญาต่าง ๆ ในอนุสัญญาดังกล่าวเพื่อนำมาปรับใช้ ป้องกัน ปราบปราม ตัดตอนมิให้เกิดการกระทำผิดซ้ำเป็นวัฏจักรในความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้เหมาะสมกับสภาพ

¹⁵ วันชัย รุจนวงศ์. "องค์กรอาชญากรรม". เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการข้าราชการอัยการทั่วประเทศ ระหว่างประเทศ ระหว่างวันที่ 25 - 26 สิงหาคม 2544. สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด. หน้า 8.

¹⁶ วันชัย รุจนวงศ์. "องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ : วิฤตปัญหาที่ต้องแก้ไข". เอกสารประกอบการสัมมนา สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด. มิถุนายน 2544. หน้า 10.

และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยให้ดีขึ้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเสนอแนวคิด ทฤษฎีและเนื้อหาของมาตรการต่าง ๆ ในอนุสัญญาดังกล่าว โดยแต่ละส่วนของวิทยานิพนธ์จะ เสนอข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับการปราบปราม ควบคุมการค้าประเวณีที่กระทำ โดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และสภาพปัญหา ตลอดจนสรุปเสนอแนะแนวทางแก้ไขใน บทสุดท้าย

1.2 สมมุติฐานของการศึกษา

มาตรการทางกฎหมายทั้งในส่วนสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการ ป้องกัน ปราบปราม ควบคุมการค้าประเวณีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพที่เพียงพอต่อการ รับมือกับปัญหาการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ จึงสมควรที่จะต้องปรับปรุง แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน โดยนำมาตรการใน อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และ ปรับใช้ให้เหมาะสม

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อทราบถึงสภาพปัญหาการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ข้ามชาติในประเทศไทยว่ามีรูปแบบ ขบวนการ วิธีการอย่างไร ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม มากน้อยเพียงใด
2. เพื่อทราบถึงข้อบกพร่องและมาตรการทางกฎหมายและการแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน เพื่อตอบสนองต่อปัญหาการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ
3. เพื่อทราบถึงมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เน้นเฉพาะในส่วนมาตรการทางกฎหมายทั้งส่วนสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติ ตามที่บัญญัติไว้ใน อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และแนวความคิดทฤษฎีของมาตรการ ดังกล่าว
4. วิเคราะห์ สังเคราะห์ พิจารณานำมาตรการทางกฎหมายตามอนุสัญญาว่าด้วย การต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทย

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษาถึงสถานการณ์ทั่วไปของการค้าประเวณีข้ามชาติ กลุ่มองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการค้าประเวณี และรูปแบบ ขบวนการ วิธีการ ลักษณะการ การค้าประเวณีข้ามชาติ ตลอดจนกลุ่มผู้ทำการค้าประเวณี โดยมุ่งเน้นเฉพาะกรณีหญิงและเด็ก (เด็กหญิง และเด็กชาย) ซึ่งถูกล่อลวง ชู้เชิญ บังคับให้ค้าประเวณีข้ามชาติโดยไม่สมัครใจ หรือให้ค้าประเวณี เกินกว่าความสมัครใจ

2. ศึกษาบทบัญญัติกฎหมายของประเทศไทย ทั้งในเรื่องการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี การค้าประเวณีโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการทางกฎหมายในแต่ละช่วงระยะเวลา มาตรการทางอาญา ที่มีอยู่ในกฎหมายเหล่านั้น และความบกพร่องของบทบัญญัติและมาตรการดังกล่าว

3. ศึกษา ตีความ เปรียบเทียบ สังเคราะห์ และวิเคราะห์ทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับมาตรการตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้าน องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ แล้วนำมาปรับใช้กับประเทศไทยเพื่อป้องกัน ปราบปราม ควบคุม ตัดตอนการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บข้อมูล 3 วิธีคือ

1. ข้อมูลจากการค้นคว้า รวบรวมวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับทฤษฎี แนวความคิด บทบัญญัติ มติ อนุสัญญา กฎหมายต่างประเทศ กฎหมายไทย กล่าวคือทฤษฎี แนวความคิดทางอาญาวิทยา ปฎิญาสาสตร์ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กฎบัตรสหประชาชาติ มติและ อนุสัญญาแห่งองค์กรสหประชาชาติเกี่ยวกับปัญหาการค้าประเวณี อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วย การต่อต้านอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร กฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณีของ ต่างประเทศ นอกจากนี้ได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวม ตำรา หนังสือ วิทยานิพนธ์ วารสาร บทความ เอกสารประกอบการสัมมนาที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สันทนา ในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้ กฎหมาย เกี่ยวกับเรื่องการควบคุม ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีข้ามชาติ องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และความคิดเห็นเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพกฎหมาย และมาตรการทางกฎหมาย โดยสัมภาษณ์ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และทนายความ

3. ข้อมูลจากการเข้าร่วมฟังการสัมมนาในเรื่องเกี่ยวกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติและการค้าประเวณีข้ามชาติ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาและสถานการณ์ทั่วไปของการค้าประเวณีในประเทศไทยที่กระทำโดยองค์การอาชญากรรมข้ามชาติว่ามีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด
2. ทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์แนวคิด และมาตรการในกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์การอาชญากรรมข้ามชาติในปัจจุบันว่ามีข้อบกพร่องหรือไม่ อย่างไร
3. ทราบถึงวัตถุประสงค์ ขอบเขตการใช้บังคับ มาตรการทางกฎหมาย ทฤษฎีและแนวความคิด และยุทธวิธีอื่นๆที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร
4. ตั้งวิเคราะห์และวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่เหมาะสม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ

บทที่ 2

องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการค้าประเวณี

ในบทนี้จะศึกษาความหมายและคำจำกัดความหรือนิยามขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้ได้แน่ชัด เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้างและลักษณะทั่วไปขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ในขณะที่เดียวกันก็ศึกษาความหมายและคำจำกัดความในทางกฎหมายของ "การค้าประเวณี" เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการกระทำดังกล่าวในทางกฎหมาย การทราบความหมายข้างต้นจะทำให้เกิดแนวคิดหามาตรการทางกฎหมายเพื่อปราบปรามการค้าประเวณีที่ได้กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

2.1 องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

2.1.1 ความหมายและคำจำกัดความ

การที่จะให้ความหมายและคำจำกัดความขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาถึงความหมายของ "อาชญากรรม" และ "องค์กรอาชญากรรม" ว่ามีลักษณะอย่างไรเพื่อจัดกระบวนการความคิดหาความหมายและคำจำกัดความของ "องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ" ให้ได้ในที่สุด

ความหมายของอาชญากรรม

นักอาชญาวิทยาและสังคมวิทยาฝ่ายแรก ได้แก่ Clayton A Hartjen กล่าวว่า อาชญากรรมหมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลที่ได้ละเมิดและฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาญา¹ และ Edwin Sutherland มีความเห็นว่า อาชญากรรมคือการกระทำหรือพฤติกรรมที่ได้ฝ่าฝืนต่อกฎหมายอาญา ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะฝ่าฝืนต่อศีลธรรมหรือถูกประนามจากสังคมมากน้อยเพียงใด ก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นอาชญากรรม เว้นแต่ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้²

¹ Hartjen, Clayton. A Crime and Criminalization. 2 nd ed. New York : Robert E. Kriyer Publishing Co., 1978, P. 3.

² Sutherland, Edwin H and Cressey. Principle of Criminology. 6 th ed. Philadelphia : J.E. Lippincott Co., 1986, P. 4.

บทที่ 2

องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการค้าประเวณี

ในบทนี้จะศึกษาความหมายและคำจำกัดความหรือนิยามขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้ได้แน่ชัด เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้างและลักษณะทั่วไปขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ในขณะที่เดียวกันก็ศึกษาความหมายและคำจำกัดความในทางกฎหมายของ "การค้าประเวณี" เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการกระทำดังกล่าวในทางกฎหมาย การทราบความหมายข้างต้นจะทำให้เกิดแนวคิดหามาตรการทางกฎหมายเพื่อปราบปรามการค้าประเวณีที่ได้กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

2.1 องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

2.1.1 ความหมายและคำจำกัดความ

การที่จะให้ความหมายและคำจำกัดความขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาถึงความหมายของ "อาชญากรรม" และ "องค์กรอาชญากรรม" ว่ามีลักษณะอย่างไรเพื่อจัดกระบวนการความคิดหาความหมายและคำจำกัดความของ "องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ" ให้ได้ในที่สุด

ความหมายของอาชญากรรม

นักอาชญาวิทยาและสังคมวิทยาฝ่ายแรก ได้แก่ Clayton A Hartjen กล่าวว่า อาชญากรรมหมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลที่ได้ละเมิดและฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาญา¹ และ Edwin Sutherland มีความเห็นว่า อาชญากรรมคือการกระทำหรือพฤติกรรมที่ได้ฝ่าฝืนต่อกฎหมายอาญา ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะฝ่าฝืนต่อศีลธรรมหรือถูกประนามจากสังคมมากน้อยเพียงใด ก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นอาชญากรรม เว้นแต่ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้²

¹ Hartjen, Clayton. A Crime and Criminalization. 2 nd ed. New York : Robert E. Kriyer Publishing Co., 1978, P. 3.

² Sutherland, Edwin H and Cressey. Principle of Criminology. 6 th ed. Philadelphia : J.E. Lippincott Co., 1986, P. 4.

นักอาชญาวิทยาและสังคมวิทยาฝ่ายที่สอง เห็นว่า อาชญากรรมหมายถึงการกระทำหรือพฤติกรรมของปัจเจกชนที่ได้ฝ่าฝืนและละเมิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และการกระทำหรือพฤติกรรมนั้นต้องก่อให้เกิดอันตรายและความเสียหายต่อความรู้สึกร่วมของสังคมอย่างรุนแรง³ หรือ อาชญากรรมคือการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลใดก็ได้ที่ถูกโต้แย้งคัดค้านไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม โดยมีบรรทัดฐานของบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดไว้⁴ อาชญากรรมหมายถึงการกระทำหรือพฤติกรรมที่ได้ละเมิดต่อข้อกำหนดของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ประกอบกับการกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าวนั้น เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมอย่างรุนแรง ซึ่งทำให้ประชาชนในสังคมดังกล่าวได้รับความเสียหาย⁵

จากความหมายดังกล่าวเห็นได้ว่านักสังคมวิทยาและอาชญาวิทยาฝ่ายแรกให้ความหมายอาชญากรรมโดยมุ่งเน้นบทบัญญัติแห่งกฎหมายเป็นหลัก ดังนั้นการกระทำหรือพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมายถือว่าเป็นอาชญากรรม

ส่วนนักสังคมวิทยาและอาชญาวิทยาฝ่ายที่สองกำหนดความหมายอาชญากรรมว่าจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสองส่วนคือ การกระทำหรือพฤติกรรมที่ละเมิดฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และการกระทำหรือพฤติกรรมเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมอย่างรุนแรง จึงจะถือเป็นอาชญากรรม

อย่างไรก็ตาม รศ. วีระพงษ์ บุญโญภาส ได้สรุปความหมายของอาชญากรรมจากบรรดาความคิดเห็นของนักอาชญาวิทยาและสังคมวิทยาได้ว่า อาชญากรรม คือ พฤติกรรมที่ฝ่าฝืนข้อห้ามของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายอาญา โดยผู้กระทำมีเจตนาชั่วร้าย และจากการฝ่าฝืนดังกล่าวทำให้ผู้กระทำต้องได้รับโทษ และการกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าวต้องเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม โดยสังคมจะต้องมีปฏิกิริยาโต้ตอบในการกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าวประกอบอยู่ด้วยเสมอ⁶

ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับ รศ. วีระพงษ์ และผู้วิจัยยังมีความเห็นอีกว่า ในส่วนพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนข้อห้ามของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายอาญา โดยผู้กระทำมีเจตนาชั่วร้าย และจากการฝ่าฝืนดังกล่าวทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษนั้น หมายถึงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่

³ Gillin, John Lewis. Criminology and Penology. Boston : Houghton Jiffin Co., 1983, P. 2.

⁴ Haskell, Martin Rand Lewis Yablonsky. Criminology : Crime and Criminality. 3rd ed.

Boston : Houghton Mifflin Co., 1983, P. 26.

⁵ Vernon Fox. Introduction to Criminology. 2 nd ed. Englewood Cliffs : New Jersey, Prentice-Hall, Inc., P. 26.

⁶ วีระพงษ์ บุญโญภาส, "ขอบเขตและความหมายของอาชญากรรมทางธุรกิจ". เทคนิคและแนวทางการป้องกันการฉ้อโกง ฉ้อฉล ปลอมแปลงในทางธุรกิจการค้าและการพาณิชย์. กรุงเทพฯ : บริษัทธรรมนิติการบัญชี และภาษีอากร จำกัด, 2541, หน้า 6.

บัญญัติว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ ไม่ว่าจะทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจะมีลักษณะเป็น Mala in se (ความผิดที่มีลักษณะเป็นความผิดในตัวของมันเอง เช่น จำคุกตาย) หรือ Mala Prohibitam ก็ตาม (ความผิดที่มีได้มีลักษณะเป็นความผิดในตัวของมันเอง แต่เป็นความผิดและเกิดจากการบัญญัติกฎหมายขึ้นมากำหนดให้การกระทำนั้นเป็นความผิด)⁷

ความหมายองค์กรอาชญากรรม

ในปัจจุบันการประกอบอาชญากรรมได้พัฒนารูปแบบและกระบวนการในการกระทำ ความผิด ที่มีลักษณะสภาวะที่รุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะมีการกระทำความผิดในรูปของ กลุ่มบุคคล ซึ่งมีลำดับชั้นการบังคับบัญชาลดหลั่นลงไป แบ่งแยกเครือข่ายในการกระทำความผิด มีการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ภายในกลุ่ม และเกี่ยวข้องกับกลุ่มอื่นมีลักษณะเป็นองค์กร โดยองค์กรดังกล่าวจะอยู่เบื้องหลังในการกระทำผิดที่เรียกว่า "องค์กรอาชญากรรม"

มีผู้นำพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดในลักษณะองค์กรมาวิเคราะห์สรุปหาความหมาย "องค์กรอาชญากรรม" ไว้ดังต่อไปนี้

องค์กรอาชญากรรม หมายถึง องค์กรที่ประกอบไปด้วยสมาชิกที่เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก โดยการเข้าร่วมกันนั้นมีลักษณะการดำเนินงานที่เป็นระบบและขั้นตอน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วองค์กรดังกล่าวจะประกอบกิจกรรมที่ผิดต่อกฎหมายมีการบังคับบัญชาเป็นลำดับชั้น โดยสมาชิกขององค์กรจะต้องมีความจงรักภักดี ซื่อสัตย์ และรักษาความลับขององค์กรเป็นอย่างดี มีการใช้สัญลักษณ์ในการติดต่อและประสานงานกันระหว่างสมาชิกขององค์กร⁸

องค์กรอาชญากรรม หมายถึง องค์กรที่มีสมาชิกจำนวนมากสมคบกันเพื่อที่จะกระทำการ และปฏิบัติการที่ผิดต่อกฎหมายเพื่อให้บรรลุผลและได้รับผลประโยชน์มหาศาลในการกระทำดังกล่าว⁹

ในปี ค.ศ. 1968 รัฐสภาของสหรัฐอเมริกาได้ให้คำจำกัดความอย่างเป็นทางการขององค์กรอาชญากรรมว่าหมายถึง "การประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมายโดยคณะบุคคลที่รวมตัวกันเป็นองค์กรอย่างต่อเนื่องและเคร่งครัดต่อระเบียบวินัย เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการจัดหาสินค้าและบริการที่

⁷ หนูด แสงอุทัย. กฎหมายอาญา ภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545, หน้า 74-75.

⁸ Allen, Harry E. and Friday Paul C., An Introduction to Criminology. New York : The Free Press Co., 1981, P. 178.

⁹ Lentini, Joseph R. Vice and Narcotics Control. Beverly Hills : Glencoe Press Co., 1977, P. 187.

ผิดกฎหมายครอบคลุมธุรกิจในวงกว้าง รวมทั้งการพนัน โสเภณี การให้กู้ยืมโดยคิดดอกเบี้ยสูง รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผิดกฎหมายที่กระทำโดยสมาชิกขององค์กร"¹⁰

องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) คือ "การประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย โดยมีสมาชิกจำนวนมากที่รวมตัวกันเป็นองค์กร ซึ่งมีลักษณะการดำเนินการที่มั่นคงและเคร่งครัดต่อกฎระเบียบวินัย โดยจะประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดหาสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย ซึ่งครอบคลุมธุรกิจในวงกว้าง รวมทั้งการพนัน การค้าประเวณี การให้กู้ยืมเงินโดยคิดดอกเบี้ยเกินอัตราเสพติด การเรียกค่าคุ้มครอง รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผิดกฎหมาย ที่กระทำโดยสมาชิกขององค์กร"¹¹

เมื่อพิจารณาความหมายของ "อาชญากรรม" และองค์กรอาชญากรรมดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นได้ว่า องค์กรอาชญากรรมเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่ง แต่มีลักษณะที่แตกต่างจากอาชญากรรมปกติ ซึ่งสามารถพิจารณาได้ 2 แง่ คือ¹²

1. ในแง่ของผู้กระทำความผิด

ในการประกอบอาชญากรรมธรรมดา ผู้กระทำความผิดอาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้แต่จะเป็นการรวมกลุ่มกันหลาย ๆ คน เป็นลักษณะของการร่วมกันกระทำความผิดโดยจะเป็นผู้ลงมือกระทำความผิดเองหรือใช้บุคคลอื่นเป็นผู้กระทำความผิดแทน

ส่วนการกระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรม ผู้กระทำความผิดหรือร่วมกระทำจะมีหลายคน แต่ละคนจะมีการจัดตั้งแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ มีระบบการติดต่อสื่อสารที่เป็นความลับ มีระบบการควบคุมอย่างเคร่งครัด ในการกระทำความผิดหัวหน้าองค์กรหรือผู้อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดอาจเข้าร่วมในการคิดวางแผนหรือมอบหมายให้ลูกน้องเป็นผู้วางแผนก็ได้ โดยหัวหน้าองค์กรจะคอยควบคุมเท่านั้น ไม่เข้าไปลงมือหรือเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการกระทำความผิดโดยตรง ผู้ลงมือกระทำความผิดจริง ๆ จะเป็นลูกน้องในระดับล่าง

¹⁰ นवलจันทร์ ทศนชัยกุล. "อาชญากรรม การป้องกัน : การควบคุม". นนทบุรี : พรทิพย์การพิมพ์, 2541, หน้า 234.

¹¹ อรรถนพ ชูบำรุง. อาชญาวิทยาและอาชญากรรม, กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532, หน้า 122.

¹² ภิญโญ ทองชัย. "การกระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมและปัญหาการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ". วารสารสภาพนายความ, 12 พฤษภาคม 2534, หน้า 23-26.

2. ในแง่ของพฤติกรรมในการกระทำความคิด

ในการประกอบอาชญากรรมธรรมดา กระบวนการหรือวิธีการกระทำความคิดจะไม่ซับซ้อน การปกปิดหรืออำพรางการกระทำความคิดจะทำได้ไม่แนบเนียนนัก ตลอดจนเทคนิควิธีการเครื่องมือเครื่องใช้ก็เป็นแบบธรรมดาทั่วไป

แต่การกระทำความคิดในลักษณะขององค์กรอาชญากรรม กระบวนการหรือวิธีการกระทำความคิดจะเป็นไปอย่างสลับซับซ้อน กล่าวคือ มีการจัดลำดับชั้นของบุคคลต่าง ๆ ที่ร่วมกระทำความคิดไว้เป็นชั้น ๆ แต่ละระดับจะรู้จักหรือเคยเห็นเฉพาะบุคคลที่ตนติดต่อหรือเกี่ยวข้องกับตัวเท่านั้น จะเป็นผลให้ตัดความสัมพันธ์และพยานหลักฐานที่จะพาดพิงมาถึงหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความคิดในตัว¹³ การกระทำความคิดจะไม่ทิ้งร่องรอยพยานหลักฐานไว้ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนถึงตัวหัวหน้าองค์กร หรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความคิด ผู้ใดทำงานผิดพลาดจะถูกลงโทษอย่างรุนแรง ผู้ใดที่ถูกจับกุมหรือดำเนินคดีหากรับสารภาพจะปกปิดไม่ชัดทอดคนอื่นก็จะได้รับการช่วยเหลือและดูแลครอบครัวอย่างดี แต่หากให้การชัดทอดหรือให้การเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ทั้งตัวผู้กระทำความคิดเองและครอบครัวจะเดือดร้อน

จากความหมายของ อาชญากรรม และ องค์กรอาชญากรรมดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าคำทั้งสองมีรากฐานที่สัมพันธ์กัน และความหมายของ องค์กรอาชญากรรมจะต้องนำความหมายของ อาชญากรรม มาเป็นพื้นฐานแล้วนำไปใช้ประกอบควบคู่กัน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากองค์กรอาชญากรรมมีรูปแบบการปฏิบัติระหว่างสมาชิก จำนวนสมาชิก ลักษณะการกระทำความคิดแตกต่างจากอาชญากรรมทั่วไป ผู้วิจัยเห็นว่าการให้ความหมายขององค์กรอาชญากรรมนั้นควรจะเป็นในลักษณะที่กว้างเพื่อเป็นมาตรการในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

องค์กรอาชญากรรมที่มีอยู่ในแต่ละรัฐนั้น ไม่จำเป็นต้องก่ออาชญากรรมขึ้นแต่เพียงเฉพาะภายในขอบเขตรัฐเท่านั้น อาจก่ออาชญากรรมเชื่อมโยงไปยังรัฐอื่น หรือมุ่งหมายไปก่ออาชญากรรมแต่เพียงเฉพาะในรัฐอื่น ๆ ในขณะที่เดียวกันองค์กรอาชญากรรมในแต่ละรัฐได้สร้างสัมพันธ์และความร่วมมือต่อกันเพื่อกระทำความผิดระหว่างรัฐเพื่อขยายขอบเขตการกระทำผิดให้กว้างขึ้นอันเป็นผลให้ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนมากขึ้นตามมาด้วย ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ โดยผู้กระทำผิดเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

¹³ ภิญโญ ทองชัย. "การกระทำความคิดในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมและปัญหาการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ", หน้า 26.

คำว่า "ข้ามชาติ" (Transnational) ในการประชุมระดับรัฐมนตรีเรื่ององค์การอาชญากรรมข้ามชาติของสภาเศรษฐกิจและสังคมองค์การสหประชาชาติ (World Ministerial Conference on Organized Transnational Crime of the United Nations Economic and Social Council) ณ เมืองเนเปิลส์ ประเทศอิตาลี (21 - 23 พฤศจิกายน 2537) ได้ให้คำจำกัดความว่าหมายถึง การเคลื่อนไหวข้ามเขตแดนของรัฐเกี่ยวกับ ข้อมูลข่าวสาร เงิน วัตถุ คน หรือสิ่งอื่นใดทั้ง ที่สัมผัสได้และสัมผัสไม่ได้ และฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวดังกล่าวนี้ไม่ใช่รัฐบาล¹⁴ กล่าวคือ ลักษณะการกระทำ ความผิดที่เกิดขึ้นหรือมีการเคลื่อนไหวข้ามพรมแดนประเทศ โดยอาจมีการข้ามดินแดนของคน เช่น ตัวอาชญากรผู้หลบหนีการลงโทษหรือเดินทางเพื่อไปกระทำความผิด หรือกรณีของผู้เสียหาย เช่น ในกรณีการกระทำผิดในคดีลักลอบค้ามนุษย์ หรือเป็นการเคลื่อนที่ข้ามพรมแดนประเทศของสิ่งของ เช่น อาวุธปืน เมื่อผู้ก่อการร้ายซ่อนอาวุธปืนบนเครื่องบินก่อนเครื่องออก เล่ห์เหลี่ยมทางการเงินในการฟอกเงิน อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาชญากรรม เช่น ยาเสพติดที่ตัวผู้เดินทางหรือในกระเป๋าสัมภาระ หรือโดยเจตนาของอาชญากร เช่น การฉ้อโกงโดยคอมพิวเตอร์ กรณีที่มีคำสั่งมาจากประเทศ ก. ส่งผ่านไปยังประเทศ ข. เป็นต้น¹⁵

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดความหมายของอาชญากรรมข้ามชาติ ไว้ตามหนังสือที่ 0003.24/7405 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2542 ว่าหมายถึงการกระทำที่มีประเทศที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยสองประเทศที่ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาและกำหนดโทษไว้ เป็นการกระทำร่วมกันโดยกลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปในรูปแบบขององค์กร มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ร่วมกันโดยมีการเตรียม การพยายาม และลงมือกระทำความผิดต่อเนื่องกันจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศ

2.1.2 โครงสร้างและการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษาโครงสร้างองค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศที่มีเครือข่ายการทำงานทั่วโลกโดยมุ่งกระทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษารูปแบบโครงสร้างองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย

¹⁴ วัชรพล ประสานราชกิจ. "การดำเนินการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติของประเทศในกลุ่มอาเซียน". เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการอาเซียนในสหประชาชาติใหม่ 21-22 มิถุนายน 2543 จัดโดยกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, สถาบันความมั่นคงและนานาชาติ (ISIS) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 1-2.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 1.

MAFIA องค์กรอาชญากรรมนี้เกิดขึ้นครั้งแรกที่หมู่เกาะซิซิลีตอนใต้ของประเทศอิตาลี โดยการรวมตัวกันของชาวพื้นเมืองเพื่อต่อต้านชนชั้นปกครองที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ ข่มขู่และบังคับชาวพื้นเมืองอย่างไม่ยุติธรรม โดยมีลักษณะการดำเนินงานที่ซับซ้อน มีกฎเกณฑ์และระเบียบที่เคร่งครัดซึ่งเรียกว่า "MAFIA" ต่อมากลุ่มบุคคลดังกล่าวได้มีการแบ่งกลุ่มออกเป็นหลายกลุ่มในหลายพื้นที่และมีการกระทำที่มิชอบด้วยกฎหมาย มีการขัดแย้งและต่อสู้ เมื่อเกาะซิซิลีได้รวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประเทศอิตาลีแล้ว รัฐบาลอิตาลีได้ปราบปรามและจับกุมสมาชิกกลุ่ม Mafia อย่างเด็ดขาด ซึ่งในช่วงเวลานั้นประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นช่วงเปิดประเทศต้องการแรงงานจำนวนมาก จึงเป็นโอกาสที่ดีของกลุ่ม Mafia หรือองค์กรอาชญากรรม Mafia ที่ได้ไปตั้งถิ่นฐานครั้งแรกที่มลรัฐ New York โดยได้กระทำการขายสุราเถื่อนเป็นธุรกิจที่หารายได้และผลประโยชน์ โดยที่เหล่าสมาชิกของกลุ่ม Mafia ดังกล่าวยังคงไว้ซึ่งโครงสร้างและรูปแบบการดำเนินงานที่เคารพต่อกฎเกณฑ์ขององค์กรอย่างเคร่งครัดเช่นเดียวกับช่วงที่อาศัยอยู่ในประเทศอิตาลีทุกประการ โดยมีการเรียกชื่อองค์กรอาชญากรรมใหม่นี้ว่า "LA COSA NOSTRA"¹⁶

YAKUZA องค์กรอาชญากรรมนี้เป็นองค์กรอาชญากรรมที่มีชื่อเสียงที่สุดในทวีปเอเชีย และเป็นองค์กรอาชญากรรมที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยกำเนิดขึ้นเมื่อประมาณ 400 ปีที่แล้ว ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันระหว่างกลุ่มนักเลงอันธพาลและนักการพนันในประเทศญี่ปุ่น¹⁷ เพื่อประกอบกิจการที่ผิดกฎหมายหลายประเภท เช่น การค้ายาเสพติด การค้าประเวณี การเรียกค่าคุ้มครอง และการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี เป็นต้น เพื่อแสวงหารายได้และผลประโยชน์ให้แก่องค์กร

ในปัจจุบันองค์กรอาชญากรรมยาгуซ่าได้ประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมายและถูกกฎหมาย มีสมาชิกจำนวนมากอยู่ทั่วโลกมีการติดต่อประสานงานกัน โดยมีการเคารพต่อกฎระเบียบขององค์กรอย่างเคร่งครัด

CHINESE ORGANIZED CRIME GROUP (COC) องค์กรอาชญากรรมนี้เป็นองค์กรที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่ตั้งของ "China Town" ที่มีชนเชื้อชาติจีนได้อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งองค์กรอาชญากรรมนี้มีความเป็นมา

¹⁶ Weston, Paul B. Law enforcement & Criminal justice. California : Goodyear Publishing Co., 1972, P.P. 243 - 244.

¹⁷ รัชนิกร โชติชัยสถิตย์. "องค์กรอาชญากรรม". วารสารอัยการ. 9 กุมภาพันธ์ 2529, หน้า 50.

และวิวัฒนาการมาจาก การรวมตัวและประสานงานกันกับสามองค์กรอาชญากรรมที่สำคัญ คือ องค์กรอาชญากรรม Triads องค์กรอาชญากรรม Tongs และองค์กรอาชญากรรม Street Gangs¹⁸

TRIADS ในช่วงระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 16 ในประเทศจีน ประชาชนแมนจูเลียได้ ยกกำลังพลล้มล้างราชวงศ์หมิงซึ่งปกครองประเทศอยู่ในขณะนั้นได้สำเร็จ จึงได้สถาปนาราชวงศ์ชิง ขึ้นมาปกครองประเทศ ประชาชนจีนที่ถูกปกครองจึงได้มีการร่วมมือกันก่อตั้งองค์กรลับขึ้นมาเพื่อ ต่อต้าน คือ องค์กร Traids ต่อมาในระหว่างระยะเวลาคริสต์ศตวรรษที่ 18 - 19 องค์กร Traids กับ ประชาชนจีนได้ร่วมมือกันทำการปฏิวัติล้มล้างราชวงศ์ชิงแต่ไม่สำเร็จ สมาชิกขององค์กรดังกล่าวจึงต้อง อพยพหนีภัยไปประเทศฮ่องกงและประเทศมาเลเซีย เป็นต้น และได้มีการรวมตัวกันเป็นองค์กร เช่น เดิม แต่เปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเป็นการประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เช่น การค้าประเวณี การค้ายาเสพติด การพนัน การเรียกค่าคุ้มครอง เป็นต้น ซึ่งในระยะเวลาต่อมา องค์กร Traids ได้ขยายอิทธิพลและเข้าไปประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมายในประเทศไต้หวัน ประเทศ สิงคโปร์ ประเทศออสเตรเลีย และทวีปอเมริกาเหนือ

TONGS มีวิวัฒนาการมาจากบรรดาสมาชิกขององค์กร Traids ที่มีเชื้อชาติจีน ที่ได้อพยพหนีภัยหลังจากที่ปฏิวัติราชวงศ์ชิงไม่สำเร็จ จึงได้อพยพเข้าสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีการรวมตัวกันเป็นองค์กรลับ เพื่อประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมายหลายประเภท มีบทบาทในการ ประกอบอาชญากรรมในย่านที่คนจีนอาศัยอยู่ ดำเนินกิจการธุรกิจที่ผิดกฎหมาย เช่น การพนัน การค้าประเวณี การค้ายาเสพติด และธุรกิจที่ถูกกฎหมาย เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยว ร้านอาหาร บาร์ ไนต์คลับ ประกอบกัน

การดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ

ในปัจจุบัน องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ในสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบธุรกิจและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

การดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. การควบคุมการประกอบอาชญากรรมขององค์กรนั้น จะต้องมีความสัมพันธ์กับสภาพ ภูมิศาสตร์ของพื้นที่ในการประกอบอาชญากรรมในแต่ละประเภท¹⁹ เช่น ถ้าสภาพภูมิศาสตร์มีสภาพ

¹⁸ ปิยะพันธุ์ สารากรบริรักษ์. "การกำหนดความผิดอาญาฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน". วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534, หน้า 8-10.

¹⁹ Cavan, Ruth Shonle. Criminology. New York : Thomas Y. Crowell Co., 1953, P. 148.

พื้นที่เป็นชายทะเลติดกับอาณาเขตของประเทศอื่น ย่อมเหมาะสมที่จะประกอบกิจการในด้านการลักลอบขนส่งสินค้าที่ผิดกฎหมายประเภทสินค้านี้ภาษี การส่งยาเสพติด เป็นต้น

2. มีรูปแบบการดำเนินงาน และวิธีการประกอบอาชญากรรมที่เป็นมาตรฐาน กล่าวคือ ในองค์กรอาชญากรรมจะมีกฎเกณฑ์และระเบียบที่บรรดาสมาชิกขององค์กร จะต้องเคารพและเคร่งครัดต่อกฎดังกล่าว ถ้ามีสมาชิกผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเมิดจะถูกลงโทษอย่างเฉียบขาด

3. มีการฝึกบรรดาสมาชิกขององค์กรให้มีความชำนาญ เชี่ยวชาญเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชญากรรม

4. มีการวางแผนเตรียมการล่วงหน้าอย่างละเอียด ก่อนที่จะลงมือประกอบกิจกรรมที่ผิดต่อกฎหมาย เพื่อเป็นหนทางที่จะหลีกเลี่ยงการจับกุมและการดำเนินคดีโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

5. มีโครงสร้างในการปฏิบัติงานและการควบคุมบงการสลับซับซ้อน โดยแบ่งอำนาจตามตำแหน่งขององค์กรเป็นลำดับชั้น

6. บรรดาสมาชิกขององค์กร จะต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ จงรักภักดี ตลอดจนรักษาความลับขององค์กรอย่างเคร่งครัด

7. ประกอบกิจกรรมทั้งกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย และกิจกรรมที่ถูกกฎหมาย เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน

8. มีเงินทุนมหาศาลที่ได้มาจากการแสวงหารายได้และผลประโยชน์จากการประกอบกิจกรรมขององค์กร

9. เมื่อบรรดาสมาชิกขององค์กรได้ลงมือประกอบกิจกรรม ทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายแล้วจะไม่ทิ้งพยานหลักฐานไว้ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการพิสูจน์และดำเนินคดีต่อองค์กรได้เป็นเด็ดขาด

10. มีการใช้เงินจำนวนมากที่ได้มาจากการประกอบกิจกรรมขององค์กร เพื่อให้สินบนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อใช้ในการช่วยเหลือและมีให้องค์กรและตนถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย²⁰

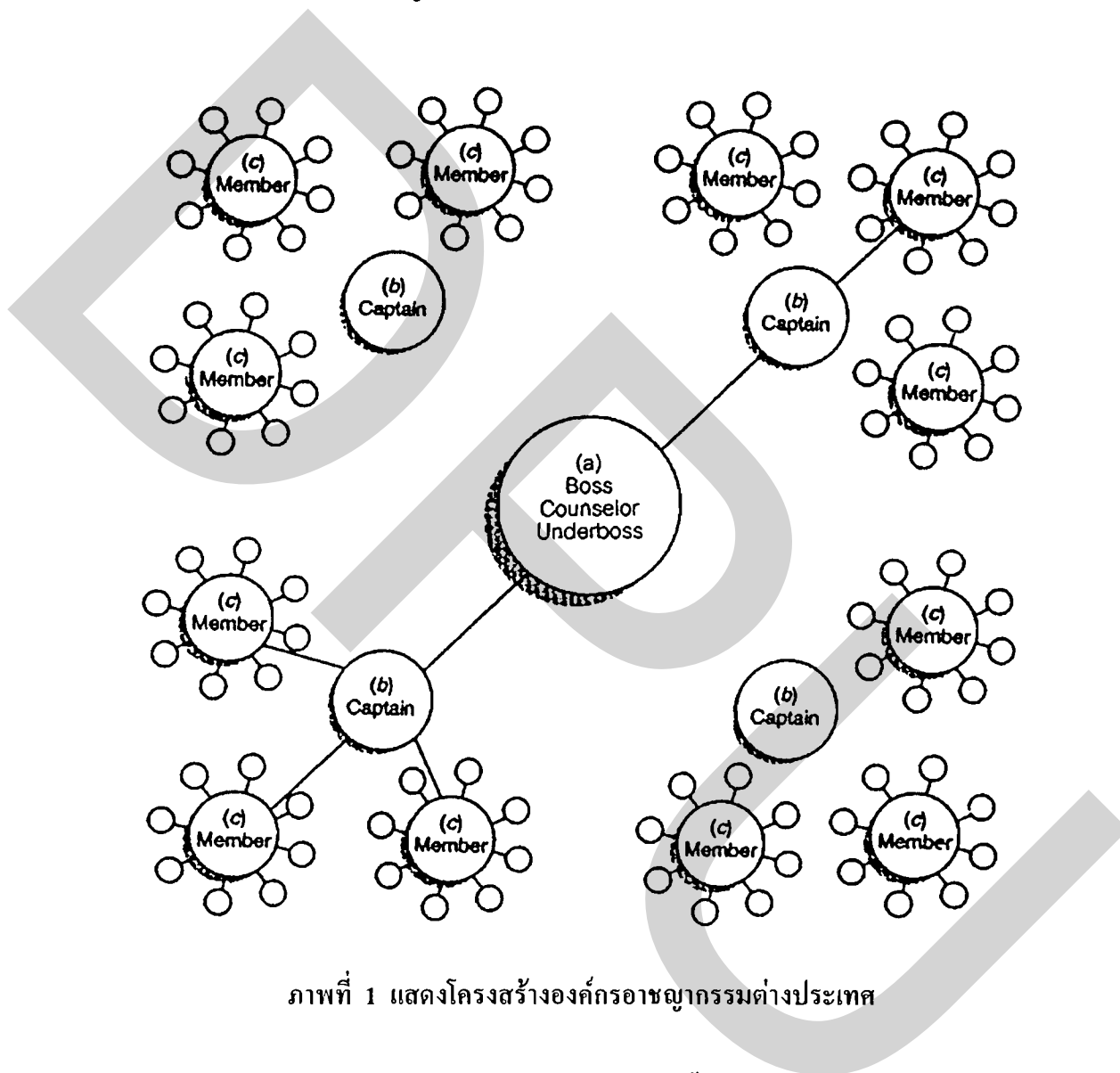
โครงสร้างการบังคับบัญชาขององค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ

องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ในต่างประเทศ มีโครงสร้างการบังคับบัญชา และการควบคุมบงการในการประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย และกิจกรรมที่ถูกกฎหมายเป็นกิจกรรมบังหน้า โดยมีการแบ่งอำนาจหน้าที่เป็นลำดับชั้นตามคุณสมบัติของแต่ละสมาชิกขององค์กร ซึ่งผู้วิจัยขอยกตัวอย่างให้เห็นภาพรวมพอเป็นแนวทางเบื้องต้นเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าองค์กร

²⁰ Chamelin, Neil C. and Kenneth, R. Evans. Criminal Law for Police Officer. Englewood Cliffs : New Jersey Prentic-Hall, Inc., 1981. P. 283.

อาชญากรรมทุกองค์กรต้องมีโครงสร้างและระดับการบังคับบัญชาตามแผนภูมิภาพนี้ทุกองค์กรเสมอไป และสามารถอธิบายตัวอย่างแผนภูมิภาพได้ดังนี้

โครงสร้างองค์กรอาชญากรรมต่างประเทศ²¹

ภาพที่ 1 แสดงโครงสร้างองค์กรอาชญากรรมต่างประเทศ

ผู้วิจัยขออธิบายโครงสร้างองค์กรอาชญากรรมดังนี้

(a) ที่ศูนย์บัญชาการขององค์กรอาชญากรรมมีบุคคล 3 ระดับคือ

²¹ Lyman, Michael'D., Potter, Gary W., Organized Crime. 2 nd ed New Jersey : Prentice Hall, Inc. 2000, P.P. 39-48.

1. The Boss (ผู้บงการ)

คือผู้นำที่มีอำนาจสูงสุดในองค์กรรู้จักกันในนามว่า “boss” เป็นผู้ออกคำสั่งในการปฏิบัติงาน ควบคุมดูแลสมาชิกและผลประโยชน์ทั้งหมดขององค์กร โดยอยู่เบื้องหลังไม่เปิดเผยตัว

2. The Counselor (ที่ปรึกษา)

คือบุคคลผู้ใกล้ชิด boss มีอำนาจและบารมีในระดับสูงสุด ส่วนใหญ่มักจะมีความรู้ด้านกฎหมายและคอยให้คำปรึกษาแนะนำแก่ boss

3. The Underboss (สมุนใกล้ชิด)

คือบุคคลที่มีตำแหน่งสูงสุดรองลงมาจาก boss เป็นผู้รับคำสั่งและข้อมูลจาก boss ถ่ายทอดไปยังสมาชิกระดับปฏิบัติการเพื่อประกอบอาชญากรรมและจะเป็นผู้กระทำการในนาม boss หาก boss ไม่อยู่

(b) บุคคลผู้รายล้อม boss ก็คือ captain

The Captain (หัวหน้ากลุ่ม)

คือบุคคลที่อยู่ในระดับถัดจาก underboss ลงมา มีอำนาจหน้าที่เปรียบเสมือนผู้จัดการในระดับกลาง (midlevel manager) และ เป็นตัวกลางหรือตัวตัดความเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกระดับล่างสุด ได้แก่ member หรือ soldiers กับสมาชิกระดับบน ทำหน้าที่เสมือนผู้จัดการ โดยติดต่อประสานงานและรับคำสั่งที่ถูกถ่ายทอดลงมา ส่งไปยัง member ในกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรม

(c) บุคคลผู้อยู่ในเขตอิทธิพลควบคุมและการบังคับบัญชาของ captain ก็คือ member

Member (สมุนระดับล่าง)

คือสมาชิกระดับล่างสุดในองค์กรซึ่งเป็นผู้ลงมือปฏิบัติการในอาชญากรรมต่าง ๆ ขององค์กร และเป็นที่ยึดกันกันในนาม wise guys หรือ made guys หรือ button men อยู่ในสายบังคับบัญชาที่ขึ้นตรงต่อ captain และจะต้องประกอบกิจการขององค์กรอาชญากรรมอย่างน้อยหนึ่งประเภท เช่น การปล่อยเงินกู้นอกระบบ การพนัน ค้ายาเสพติด เป็นต้น หน้าที่สำคัญของ member คือ หาแหล่งรายได้ใหม่ ๆ ให้แก่องค์กร member อาจก่ออาชญากรรมร่วมกับ member ด้วยกัน หรือร่วมกับบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กรอาชญากรรม member จะแบ่งผลประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจอาชญากรรมตอบแทนแก่องค์กรอาชญากรรมในขณะเดียวกันองค์กรอาชญากรรมก็จะคุ้มครอง member เป็นการตอบแทน member จะควบคุมบังคับบัญชามember ที่มีใช้สมาชิกขององค์กรเป็นจำนวนมาก แต่บุคคลเหล่านี้จะก่ออาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ในนามขององค์กรอาชญากรรม

แต่อยู่ในความควบคุมและคุ้มครองของ member แม้บุคคลเหล่านี้จะมีใช้สมาชิกแต่พวกเขาเหล่านี้ต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่องค์กรอาชญากรรม

ในโครงสร้างการบังคับบัญชาและการควบคุมบงการขององค์กรอาชญากรรมนั้น แสดงให้เห็นว่า บุคคลที่มีอำนาจสูงสุดในการประกอบกิจกรรมขององค์กรนั้น คือ "Boss" หรือ "หัวหน้าขององค์กร" โดยบุคคลดังกล่าวจะต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญเฉพาะ²² ดังต่อไปนี้

- 1) ต้องเป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อองค์กรอย่างแท้จริง
- 2) เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์และอุทิศร่างกายจิตใจต่อองค์กรและบรรดาสมาชิกขององค์กร
- 3) เป็นผู้ที่รักษาความลับและเคารพต่อกฎเกณฑ์ขององค์กรอย่างเคร่งครัด
- 4) เป็นผู้ที่มีลักษณะสมควรเคารพนับถือ และมีอำนาจที่บรรดาสมาชิกขององค์กรจะ

พึงปฏิบัติตามคำสั่ง

การกระทำผิดขององค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ

องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ในต่างประเทศมีลักษณะการดำเนินการในธุรกิจที่มีผิดต่อกฎหมายหลายประเภท ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. ธุรกิจการพนัน

ธุรกิจการพนัน เป็นกิจกรรมขั้นพื้นฐานที่สามารถแสวงหารายได้ และผลประโยชน์ให้แก่องค์กรอาชญากรรม เช่น ธุรกิจการแข่งม้า การแข่งรถยนต์ ลี้อตเตอร์รี่ และ Slot machine เป็นต้น

2. ธุรกิจการให้กู้ยืมเงินนอกระบบกฎหมาย

ส่วนใหญ่บุคคลที่มากู้ยืมคือ นักการพนันและนักธุรกิจที่ต้องการเงินอย่างเร่งด่วน องค์กรอาชญากรรมจะคิดอัตราดอกเบี้ยที่สูงมาก ถ้าผู้กู้ยืมเงินไม่ชำระหนี้หรือผิดนัดจะถูกฆาตกรรมโดยสมาชิกขององค์กร²³

3. ธุรกิจการค้ายาเสพติด

ธุรกิจการค้ายาเสพติดสามารถแสวงหารายได้ และผลประโยชน์ให้แก่องค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาปีละหลายร้อยล้านดอลลาร์สหรัฐประกอบกับ มีการติดต่อและเชื่อมโยงการผลิตและการส่งออกยาเสพติดไปจำหน่ายทั่วโลก²⁴

²² Quinney, Richard. Criminology. 2 nd ed. Boston : Little, Brown and Company., 1979, P. 208.

²³ Weston, Paul B. Law Enforcement & Criminal justice, P.P. 244 - 245.

²⁴ Ibid, P. 247.

4. ธุรกิจการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี

ธุรกิจการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี โดยเฉพาะการลักลอบขนสุราเถื่อน การลักลอบนำเข้าบุหรี่ เพื่อหลีกเลี่ยงภาษี²⁵ ส่วนประเทศในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศมาเลเซีย มีการลักลอบขนอาวุธปืนที่ผิดกฎหมายเข้าประเทศ

5. การลอบวางเพลิง

ในประเทศสหรัฐอเมริกามีการลอบวางเพลิงโดยองค์กรอาชญากรรมเป็นผู้ลงมือกระทำความผิด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียกเอาเงินค่าประกันภัยจากบริษัทประกันภัย²⁶

6. การโจรกรรมทรัพย์สิน

องค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกามีที่มาจากแหล่งเสื่อมโทรมในแต่ละท้องถิ่น โดยองค์กรอาชญากรรมจะสนับสนุนเด็กวัยรุ่นในสถานที่ดังกล่าวให้เป็นผู้ลงมือกระทำความผิด²⁷ โดยโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์

7. ธุรกิจการค้าประเวณี

ธุรกิจการค้าประเวณีในประเทศสหรัฐอเมริกาคือการแสวงหารายได้และผลประโยชน์ที่สำคัญขององค์กรอาชญากรรม มีการประกอบกิจการในสถานที่ใกล้เมืองใหญ่และเมืองสำคัญซึ่งเป็นแหล่งชุมนุมรูปแบบการค้าประเวณี มีในระดับชั้นสูงจนกระทั่งระดับชั้นต่ำ มีการขยายกิจการให้ใหญ่โตโดยมีการใช้สัญลักษณ์เฉพาะเพื่อให้ทราบว่าสถานที่ดังกล่าวเป็นแหล่งสถานค้าประเวณีและปัจจุบันได้มีการขยายการติดต่อธุรกิจการค้าประเวณีไปยังทวีปยุโรป ทวีปอเมริกาเหนือ และทวีปเอเชีย เช่น ประเทศอินเดีย ประเทศจีน และประเทศญี่ปุ่น²⁸ เป็นต้น

8. ธุรกิจที่ถูกต่อกฎหมายเพื่อใช้บังหน้า

ในปัจจุบันองค์กรอาชญากรรมได้ดำเนินการประกอบธุรกิจที่ถูกต่อกฎหมายเพื่อใช้ธุรกิจดังกล่าวเป็นแหล่งฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดและใช้ธุรกิจที่ถูกต่อกฎหมายเป็นแหล่งเงินทุนขององค์กร ในกรณีที่การประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมายไม่สามารถประกอบกิจการได้ โดยธุรกิจที่ถูกต่อกฎหมายที่ดำเนินการในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกามีทั้งหมด 50 ประเภทธุรกิจ²⁹ อาทิเช่น ธุรกิจโฆษณาและสื่อสารมวลชน ธุรกิจเครื่องยนต์ ธุรกิจ

²⁵ Weston, Paul B. Ibid, P. 248.

²⁶ Lyman, Michael D., Potter, Gray W., Organized crime. P.P. 30 – 35.

²⁷ Reckless, Walter C, The Crime Problem. New York : Meridith Publishing Company. 1967, P. 183.

²⁸ Ibid, P. 184.

²⁹ Ibid, P.P. 195 - 196.

การกีฬา ธุรกิจธนาคาร ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจร้านขายผลิตภัณฑ์ยา ธุรกิจน้ำมันเชื้อเพลิง และ ธุรกิจโรงแรม เป็นต้น

2.1.3 โครงสร้างและการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมในประเทศ

ความเป็นมาและวิวัฒนาการขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยนั้นมีรูปแบบ และโครงสร้างที่สำคัญ โดยสามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอนในแต่ละระดับได้ดังนี้คือ

1) "องค์กรอาชญากรรม" ในระยะแรกมีลักษณะของ "ผู้มีอำนาจในท้องถิ่น" ซึ่งเรียกได้ว่า "นักเลงโต" เป็นหัวหน้าสูงสุด³⁰ เกิดจากสังคมจารีตประเพณีได้กำหนดไว้ โดยในแต่ละท้องถิ่นจะมีบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวเป็นผู้มีใจกว้างขวางกล้าได้กล้าเสียรักษาสัจจะ และสามารถปกป้องและป้องกันภัยให้แก่ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้ เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น โดยบุคคลดังกล่าวในระยะแรกนั้น มีฐานะทางเศรษฐกิจมิได้สูงไปกว่าประชาชนในท้องถิ่นแต่อย่างใด³¹

2) เมื่อได้มีการปฏิรูปการเมืองและการปกครอง ซึ่งนำมาสู่การกำหนดแต่งตั้งตำแหน่งทางราชการคือ "กำนัน" และ "ผู้ใหญ่บ้าน" ให้มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและควบคุมความสงบสุขของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น โดยตำแหน่งดังกล่าวทางราชการจะแต่งตั้งบุคคลที่มีอิทธิพล และมีอำนาจสูงสุดในท้องถิ่น คือ "นักเลงโต" ในสมัยเริ่มแรกนั่นเอง ทำให้บุคคลดังกล่าว มีอำนาจรัฐมารับรองอำนาจบารมีได้อย่างกว้างขวางขึ้น สามารถรักษาและดูแลกิจการของตน ทำให้มีการขยายอิทธิพลและอำนาจบารมีได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) เมื่อระบบเศรษฐกิจและการค้าของประเทศได้มีการขยายตัวมากขึ้นย่อมส่งผลไปสู่ระบบเศรษฐกิจและการค้าภายในท้องถิ่นด้วย ทำให้บุคคลที่มีอิทธิพลและอำนาจบารมีภายในแต่ละท้องถิ่นอาศัยโอกาสดังกล่าวผูกขาดการค้าประเภทต่าง ๆ³² ให้อยู่ในความดูแลและครอบครองของตน ซึ่งทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลดังกล่าวร่ำรวยและมั่งคั่งยิ่งขึ้นมีฐานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าประชาชนในท้องถิ่นมีการประกอบธุรกิจทั้งที่ถูกต่อกฎหมายและผิดต่อกฎหมายประกอบกัน

³⁰ เวียงรัฐ เนติโพธิ์. "เจ้าพ่อในทัศนะของข้าราชการฝ่ายปกครองและตำรวจ". วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี คณะรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537, หน้า 33.

³¹ สุจิตต์ พัฒนสาร. "ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอั้งยี่ : ช่องโหว่ในประเทศไทย". วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530, หน้า 14.

³² อัจฉรา กุมุทพิสมัย. นักเลงในสังคมไทย : กรณีศึกษานักเลงเมืองชล. ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและการพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2536, หน้า 106.

4) ในช่วงระยะเวลาปัจจุบันนี้ "ผู้ทรงอิทธิพล" ในแต่ละท้องถิ่น ได้มีการพัฒนา และวิวัฒนาการ อำนาจอิทธิพลของตนเข้าไปสู่ "ระบบการเมือง" ทั้งในภาคราชการส่วนท้องถิ่น ส่วนภูมิภาคและในระดับประเทศมีการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัด เพื่อควบคุม อำนาจในส่วนท้องถิ่นที่ตนมีอำนาจ นอกจากนั้นยังได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร หรือจัดส่งบุคคลที่เป็นญาติมิตรหรือบุคคลที่ไว้วางใจได้ สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรแทนตน ซึ่งถ้ากลุ่มบุคคลที่อยู่ในความควบคุมของ "ผู้ทรงอิทธิพล" ได้รับการเลือกตั้ง เป็นผู้แทนราษฎร ประกอบกับได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารของประเทศย่อมส่งผล ทำให้อำนาจอิทธิพล และบารมีของบุคคลดังกล่าวเพิ่มประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอย่างมากมาย³³ ในปัจจุบัน สังคมได้ยอมรับและเรียกบุคคลดังกล่าวว่า "เจ้าพ่อ" อันเป็นที่มาและวิวัฒนาการในการพัฒนา รูปแบบขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยสมัยปัจจุบัน

การดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย

การดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย มีการกำเนิดและวิวัฒนาการ มาจาก "อำนาจในท้องถิ่น" ในสมัยเริ่มแรกและได้พัฒนารูปแบบไปสู่ "อำนาจระดับประเทศ" ในปัจจุบัน

รูปแบบและการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยนั้นบุคคล ที่เรียกว่า "ผู้ทรงอิทธิพล" ในแต่ละท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจบารมีและอิทธิพลสูงสุด สามารถประกอบ กิจการที่แสวงหารายได้และผลประโยชน์ได้อย่างมากมาย ทั้งธุรกิจที่ถูกต่อกฎหมายและผิดต่อ กฎหมาย นำไปสู่การมีอำนาจอิทธิพลในแต่ละท้องถิ่นมากกว่า การมีอำนาจอิทธิพลในระดับประเทศ³⁴ โดย "ผู้ทรงอิทธิพล" ในแต่ละท้องถิ่นจะมีอำนาจอิทธิพลและบารมีเฉพาะภายในท้องถิ่นที่ตนมีอำนาจ เท่านั้นจะมีเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือแสวงหาผลประโยชน์และรายได้ในท้องถิ่นอื่น ซึ่งในท้องถิ่นนั้นก็ มี "ผู้ทรงอิทธิพล" เช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม ในบางโอกาสผู้ทรงอิทธิพลท้องถิ่นหนึ่ง สามารถคิด ต่อและประสานงานการดำเนินกิจกรรมร่วมกับผู้ทรงอิทธิพลอีกท้องถิ่นได้ ถ้ามีการเจรจาตกลง ร่วมกันและประสานผลประโยชน์เข้าด้วยกัน แต่องค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยยังไม่มีการพัฒนา รูปแบบจาก "ผู้ทรงอิทธิพล" ในท้องถิ่นพัฒนาไปสู่รูปแบบ "ผู้มีอำนาจอิทธิพลในระดับประเทศ"

³³ สุกิด ลั่นชัย. "การเมืองเรื่องยาเสพติด". วารสาร ป.ป.ส. 10 มีนาคม-สิงหาคม, 2536, หน้า 38.

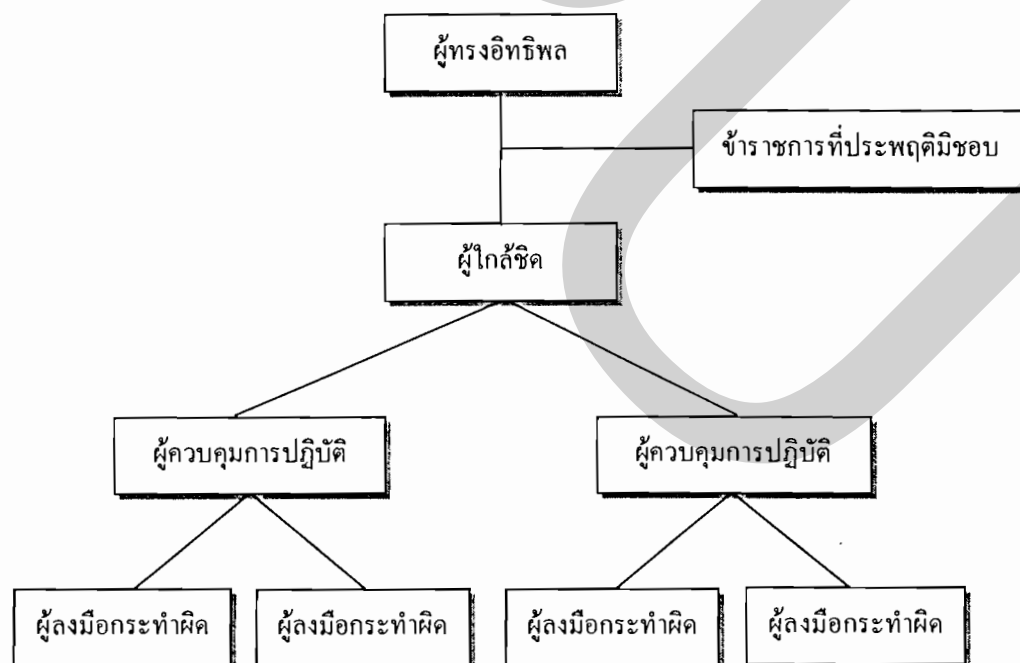
³⁴ ผาสุก พงษ์ไพจิตร และ สังคีต พิริยะรังสรรค์. รัฐ ทน เจ้าพ่อท้องถิ่นกับสังคมไทย.

เช่นเดียวกับรูปแบบและการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ ดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น

โครงสร้างการบังคับบัญชาขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย

องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ในประเทศไทยนั้นมีโครงสร้างในการบังคับบัญชา และควบคุมบงการเป็นลำดับชั้นเช่นเดียวกับองค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ แต่มีลักษณะที่แตกต่างกันบ้าง กล่าวคือ องค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย จะมีโครงสร้างที่ซับซ้อนน้อยกว่า องค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ มีลักษณะอำนาจและอิทธิพลในรูปของ "ผู้ทรงอิทธิพล" ในแต่ละท้องถิ่นเป็นสำคัญมากกว่าอำนาจและอิทธิพลในระดับประเทศ ซึ่งถือว่าการพัฒนารูปแบบโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย ยังพัฒนารูปแบบไม่ถึงขั้นหรือด้อยกว่าองค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ เช่น องค์กรอาชญากรรม Yakuza ในประเทศญี่ปุ่น

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าโครงสร้างและการบังคับบัญชาขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย ไม่ได้มีโครงสร้าง และรูปแบบตายตัวแน่นอนเหมือนกันหมดทุกองค์กรอาชญากรรม แต่จากการวิเคราะห์และพิจารณาวิวัฒนาการที่กล่าวข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปและเสนอตัวอย่างโครงสร้างในการบังคับบัญชาในลักษณะภาพรวมของทั้งประเทศ และการควบคุมบงการขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย ได้ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงโครงสร้างองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย

จากแผนภูมิภาพโครงสร้างในการบังคับบัญชาและควบคุมบงการขององค์กร อาชญากรรมในประเทศไทย สามารถอธิบายได้ดังนี้

1) ผู้ทรงอิทธิพล

"ผู้ทรงอิทธิพล" หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งมีความเหนือกว่าบุคคลอื่นในด้านอำนาจ เกียรติยศ ชื่อเสียง และความมั่นคงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสามประการรวมกัน และให้หมายรวมถึงความสามารถในการใช้อำนาจนอกระบบบงการให้ผู้อื่นกระทำหรือไม่กระทำไปในทางที่ไม่ชอบธรรม หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อแสวงหารายได้และผลประโยชน์³⁵ ประกอบกับจะพยายามสร้างภาพพจน์ให้ปรากฏต่อชุมชนว่าตนเองเป็นผู้มีอุปนิสัยดีงาม จิตใจเมตตา กรุณา ชอบช่วยเหลือสังคม บริจาคเงินและทรัพย์สินเป็นจำนวนมากเพื่อช่วยเหลือหน่วยงานราชการ สาธารณะ ประโยชน์ และการกุศล

ผู้ทรงอิทธิพล เป็นบุคคลที่มีตำแหน่งสูงสุดในโครงสร้างขององค์กร เป็นผู้ตัดสินใจออกคำสั่งในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ และคอยรับรายได้และผลประโยชน์จากการกระทำขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่ผิดต่อกฎหมายและถูกกฎหมาย

ในปัจจุบัน จำนวน "ผู้ทรงอิทธิพล" ในแต่ละท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวพันเฉพาะธุรกิจที่ผิดต่อกฎหมายตามที่กรมตำรวจได้รวบรวมไว้ทั่วประเทศพบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 164 คน³⁶ โดยมีอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศไทยคือ ภาคกลางมี 67 ราย ภาคใต้มี 54 ราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี 32 ราย และภาคเหนือมี 11 ราย ตามลำดับ

2) ผู้ใกล้ชิด

หมายถึง บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งรองมาจาก "ผู้ทรงอิทธิพล" และผู้ทรงอิทธิพลไว้ วางใจเป็นอย่างมาก บุคคลดังกล่าวมักเป็นญาติพี่น้องของผู้ทรงอิทธิพล ทำหน้าที่ประสานงานและติดต่อกับบุคคลที่เป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติงานอีกทอดหนึ่ง ตลอดจนจะเป็นผู้ประสานงานติดต่อกับข้าราชการบางส่วนที่ประพฤติตนมิชอบ เพื่ออำนวยความสะดวก และคอยช่วยเหลืออยู่เบื้องหลัง

3) ผู้ควบคุมการปฏิบัติ

หมายถึง บุคคลในลำดับถัดจากผู้ใกล้ชิดลงมา ทำหน้าที่ควบคุมดูแลลูกน้องระดับล่างสุดในการปฏิบัติงานให้ตรงตามเป้าหมายและอยู่ในกรอบวินัยไม่ให้ทรยศหักหลัง เปรียบเสมือน

³⁵ สนม อุไรรักษ์. "ผู้มีอิทธิพล ชนชั้นนำ และโครงสร้างอำนาจชุมชนอำเภอชายแดนภาคใต้". วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531, หน้า 14.

³⁶ ผาสุก พงษ์ไพจิตร และ สังคิต พิริยะรังสรรค์. คอร์รัปชันกับประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537, หน้า 245.

หัวหน้าข่มมือปืนที่มีมือปืนอยู่ในสังกัดของตนเองโดยมือปืนเหล่านี้อยู่ในบังคับบัญชาของตนเอง ไม่ขึ้นตรงต่อผู้ทรงอิทธิพล หรือผู้ใกล้ชิดแต่อย่างใด มือปืนในที่นี้มีได้หมายความเพียงแก่ผู้กระทำความผิดต่อชีวิตร่างกายเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงผู้ลงมือกระทำความผิดทุกประเภท หากลูกน้องระดับล่างสุดปฏิบัติงานผิดพลาดถูกจับกุม ผู้ควบคุมการปฏิบัติก็จะเป็นตัวตัดทอนมิให้สาวไปถึงผู้ทรงอิทธิพลได้

4) ผู้ลงมือกระทำผิด

หมายถึง เป็นบุคคลผู้ลงมือปฏิบัติการในการประกอบอาชญากรรมทุกประเภทอย่างแท้จริง

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ลงมือกระทำผิดกับโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรมนั้นมีได้ 2 ลักษณะกล่าวคือ กลุ่มแรก จะเป็นผู้ลงมือกระทำผิดที่อยู่ในการควบคุมดูแลของผู้ควบคุมการปฏิบัติ แม้จะไม่เคยรู้จักผู้ทรงอิทธิพลโดยตรงแต่ก็ถือได้ว่าเป็นสมาชิกขององค์กร กลุ่มที่สอง มิได้มีความสัมพันธ์กับผู้ควบคุมการปฏิบัติแต่อย่างใด แต่ได้รับการจ้างให้มาประกอบอาชญากรรมเป็นครั้งคราวเมื่อได้รับค่าจ้างแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างมือปืนกับผู้ว่าจ้างก็สิ้นสุดลง

5) ข้าราชการที่ประพฤติตนมิชอบ

เป็นกลุ่มบุคคลที่มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากใน โครงสร้างขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่องค์กรอาชญากรรมเพื่อตอบแทนต่อองค์กรอาชญากรรมที่ได้ให้สินบนในรูปของเงินทอง ทรัพย์สินและตำแหน่งทางราชการแก่ตน ในบางครั้งบุคคลที่ลงมือปฏิบัติการในการประกอบอาชญากรรม (Crime) ก็คือ ข้าราชการที่ประพฤติตนมิชอบซึ่งมีอยู่ในทุกท้องถิ่น โดยเฉพาะผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายโดยตรง

ผู้ทรงอิทธิพลอาจติดต่อกับข้าราชการผู้ประพฤติมิชอบ โดยตรงหรือให้ผู้ใกล้ชิดเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับข้าราชการเหล่านี้ ทำให้เกิดอาชญากรรมที่รุนแรงและสร้างความเสียหายให้แก่สังคมเป็นวงกว้าง แต่สมาชิกสังคมส่วนที่ด้อยโอกาสอาจไม่ทราบผลเสียหายของอาชญากรรมนี้ก็คือการฉ้อราษฎร์บังหลวงโดยผู้ทรงอิทธิพลร่วมมือกับข้าราชการที่ประพฤติมิชอบ ตั้งแต่ระดับผู้ควบคุมอำนาจรัฐจนถึงระดับผู้บริหาร หากหนทางให้ผู้ทรงอิทธิพลได้รับสัมปทานจากรัฐในกิจการสำคัญต่าง ๆ ไปดำเนินการโดยผู้ทรงอิทธิพลให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่เจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งสร้างความเสียหายให้ประเทศชาติอย่างมหาศาล เพราะฉะนั้น ตรวจจับที่สังคมไทยยังคงมี ข้าราชการในทุกหน่วยงานที่ประพฤติมิชอบด้วยกฎหมายดำรงอยู่คู่กับสังคมไทย การประกอบอาชญากรรมในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมก็ยังคงดำรงอยู่เช่นเดียวกัน

การกระทำความผิดโดยองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย

องค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยมีการดำเนินธุรกิจที่ผิดต่อกฎหมายหลายประเภทตามสภาพทางภูมิศาสตร์และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น โดยอธิบายเป็นภาคต่าง ๆ ได้ดังนี้³⁷

ภาคกลาง

ในภาคกลางส่วนใหญ่จะประกอบกิจการธุรกิจทางด้านบ่อนการพนัน การลักลอบขนไม้เถื่อน การลักลอบขนอาวุธเถื่อน ธุรกิจประมงเถื่อน ธุรกิจโรงแรมที่มีการค้าประเวณีแอบแฝง และสถานบริการอาบอบนวด เป็นต้น

ภาคเหนือ

ในภาคเหนือ ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจทางการค้ายาเสพติด การค้าประเวณี การลักลอบขนไม้สัก และธุรกิจการซื้อขายพืชผลทางการเกษตรโอยเอารัดเอาเปรียบเกษตรกร เป็นต้น

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจทางด้านบ่อนการพนัน ธุรกิจทำไม้เถื่อน การลักลอบขนไม้สักจากประเทศเพื่อนบ้าน การซื้อขายผลผลิตทางการเกษตรโดยเอารัดเอาเปรียบเกษตรกร เป็นต้น

ภาคใต้

ในภาคใต้ ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจทางการลักลอบขนของหนีภาษี การค้าประเวณี และการค้ายาเสพติด ซึ่งเป็นศูนย์กลางการติดต่อขนส่งยาเสพติดผ่านไปยังประเทศต่าง ๆ เช่น ประเทศมาเลเซีย และประเทศสิงคโปร์ เป็นต้น

การประกอบธุรกิจที่สำคัญประเภทหนึ่ง ซึ่งทำรายได้และผลประโยชน์เป็นจำนวนมากแก่ "ผู้ทรงอิทธิพล" ในแต่ละท้องถิ่น คือ การได้รับสัมปทานจากรัฐ³⁸ ในธุรกิจประเภทต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับอำนาจทางการเมืองที่อำนวยความสะดวก และให้ความช่วยเหลือในการประกอบธุรกิจขององค์กรอาชญากรรม

นอกจากนี้การที่รัฐมีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ให้พอยืนหยัดอยู่ในสังคมได้ในระดับหนึ่ง เช่นนโยบายประกันราคาพืชผลทางการเกษตร โดยรัฐนำงบประมาณส่วนหนึ่งมารับซื้อ หรือรับจํานำพืชผลทางการเกษตรในราคาขั้นต่ำเพื่อเกื้อกูลเกษตรกรให้รอดพ้นจากภาวะ

³⁷ ผาสุก พงษ์ไพจิตรและสังคีต พิริยะรังสรรค์. คอร์รัปชันกับประชาธิปไตยไทย, หน้า 246 - 247.

³⁸ ผาสุก พงษ์ไพจิตรและสังคีต พิริยะรังสรรค์. รัฐ ทูน เจ้าพ่อท้องถิ่นกับสังคมไทย,

ขาดทุนและมีหนี้สินล้นพ้นตัวเพราะราคาพืชผลตกต่ำ แต่เงินช่วยเหลือเหล่านี้ที่กลับตกไปอยู่ในมือผู้ทรงอิทธิพลในท้องถิ่นที่ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ พลิกเพลงหลักเกณฑ์การช่วยเหลือของรัฐให้ผู้ทรงอิทธิพลได้รับประโยชน์ไปในที่สุด

รายได้และผลประโยชน์จำนวนมาก ที่ได้มาจากการประกอบธุรกิจที่ผิดต่อกฎหมายขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยนั้น จะถูกนำมาแปรสภาพจากเงินที่ผิดต่อกฎหมายให้กลายเป็นสภาพมาเป็นเงินที่ถูกต่อกฎหมาย ซึ่งเรียกกรรมวิธีดังกล่าวว่า "การฟอกเงิน" (Money Laundering) เพื่อนำเงินดังกล่าว มาใช้ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ขององค์กรอาชญากรรมต่อไป โดยเฉพาะรายได้และผลประโยชน์จากการค้าประเวณีที่มีจำนวนมากมหาศาล

2.1.4 โครงสร้างและการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย

เนื่องจากองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Organized Crime) หมายถึง กระบวนการที่มีผู้กระทำความผิดเกี่ยวข้องกับหลายคนและกระทำความผิดเกี่ยวโยงกันในประเทศต่าง ๆ มากกว่าหนึ่งประเทศ ดังนั้นองค์กรอาชญากรรมในประเทศหนึ่ง จึงมักประสานผลประโยชน์อันเกิดจากการกระทำความผิดกับองค์กรอาชญากรรมในอีกประเทศหนึ่งต่อธุรกิจอาชญากรรมขึ้น โดยการร่วมมือกันกระทำความผิด การร่วมมือกระทำความผิดนี้ทำได้ทุกรูปแบบตามแต่ผลประโยชน์แห่งธุรกิจอาชญากรรมจะเอื้ออำนวย ไม่ว่าจะเป็นการแนะนำช่องทางการกระทำความผิด การจัดหาอาชญากรมืออาชีพให้แก่กันตลอดจนการแบ่งแยกหน้าที่กันกระทำความผิด เป็นต้น ด้วยเหตุนี้โครงสร้างองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจึงเป็นไปตามลักษณะโครงสร้างองค์กรอาชญากรรมในแต่ละประเทศที่ร่วมมือกันกระทำความผิดตามที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น ทั้งนี้โดยมีการประสานงานร่วมมือกันก่ออาชญากรรมเพิ่มเติมขึ้นมาเป็นสาระสำคัญอีกส่วนหนึ่ง

ในสองสามทศวรรษที่ผ่านมาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เข้ามาสร้างความเสียหายให้แก่สังคมไทยนั้น ส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดจากคนไทยรวมตัวกันเป็นองค์กรอาชญากรรมแล้วประสานการกระทำความผิดกับองค์กรอาชญากรรมต่างชาติในรัฐอื่น แต่เป็นกรณีคนต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทยแล้วรวมตัวกับคนต่างชาติด้วยกันหรืออาจมีคนไทยร่วมด้วยก่ออาชญากรรมเป็นขบวนการขึ้นในประเทศไทย หรือใช้ประเทศไทยเป็นแหล่งกบดานหลบหนีการถูกจับกุมมาจากประเทศอื่น ดังนั้นองค์กรอาชญากรรมโดยชาวต่างชาตินี้จึงต้องเกี่ยวข้องและประสานงานกับองค์กรอาชญากรรมในประเทศอื่นหรือประเทศที่ตนถือสัญชาติอย่างแน่นอน กลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย พอสรุปได้ดังนี้

มีชาวต่างชาติจากหลายประเทศต่างเข้ามารวมกลุ่มเป็นองค์กรอาชญากรรมขึ้นในประเทศไทยจำนวนมาก แต่มีกลุ่มใหญ่ 5 กลุ่มดังนี้³⁹

1.1 กลุ่มชาวเยอรมัน ดำเนินธุรกิจอาชญากรรมโดยค้ายาเสพติดทั้งนำเข้ามาในประเทศไทยและส่งออกต่างประเทศ ส่งหญิงไทยไปค้าประเวณีในต่างประเทศ ปลอมแปลงวีซ่าและพาสปอร์ต ใช้ประเทศไทยเป็นสถานที่ฟอกเงิน ทำธุรกิจเปิดร้านอาหาร บาร์เบียร์ ที่พัฒนาพงษ์ พัทยา ภูเก็ต และเปิดสำนักงานทนายความบังหน้า เช่น กลุ่มนายอูลริค วูล์ฟกัง ที่ลักลอบนำเรือยอร์ชเข้าประเทศไทย

1.2 กลุ่มชาวรัสเซีย ประกอบธุรกิจอาชญากรรมโดยนำหญิงชาวรัสเซียเข้ามาค้าประเวณีที่พัทยา ซื้อยาเสพติดจากภาคเหนือของประเทศไทยนำมาจำหน่ายให้เฉพาะชาวรัสเซียโดยเปิดร้านอาหาร และธุรกิจท่องเที่ยวบังหน้า กลุ่มชาวรัสเซียมีหลายกลุ่มและหักหลังกันเองจนถึงชั้นลงมือฆ่ากัน

1.3 กลุ่มชาวอังกฤษ ก่ออาชญากรรมค้ายาเสพติด ทำกิจการ Sex Tour บนเรือกลางทะเล ส่งหญิงไทยไปค้าประเวณีในอังกฤษ ตั้งบริษัทส่งแรงงานไปต่างประเทศเพื่อหลอกลวงคนไทย เปิดกิจการร้านอาหาร บาร์เบียร์ บาร์อะโกโก้บังหน้า

1.4 กลุ่มสแกนดิเนเวีย ก่ออาชญากรรมประเวณีข้ามชาติ จัด Sex Tour โดยมีเด็กชายไทยและเด็กชายจากประเทศยากจนไว้บริการ ค้ายาเสพติด หลบหนีคดีจากประเทศอื่นเข้ามาหลบดานในไทยและเปิดร้านขายไส้กรอกบังหน้า

1.5 กลุ่มชาวตะวันออกกลาง บางกลุ่มมีชาวอิรักเป็นหัวหน้าและบางกลุ่มมีชาวอิหร่านเป็นหัวหน้า มีพฤติกรรมปล้นทรัพย์นักท่องเที่ยวในโรงแรม หรือลักทรัพย์ตามโรงแรม มุ่งหวังเฉพาะหนังสือเดินทาง บัตรเครดิต นำมาปลอมแปลงจำหน่ายให้กับลูกค้าชาวต่างชาติที่ต้องการเดินทางไปประเทศที่สาม

การกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย ได้แก่

การค้ายาเสพติด การค้าอาวุธ การค้าประเวณี การค้าหญิงและเด็ก การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น ปลอมแปลงเอกสาร ลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ นื้อโกง และการฟอกเงิน

³⁹ “เปิดโปงเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติ”. คมชัดลึก, 21 เมษายน 2545, หน้า 6.

2.2 การค้าประเวณี

2.2.1 ความหมายและคำจำกัดความ

ความหมายของคำว่า "การค้าประเวณี" นั้น สามารถอธิบายความหมายของคำดังกล่าวได้ดังนี้

ก. "การค้าประเวณี" หมายถึง การยอมรับการกระทำชำเราหรือการยอมรับการกระทำอื่นใด เพื่อสำเร็จความใคร่ในทางกามารมณ์ของผู้อื่น อันเป็นการลำเอียงเพื่อสินจ้าง หรือประโยชน์ ทั้งนี้ไม่ว่าผู้ยอมรับการกระทำและผู้กระทำจะเป็นบุคคลเพศเดียวกันหรือคนละเพศ⁴⁰

ข. "การค้าประเวณี" หมายถึง การยอมรับการกระทำชำเราหรือการยอมรับการกระทำอื่นใดเพื่อสำเร็จความใคร่ในทางกามารมณ์ของผู้อื่น อันเป็นการลำเอียงเพื่อสินจ้าง ทั้งนี้ไม่ว่าผู้ยอมรับการกระทำ จะเป็นบุคคลเพศเดียวกันหรือคนละเพศ และรวมถึงการแต่งงานกับคนต่างชาติ เพื่อจะได้เดินทางไปค้าประเวณีในต่างประเทศด้วย⁴¹

ค. "การค้าประเวณี" หมายถึง การค้าเรือนร่างและค่าชีวิตของมนุษย์⁴²

2.2.2 สถิติและการดำเนินการค้าประเวณี

สำหรับสถานภาพอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้น มีระยะเวลาความถี่ในการเกิดอาชญากรรม ประเภทอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ 1 ครั้งภายใน 1 ชั่วโมง 1 นาที ที่พระราชอาณาจักร

สำหรับที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการค้าประเวณี ถือว่าเป็นสถานภาพอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย มีสถิติการเกิดคดีที่อยู่ในระดับจำนวน ดังต่อไปนี้

- 1) สถิติคดีเกี่ยวกับการปรามการค้าประเวณีมีจำนวนทั้งสิ้น 3,589 คดี
- 2) สถิติคดีเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็กหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 83 คดี⁴³

⁴⁰ พระราชบัญญัติป้องกันและปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539, มาตรา 4.

⁴¹ อรรถวรณ จันทรทอง. "ปัญหาความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี : ศึกษาเฉพาะกรณีการไปค้าประเวณีในต่างประเทศ", หน้า 16.

⁴² สุदारัตน์ ศุภพิพัฒน์กับคณะ. การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากสตรีไทยกับปัญหาสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537, หน้า 12.

⁴³ สำนักงานอัยการสูงสุด. บัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมาประจำปี พ.ศ. 2541. กรุงเทพมหานคร : รายงานประจำปี, 2541, หน้า 130.

จากสถิติของสถานภาพอาชญากรรมดังกล่าวข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่าการประกอบอาชญากรรมที่ดำเนินการโดยองค์กรอาชญากรรมนั้นยังคงดำเนินกิจการและมีการพัฒนารูปแบบในการประกอบอาชญากรรม ให้มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับการค้าประเวณี เพื่อหาทางในการหลีกเลี่ยงการดำเนินคดีและการพิสูจน์ความผิดที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่แห่งรัฐเกี่ยวข้อง

2.3 การค้าประเวณีโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

ประเทศไทยมีการค้าประเวณีในสถานที่จัดให้มีการค้าประเวณี 2 ประเภทที่สำคัญคือ สถานที่ค้าประเวณีโดยตรงและสถานที่ค้าประเวณีโดยแอบแฝง และมีหญิงโสเภณีจำนวนมากแพร่หลายอยู่ทั่วทุกแห่ง หาง่าย ราคาไม่แพง ให้บริการในรูปแบบแปลก ๆ ทุกรูปแบบเท่าที่จะทำได้ ทั้งยังมีการนำเด็กหญิง เด็กชายเข้ามาค้าประเวณีอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีการนำเด็กและหญิงต่างชาติเข้ามาค้าประเวณีกันอย่างแพร่หลาย ปัจจัยหลักที่ผลักดันให้ธุรกิจการค้าประเวณีมีอยู่คายนั่นก็คือ การที่ธุรกิจนี้มีกำไรอย่างมหาศาลในขณะที่ต้นทุนการลงทุนต่ำ ทั้งความเสี่ยงต่อการถูกจับกุมลงโทษมีน้อยมาก ทำให้มีผู้เข้ามาเกี่ยวข้องและแสวงหาประโยชน์จากธุรกิจค้าประเวณีจำนวนมาก และมีการกระจายตัวอยู่ทั่วไปทั่วประเทศ เมื่อจำนวนผู้เกี่ยวข้องและทำธุรกิจนี้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้เกี่ยวข้องเหล่านี้จึงเริ่มติดต่อกันเพื่อประสานและแบ่งปันผลประโยชน์ จนกระทั่งมีการก่อตัวขึ้นเป็นกลุ่มองค์กรอาชญากรรมเพื่อให้มีอิทธิพลและอำนาจต่อรองในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ในขณะที่เดียวกันก็ใช้อำนาจอิทธิพลบังคับข่มขู่ให้มีการค้าประเวณี ในที่สุดมีการประสานงานกับองค์กรอาชญากรรมประเทศอื่น เพื่อร่วมกันส่งผู้หญิงและเด็กไปค้าประเวณียังต่างประเทศและนำเด็กและหญิงจากต่างประเทศเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทยรวมถึงมีองค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศจัดพากลุ่มนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยโดยผ่านบริษัทท่องเที่ยว เพื่อมุ่งหวังท่องเที่ยวทางเพศเพียงอย่างเดียวโดยประสานงานกับองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยให้จัดหาหญิงและเด็กไว้ให้บริการทางเพศ และส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวเหล่านั้น จะเข้ามากระทำผิดทางเพศต่อเด็ก และแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศต่อเด็ก เช่น ถ่ายทำสื่อลามกอนาจาร การประสานและร่วมมือกันระหว่างองค์กรอาชญากรรมในแต่ละประเทศนี้ในที่สุดได้กลายเป็นอาชญากรรมที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเหล่านี้จะใช้อิทธิพลในการชักจูง ล่อลวง ขู่เข็ญให้หญิงและเด็กต้องตกอยู่ในวังวนการค้าประเวณีโดยปราศจากโอกาสหลุดพ้น และองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นผู้ได้รับรายได้ส่วนใหญ่จากการค้าประเวณีในฐานะ ผู้พามา ผู้จัดหา ผู้จัดการ ผู้จัดค้าประเวณี องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเหล่านี้ใช้

อิทธิพลทั้งด้านการเงินและความรุนแรง โดยได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่บ้านเมืองบางส่วน ให้คงอยู่และดำเนินธุรกิจไปได้อย่างปกติโดยไม่ต้องเกรงกลัวต่อกฎหมาย

ในปัจจุบันการค้าประเวณีข้ามชาติ (International Prostitution) ในประเทศไทยมีรูปแบบและวิธีการในการค้าประเวณี สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การนำหญิงและเด็กต่างประเทศเข้ามาค้าประเวณีภายในประเทศไทย
2. การส่งออกหญิงและเด็กคนไทยไปค้าประเวณีในต่างประเทศ
3. การค้าประเวณีในรูปการท่องเที่ยวทางเพศ (Sexual Tourism)

โดยการค้าประเวณีข้ามชาติทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวนี้ ได้มีการพัฒนารูปแบบและกระบวนการในการติดต่อและประสานงานระหว่างองค์กรอาชญากรรมในแต่ละประเทศ ซึ่งใช้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นเครื่องมือในการติดต่อและประสานงานกัน ทำให้การปฏิบัติและการดำเนินการในการค้าประเวณีข้ามชาติมีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น และส่งผลกระทบต่อการจัดกุมและดำเนินคดีผู้กระทำความผิดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ กล่าวคือ ในปัจจุบันมีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างองค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศกับองค์กรอาชญากรรมในประเทศ⁴⁴

2.3.1 การนำหญิงและเด็กจากต่างประเทศเพื่อมาค้าประเวณีในประเทศไทย

ในปัจจุบัน ธุรกิจการนำเข้าผู้ค้าประเวณีชาวต่างชาติ เพื่อนำมาค้าประเวณีในประเทศไทยนั้นมีจำนวนอัตราที่สูงเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นการกระทำการและดำเนินการร่วมกันระหว่างองค์กรอาชญากรรมต่างประเทศกับองค์กรอาชญากรรมภายในประเทศไทย

มีการนำเข้าหญิงและเด็กชาวต่างชาติโดยนำมาจากประเทศยากจนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศที่แยกตัวมาจากรัสเซีย เนื่องจากหญิงและเด็กเหล่านี้ย่อมต้องการความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจึงดิ้นรนไขว่คว้าที่จะเดินทางมาทำงานในประเทศไทยหรือประเทศอื่น โดยใช้ประเทศไทยเป็นจุดผ่านไปยังประเทศปลายทาง หญิงและเด็กเหล่านี้จึงตกเป็นเหยื่อขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ แม้ในเบื้องต้นหญิงและเด็กจากประเทศยากจนจะสมัครใจลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายโดยหวังจะได้งานสุจริตทำ หรือหญิงและเด็กสมัครใจจะเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทยอยู่แล้ว แต่ก็ต้องมาถูกองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เป็นชาวต่างชาติเข้ามาตั้งเป็นกลุ่มมาเฟียในประเทศไทยและองค์กรอาชญากรรมที่เป็นกลุ่มคนไทยเอารัดเอาเปรียบในทุก ๆ ด้านและถูกบังคับให้

⁴⁴ ภัสสร ลิมานนท์และคณะ, โครงการศึกษาลักษณะด้านประชากรและพฤติกรรมของสตรีขายบริการทางเพศ : การศึกษาเฉพาะกรณี, กรุงเทพมหานคร : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534, หน้า 176.

หารายได้เพื่อชดเชยเงินทองที่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติต้องเสียไปในการลักลอบนำบุคคลเหล่านี้เข้ามาในประเทศไทย และอำนวยความสะดวกในการอาศัยในประเทศไทย ในที่สุดต้องถูกบังคับให้ทำงานในสถานบริการและลงเอยด้วยการถูกบังคับให้ค้าประเวณี ภูมิภาคที่หญิงและเด็กถูกนำมาค้าประเวณีในประเทศไทยมีดังนี้

ทวีปเอเชีย

การนำเข้าหญิงและเด็กต่างประเทศที่มีถิ่นที่อยู่ในทวีปเอเชียส่วนใหญ่จะเป็นประเทศยากจนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยเป็นสำคัญ โดยการลักลอบนำเข้าทางเขตติดต่อชายแดนระหว่างประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย

หญิงและเด็กชาวต่างประเทศที่ถูกนำมาค้าประเวณี ส่วนใหญ่ได้มีการนำเข้ามาจากประเทศพม่า ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา และประเทศจีน โดยจำนวนสถิติการนำเข้าหญิงสาวชาวพม่า มีจำนวนมากที่สุดกว่าประเทศอื่น ๆ⁴⁵ จะถูกนำมาบังคับให้ค้าประเวณีในสถานค้าประเวณีโดยตรง คือ ซ่องโสเภณี ในจังหวัดระนองเป็นส่วนใหญ่⁴⁶ ในซ่องโสเภณีดังกล่าวจะมีการควบคุมดูแลโดยองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย มีการป้องกันการหลบหนีของเด็กหรือหญิงสาว โดยการใช้ลวดไฟฟ้าล้อมรอบซ่องโสเภณีและมีการควบคุม โดยแมงคาก็มีอาวุธปืนอยู่ตลอดเวลา มีการบังคับให้ค้าประเวณีวันละ 10 - 18 ชั่วโมง และรับบริการแขกที่เป็นลูกค้าประมาณวันละ 5 - 10 คน ถ้าเด็กหรือหญิงสาวไม่ปฏิบัติตามคำสั่งจะถูกทำร้าย ทรมาน มีการบังคับให้ทำแท้งโดยผิดกฎหมายเมื่อตั้งครรภ์หรือถูกบังคับให้บริการต่อลูกค้าจนใกล้คลอดตลอดจนมีการติดโรคร้ายทางเพศสัมพันธ์ในจำนวนอัตราที่สูงมาก โดยเฉพาะโรคเอดส์มีจำนวนผู้ติดเชื้อ H.I.V. ประมาณ 50 - 70% ต่อเด็กหรือหญิงสาวประเทศพม่าที่ถูกบังคับให้ค้าประเวณีในประเทศไทย⁴⁷

ทวีปยุโรป

หญิงและเด็กจากทวีปยุโรป ที่ถูกนำเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทยโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติส่วนใหญ่จะสมัครใจเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทยโดยถูกดำเนินการและได้รับการช่วยเหลือจากการติดต่อและร่วมมือระหว่างองค์กรอาชญากรรมต่างประเทศ และองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยและจะเป็นเด็กและหญิงสาวจากประเทศสวีเดนและประเทศรัสเซีย

⁴⁵ มุลนิธิผู้หญิง. รูปแบบใหม่ของการค้าทาส : การค้าหญิงและเด็กสาวพม่าในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : มุลนิธิผู้หญิง, 2538, หน้า 16.

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 19.

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 20.

การค้าประเวณีของหญิงและเด็กจากทวีปยุโรปในประเทศไทยนั้น กระทำการค้าประเวณีในสถานที่จัดค้าประเวณีโดยแอบแฝงเท่านั้น เช่น บาร์ ผับ ไนต์คลับ และนางโทรศัพท์ โดยเฉพาะหญิงและเด็กจากประเทศรัสเซียมักจะเช่าที่พักอยู่ตามโรงแรมระดับล่างบริเวณชอยนาถนนวนสุขุมวิท เป็นต้น โดยมีองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยเป็นผู้ดูแลควบคุมและคอยให้ความช่วยเหลือในการหลบเลี่ยงจากการถูกจับกุมและดำเนินคดี และหากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่พบหญิงเหล่านี้จะตั้งใจยิ่งกว่าพบทองคำโดยจะเข้าตะครุบตัวแล้วสถาปนาตัวเป็นผู้คุ้มกันคอยรีดไถรายได้จากหญิงเหล่านี้เป็นรายเดือนทันที⁴⁸

รูปแบบและการดำเนินการนำเข้าหญิงและเด็กจากทวีปยุโรป เพื่อค้าประเวณีในประเทศไทย มีการเดินทางเข้าประเทศไทยโดยขอวีซ่าเข้าประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมายแต่จะอาศัยอยู่ในประเทศไทยนานเกินกว่าวีซ่าที่กำหนด และจะประกอบอาชีพค้าประเวณีในสถานที่ค้าประเวณีโดยแอบแฝงตามโรงแรม⁴⁹

ประเทศไทยมีการนำเข้าหญิงและเด็กจากต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศรัสเซียในจำนวนมากในปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะทำการนำเข้าเด็กหญิงหญิงสาวชาวรัสเซีย เพื่อนำมาค้าประเวณีในประเทศไทยโดยมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างแน่นอน

2.3.2 การนำหญิงและเด็กชาวไทยไปค้าประเวณีในต่างประเทศ

ธุรกิจการส่งหญิงและเด็กชาวไทยไปค้าประเวณีในต่างประเทศเป็นการแสวงหารายได้และผลประโยชน์ โดยองค์กรอาชญากรรมประเภทหนึ่ง มีการติดต่อและร่วมมือกันระหว่างองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยซึ่งอาจเป็นกลุ่มชาวต่างชาติที่มาตั้งแก๊งค์มาเพียงในไทยหรือกลุ่มองค์กรอาชญากรชาวไทย ประสานงานกับองค์กรอาชญากรรมต่างประเทศตลอดจนมีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ประพฤติมิชอบได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการส่งออกเด็กหรือหญิงสาวในประเทศไทย เพื่อนำไปค้าประเวณีในต่างประเทศ โดยในปัจจุบันมีแหล่งสถานที่ในการส่งออกเด็กหรือหญิงสาวชาวไทยเพื่อไปค้าประเวณีใน 2 สถานที่ที่สำคัญ คือ

1. ทวีปอเมริกาและทวีปยุโรป

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นแหล่งสถานที่ในการจัดส่งหญิงและเด็กชาวไทยไปค้าประเวณีแห่งใหม่ที่ทำรายได้จำนวนมากให้แก่องค์กรอาชญากรรม ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการในการนำหนังสือเดินทางของบุคคลอื่นที่มีรูปร่างหน้าตาคล้ายคลึงที่จะถูกส่งออกนอกประเทศ และนำหนังสือเดินทางฉบับดังกล่าวเป็นหนังสือเดินทางแทนของผู้ค้าประเวณีที่จะส่งออกนอกประเทศหรือ

⁴⁸ "การค้ามนุษย์ข้ามชาติ". ถอดรหัสน. โอทีวี. 19-23 กรกฎาคม 2544, เวลา 20.45 น.

⁴⁹ "โสเภณีต่างชาติ". ไทยรัฐ. 1 มีนาคม 2539, หน้า 5.

ใช้วิธีการในการนำหนังสือเดินทางของบุคคลที่ถูกต้องตามกฎหมายมาแก้ไข โดยการนำรูปถ่ายและประวัติของผู้ที่จะถูกนำส่งออกนอกประเทศเข้าไปทดแทนและเปลี่ยนแปลงประวัติของบุคคลที่เป็นเจ้าของอย่างแท้จริง ซึ่งวิธีการนี้เรียกว่า "การผ่าเล่ม"

สถานค้าประเวณีที่สำคัญที่สุดโดยมีการนำหญิงและเด็กในประเทศไทยเพื่อนำไปค้าประเวณีนั้นคือ บริเวณ BOWERY STREET CHINA TOWN MANHATTAN และ NEW YORK รวมทั้งที่เมือง Houston รัฐ Texas เป็นส่วนใหญ่ โดยที่ผู้ค้าประเวณีดังกล่าวจะไม่ได้รับค่าบริการตามความเป็นจริง เพราะเหตุที่ว่าองค์กรอาชญากรรม จะทำการเก็บไว้ 2 ส่วนโดยมอบให้แก่ผู้ค้าประเวณีเพียง 1 ใน 3 ของรายได้ที่แท้จริงเท่านั้น⁵⁰ และต้องถูกบังคับให้บริการทางเพศแก่ลูกค้ามากกว่า 500 คน เพื่อเป็นการใช้หนี้ในค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พักอาศัย ค่าอาหารและค่าคุ้มครอง เป็นต้น

ประเทศเยอรมันเป็นแหล่งสถานที่ในการนำเข้าหญิงและเด็ก เพื่อไปค้าประเวณีแหล่งใหม่และสามารถแสวงหาผลประโยชน์จากการค้าประเวณีเป็นจำนวนมาก เนื่องจากหญิงไทยมีรูปร่างลักษณะที่ตรงกับรสนิยมของผู้ชายชาวเยอรมันเป็นอย่างสูง⁵¹ โดยมีการติดต่อและร่วมมือกันระหว่างองค์กรอาชญากรรมในประเทศเยอรมันและองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย ในการส่งมอบเด็กหรือหญิงสาวดังกล่าวมีรูปแบบและวิธีการในการส่งมอบและนำเข้าเด็กหรือหญิงสาวประเทศไทยไปยังประเทศเยอรมันวิธีการที่นิยมที่สุด คือ การให้สมาชิกองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย (เอเจนต์) เป็นผู้จัดหาหญิงไทยและติดต่อไปยังองค์กรอาชญากรรมในประเทศเยอรมันให้จัดส่งสมาชิกขององค์กรเดินทางเข้ามาในประเทศไทยและให้จดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายกับผู้ค้าประเวณีที่จัดเตรียมไว้ เพื่อแสดงว่าบุคคลทั้งสองเป็นสามีและภรรยาถูกต้องตามกฎหมาย หลังจากนั้นจะนำหญิงดังกล่าวเดินทางกลับประเทศเยอรมันและนำไปขายกับสถานที่จัดค้าประเวณีในประเทศเยอรมันในที่สุด

2. ทวีปเอเชีย

ประเทศญี่ปุ่นเป็นแหล่งที่หญิงและเด็กไทยถูกล่อลวงไปค้าประเวณีจำนวนมาก ธุรกิจดังกล่าวในประเทศญี่ปุ่นดำเนินการโดยองค์กรอาชญากรรม "ยาคุซ่า" (YAKUZA)

⁵⁰ ศิริเมชล์ พงษ์ไพจิตร. การนำหลักสมคบกันกระทำความผิดมาใช้ในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีการแสวงหารายได้และผลประโยชน์จากการค้าประเวณี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539, หน้า 59-60.

⁵¹ เรื่องเดียวกัน.

สถิติจำนวนแรงงานไทย ที่เป็นเด็กหรือหญิงสาวที่เดินทางไปประเทศญี่ปุ่น ประมาณร้อยละ 90 ถูกล่อลวงให้ไปค้าประเวณี⁵²

องค์กรอาชญากรรมจะส่งคนไปติดต่อหญิงและเด็กโดยหว่านล้อม ชักจูง เด็กหรือหญิงสาวไปทำงานในร้านอาหาร โรงงาน ฯลฯ ในประเทศญี่ปุ่นโดยรับเป็นผู้จัดการ เรื่องหนังสือเดินทางและวีซ่าเข้าประเทศญี่ปุ่น ซึ่งอาจกระทำโดยทำหนังสือเดินทางปลอมหรือมีคนไทย ญี่ปุ่น หรือชาวต่างชาติอื่นร่วมเดินทางไปส่งที่ญี่ปุ่นโดยตรงและบางครั้งจะพาเดินทางผ่าน มาเลเซีย สิงคโปร์ จากนั้นจึงเปลี่ยนไปใช้หนังสือเดินทางผู้อื่นที่มีวีซ่าเข้าญี่ปุ่น หรือพาเดินทางไป ประเทศเกาหลีและนำลงเรือบรรทุกสินค้าพาลักลอบเข้าประเทศญี่ปุ่น หญิงที่ถูกหลอกลวงจะไม่ทราบ ชื่อจริงและบุคคลที่ร่วมขบวนการทั้งหมด และบางกรณีใช้วิธีซ่อนตัวในกระเป๋าเดินทางขนาดใหญ่ หรือใช้วิธีให้หญิงแต่งกายคล้ายเครื่องแบบพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินและมีเสื้อคลุมทับ เมื่อเดินทางถึงจะถอดเสื้อคลุมออกและลักลอบเข้าเมือง⁵³ เมื่อเดินทางเข้าประเทศญี่ปุ่นแล้ว องค์กรอาชญากรรมยาจะมารับตัวไปโดยยึดเอกสารที่น่าคิดตัวมาทั้งหมด เช่น หนังสือเดินทาง บัตรประชาชน ทะเบียนบ้านฯ เพื่อเป็นการป้องกันการหลบหนี จากนั้นจะถูกนำตัวไปยังสถานที่ จัดค้าประเวณีที่ได้เตรียมไว้ โดยหญิงและเด็กชาวไทยจะถูกส่งตัวไปยังเมืองใหญ่ในประเทศญี่ปุ่น คือ เมืองโอซากา เมืองโตเกียว และเมืองโยโกฮาม่า⁵⁴ รายได้ค่าบริการทางเพศของหญิงสาวต้องถูก หักหนี้โดยองค์กรอาชญากรรมในการเสียค่าใช้จ่ายจากการเดินทางเข้าประเทศญี่ปุ่นเป็นจำนวนเงินถึง 5 ล้านเยน ซึ่งถ้าผู้ค้าประเวณีไม่ยินยอมหรือตกลงในการถูกบังคับให้ค้าประเวณี องค์กรอาชญากรรม จะลงโทษตามวิธีการขององค์กรตั้งแต่โทษสถานเบาไปจนถึงสถานหนักคือตั้งแต่ฉีดยากล่อม ประสาทและยาเสพติด ทำร้าย ทรมาน และทรมาณจนเสียชีวิต หลังจากนั้นนำศพมาข่มขู่หญิงรายอื่น ๆ ไม่ให้ขจัดขึ้นหรือคิดหลบหนีจากสถานที่จัดค้าประเวณี⁵⁵

2.3.3 การท่องเที่ยวทางเพศ (Sexual Tourism)

การท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ทางเพศเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น ในประเทศที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจที่ไม่ค่อยดีนัก ส่วนใหญ่เมื่อมีนักท่องเที่ยวต้องการเข้ามาเที่ยวในประเทศซึ่งยากจน การเข้า

⁵² สถาบันราชภัฏเชียงใหม่และองค์กรอนุเคราะห์เด็กในประเทศไทย. โสภณณีเชียงราย. เชียงใหม่ : ส. ศุภลักษณ์การพิมพ์, 2537, หน้า 103.

⁵³ โยชิโนบุ คุสุโนกิ. เลขานุการ และผู้ช่วยชุดฝ่ายตำรวจ ทบวงตำรวจแห่งชาติ เอกอัครราชทูต ญี่ปุ่น. สถานทูตญี่ปุ่น, 22 เมษายน 2545.

⁵⁴ คิริเมซึ พงษ์ไพจิตร. การนำหลักสมคบกันกระทำคามผิดมาใช้ในการปราบปรามองค์กร อาชญากรรม.

⁵⁵ โยชิโนบุ คุสุโนกิ.

มาของนักท่องเที่ยวที่ช่วยนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ อันจะส่งผลทำให้สภาพทางเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น แต่มีนักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีได้มีวัตถุประสงค์ในการเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมความงามตามธรรมชาติ สถาปัตยกรรมโบราณสถาน หรือประเพณี วัฒนธรรม แต่เข้ามาเป็นผู้ใช้บริการทางเพศ (Sexual Customers) กระบวนการค้าประเวณีในรูปแบบของ “เช็ทส์ทัวร์” จึงถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการ ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว เหตุผลที่มีนักท่องเที่ยวที่นิยมมาท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศ การท่องเที่ยวทางเพศ นักท่องเที่ยวจะมีกลุ่มเป้าหมาย ทั้งกับหญิงหรือเด็กหญิงและชายหรือเด็กชาย ที่พบในปัจจุบันมากคือต้องการท่องเที่ยวทางเพศกับเด็กชายและเด็กหญิง กลุ่มของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมาจากประเทศที่มั่นคงทางเศรษฐกิจ จึงทำให้เมื่อเข้ามายังประเทศที่ท่องเที่ยวมักจะทำอยู่อย่างหุหร่าบ่อยครั้งที่นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้มากระทำความผิดทางเพศกับเด็กหรือมีพฤติกรรมที่แสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก เช่น ถักลอบค้าเด็กใช้แรงงาน และถ่ายทำสื่อลามกอนาจาร

กลุ่มนักท่องเที่ยวประเภทนี้เป็นกลุ่มรายได้สำคัญของธุรกิจการค้าบริการทางเพศกับเด็ก มีรายงานถึงเครือข่ายสมาชิกในกลุ่มที่นิยมร่วมเพศกับเด็ก โดยก่อนที่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะเข้ามา จากการสอบถามไปยังองค์กรของกลุ่มนิยมนร่วมเพศกับเด็กถึงสถานที่ และการติดต่อเพื่อเมื่อเดินทางไปยังประเทศเป้าหมายแล้วจะติดต่อเพื่อใช้บริการได้ ในสหรัฐอเมริกาจะมีองค์กร NAMBLA (The North American Boy Love Association) หรือ PIE (the Paedophile Information Exchange) ในยุโรป เป็นศูนย์กลางเพื่อให้การแนะนำกับสมาชิก

พฤติกรรมที่นักท่องเที่ยวหรือผู้นิยมร่วมเพศกับเด็กจะกระทำต่อเด็ก ก็คือ เมื่อมีการพบเด็กที่ต้องการก็จะเข้าไปตีสนิท และชวนไปยังที่พักโดยจะให้ทุกอย่างตามความต้องการของเด็ก เมื่อเด็กเกิดติดใจก็อาจรับเลี้ยงดูจนกว่าจะเดินทางกลับประเทศ เด็กเหล่านี้มักจะพบในกลุ่มเด็กเร่ร่อนหรือทางบ้านแตกแยกหรือยากจน และเด็กยังถูกถ่ายทำภาพลามกอนาจาร (Pornography) เพื่อให้คนเหล่านี้ไปแสวงหาประโยชน์ต่อไป ซึ่งบางครั้งถ้าไม่ยอมก็จะถูกทำร้ายหรือถูกกระทำอนาจารในการถ่ายทำ

นอกจากนี้ การจัดทำกรท่องเที่ยวในรูปแบบของ “เช็ทส์ทัวร์” ยังมีรูปเครือข่าย (Network) ที่มีความสัมพันธ์ทั้งการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมทางเพศ และค่านักท่องเที่ยวที่การให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเมื่อเข้ามายังประเทศเป้าหมายด้วย และที่สำคัญจัดเช็ทส์ทัวร์บนเรือสำราญโดยขายบริการทัวร์ผ่านอินเทอร์เน็ต โดยลงโฆษณาภาพหญิงสาวเปลือยกายกลางธรรมชาติ⁵⁶

⁵⁶ “ชายเช็ทส์ทัวร์”. เดลินิวส์. 21 เมษายน 2545, หน้า 1.

2.3.4 วิธีดำเนินการค้าประเวณีโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

ในการค้าประเวณีโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติสามารถวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1. ธุรกิจในการค้าประเวณีข้ามชาติในรูปแบบของการส่งออกหญิงและเด็กเพื่อนำไปค้าประเวณีต่างประเทศนั้น จะเริ่มต้นจากองค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศจะกระทำการติดต่อร่วมมือและประสานงานมายังองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยทั้งที่เป็นกลุ่มชาวต่างชาติหรือกลุ่มคนไทยให้จัดหาหญิงไทยเพื่อส่งไปค้าประเวณีในต่างประเทศ โดยองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยจะลงมือกระทำการสืบแสวงหาเด็กหรือหญิงสาว เพื่อนำไปค้าประเวณีข้ามชาติโดยเริ่มเข้าไปทำตัวสนิทสนมกับหญิงสาวเพื่อชักชวนให้ไปทำงานต่างประเทศเป็นพนักงานเสิร์ฟอาหาร แม่ครัว แม่บ้าน หรือให้ไปแสดงรำนานาฏศิลป์ไทยโดยพาไปฝึกซ้อมหัดรำให้ก่อน หรือตั้งสำนักงานจัดหางานให้คนไปทำงานต่างประเทศ โดยอ้างว่าจะได้รับค่าตอบแทนสูง เมื่อหญิงหรือเด็กหลงเชื่อก็จะพาเข้ามาพักในกรุงเทพ จากนั้นจึงพยายามทุกวิถีทางที่จะพาหญิงเดินทางไปประเทศปลายทางให้จงได้ ไม่ว่าจะเป็นการทำหนังสือเดินทางปลอม ว่าจ้างให้ชาวต่างชาติแต่งงานกับหญิงไทย จดทะเบียนเป็นบุตรบุญธรรม หรือพาเดินทางไปยังประเทศที่เป็นทางผ่านและลักลอบนำเข้าประเทศปลายทาง

2. รูปแบบการนำเข้าหญิงสาวจากต่างประเทศ เพื่อนำมาค้าประเวณีในประเทศไทย มีรูปแบบและการดำเนินการเช่นเดียวกัน กล่าวคือ องค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศจะกระทำการติดต่อร่วมมือมายังองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย เพื่อกระทำการนำเข้าเด็กหรือหญิงสาวจากต่างประเทศมาค้าประเวณี ส่วนใหญ่จะเป็นการนำเข้าเด็กหรือหญิงสาวจากประเทศพม่า ลาว กัมพูชา จีน รัสเซียและสวีเดน โดยมีวิธีการนำเข้าเพื่อไปค้าประเวณีในประเทศไทยคือ ใช้หนังสือเดินทางปลอมหรือเดินทางเข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยวแล้วถูกนำไปค้าประเวณี วิธีการล่าสุดที่พบคือตั้งบริษัทตามแนวชายแดนที่อำเภอแม่สาย อำเภอแม่สาย อำเภอฝาง บังหน้าแล้วไปกว้านชาวพม่าเข้ามาในประเทศไทย นำไปจดทะเบียนเป็นแรงงานต่างด้าวเพื่อให้ได้สิทธิทำงานในประเทศไทยแล้วนำไปค้าประเวณี โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมรับผลประโยชน์ด้วย⁵⁷

การค้าประเวณีของหญิงชาวอุสเบกิสถาน หรือจากประเทศที่แยกเป็นอิสระจากรัสเซียจะทำโดยไปเช่าห้องพักตามโรงแรมในชอยนานา เช่น โรงแรมไมด์ รอยัล การ์เดนอิน มีแม่เล้าชาวต่างประเทศคอยดูแล และมีนายหน้าคนไทยทำหน้าที่ติดต่อหาลูกค้าให้ด้วย แต่ห้ามหญิงบริการเดินเล่นในโรงแรม หากแขกต้องการคู่ตัวต้องจ่ายค่าคู่ตัว 200 บาท แล้วก็มีการพาเดินคู่ตัวตามห้องพัก ส่วนที่พืทขยจะให้หญิงต่างประเทศทำหน้าที่เดินโชว์เพื่อปิดบังการขายบริการ ขณะเดียวกันเป็นการเปิดโอกาสให้แขกได้เลือกซื้อตามความต้องการด้วย⁵⁸

⁵⁷ "โสเภณีพม่า". แนวหน้า. 4 มีนาคม 2545. หน้า 1 และหน้า 6.

⁵⁸ "การค้ามนุษย์ข้ามชาติ". ถอดรหัส. ไอทีวี. 19-23 กรกฎาคม 2544. เวลา 20.45 น.

3. การนำหญิงสาวหรือเด็กจากต่างประเทศเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทยและการนำหญิงสาวหรือเด็กจากประเทศไทยไปค้าประเวณีต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นองค์กรอาชญากรรมจะติดต่อและให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ประพฤติมิชอบ เช่น ตำรวจกองตรวจคนเข้าเมือง ตำรวจสันติบาล ตำรวจกองปราบปรามและเจ้าหน้าที่ฝ่ายการบิน และเจ้าหน้าที่กรมจัดหางานซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว เป็นต้น เพื่อให้ความสะดวกและช่วยเหลือในการส่งออกและนำเข้าหญิงหรือเด็กเพื่อค้าประเวณี ซึ่งวิธีการที่สำคัญที่สุด คือ "การอุ้มออก" และ "การอุ้มเข้า"⁵⁹ หรือจดทะเบียนเป็นแรงงานต่างด้าวแต่เพียงในนาม หรือโดยการนำหญิงหรือเด็กเดินทางเข้าหรือออกในช่องตรวจที่มีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งร่วมกระทำการกับองค์กรอาชญากรรม หรือกำหนดให้เดินทางออกนอกประเทศในขณะที่เครื่องบินจะออกและจะไม่มีการประทับตราหรือหลักฐานว่าเดินทางออกนอกประเทศในช่องทางใด เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงและอำนวยความสะดวกในการถูกจับกุมและถูกดำเนินคดีโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

4. เมื่อหญิงเดินทางไปถึงประเทศที่เป็นจุดหมาย องค์กรอาชญากรรมในประเทศดังกล่าวจะเดินทางมารอรับและนำตัวไปส่งให้แก่สถานที่จัดค้าประเวณีที่เตรียมไว้ โดยหญิงดังกล่าวจะต้องถูกบังคับให้บริการทางเพศกับลูกค้าเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นการชดเชยหนี้สินจากค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเดินทางไปต่างประเทศ ซึ่งองค์กรอาชญากรรมเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายล่วงหน้าให้ ถ้าหญิงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งขององค์กรอาชญากรรม ต้องถูกทุบตี ทรมาน ใช้อายากล่อมประสาท และถ้าไม่ยินยอมตกลงค้าประเวณีอย่างแน่นอนจะกระทำการทำร้ายให้เสียชีวิต และนำศพไปข่มขู่แก่ผู้ค้าประเวณีรายอื่น เพื่อมิให้ขัดขืนและหลบหนีอย่างเด็ดขาด

กรณีเกิดขึ้นล่าสุดคือหลอกหลวงหญิงสาวชาวลาอและชาวไทยไปบังคับค้าประเวณีในเรือกลางทะเลในเขตจังหวัดสตูล เพื่อบริการให้แก่เรือประมงอินโดนีเซีย มาเลเซีย หากขัดขืนก็จะถูกจับถ่วงน้ำ

ผู้วิจัยขอเสนอกรณีศึกษาการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อแสดงให้เห็นข้อเท็จจริงในเรื่องการกระทำความผิดข้ามชาติที่กระทำเป็นขบวนการให้เด่นชัดยิ่งขึ้น ดังนี้

⁵⁹ อรวรรณ จันทร์ทอง. "ปัญหาความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี : ศึกษาเฉพาะกรณีการไปค้าประเวณีในต่างประเทศ", หน้า 31.

กรณีที่ 1 การนำหญิงชาวต่างประเทศมาค้าประเวณีในประเทศไทย

เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2540 ตำรวจท่องเที่ยวพัทยาได้รับแจ้งจากพลเมืองดีว่ามีเด็กหญิงและหญิงจำนวน 4 คน ถูกนายจ้างกักขังไว้ ต้องการขอความช่วยเหลือให้เดินทางกลับบ้านซึ่งอยู่ประเทศจีน โดยเบื้องต้นเด็กไม่ต้องการให้บอกตำรวจ เพราะนายจ้างรู้จักตำรวจในพัทยาทั้งหมดใครหนีไปถ้าจับได้จะถูกตี ตำรวจท่องเที่ยวเดินทางไปพบ และสอบข้อมูลเบื้องต้นได้ความว่า ทั้ง 4 คนเป็นคนจีน เดินทางเข้ามาทางอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีคนพามาส่งที่บ้านพักในพัทยา เมื่อมาอยู่กับเจ้าแม่ได้ประมาณ 2 เดือน ถูกกักขังทำร้ายและทรมาน และทราบจากเพื่อนที่อาศัยอยู่ด้วยกันว่าตนจะถูกพาไปขายตัว จึงตัดสินใจหนี เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ให้ล่ามภาษาจีนที่พิทาศอบถามข้อมูลเบื้องต้นได้ที่อยู่ของบ้านเด็กที่หนีมา ตำรวจสายสืบตรวจสอบข้อมูลทราบว่าบ้านของนายจ้างที่ดูแลกิจการที่อาบ อบ นวดแห่งหนึ่ง

วันที่ 4 กันยายน 2540 เจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวร่วมกันจับกุม นายจ้างที่ดูแลกิจการและในการจับกุมครั้งนี้ได้พบหญิงชาวจีนจำนวน 6 คน จากการสอบถามทราบว่าถูกล่อลวงมาเพื่อการค้าประเวณีในสถานดังกล่าวโดยไม่เต็มใจ และประสงค์จะเดินทางกลับภูมิลำเนา เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ประสานงานมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กเพื่อให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกส่งกลับภูมิลำเนา พร้อมกับเด็กและหญิงจีนชุดแรกที่หนีออกมาในตอนแรก⁶⁰

กรณีที่ 2 การนำหญิงไทยไปค้าประเวณีในต่างประเทศ

นายโรเจอร์ ไปเปอร์ ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและให้สัญชาติเมืองฮิวส์ตัน มลรัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกาเปิดเผยว่า เจ้าหน้าที่ F.B.I. ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง เมืองฮิวส์ตัน ได้ดำเนินมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีข้ามชาติ ภายใต้ปฏิบัติการชื่อว่า “Little Dragon” ได้สืบสวนพบว่า มีการนำชาวเอเชียรวมทั้งหญิงไทยเข้ามาบังคับให้ค้าประเวณีที่เมืองฮิวส์ตัน โดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินี้เปิดสตูดิโอจัดหานางแบบบังหน้าใช้ชื่อว่า “นาโกย่า โมเคลิ่ง สตูดิโอ” แต่เบื้องหลังที่แท้จริงคือช่องโสเภณีที่เปิดบริการลูกค้าจากสภาพโสเภณีที่เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือออกมาได้ไม่ต่างจากตกอยู่ในขุมมรก ถูกกักขัง บังคับให้ค้าประเวณีอย่างทารุณจนอาจกล่าวได้ว่า “การค้าทาสแห่งศตวรรษที่ 20” ภายในสตูดิโอดังกล่าวมีการป้องกันอย่างแน่นหนา รวมทั้งมีการติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิดไว้ป้องกันการหลบหนีและป้องกันการจู่โจมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ จากการรวบรวมพยานหลักฐาน พบว่า องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติแก๊งนี้ มีศูนย์ปฏิบัติการในประเทศไทย การวางแผนจับกุมโดยส่งเจ้าหน้าที่ปลอมตัวเป็นแก๊งรับจ้าง

⁶⁰ สุदारัตน์ เสรีวัฒน์และคณะ. “รายงานการศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539”. องค์การพัฒนาการคุ้มครองเด็ก, กรณีที่ 37.

ทำเอกสารปลอมให้แก่บุคคลที่ต้องการเดินทางเข้าสหรัฐอเมริกา ต่อมาได้มีการนัดหมายพบกับกลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินี้ 2 ครั้ง ที่โรงแรมแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปลอมตัวได้ซ่อนกล้องวิดีโอและได้ถ่ายภาพพร้อมบันทึกเสียงการเจรจาเรื่องที่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติต้องการนำหญิงไทย 2 คน และชาวจีนชายและหญิงอีก 2 คน ลักลอบออกจากประเทศไทย และพาเข้าไปยังสหรัฐอเมริกา ในที่สุดเจ้าหน้าที่สามารถจับกุมองค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินี้ได้รวม 5 คน ส่วนหญิงไทยจำนวน 4 คน ที่ถูกช่วยเหลือยอมรับว่าได้ลักลอบเข้าสหรัฐอเมริกาโดยผิดกฎหมาย โดยหญิงจำนวนสองคนประสงค์มาสหรัฐอเมริกาเพื่อรับจ้างทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟอาหาร หรือ ผู้ช่วยพ่อครัว แต่กลับต้องถูกกักขังบังคับให้ค้าประเวณี ส่วนหญิงอีกสองคน ทราบว่า จะต้องมาทำงานขายบริการทางเพศ โดยเข้าใจว่าไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบและสามารถเลือกให้

บริการได้ตามความสมัครใจ แต่กลับต้องถูกบังคับกักขังค้าประเวณีอย่างทารุณ และไม่ได้รับค่าตอบแทน โดยหญิงทั้งสี่คนต้องจ่ายเงินให้แก่นายหน้าชาวเวียดนาม เป็นค่าดำเนินการเพื่อเข้าสหรัฐอเมริกา จำนวนคนละ 35,000 ถึง 41,500 ดอลลาร์ โดยจ่ายล่วงหน้าไปแล้วคนละครึ่งหนึ่ง

นายไมค์ แม็คมาฮัน หัวหน้าชุดปฏิบัติการ “Little Dragon” กล่าวว่า การเจรจากับแก๊งค์ค้ายาเสพติดนี้ หนึ่งในกลุ่มคนร้ายได้โทรศัพท์ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองของประเทศไทย ที่สนามบินคอนเมื่อง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเปิดทางให้หญิงไทย และชาวจีนออกนอกประเทศไทย ซึ่งต่อมาสืบทราบว่ามีเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองของไทยระดับหัวหน้ารับสินบนเพื่อช่วยเหลือกลุ่มอาชญากรนี้อย่างน้อย 3 คน

นายเอ็ดเวิร์ด กัลลาเกอร์ ผู้ช่วยอัยการประจำมลรัฐเท็กซัสตอนใต้ กล่าวถึงเครือข่ายอาชญากรรมการลักลอบนำคนต่างด้าวเข้าสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะการนำหญิงมาค้าประเวณี เป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันหลายประเทศ เป็นธุรกิจที่สร้างกำไรมหาศาลแก่ผู้ประกอบการ และบทลงโทษไม่รุนแรงเท่าการค้ายาเสพติด⁶¹

กรณีที่ 3 การท่องเที่ยวทางเพศ

นายวิลเลียม แอนโทนี่ นาวาโร อายุ 56 ปี ชาวอเมริกัน (ปัจจุบันได้รับสัญชาติไทย) ได้เข้ามาตั้งบริษัท ไลฟ์สไตล์ อิน เอเชีย จำกัด ซึ่งตั้งอยู่บริเวณท่าเรือโบลากูน ตำบลรัชฎา อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต ประกอบกิจการท่องเที่ยวขงหน้า แต่เบื้องหลังประกอบกิจการด้านเซ็กส์ทัวร์ โดยนำท่องเที่ยวทางทะเลด้วยเรือยอชท์หรูหรามีให้บริการรวม 2 ลำ คือเรือ จิม แจม และเรือเพอร์เฟกต์ แต่ลำเป็นเรือขนาด 4 ห้องนอน ให้บริการค้างคืนในเรือพร้อมอาหารและจัดนุอนให้บริการทางเพศทั้งหญิงและชาย ในรูปแบบคู่อันนี้มน หรือเป็นหมู่คณะไม่เกิน 20 คน ลูกค้าสามารถ

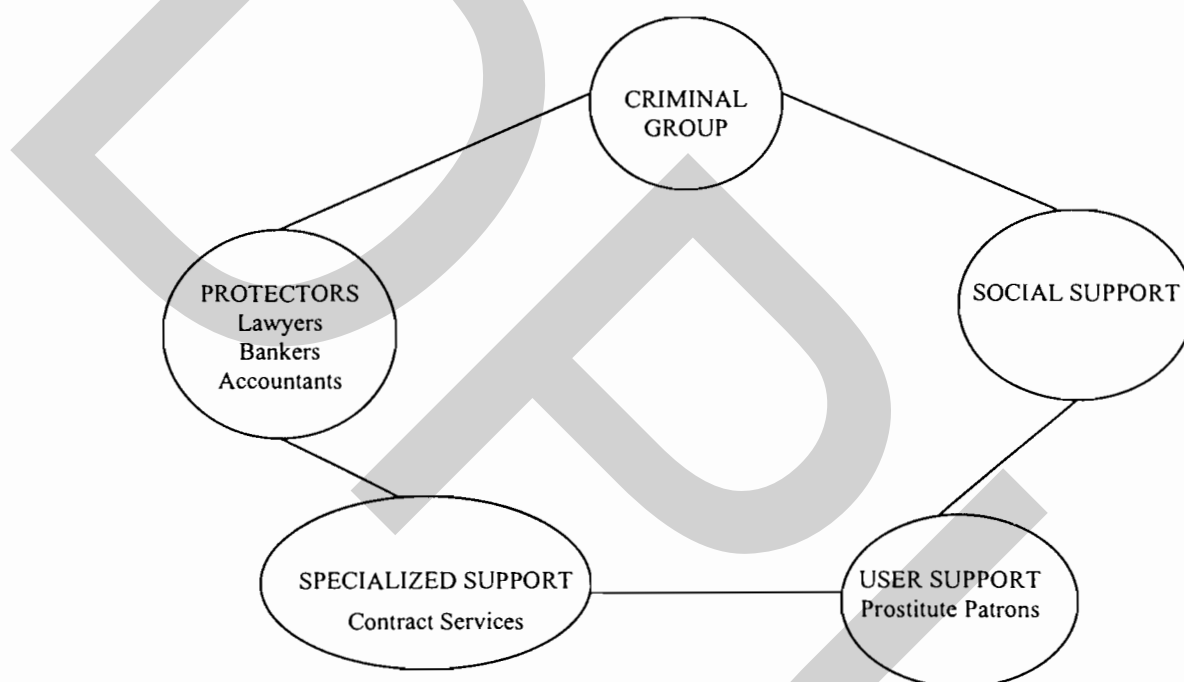
⁶¹ “การค้ามนุษย์ข้ามชาติ”. ถอดรหัสน. ไอทีวี. 19-23 กรกฎาคม 2544 เวลา 20.45 นาฬิกา.

หารายละเอียดการให้บริการจาก Internet ที่เปิด Website ได้ถึง 3 Website ภายใน Website มีการเผยแพร่ภาพของผู้หญิงในลักษณะลามกอนาจารและเชิญชวนให้มาใช้บริการทางเพศ ผู้สนใจต้องซื้อบริการผ่านทาง Internet เท่านั้น บริษัทจะจัดพนักงานพร้อมมัคคุเทศน์ไปรับที่สนามบินพาเข้าพักในโรงแรมชั้นหนึ่ง รับประทานอาหารในร้านสุคหุ และนำหญิงสาวไปให้คู่ตัวถึงร้านอาหาร หลังจากนั้นจึงพาเดินทางโดยเรือสำราญมุ่งไปยังเกาะต่าง ๆ ลูกค้าสามารถเลือกพักค้างคืนบนเรือหรือพักโรงแรมบนเกาะก็ได้ และมีรูปแบบแพ็คเกจทัวร์ให้เลือกมากมายในราคา 1,890 ถึง 3,500 เหรียญสหรัฐ แต่ทุกแพ็คเกจทัวร์ ลูกค้า 1 คน จะมีหญิงไว้คอยบริการทางเพศอย่างน้อย 1 คนเสมอ บริษัทเปิดให้บริการ Sex Tour ดังกล่าวตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2544 เป็นต้นมา มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาใช้บริการทั้งสิ้น 442 ราย ส่วนใหญ่เป็นชาวตะวันตกกลาง สหรัฐ เม็กซิโก มาเลเซีย และบรูไน ในวันที่ 19 เมษายน 2545 เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำกำลังเข้าตรวจค้นบริษัทดังกล่าวเพื่อจับกุมตัวนายวิลเลียม แต่ไม่พบตัว จากการตรวจค้นภายในบริษัทยังพบวีดีโอเทปภาพหญิงสาวงามเปลือยกายได้คลื่นไว้เพื่อให้ลูกค้าเลือกมาให้บริการและภาพสาวงามมีกิจกรรมทางเพศกับลูกค้ากลางทะเล อันความันที่ลูกเรือแอบถ่ายไว้จำนวนมาก เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ออกหมายจับตัวนายวิลเลียม และเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจท่องเที่ยวของบริษัทดังกล่าวด้วย⁶²

⁶² "ชายเท็กซ์ทัวร์". เดลินิวส์. 21 - 23 เมษายน 2545, หน้า 1 และ 34.

2.4 กลุ่มบุคคลผู้มีความสัมพันธ์กับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

จากการวิเคราะห์พฤติการณ์ขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีพบว่า นอกจากบุคคลผู้มืบทบาตต่าง ๆ ภายในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติแล้ว (ผู้บงการหรือผู้ทรงอิทธิพล ผู้จัดหาล่อลวงหญิง ผู้จัดเสนาอ้าประเวณี ฯลฯ) ยังมีบุคคลอีกหลายกลุ่มที่เข้ามาติดต่อกและมีส่วนพัวพันกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยเทียบเคียงกับแนวคิดของต่างประเทศ⁶³ โดยผู้วิจัยขอนำเสนอการวิเคราะห์ตามแผนภูมิภาพซึ่งอธิบายได้ดังนี้

ภาพที่ 3 แสดงวัฏจักรของสมาชิกและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติ

The Protectors (ผู้พิทักษ์)

หมายถึงนักธุรกิจ นักกฎหมาย นักการเงินการธนาคาร นักบัญชี และหมายรวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ประพฤติมิชอบ โดยบุคคลเหล่านี้จะทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ทุกด้านให้แก่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติด้วยวิธีการใช้อำนาจหน้าที่และวิชาชีพในลักษณะเบี่ยงเบนไปในทางทุจริต หรือแกล้งใช้อำนาจหน้าที่ในลักษณะหย่อนยานไม่เคร่งครัด ผลจากการกระทำดังกล่าวของบุคคลเหล่านี้เป็นการสร้างเกาะคุ้มกันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้พ้นจากการถูกดำเนินคดีทั้งทาง

⁶³ Lyman, Michael D., Potter, Gary W., Organized Crime, P.P. 40-42.

แพ่งและอาญา เครื่องข่ายของเจ้าหน้าที่ผู้ประพฤติมิชอบและผู้ใช้วิชาชีพไปในทางไม่สุจริตเปรียบเสมือนป้อมปราการที่ปกป้ององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่ผู้ประพฤติมิชอบให้ข้อมูลด้านการสืบสวนและสอบสวนแก่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ นักกฎหมายใช้วิชาชีพบิดเบือนข้อเท็จจริง ข่มขู่พยาน นักบัญชีช่วยปกปิดซ่อนเร้นผลประโยชน์ที่ได้จากการก่ออาชญากรรม

Specialized Support (ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ)

องค์กรอาชญากรรมและ Protectors ต้องพึ่งพามุคคคลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เรียกว่า Specialized support บุคคลนี้แตกต่างจากสมาชิกในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและแตกต่างจาก Protectors บุคคลกลุ่มนี้ไม่ได้ร่วมตกลงกับขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติเพื่อก่ออาชญากรรม แต่บุคคลกลุ่มนี้จะรับจ้างองค์กรอาชญากรรมทำงานในด้านที่ตนเองมีความเชี่ยวชาญเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น นักบิน นักเคมี และผู้มีความเชี่ยวชาญในระบบคอมพิวเตอร์

User Support (ผู้ซื้อหรือผู้ใช้บริการ)

ผู้สนับสนุนอาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมบรรลุเป้าหมายอย่างเสร็จสมบูรณ์ก็คือ USER SUPPORT คนกลุ่มนี้สนับสนุนองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติโดยเป็นผู้บริโภคสินค้าและบริการที่ได้มาจากการกระทำความผิด ได้แก่ ผู้ซื้อบริการค้าประเวณีจากหญิงและเด็กที่ถูกล่อลวง ผู้ซื้อหนังสือลามกและหนังสือเสนอชักชวนให้ใช้บริการค้าประเวณี

Social Support (ผู้เพิ่มบารมีหน้าฉาก)

กลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อภาพด้านฉากให้แก่สมาชิกองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้ดูเหมือนเป็นบุคคลที่ได้รับการเคารพนับถือและยอมรับจากสังคมมากขึ้นซึ่งอาจเรียกว่า Social Support หากสมาชิกองค์กรอาชญากรรมสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลกลุ่มนี้ได้ก็จะทำให้สมาชิกองค์กรอาชญากรรมได้รับอิทธิพลและบารมีของ Social Support มาปิดบังเบื้องหลังอันเลวร้ายได้มากขึ้น และไม่เป็นที่สงสัยของสังคม และส่งผลเชื่อมโยงให้อิทธิพลภายในองค์กรอาชญากรรมของสมาชิกองค์กรมีมากตามขึ้นไปด้วย จนอาจกล่าวได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์กับ Social Support เท่ากับเป็นการสร้างความชอบด้วยกฎหมายด้านหน้าฉากให้แก่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น นักการเมือง ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้สนับสนุนช่วยเหลือสมาชิกองค์กรอาชญากรรม ในขณะที่ Social Support เหล่านี้อาจเป็น Boss หรือผู้มีอิทธิพล ซึ่งเป็นผู้บงการการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้นเอง

จากแผนภูมิภาพแสดงให้เห็นวัฏจักรของสมาชิกและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับขบวนการ
อาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีตามบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ กัน หากปราศจากการ
เข้ามีส่วนร่วมของบุคคลเหล่านี้ การก่ออาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีก็จะไม่บรรลุ
เป้าหมาย

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการ ต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000

เมื่อรูปแบบการค้าประเวณีได้เปลี่ยนสภาพจากอดีตที่มีผู้ค้าประเวณีเพียงไม่กี่คน พัฒนาไปสู่รูปแบบขององค์กรอาชญากรรม ซึ่งนอกจากจะประกอบอาชญากรรมภายในรัฐหนึ่งแล้ว ยังขยายขอบข่ายการกระทำความผิดอย่างกว้างขวางไปยังรัฐอื่น ๆ จนกลายเป็นอาชญากรรมที่มีผู้เกี่ยวข้องในรัฐต่าง ๆ มากกว่าหนึ่งรัฐ อันเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีขั้นตอนและการดำเนินงานสลับซับซ้อนที่มีผู้ทรงอิทธิพลเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง กระบวนการดังกล่าว ทั้งยังมีธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมายบังหน้าและยังมีเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคน ประพฤติมิชอบ ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือและประการสำคัญผลของการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินี้กระทบถึงรัฐต่าง ๆ มากกว่าหนึ่งรัฐ ทำให้มาตรการทางกฎหมายภายในของประเทศต่าง ๆ ไม่เพียงพอต่อการปราบปรามการค้าประเวณีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ ช่วยกันแก้ไขปัญหานี้ ภาพความร่วมมือระหว่างรัฐต่าง ๆ ที่เห็นเป็นรูปธรรมเด่นชัดคือสนธิสัญญาหรือกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องสังเคราะห์ วิเคราะห์ พิจารณาว่าอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างประเทศ ว่าได้เสนอแนวทางไว้ในลักษณะอย่างไรบ้าง

การวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบดังกล่าวจึงจำเป็นต้องสังเคราะห์อนุสัญญาดังกล่าวโดยตลอดทั้งฉบับ แล้วนำเสนอภาพรวมของอนุสัญญาฯ โดยเริ่มตั้งแต่ความเป็นมา ผลบังคับทางกฎหมายระหว่างประเทศ วัตถุประสงค์ สาระสำคัญของอนุสัญญาฯ ไปจนถึงยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหาการก่ออาชญากรรมโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติว่ามีมาตรการอะไรบ้าง สามารถจัดประเภทของมาตรการเหล่านี้ได้มากน้อยเพียงใด

การทราบถึงภาพรวมหรือองค์รวมของอนุสัญญาฯ ทำให้เราสามารถแปล วิเคราะห์ ตีความบทบัญญัติแห่งอนุสัญญาฯ ได้ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญาฯ และเป็นผลสืบเนื่องทำให้สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีแห่งอนุสัญญาฯ ในเรื่องต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

3.1 ความเป็นมา ผลทางกฎหมาย และวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ

ความเป็นมา

องค์กรสหประชาชาติได้เล็งเห็นถึงความร้ายแรงที่เกิดจากการปฏิบัติการขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่ได้ปรากฏให้เห็นชัดเจนมากขึ้นนับแต่ต้นทศวรรษที่ 20 เป็นต้นมาโดยกระทำผิดกฎหมายร้ายแรงหลายประเภทและมีอยู่ทั่วโลก ซึ่งทำความเสียหายให้กับมนุษยชาติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมอย่างมากมาย รายงานขององค์กรสหประชาชาติประมาณว่าองค์กรอาชญากรรมมีรายได้จากการประกอบอาชญากรรมประมาณร้อยละ 3 - 5 ของรายได้ประชาชาติทั้งโลกรวมกัน ซึ่งเป็นจำนวนเงินมหาศาลและประมาณว่าเกือบทุกประเทศได้รับผลกระทบจากองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างรุนแรง¹ องค์กรสหประชาชาติซึ่งมีประเทศต่าง ๆ เป็นสมาชิก ประเทศสมาชิกเหล่านั้นได้ร่วมกันสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการต่อต้านการก่ออาชญากรรมข้ามชาติที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม จึงได้สร้างข้อตกลงระหว่างประเทศซึ่งจะมีผลเป็นกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อสร้างมาตรการใหม่ ๆ และเน้นด้านการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยทำเป็นอนุสัญญาต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ การเจรจาร่างอนุสัญญาดังกล่าวใช้เวลาร่างถึง 2 ปี จึงแล้วเสร็จและเปิดให้ประเทศต่าง ๆ ลงนามที่เมืองปาเลอโม ประเทศอิตาลี ประเทศต่าง ๆ ประมาณ 127 ประเทศ จึงได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และประมาณ 80 ประเทศ ได้ลงนามในพิธีสาร (Protocol) เสริมอนุสัญญาดังกล่าวอีก 2 ฉบับ ได้แก่ พิธีสารต่อต้านการลักลอบค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก และพิธีสารต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นทางบก ทางเรือ และทางอากาศ นอกจากนี้ยังมีพิธีสารอีก 1 ฉบับ คือ เรื่องการต่อต้านการลักลอบผลิตและค้าอาวุธ

ประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรแล้วเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2543

ผลทางกฎหมายของอนุสัญญา

อนุสัญญา (Convention) เป็นสนธิสัญญาประเภทหนึ่ง มีผลผูกพันและบังคับใช้ได้ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และบังคับใช้ในฐานะเทียบเท่าสนธิสัญญาตามความหมายที่ใช้ในอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 มาตรา 27 คือมีผลผูกพันประเทศภาคีและประเทศภาคีต้องปฏิบัติตามโดยสุจริต จึงมีผลตามกฎหมายผูกพันให้องค์การฝ่ายนิติบัญญัติ

¹ วันชัย รุจนวงศ์. "องค์กรอาชญากรรม". เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการข้าราชการอัยการทั่วประเทศ ระหว่างวันที่ 25 - 26 สิงหาคม 2544. สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด.

บริหารและตุลาการของประเทศภาคีต้องปฏิบัติตามผลบังคับดังกล่าว แต่เป็นผลผูกพันที่มีต่อรัฐเท่านั้น ไม่ได้มีผลบังคับใช้ต่อปัจเจกบุคคล ดังนั้นประเทศที่ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งรวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาดังกล่าว อันเป็นความผูกพันทางกฎหมายต่อประเทศภาคีเหล่านั้น ด้วยเหตุนี้ประเทศภาคีต้องสำรวจกฎหมายภายใน (Domestic laws) ของตนว่าสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ และพิธีสารหรือไม่เพียงใด หากไม่สอดคล้องก็ต้องมีการแก้ไข ปรับปรุงเพื่อสามารถให้สัตยาบันอนุสัญญาฯ และพิธีสารต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ

หากพิจารณาเนื้อหาสาระของอนุสัญญาฯ และพิธีสารดังกล่าวแล้ว พบว่าวัตถุประสงค์หลักในเบื้องต้นคือ ความร่วมมือระหว่างประเทศในการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่กระทำโดยองค์การอาชญากรรม กล่าวคืออนุสัญญาฯ สนับสนุนส่งเสริมความร่วมมือกันในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (มาตรา 1) ดังต่อไปนี้

1. ขจัดความเหลื่อมล้ำของมาตรฐานในทางกฎหมาย อันเนื่องมาจากระบบกฎหมายที่แตกต่างกันและส่งเสริมการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางกฎหมายของประเทศต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อเป็นการกำหนดมาตรฐานในการร่างกฎหมายภายใน ในการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผลของอนุสัญญาฯ ฉบับนี้กำหนดให้การเข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในกลุ่มองค์การอาชญากรรม การฟอกเงิน การทุจริตคอร์รัปชัน หรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง และการกระทำอันเป็นการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมให้เป็นความผิดอาญาเมื่อวันที่อนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้

3. เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาย่างบูรณาการตอน โคนองค์การอาชญากรรมข้ามชาติเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่เกิดจากการก่ออาชญากรรมข้ามชาติ โดยอนุสัญญาฯ ได้มีการกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันและปราบปรามในทางกฎหมายที่อนุญาตให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถอายัดและยึด (freezing and seizure) ทรัพย์สิน และผลประโยชน์ที่ได้มาจากการกระทำผิดอาญา (proceeds of crime) หรือการริบทรัพย์สิน (confiscation) มาตรการในการปราบปรามกระบวนการฟอกเงิน และมาตรการในการคุ้มครองพยาน

กล่าวคือ เครื่องมือ หรือมาตรการใหม่ ๆ ได้ถูกกำหนดให้มีความชัดเจนมากขึ้นเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างประเทศในการต่อต้านการดำเนินกิจกรรมที่ผิดกฎหมายที่มีลักษณะข้ามชาติโดยกลุ่มอาชญากรที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร เช่น การส่งผู้ร้ายข้ามแดน ความร่วมมือ

บริหารและตุลาการของประเทศภาคีต้องปฏิบัติตามผลบังคับดังกล่าว แต่เป็นผลผูกพันที่มีต่อรัฐเท่านั้น ไม่ได้มีผลบังคับใช้ต่อปัจเจกบุคคล ดังนั้นประเทศที่ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งรวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาดังกล่าว อันเป็นความผูกพันทางกฎหมายต่อประเทศภาคีเหล่านั้น ด้วยเหตุนี้ประเทศภาคีต้องสำรวจกฎหมายภายใน (Domestic laws) ของตนว่าสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ และพิธีสารหรือไม่เพียงใด หากไม่สอดคล้องก็จะต้องมีการแก้ไข ปรับปรุงเพื่อสามารถให้สัตยาบันอนุสัญญาฯ และพิธีสารต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ

หากพิจารณาเนื้อหาสาระของอนุสัญญาฯ และพิธีสารดังกล่าวแล้ว พบว่าวัตถุประสงค์หลักในเบื้องต้นคือ ความร่วมมือระหว่างประเทศในการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่กระทำโดยองค์การอาชญากรรม กล่าวคืออนุสัญญาฯ สนับสนุนส่งเสริมความร่วมมือกันในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (มาตรา 1) ดังต่อไปนี้

1. ขจัดความเหลื่อมล้ำของมาตรฐานในทางกฎหมาย อันเนื่องมาจากระบบกฎหมายที่แตกต่างกันและส่งเสริมการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมายของประเทศต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อเป็นการกำหนดมาตรฐานในการร่างกฎหมายภายใน ในการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผลของอนุสัญญาฯ ฉบับนี้กำหนดให้การเข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในกลุ่มองค์กรอาชญากรรม การฟอกเงิน การทุจริตคอร์รัปชัน หรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง และการกระทำอันเป็นการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมให้เป็นความผิดอาญาเมื่อวันทีอนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้

3. เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหอย่างขุครากถอน โคนองค์การอาชญากรรมข้ามชาติเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่เกิดจากการก่ออาชญากรรมข้ามชาติ โดยอนุสัญญาฯ ได้มีการกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันและปราบปรามในทางกฎหมายที่อนุญาตให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถอายัดและยึด (freezing and seizure) ทรัพย์สิน และผลประโยชน์ที่ได้มาจากการกระทำผิดอาญา (proceeds of crime) หรือการริบทรัพย์สิน (confiscation) มาตรการในการปราบปรามกระบวนการฟอกเงิน และมาตรการในการคุ้มครองพยาน

กล่าวคือ เครื่องมือ หรือมาตรการใหม่ ๆ ได้ถูกกำหนดให้มีความชัดเจนมากขึ้นเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างประเทศในการต่อต้านการดำเนินกิจกรรมที่ผิดกฎหมายที่มีลักษณะข้ามชาติโดยกลุ่มอาชญากรที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร เช่น การส่งผู้ร้ายข้ามแดน ความร่วมมือ

ระหว่างประเทศในทางอาญา และมาตรการในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้เสียหาย และพยาน เป็นต้น ในการนี้ประเทศภาคีสมาชิกของอนุสัญญาฯ ตัญญาว่าจะจัดสรรและให้ความช่วยเหลือในทางเทคนิค ที่จำเป็น และเพื่อพัฒนามาตรการอันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการต่อต้านองค์กรอาชญากรรม

3.2 การกำหนดนิยามและความหมาย (Use of Terms)

เดิมไม่มีคำนิยามศัพท์เกี่ยวกับ “องค์กรอาชญากรรม” ให้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เพื่อให้การดำเนินการและการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่อนุสัญญาฯ กำหนดไว้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติในประเทศสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยให้อยู่บนมาตรฐานเดียวกันและไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นองค์การสหประชาชาติจึงได้กำหนดคำนิยามความหมาย องค์ประกอบของการกระทำผิดขึ้น โดยคำนึงถึงรูปแบบพฤติกรรมและสภาพปัญหาขององค์กรอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริงในประเทศต่าง ๆ จากนั้นจึงกำหนดคำนิยามขึ้นไว้อย่างกว้าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง โดยครอบคลุมถึงการทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมทั้งขนาดใหญ่ กลาง และเล็กไว้ทั้งหมด

อนุสัญญาฯ ได้บัญญัติคำจำกัดความและให้ความหมายของถ้อยคำที่สำคัญเพื่อกำหนดขอบเขตของกลุ่มอาชญากรที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กรและการกระทำอันเป็นความผิดข้ามชาติไว้ดังต่อไปนี้

3.2.1 กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรหรือองค์กรอาชญากรรม (Organized Criminal Group)

“กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร” หมายถึง กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป มีการดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและมีการประสานการดำเนินงานระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการกระทำความผิดอาชญากรรมร้ายแรงฐานใดฐานหนึ่งหรือมากกว่า หรือการทำความผิดมูลฐานตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม²

กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร มีองค์ประกอบความผิดดังนี้

1. กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป
2. มีการดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่ง
3. ดำเนินการและมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการก่ออาชญากรรมร้ายแรง หรือการทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ฐานหนึ่งหรือมากกว่า ตามมาตรา 5, 6, 8 และ 23

² United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 2 (a).

4. เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

องค์ประกอบข้อ 2 ที่ว่า “มีการดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่ง” หมายถึงการจัดตั้งมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง โดยไม่จำกัดว่าต้องมีระยะเวลานานหรือน้อยเพียงไร ดังนั้นหากบุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป มารวมตัวกันชั่วระยะเวลาหนึ่งเวลาใดเพื่อกระทำความผิด ก็ถือว่าอยู่ในเกณฑ์องค์ประกอบอาชญากรรมแล้ว สำหรับองค์ประกอบข้อ 3 การจะถือว่าเป็นองค์ประกอบอาชญากรรมนั้นจะต้องมีจุดมุ่งหมายในการกระทำความผิดร้ายแรงหรือกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ นี้ ได้แก่ ความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (มาตรา 5) ความผิดฐานฟอกเงินหรือฟอกทรัพย์สิน (มาตรา 6) ความผิดฐานฉ้อราษฎร์บังหลวง (มาตรา 8) และความผิดฐานขัดขวางความยุติธรรม (มาตรา 23)

3.2.2 อาชญากรรมร้ายแรง (Serious Crime)

“อาชญากรรมร้ายแรง” หมายถึง กระทำการที่เป็นความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกสำหรับความผิดนั้นซึ่งสามารถลงโทษโดยการทำให้สูญเสียเสรีภาพขั้นสูงสุดเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ปี หรือมีโทษที่รุนแรงกว่าได้³

สามารถแยกองค์ประกอบดังนี้

1. การกระทำที่เป็นความผิดอาญา
2. มีบทกำหนดโทษจำคุก ตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป

จากบทบัญญัติดังกล่าวของอาชญากรรมร้ายแรง หมายถึง ความผิดร้ายแรงหรือความผิดอุกฉกรรจ์นั่นเอง

3.2.3 กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง (Structured Group)

“กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง” หมายถึง กลุ่มที่ไม่ได้จัดตั้งขึ้นด้วยความบังเอิญเพื่อกระทำความผิดอย่างทันทีทันใด และไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดบทบาทของสมาชิกอย่างเป็นทางการ ไม่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่องของการเป็นสมาชิก หรือไม่จำเป็นต้องเป็นกลุ่มที่มีโครงสร้างซึ่งพัฒนาแล้ว⁴

สามารถแยกองค์ประกอบความผิดได้ดังนี้

1. กลุ่มบุคคลที่มีการจัดตั้งขึ้น (ตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป)

³ United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 2 (b)..

⁴ United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 2 (c).

2. เป็นกลุ่มที่มีโครงสร้างในการจัดตั้ง
3. มีเป้าหมายในการจัดตั้ง
4. สมาชิกของกลุ่มไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดบทบาทที่เป็นทางการ ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มจัดตั้งอย่างต่อเนื่อง และไม่จำเป็นต้องเป็นกลุ่มที่มีโครงสร้างที่พัฒนาแล้ว

ข้อสังเกต อนุสัญญาฉบับนี้ให้คำจำกัดความ “องค์กรอาชญากรรม” แล้ว แต่เนื่องจาก “กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร” หรือ “กลุ่มองค์กรอาชญากรรม” นั้น หมายถึง “กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง” ของบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป ดังนั้นจึงต้องมีการให้ความหมายของ “กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง” ไว้ในข้อนี้ด้วย

3.2.4 ความผิดมูลฐาน (Predicate Offence)

“ความผิดมูลฐาน” หมายถึงความผิดอาญาใด ๆ อันก่อให้เกิดผลประโยชน์ ซึ่งอาจกลายเป็นวัตถุประสงค์แห่งการทำความผิดตามความในอนุสัญญาฯ มาตรา 6⁵

สามารถแยกองค์ประกอบได้ดังนี้

1. เป็นการทำความผิดอาญาร้ายแรง
2. ก่อให้เกิดผลประโยชน์หรือทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุประสงค์แห่งการทำความผิดฐานฟอกเงินหรือฟอกทรัพย์สินตามมาตรา 6

3.2.5 ความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติ (An offences is transnational)

อนุสัญญาฯ ฉบับนี้มีได้บัญญัติความหมายของ “ความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติ” ไว้ในกลุ่มหมวดหมู่ของคำจำกัดความ ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 2 ในหัวข้อ “Use of terms” แต่กลับให้ความหมายของการทำความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติไว้ในวรรคที่ 2 ของมาตรา 3 ซึ่งเป็นเรื่องขอบเขตของการนำอนุสัญญาฯ นี้ไปปรับใช้ หรือขอบเขตของการใช้บังคับ (Scope of application) โดยกำหนดให้การทำความผิดในลักษณะข้ามชาติได้แก่ความผิดดังนี้

1. เป็นการทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
2. เป็นการทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียมการเพื่อทำความผิด (ในขั้นตอนที่สำคัญ) การวางแผน การชี้้นำ หรือควบคุมการทำความผิดได้กระทำในรัฐอื่น

⁵ United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 2 (h).

2. เป็นกลุ่มที่มีโครงสร้างในการจัดตั้ง
3. มีเป้าหมายในการจัดตั้ง
4. สมาชิกของกลุ่มไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดบทบาทที่เป็นทางการ ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มจัดตั้งอย่างต่อเนื่อง และไม่จำเป็นต้องเป็นกลุ่มที่มีโครงสร้างที่พัฒนาแล้ว

ข้อสังเกต อนุสัญญาฉบับนี้ให้คำจำกัดความ “องค์กรอาชญากรรม” แล้ว แต่เนื่องจาก “กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร” หรือ “กลุ่มองค์กรอาชญากรรม” นั้น หมายถึง “กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง” ของบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป ดังนั้นจึงต้องมีการให้ความหมายของ “กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง” ไว้ในข้อนี้ด้วย

3.2.4 ความผิดมูลฐาน (Predicate Offence)

“ความผิดมูลฐาน” หมายถึงความผิดอาญาใด ๆ อันก่อให้เกิดผลประโยชน์ ซึ่งอาจกลายเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดตามความในอนุสัญญาฯ มาตรา 6⁵

สามารถแยกองค์ประกอบได้ดังนี้

1. เป็นการกระทำความผิดอาญาร้ายแรง
2. ก่อให้เกิดผลประโยชน์หรือทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดฐานฟอกเงินหรือฟอกทรัพย์สินตามมาตรา 6

3.2.5 ความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติ (An offences is transnational)

อนุสัญญาฯ ฉบับนี้มีได้บัญญัติความหมายของ “ความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติ” ไว้ในกลุ่มหมวดหมู่ของคำจำกัดความ ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 2 ในหัวข้อ “Use of terms” แต่กลับให้ความหมายของการกระทำความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติไว้ในวรรคที่ 2 ของมาตรา 3 ซึ่งเป็นเรื่องขอบเขตของการนำอนุสัญญาฯ นี้ไปปรับใช้ หรือขอบเขตของการใช้บังคับ (Scope of application) โดยกำหนดให้การกระทำความผิดในลักษณะข้ามชาติได้แก่ความผิดดังนี้

1. เป็นการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
2. เป็นการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียมการเพื่อกระทำความผิด (ในขั้นตอนที่สำคัญ) การวางแผน การชี้้นำ หรือควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในรัฐอื่น

⁵ United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 2 (h).

3. เป็นการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐหนึ่ง แต่พัวพันกับกลุ่มอาชญากรที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมผิดกฎหมายที่มีการดำเนินการในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ หรือ

4. เป็นการกระทำความผิดอาญาในรัฐหนึ่ง แต่มีผลกระทบอย่างสำคัญต่อรัฐอื่นรัฐหนึ่ง⁶

แยกองค์ประกอบได้ดังนี้

(1) เป็นการกระทำความผิดอาญา โดยลักษณะแห่งการกระทำเกิดขึ้นในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ

(2) เป็นการกระทำความผิดอาญา ซึ่งในขั้นตอนที่สำคัญของการเตรียมการเพื่อกระทำความผิด หรือการวางแผน การชี้แนะและการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง

(3) เป็นการกระทำความผิดอาญาที่พัวพันกับกลุ่มอาชญากรที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ที่มีการดำเนินการอยู่ในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ

(4) เป็นการกระทำความผิดอาญาในรัฐหนึ่งแต่มีผลเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง ดังนั้น การกระทำความผิดอาญาดังกล่าวที่เป็นความผิดซึ่งอนุสัญญาฉบับนี้ได้กำหนดไว้ นอกจากจะต้องเป็นความผิดอาญาร้ายแรง หรือเป็นการกระทำความผิดอาญามูลฐานดังกล่าวมาแล้วนั้น การกระทำความผิดดังกล่าวจะต้องมีลักษณะแห่งการกระทำและผลของการกระทำเป็นการข้ามพรมแดนหรือข้ามชาติซึ่งอนุสัญญาฉบับนี้ต้องการให้ครอบคลุมถึงเพื่อประโยชน์ในการป้องกัน สืบสวนสอบสวน และการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหรือพัวพันกับองค์กรอาชญากรข้ามชาติ

บทบัญญัติดังกล่าวเมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับคำจำกัดความขององค์กรอาชญากรจะทำให้เห็นลักษณะของการกระทำผิดขององค์กรอาชญากรข้ามชาติได้ง่ายและชัดเจนขึ้น

การที่อนุสัญญาฉบับนี้ได้ให้คำนิยาม “องค์กรอาชญากร” และบัญญัติความหมายของ “ความผิดที่กระทำในลักษณะข้ามชาติ” ดังกล่าวเป็นผลดีต่อรัฐภาคีเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการจำกัดขอบเขตการกระทำผิดของอาชญากรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรัฐนั้น ๆ ว่าเข้าข่ายเป็นการกระทำผิดโดยองค์กรอาชญากรแล้วหรือไม่ ทั้งนี้เท่ากับเป็นการนำเครือข่ายการทำงานของ กลุ่มอาชญากรที่ถูกปกปิดและแอบแฝงอยู่นั้นมาขีดเขียนให้เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้น ทำให้ความมุ่งหวังปราบปรามองค์กรอาชญากรสัมฤทธิ์ผล

⁶ United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 3 (2).

3. เป็นการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐหนึ่ง แต่พัวพันกับกลุ่มอาชญากรที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมผิดกฎหมายที่มีการดำเนินการในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ หรือ

4. เป็นการกระทำความผิดอาญาในรัฐหนึ่ง แต่มีผลกระทบอย่างสำคัญต่อรัฐอื่นรัฐหนึ่ง⁶

แยกองค์ประกอบได้ดังนี้

(1) เป็นการกระทำความผิดอาญา โดยลักษณะแห่งการกระทำเกิดขึ้นในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ

(2) เป็นการกระทำความผิดอาญา ซึ่งในขั้นตอนที่สำคัญของการเตรียมการเพื่อกระทำความผิด หรือการวางแผน การชี้แนะและการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง

(3) เป็นการกระทำความผิดอาญาที่พัวพันกับกลุ่มอาชญากรที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ที่มีการดำเนินการอยู่ในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ

(4) เป็นการกระทำความผิดอาญาในรัฐหนึ่งแต่มีผลเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง
ดังนั้น การกระทำความผิดอาญาดังกล่าวที่เป็นการกระทำความผิดซึ่งอนุสัญญาฉบับนี้ได้กำหนดไว้ นอกจากจะต้องเป็นความผิดอาญาร้ายแรง หรือเป็นการกระทำความผิดอาญามูลฐานดังกล่าวมาแล้วนั้น การกระทำความผิดดังกล่าวจะต้องมีลักษณะแห่งการกระทำและผลของการกระทำเป็นการข้ามพรมแดนหรือข้ามชาติซึ่งอนุสัญญาฉบับนี้ต้องการให้ครอบคลุมถึงเพื่อประโยชน์ในการป้องกัน สืบสวนสอบสวน และการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหรือพัวพันกับองค์กรอาชญากรข้ามชาติ

บทบัญญัติดังกล่าวเมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับคำจำกัดความขององค์กรอาชญากรจะทำให้เห็นลักษณะของการกระทำผิดขององค์กรอาชญากรข้ามชาติได้ง่ายและชัดเจนขึ้น

การที่อนุสัญญาฉบับนี้ได้ให้คำนิยาม “องค์กรอาชญากร” และบัญญัติความหมายของ “ความผิดที่กระทำในลักษณะข้ามชาติ” ดังกล่าวเป็นผลดีต่อรัฐภาคีเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการจำกัดขอบเขตการกระทำผิดของอาชญากรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรัฐนั้น ๆ ว่าเข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดโดยองค์กรอาชญากรแล้วหรือไม่ ทั้งนี้เท่ากับเป็นการนำเครือข่ายการทำงานขององค์กรอาชญากรที่ถูกปกปิดและแอบแฝงอยู่นั้นมาขีดเขียนให้เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้น ทำให้ความมุ่งหวังปราบปรามองค์กรอาชญากรสัมฤทธิ์ผล

⁶ United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 3 (2).

เมื่อนำลักษณะโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่กระทำผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีและรูปแบบในการกระทำตามที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 มาเทียบเคียงกับคำนิยาม “องค์กรอาชญากรรม” และ “ความผิดที่กระทำในลักษณะข้ามชาติ” จะพบว่าอยู่ใน ความหมายของ องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามอนุสัญญาฉบับนี้เพราะเข้าหลักเกณฑ์ตามองค์ประกอบความผิด ในเรื่องดังกล่าว

3.3 ขอบเขตของการใช้บังคับ (Scope of application)

อนุสัญญาฉบับนี้ได้กำหนดขอบเขตของการใช้บังคับไว้ดังนี้

1. เว้นแต่อนุสัญญาฯ จะมีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น อนุสัญญาฉบับนี้ใช้บังคับในการ ป้องกัน การสืบสวนสอบสวน และการดำเนินคดีใน

(1) การกระทำที่ฝ่าฝืนข้อห้ามตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 5, 6, 8 และมาตรา 23 ของ อนุสัญญาฉบับนี้

(2) ความผิดอาญาร้ายแรงที่ได้มีการให้นิยามไว้ตามความในมาตรา 2 ของอนุสัญญา ฉบับนี้ เมื่อความผิดดังกล่าวมีลักษณะข้ามชาติและเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะ องค์กร⁷

หลักดังกล่าวสามารถพิจารณาได้ดังนี้

ก. อนุสัญญาฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อดำเนินการป้องกัน สืบสวนสอบสวน และดำเนินคดี กับการกระทำตามที่อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดให้เป็นความผิดอาญา คือ ความผิดฐานเข้ามีส่วนร่วมใน กลุ่มอาชญากรที่มีการจัดตั้ง (มาตรา 5) ความผิดฐานฟอกเงินหรือฟอกทรัพย์สิน (มาตรา 6) ความผิด ฐานคอร์รัปชันหรือฉ้อราษฎร์บังหลวง (มาตรา 8) ความผิดฐานขัดขวางความยุติธรรม (มาตรา 23)

ข. การกระทำความผิดอาญาร้ายแรง (serious crime) ซึ่งมีโทษกำหนดไว้ในกฎหมาย เป็นโทษจำคุกอย่างน้อย 4 ปี ขึ้นไป (มาตรา 2) โดยการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องมีลักษณะ เป็นการข้ามชาติ (transnational) และเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

3.4 การกำหนดความผิดมูลฐาน

นอกจากการให้คำนิยามกำหนดขอบเขตและการให้ความหมายของถ้อยคำสำคัญต่าง ๆ แล้ว อนุสัญญาฯ นี้ยังได้กำหนดให้การกระทำและการดำเนินกิจกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมายขององค์กร

⁷ United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 3 (1).

อาชญากรรมที่มีลักษณะข้ามชาติ ตลอดจนการกระทำที่มีลักษณะเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้เป็นความผิดที่มีบทลงโทษในทางอาญาอันเป็นการกำหนดฐานความผิดอาญาขึ้นรวม 4 ฐานความผิด เพื่อเป็นมาตรฐานให้ประเทศภาคีนำไปบัญญัติกฎหมายภายในให้สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันหากประเทศภาคียังไม่มีการบัญญัติฐานความผิดดังกล่าวไว้ในกฎหมายของตน ซึ่งจะได้พิจารณาตามลำดับต่อไป

3.4.1 การกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะขององค์กรเป็นความผิดอาญา (Criminalization of participation in an organized criminal group)

การกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะขององค์กรเป็นความผิดอาญาได้วางหลักเกณฑ์พอสรุปได้ดังนี้

1. (ก) กรณีอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างดังจะกล่าวต่อไปนี้ถือเป็นความผิดอาญาฐานหนึ่ง

(1) การตกลงกับบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรง

(2) ก. การกระทำกิจกรรมที่เป็นความผิดหลักของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร โดยผู้กระทำรู้เป้าหมายและเจตนาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

ข. การกระทำกิจกรรมอื่น เพื่อส่งเสริมให้กิจกรรมหลักที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรบรรลุเป้าหมาย

2. ความรู้ เจตนา และเป้าหมาย อนุมานได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย

3. รัฐภาคีมีหน้าที่ไปบัญญัติกฎหมายภายในให้ครอบคลุมความผิดในลักษณะนี้⁸ บัญญัติในวรรค 1 มีใจความรวม 2 ข้อ คือ ข้อ ก. และ ข้อ ข. ทั้ง ข้อ ก. ยังมีบทบัญญัติแยกแยะออกเป็นวงเล็บ 1 และ วงเล็บ 2 จึงแยกพิจารณาเรียงตามลำดับ

บทบัญญัติในวรรค 1 ข้อ ก. (1)

องค์ประกอบภายนอก

1. ตกลงกับบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรง

2. และหากกฎหมายภายในกำหนดไว้ การตกลงดังกล่าวต้องประกอบกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการกระทำตามที่ตกลงกัน โดยหนึ่งในบุคคลที่มีส่วนร่วมให้ความตกลงนั้นมีผลสืบหน้าไป หรือประกอบกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

⁸ United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 5.

3. อาชญากรรมร้ายแรงตามอนุสัญญาฯ มาตรา 2 หมายถึง การกระทำความผิดอาญาที่มีบทกำหนดโทษจำคุกขั้นสูงสุดสำหรับการกระทำความผิดนั้นอย่างน้อย 4 ปี หรือมากกว่า

องค์ประกอบภายใน

เจตนา ผู้กระทำความผิดรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการตกลง และต้องการที่จะตกลงกับผู้อื่น เพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรง เพื่อความมุ่งประสงค์ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อมกับการได้รับผลประโยชน์ทางการเงิน หรือทางวัตถุอย่างอื่น

บทบัญญัติในวรรค 1 ข้อ ก. (2)

องค์ประกอบภายนอก

การดำเนินการของบุคคลผู้มีส่วนร่วมกระทำการใน

- กิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร
- กิจกรรมอื่น ๆ ของกลุ่มอาชญากร โดยรู้ว่าการเข้ามีส่วนร่วมของบุคคลนั้นจะช่วย

ให้บรรลุเป้าหมายในการกระทำความผิดอาญา

องค์ประกอบภายใน

เจตนา ผู้ดำเนินการต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ โดยรู้ถึง

- เป้าหมายและกิจกรรมทั่วไปที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร หรือ

- เจตนาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่จะกระทำอาชญากรรมดังกล่าว

บทบัญญัติในวรรค 1 ข้อ ข.

องค์ประกอบภายนอก

1. การจัดการ ส่งการ ช่วยเหลือ ยุยง อำนวยความสะดวก หรือให้คำปรึกษาในการประกอบอาชญากรรม

2. อาชญากรรมดังกล่าวเป็นอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

องค์ประกอบภายใน

เจตนาประสงค์ต่อผล

ตามบทบัญญัติในวรรค 1 ของมาตรา 5 นี้ ความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรนั้นได้แก่การกระทำต่าง ๆ ใน 4 ลักษณะดังนี้

ลักษณะที่หนึ่ง การตกลงกันเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรง

ลักษณะที่สอง การดำเนินกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มองค์กรอาชญากรรม

ลักษณะที่สาม การดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มองค์กรอาชญากรรม โดยผู้ดำเนินกิจกรรมนั้นรู้ว่าการดำเนินกิจกรรมที่ไม่เป็นความผิดทางอาญานี้ช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการกระทำความผิดอาญาของกลุ่มองค์กรอาชญากรรม

ลักษณะที่สี่ การจัดการ การสั่งการ การช่วยเหลือ การยุยง การอำนวยความสะดวก การให้คำปรึกษาในการประกอบอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม

การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดในสี่ลักษณะ เมื่อผู้กระทำได้กระทำโดยเจตนา ผู้กระทำมีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมซึ่งมีข้อสังเกตเบื้องต้น ดังนี้

การกระทำในลักษณะที่หนึ่งนั้นคือ “การตกลงกัน” ทั้งนี้ที่มีการตกลงกันนั้นก็มีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมแล้ว

การกระทำในลักษณะที่สอง คือการดำเนินกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาขององค์กรอาชญากรรม โดยผู้ดำเนินกิจกรรมรู้ถึงเป้าหมายหรือเจตนาต่ออาชญากรรมของกลุ่มองค์กรอาชญากรรม เช่น ก ติดต่อกับองค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศเพื่อส่งหญิงไทยที่ถูกองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยหลอกลวงไปค้าประเวณีภายใต้การควบคุมขององค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ ก มีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม

การกระทำลักษณะที่สาม คือการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ขององค์กรอาชญากรรม แม้กิจกรรมเหล่านั้นจะเป็นกิจกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ผู้เข้าร่วมในกิจกรรมนั้นรู้ว่าการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมายของตนนั้น ช่วยให้องค์กรอาชญากรรมบรรลุเป้าหมายในการกระทำความผิด ผู้เข้าร่วมกิจการที่ถูกต้องตามกฎหมายขององค์กรอาชญากรรมก็ต้องมีความผิดทางอาญาฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมด้วย เช่น การที่องค์กรอาชญากรรมตั้งกิจการที่ถูกต้องตามกฎหมายอื่นขึ้นบังหน้าใช้ฟอกเงินที่ได้มาโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้เข้าร่วมกิจการที่ถูกต้องตามกฎหมายนี้ทราบวัตถุประสงค์ขององค์กรอาชญากรรมว่ากิจการที่ถูกต้องตั้งขึ้นเพื่อฟอกเงิน ผู้นั้นก็ต้องมีความผิดด้วย มาตรการนี้เป็นมาตรการที่ก้าวหน้าอีกขั้นหนึ่ง

ในวรรค 2 ของมาตรา 5 กำหนดไว้ว่า

ความรู้ เจตนา เป้าหมาย วัตถุประสงค์ หรือข้อตกลงที่อ้างถึงในวรรค 1 ของมาตรานี้ซึ่งเพียงพอที่จะเป็นความผิดฐานเข้ามีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร อาจพิสูจน์ได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย

บทบัญญัติดังกล่าวใช้สำหรับพิสูจน์ความผิดของบุคคลผู้มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม โดยเฉพาะในปัญหาเรื่องการกระทำประการใดจึงถือว่าเป็น “การตกลงกัน” เพราะผู้กระทำความผิดต้องปกปิดซ่อนเร้นการกระทำ และเป็นความลับ รู้กันเฉพาะในกลุ่มผู้เข้าตกลงกัน ดังนั้นจึงกำหนดให้นำ “พฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย” (Objective Factual Circumstances) มาใช้พิสูจน์ความผิดเพื่อให้เห็นเจตนาที่อยู่ภายในใจของผู้กระทำผิดโดยเทียบเคียงจากพฤติการณ์ที่ปรากฏออกมา

วรรค 3 ของมาตรา 5 กำหนดไว้ว่า

รัฐภาคีที่กฎหมายภายในของตนกำหนดให้ต้องมีการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เพื่อความมุ่งประสงค์ของความผิดตามที่กำหนดไว้ในวรรคที่ 1 (ก) (1) ของมาตรานี้ จะต้องประกันว่ากฎหมายภายในของตนครอบคลุมอาชญากรรมร้ายแรง ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร รัฐภาคีดังกล่าวรวมถึงรัฐภาคีที่กฎหมายภายในของตนกำหนดให้มีการกระทำทำให้การตกลงนั้นเป็นผลลึบหน้าไปจึงจะเป็นความผิดตามที่กำหนดไว้ในวรรคที่ 1 (ก) (1) ของมาตรานี้ได้ จะต้องแจ้งเรื่องดังกล่าวแก่เลขาธิการสหประชาชาติในเวลาที่มีการลงนาม หรือมอบสัตยาบันสาร หรือสารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบ หรือภาคยานุวัติสารอนุสัญญา

ความในวรรค 3 หมายถึง เมื่อรัฐภาคีได้บัญญัติให้กฎหมายภายในประเทศที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในอนุสัญญา โดยกำหนดว่านอกจากการตกลงแล้วยังต้องมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการกระทำตามที่ได้ตกลงกัน เพื่อให้การตกลงเป็นผลลึบหน้าไป หรือยังต้องมีการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรจึงจะเป็นความผิดตามวรรคที่ 1 (ก) (1) ของอนุสัญญา รัฐภาคีนั้นจะต้องประกันว่ากฎหมายภายในของรัฐภาคีดังกล่าวจึงจะต้องครอบคลุมอาชญากรรมร้ายแรงทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

และเมื่อรัฐภาคีได้บัญญัติกฎหมายภายในประเทศสอดคล้องกับมาตรา 5 แห่งอนุสัญญาแล้ว จะต้องแจ้งเรื่องดังกล่าวแก่เลขาธิการสหประชาชาติในเวลาที่ลงนามหรือมอบสัตยาบันสารหรือสารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบ หรือภาคยานุวัติสารอนุสัญญา

เนื่องจากอนุสัญญานี้เป็นเรื่องที่ใหม่มาก และอยู่ระหว่างรัฐภาคีนำไปวิเคราะห์ ตีความ เพื่อหาหนทางบัญญัติกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญานี้ จึงยังเป็น

ถกเถียงกันอยู่ว่าหลักกำหนดให้การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดอาญานั้น นำแนวคิดมาจากทฤษฎีทางกฎหมายอะไร ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงเรื่องนี้โดยละเอียดอีกครั้งในบทที่ 5

3.4.2 การกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา (Criminalization of the laundering of proceeds of crime)

การกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมเป็นความผิดอาญามีหลัก ดังนี้

1. กำหนดให้การกระทำความผิดต่อไปนี้ถือว่าเป็นความผิดฐานฟอกทรัพย์สิน
  - (ก) (1) การแปรสภาพหรือโอนทรัพย์สินที่ได้มาจากอาชญากรรม
  - (2) การปกปิดหรืออำพรางทรัพย์สินที่ได้มาจากอาชญากรรม
  - (ข) (1) การได้มา การครอบครองทรัพย์สินที่ได้มาจากอาชญากรรม
  - (2) การมีส่วนร่วม การมีส่วนเกี่ยวข้อง ช่วยเหลือ สนับสนุนในการกระทำความผิดใด ๆ ตามข้อนี้

2. กำหนดหน้าที่ของรัฐภาคีให้บัญญัติกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับเรื่องนี้

บทบัญญัติมาตรานี้แบ่งเป็นสองส่วน

วรรค 1 กำหนดให้การกระทำในสามลักษณะถือว่าเป็นความผิดทางอาญาฐานฟอกทรัพย์สิน

วรรค 2 กำหนดให้รัฐภาคีมีหน้าที่บัญญัติกฎหมายภายในของตนให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ เช่น การกำหนด “ความผิดมูลฐาน” (Predicate Offence) เป็นต้น

การกระทำลักษณะแรกปรากฏตามมาตรา 6 วรรค 1 (ก) (1) แยกองค์ประกอบได้ดังนี้

องค์ประกอบภายนอก

1. การแปลงทรัพย์สินหรือการ โอนทรัพย์สิน
2. โดยรู้ว่าทรัพย์สินนั้นคือรายได้จากอาชญากรรม

⁹ United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 6.

องค์ประกอบภายใน

1. เจตนา ผู้กระทำได้รู้ว่าทรัพย์สินนั้นคือรายได้หรือผลประโยชน์จากการกระทำความผิด

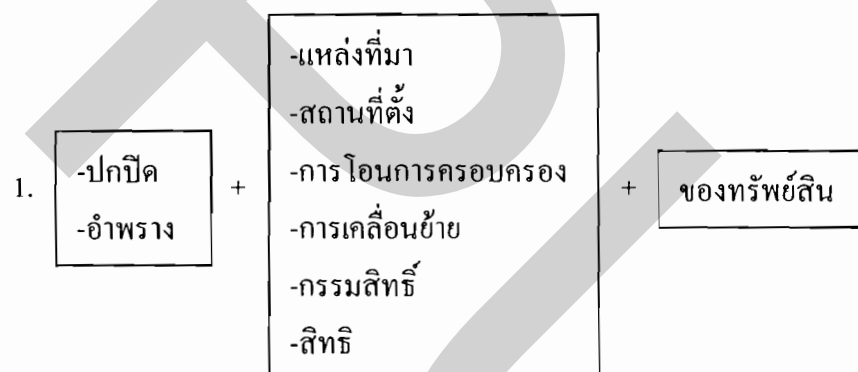
2. เจตนาประสงค์ต่อผล

- เพื่อประสงค์ปกปิดหรืออำพรางแหล่งที่มาโดยผิดกฎหมายของทรัพย์สินดังกล่าว

- เพื่อช่วยเหลือบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานให้หลุดพ้นจากผลกฎหมายอันเกิดจากการกระทำของเขา

การกระทำลักษณะที่สองปรากฏตามมาตรา 6 วรรค 1 (ก) (2) แยกองค์ประกอบได้ดังนี้

องค์ประกอบภายนอก

ภาพที่ 4 แสดงองค์ประกอบความผิดของอนุสัญญาฯ มาตรา 6 วรรค 1 (ก) (2)

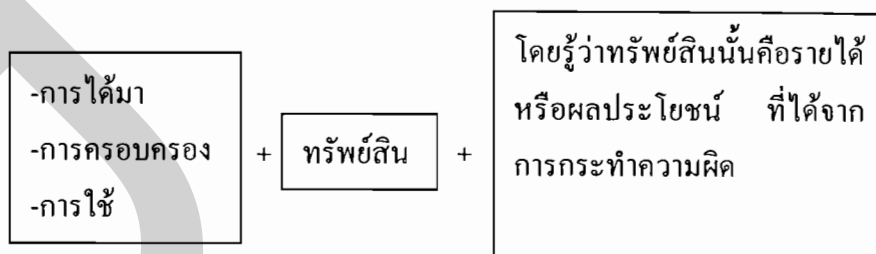
2. โดยรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวได้จากการกระทำผิด

องค์ประกอบภายใน

เจตนา - ผู้กระทำได้รู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวได้มาจากการกระทำผิด

การกระทำลักษณะที่สามปรากฏตาม มาตรา 6 วรรค 1 (ข) (1) แยก
องค์ประกอบได้ดังนี้

องค์ประกอบภายนอก

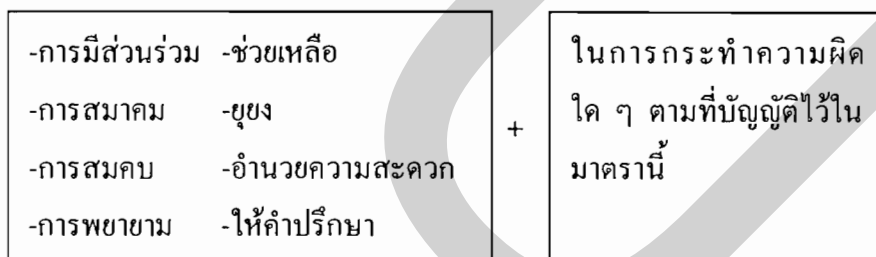
ภาพที่ 5 แสดงองค์ประกอบความผิดของอนุสัญญาฯ มาตรา 6 วรรค 1 (ข) (1)

องค์ประกอบภายใน

เจตนา ผู้กระทำได้รู้ว่าทรัพย์สินคือรายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้จากการ
กระทำความผิด

มาตรา 6 วรรค 1 (ข) (2)

องค์ประกอบภายนอก

ภาพที่ 6 แสดงองค์ประกอบความผิดของอนุสัญญาฯ มาตรา 6 วรรค 1 (ข) (2)

องค์ประกอบภายใน

เจตนา

จากแนวคิดที่ว่าองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้รับผลประโยชน์จำนวนมหาศาลจากธุรกิจอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจอาชญากรรมอื่นเกี่ยวกับการค้าประเวณี ทรัพย์สินที่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้รับจึงสมควรต้องถูกริบทั้งสิ้น องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจึงพยายามหาทางฟอกทรัพย์สินที่ได้มาโดยวิธีสกปรก ให้เป็นทรัพย์สินที่ดูเหมือนได้มาจากการประกอบอาชีพสุจริตแล้วใช้ทรัพย์สินนั้นสร้างอิทธิพลและความเข้มแข็งและขยายขอบเขตอาชญากรรมออกไปไม่จบสิ้น เพื่อเป็นการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอนุสัญญาฯ นี้จึงกำหนดมาตรการว่า ผู้ที่ทำการฟอกทรัพย์สินจะต้องได้รับโทษทางอาญาโดยมีความผิดฐาน “ฟอกทรัพย์สิน”

ความผิดฐานฟอกทรัพย์สินได้แก่การกระทำต่าง ๆ ซึ่งแยกได้เป็นสามลักษณะ ดังนี้

1. การแปรสภาพหรือโอนทรัพย์สิน
2. ปกปิด อำพราง ลักษณะอันแท้จริง แหล่งที่มาสภาพที่ตั้งของทรัพย์สิน
3. การได้มา การครอบครอง การใช้ทรัพย์สิน

การกระทำทั้งสามกลุ่มนี้จะต้องมีเจตนาพิเศษด้วย

1. การแปรสภาพและโอนทรัพย์สินต้องกระทำโดยรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวได้มาจากการก่ออาชญากรรม และกระทำเพื่อปกปิด อำพรางแหล่งกำเนิดซึ่งผิดกฎหมายของทรัพย์สิน หรือเพื่อช่วยเหลือบุคคลใด ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมายเพื่อหลบเลี่ยงผลตามกฎหมายอันเกิดจากการกระทำของตน

2. การปกปิด อำพราง ลักษณะอันแท้จริง แหล่งที่มา สภาพที่ตั้ง การจำหน่าย การเคลื่อนย้าย หรือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินหรือสิทธิเกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน โดยรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรม

3. การได้มา การครอบครอง การใช้ทรัพย์สิน โดยในขณะที่รับทรัพย์สินนั้นรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรม

นอกจากการกระทำทั้งสามกลุ่มที่ถือว่าเป็นความผิดอาญาฐานฟอกทรัพย์สินแล้วการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องหรือการสมคบกันกระทำ พยายามกระทำและช่วยเหลือของสนับสนุน ให้ความสะดวก และให้คำปรึกษาแนะนำในการกระทำฐานฟอกทรัพย์สินทั้งสามกลุ่ม ก็ต้องมีความผิดอาญาด้วย

มาตรการกำหนดความผิดฐานฟอกทรัพย์สินนี้เป็นยุทธวิธีหนึ่งที่จะกำจัดองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่กระทำผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีลงได้ โดยตัดทรัพย์สินเงินทองที่นำมาหล่อเลี้ยงองค์กรให้หมดสิ้น

สำหรับปัญหาที่ว่ามาตรการกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินนี้หมายรวมถึงการฟอกเงินด้วยหรือไม่ ในต้นร่างภาษาอังกฤษในมาตรา 6 นี้ ใช้คำว่า “Criminalization of the laundering of proceeds of crime” แต่ในมาตราถัดไปคือมาตรา 7 กลับใช้คำว่า “การฟอกเงิน” โดยตรง (money –laundering) ซึ่งจะได้พิจารณาโดยละเอียดในบทที่ 5

3.4.3 การกำหนดให้การฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นความผิดอาญา (Criminalization of Corruption)

หลักเกณฑ์การกำหนดให้การฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นความผิดอาญามีดังนี้

1. การกระทำดังต่อไปนี้ถือว่าเป็นความผิดฐานฉ้อราษฎร์บังหลวง
  - ก. การสัญญาว่าจะให้หรือให้ผลประโยชน์อันมิชอบแก่เจ้าพนักงาน
  - ข. การเรียกรหรือยอมรับผลประโยชน์อันมิชอบโดยเจ้าพนักงาน
2. คำว่าเจ้าพนักงานนี้หมายรวมถึงเจ้าพนักงานต่างประเทศ หรือเจ้าพนักงานองค์การระหว่างประเทศด้วย
3. การมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดตามข้อนี้เป็นความผิดด้วย
4. เจ้าหน้าที่ของรัฐยังหมายรวมถึงบุคคลอื่น ซึ่งให้บริการสาธารณะตามที่กฎหมายกำหนด¹⁰

การฉ้อราษฎร์บังหลวงได้แก่การที่ข้าราชการ นักการเมือง ใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบสำหรับตนเองและผู้อื่น อันเป็นมหันตภัยต่อความมั่นคงหยุดยั้งความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และเป็นภาพสะท้อนให้เห็นความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม ความล้มเหลวทางสังคมและการเมืองของประเทศได้อย่างชัดเจน สาเหตุที่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวกับการค้าประเวณีดำรงอยู่ได้ส่วนหนึ่งมาจากเจ้าพนักงานได้รับผลประโยชน์ตอบแทน จึงคอยปกป้องคุ้มครอง อำนาจความสะดวกให้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หากขจัดความประพฤติมิชอบของเจ้าพนักงานได้ โอกาสที่จะล้มล้างองค์กรอาชญากรรมย่อมมีมากขึ้น

ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการปราบปรามการทุจริตอยู่แล้วทั้งในประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

¹⁰ United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 8.

มาตรการใหม่ที่ปรากฏในอนุสัญญานี้คือ การกำหนดความผิดต่อเจ้าพนักงานต่างประเทศ หรือเจ้าพนักงานองค์กรระหว่างประเทศ ตามประมวลกฎหมายอาญาในหมวดความผิดเกี่ยวกับเจ้าพนักงานและเจ้าพนักงานในการยุติธรรมนั้น เจ้าพนักงานหมายถึงเจ้าพนักงานตามกฎหมายไทย ไม่รวมถึงเจ้าพนักงานต่างประเทศหรือเจ้าพนักงานองค์กรระหว่างประเทศ เจ้าพนักงานในองค์กรเหล่านี้ อาจให้การหนุนหลังองค์กรอาชญากรรมที่นำเข้าและส่งออกผู้ค้าประเวณีจากรัฐหนึ่งไปยังรัฐหนึ่งได้ การกำหนดความผิดต่อเจ้าพนักงานต่างประเทศหรือเจ้าพนักงานองค์กรระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นจะทำให้การปราบปรามการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ผลมากยิ่งขึ้น

3.4.4 การกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดทางอาญา (Criminalization of obstruction of justice) การคุ้มครองพยาน (Protection of witnesses) การให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหาย (Assistance to and protection of victims)

การกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดทางอาญามีหลักดังนี้
รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมายหรือมาตรการอื่นเท่าที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้เป็นความผิดอาญาเมื่อกระทำโดยเจตนาซึ่ง

(ก) การใช้กำลังทางกายภาพ การข่มขู่หรือการทำให้กลัว หรือการให้สัญญา การเสนอหรือการให้ประโยชน์ที่มีควรได้เพื่อจูงใจให้การเท็จ หรือเพื่อแทรกแซงการให้การ หรือการเสนอพยานหลักฐานในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง

(ข) การใช้กำลังทางกายภาพ หรือการข่มขู่ หรือการทำให้กลัวเพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการยุติธรรม หรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง ไม่มีข้อความใดในอนุวรรคนี้ที่จะทำให้เสื่อมสิทธิของรัฐภาคีที่จะมีกฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่ประเภทอื่นของรัฐ¹¹

¹¹ United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 23.

หลักการกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดอาญาใน
ข้อ ก. แยกองค์ประกอบได้ดังนี้

องค์ประกอบภายนอก

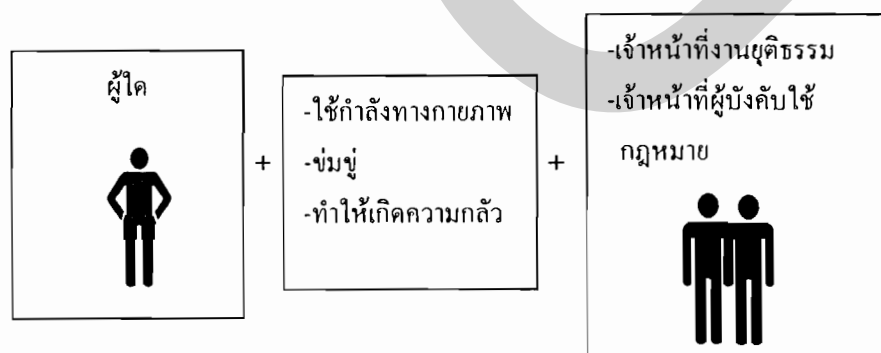
ภาพที่ 7 แสดงองค์ประกอบความผิดของอนุสัญญาฯ มาตรา 23 (ก)

องค์ประกอบภายใน

- เจตนา
- เจตนาพิเศษ
  - เพื่อจูงใจให้ผู้อื่นให้การเท็จ
  - เพื่อแทรกแซงการให้การ การเสนอพยานหลักฐานให้การดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามอนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง

ข้อ ข. แยกองค์ประกอบได้ดังนี้

องค์ประกอบภายนอก

ภาพที่ 8 แสดงองค์ประกอบความผิดของอนุสัญญาฯ มาตรา 23 (ข)

องค์ประกอบภายใน

1. เจตนา
2. เจตนาพิเศษ เพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่

การกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดอาญา เป็นมาตรการปราบปรามกลุ่มองค์กรอาชญากรรม โดยมาตรการนี้มีความมุ่งหมายให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นไปอย่างเที่ยงธรรม ปราศจากการขัดขวาง แทรกแซง บิดเบือนให้ไม่บริสุทธิ์ โดยกำหนดความผิดและโทษแก่ผู้ขัดขวางความยุติธรรม ซึ่งผู้กระทำความผิดฐานขัดขวางความยุติธรรมนี้มักจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรรม โดยผู้กระทำความผิดเหล่านี้จะกระทำทุกวิถีทางให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมเกิดผลดีแก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในองค์กรอาชญากรรม

การคุ้มครองพยาน (Protection of witnesses)

เรื่องการกำหนดให้มีการคุ้มครองพยานมีหลักดังนี้

1. รัฐภาคีต้องกำหนดมาตรการให้ความคุ้มครองพยานอย่างมีประสิทธิภาพ
2. จัดทำขั้นตอนการคุ้มครองพยาน เช่น ย้ายที่อยู่ เปลี่ยนชื่อ-ชื่อสกุลของพยาน ให้พยานให้การโดยเชื่อมต่อวีดิทัศน์ แต่ทั้งนี้การคุ้มครองพยานต้องไม่ทำให้เสื่อมเสียสิทธิของจำเลย
3. รัฐภาคีต้องทำความตกลงกับรัฐอื่นเพื่อย้ายพยานไปอยู่ยังรัฐอื่น
4. การคุ้มครองพยานนี้ให้ใช้กับผู้เสียหายด้วย¹²

การให้ความช่วยเหลือและความคุ้มครองผู้เสียหาย (Assistance to and protection of victims)

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่เหมาะสมภายในวิถีทางของตนที่จะให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองแก่ผู้เสียหายสำหรับความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง โดยเฉพาะในกรณีที่มีการคุกคามที่จะแก้แค้น หรือข่มขู่
2. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะจัดทำขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถเข้าถึงการชดเชย (compensation) และชดใช้ (restitution) ค่าเสียหาย แก่ผู้เสียหายสำหรับความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง

¹² United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 24.

3. ภายใต้กฎหมายภายในของตน รัฐภาคีแต่ละรัฐจะทำให้ความคิดเห็นและความห่วงกังวลของผู้เสียหายได้รับการนำเสนอและพิจารณาในขั้นตอนที่เหมาะสมของการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำผิดในลักษณะที่ไม่ทำให้เสื่อมสิทธิของจำเลย¹³

บทบัญญัติในอนุสัญญาฯ เรื่องการคุ้มครองพยานและผู้เสียหายในมาตรา 24 และ 25 ดังกล่าวได้วางหลักเกณฑ์อย่างกว้าง ๆ ให้รัฐภาคีนำไปบัญญัติกฎหมายภายใน โดยมุ่งหมายให้คุ้มครองพยานและผู้เสียหาย ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. การให้ความคุ้มครองแก่พยานและผู้เสียหายรัฐภาคีแต่ละรัฐต้องใช้มาตรการที่มีประสิทธิภาพตามความเหมาะสมแก่สภาพสังคมและวิถีทางกฎหมายของแต่ละรัฐในการให้ความคุ้มครองพยาน และผู้เสียหายในคดีความผิดตามที่อนุสัญญาฯ ฉบับนี้ครอบคลุมถึงตลอดจนให้ความคุ้มครองแก่บุคคลผู้ใกล้ชิดกับพยานและผู้เสียหายเหล่านั้นด้วย เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นรอดพ้นจากการแก้แค้นหรือข่มขู่ จากจำเลยหรือองค์กรอาชญากรรมทั้งนี้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดโดยไม่ทำให้เสื่อมเสียสิทธิของฝ่ายจำเลย

การให้ความคุ้มครองสามารถดำเนินการได้คือ

ก. การให้ความคุ้มครองทางกายภาพ ได้แก่ การอารักขาพยาน การย้ายที่อยู่พยาน การอนุญาตให้ไม่เปิดเผย หรือลบล้างข้อมูลเกี่ยวกับ รูปพรรณ ที่อยู่ ชื่อของพยานหรือผู้เสียหาย

ข. การให้ความคุ้มครองโดยจัดหาวิธีการ การให้การ การเบิกความของพยานให้ดำเนินการไปอย่างปลอดภัย เช่น อนุญาตให้มีการให้การหรือการเบิกความโดยผ่านการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร

ค. รัฐภาคีต้องจัดทำความตกลงกับรัฐอื่นเพื่อย้ายพยานหรือผู้เสียหายที่จะให้ความคุ้มครองไปอยู่ยังรัฐอื่น

2. การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหาย

รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องใช้มาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการให้ความช่วยเหลือ การชดเชย และการชดใช้ความเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีความผิดตามอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ครอบคลุมถึง จากการแก้แค้นหรือข่มขู่อันเกิดขึ้นจากการดำเนินคดีโดยไม่ทำให้เสื่อมเสียสิทธิของจำเลย

สาเหตุสำคัญที่ทำให้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวกับการค้าประเวณี หลุดรอดการลงโทษเพราะไม่มีมาตรการกำหนดให้การขัดขวางกระบวนการยุติธรรมเป็นความผิดอาญาไม่ว่าโดยการหลบหนีการประกันตัว ซึ่งไม่มีโทษทางอาญา แต่มีโทษเพียงการริบทรัพย์สิน

¹³ United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 25.

ประกัน การข่มขู่พยานหรือติดสินบนพยานเพื่อให้การเท็จหรือเบิกความเท็จ หรือไม่กล้ามาให้การหรือเบิกความ การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่เพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งการไม่เอาโทษหรือกำหนดโทษเพียงเล็กน้อยกับคนที่ให้ความช่วยเหลือในการกระทำต่าง ๆ ดังกล่าวไม่มีโทษหรือมีโทษน้อย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดให้ความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรมที่ทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นฐานความผิดเฉพาะที่ต้องมีโทษสูงเป็นพิเศษ อีกทั้งควรมีมาตรการคุ้มครองพยานที่เพียงพอในคดีที่ผู้กระทำผิดเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี โดยมีการประเมินว่าควร คุ้มครองระดับใด ในบางกรณีต้องคุ้มครองครอบครัวของบุคคลนั้นหรือบุคคลใกล้ชิดด้วย ในบางกรณีอาจต้องมีการจัดให้มีการย้ายที่อยู่และเปลี่ยนชื่อไม่ให้จำได้ พยานสำคัญในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีข้ามชาติได้แก่บุคคลที่ถูกล่อลวง ถูกบังคับให้ค้าประเวณีซึ่งมักเป็นผู้หญิงและเด็ก ในขณะที่บุคคลเหล่านี้ถูกบังคับให้ค้าประเวณี องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจะใช้วิธีโหดร้ายทารุณต่อบุคคลเหล่านี้ในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อบุคคลเหล่านี้ได้รับการช่วยเหลือรอดพ้นเงื้อมมือออกมา บุคคลเหล่านี้จึงเป็นประจักษ์พยานสำคัญในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ แต่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเหล่านี้ยังไม่ละความพยายามยังคงติดตามข่มขู่ประจักษ์พยานและครอบครัวของพยาน จึงสมควรนำมาตรการกำหนดให้การขัดขวางกระบวนการยุติธรรมเป็นความผิดอาญา และมาตรการคุ้มครองพยานมาใช้ดำเนินการต่อการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติด้วย

3.5. มาตรการต่อต้านการฟอกเงิน (Measures to combat money-laundering)

มาตรการในส่วนนี้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อส่งเสริมและควบคุมการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้รัฐภาคีดำเนินการ ดังนี้

1. จัดตั้งระบบควบคุมธนาคาร สถาบันการเงิน หรือองค์กรอื่นที่อาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน เพื่อป้องกันและตรวจสอบการฟอกเงินทุกรูปแบบ
2. ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมิให้เกิดการฟอกเงินนี้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลภายในระดับประเทศและระหว่างประเทศได้อย่างดี
3. จัดตั้งหน่วยงานข่าวกรองทางการเงิน (financial intelligence unit) เป็นศูนย์กลางภายในประเทศเพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และแจกจ่ายข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่อาจเป็นการฟอกเงิน

4. รัฐภาคีต้องจัดทำมาตรฐานการตรวจสอบ ติดตาม การโอนเงินสดและตราสารเปลี่ยนมือข้ามเขตแดน เพื่อปราบปรามการฟอกเงิน¹⁴

การกำหนดมาตรการดังกล่าวมีสาเหตุมาจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้มีการนำเอาระบบดังกล่าวมาใช้ประโยชน์หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการค้าขายผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (E-Commerce) หรือแม้แต่กระทั่งการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet Banking) โดยลูกค้าไม่ต้องเดินทางไปทำธุรกรรม ณ สำนักงานของผู้ดำเนินธุรกิจ หรือธนาคารเลย เพียงแต่นั่งทำรายการต่าง ๆ ที่ตนต้องการได้ทันทีโดยใช้คอมพิวเตอร์ที่บ้าน หรือสำนักงานของตนเอง และระยะเวลาการให้บริการก็มีได้จำกัด เนื่องจากลูกค้าสามารถทำธุรกรรมต่าง ๆ ได้ตลอดเวลาเท่าที่ตนเองต้องการ จากความสะดวกสบายที่มีจากการใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตดังกล่าวมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีก็คือ อำนวยความสะดวกสบายให้แก่ลูกค้า ข้อเสียคือความสะดวกสบายดังกล่าวทำให้ไม่ทราบตัวตนแท้จริงของลูกค้านั้นเป็นใคร เนื่องจากลูกค้าสามารถใช้นามแฝงในการทำธุรกรรมต่าง ๆ กับธนาคารได้ องค์กรอาชญากรข้ามชาติอันเกี่ยวกับการค้าประเวณี จึงใช้ช่องโหว่ในข้อนี้ฟอกเงินและทรัพย์สินอื่นที่ได้จากการกระทำผิดโดยอาศัยเครือข่ายทางอินเทอร์เน็ต รัฐภาคีจึงต้องดำเนินการตรวจสอบควบคุมให้รู้เท่าทันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินี้

นอกจากนี้การปราบปรามองค์กรอาชญากรข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อร่วมกันจัดการก่ออาชญากรรมระหว่างสองรัฐขึ้นไป จึงสมควรนำมาตรการที่กำหนดให้รัฐภาคีต้องส่งเสริมความร่วมมือระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับอนุภูมิภาค และระดับทวีปภาคี เพื่อต่อต้านการฟอกเงินมาใช้ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีด้วย

3.6 การบัญญัติภาระหน้าที่ของประเทศภาคีลงในบทบัญญัติแห่งอนุสัญญาฯ

นอกจากประเทศต่าง ๆ ที่ลงนามในอนุสัญญาฯ หรือให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาฯ ต้องมีภาระผูกพันตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว อนุสัญญาฯ ฉบับนี้ยังได้กำหนดบทบาทภาระหน้าที่ของประเทศภาคีโดยบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนในอนุสัญญาฯ ด้วย ทั้งนี้เป็นยุทธวิธีอย่างหนึ่งเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติประสบความสำเร็จทุกภูมิภาคในโลก

¹⁴ United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 7.

มาตรการกำหนดบทบาทและภาระหน้าที่ของประเทศภาคีตามอนุสัญญาฯ มีเรื่องสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

3.6.1 ภาระหน้าที่ตรากฎหมายภายในและออกกฎระเบียบข้อบังคับ

ประเทศภาคีมีภาระหน้าที่ที่ต้องตรากฎหมายภายในและออกระเบียบปฏิบัติในการป้องกันและปราบปรามกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น ออกมาตรการในการต่อต้านการฟอกเงิน กล่าวคือ

รัฐภาคีจะต้องกำหนดให้ธนาคารและสถาบันการเงินในประเทศของตนจัดเก็บบันทึกการแสดงผลของลูกค้าไว้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง การกำหนดให้ลูกค้าของธนาคารและสถาบันการเงินต้องแสดงตน การห้ามเปิดบัญชีโดยใช้นามแฝงหรือชื่อปลอม หรือมีเพียงเลขบัญชีเท่านั้น และการรักษาความลับของธนาคารจะต้องไม่เป็นการสนับสนุน ส่งเสริมและช่วยเหลือปกปิดกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย

3.6.2 ภาระหน้าที่ในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศ (International cooperation)

อนุสัญญาฯ ได้กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกตามอนุสัญญาฯ จะต้องให้ความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติโดยตระหนักว่าอาชญากรรมข้ามชาติเป็นปัญหาร่วมกันที่นานาประเทศต้องร่วมมือกันต่อต้าน ความร่วมมือกันภายใต้อนุสัญญาฯ ซึ่งรวมไปถึงการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (มาตรา 6) การร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญา (มาตรา 18) และมาตรการพิเศษอื่น ๆ เช่น ความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย การจัดเก็บและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน เป็นต้น

3.6.3 ภาระหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมและเทคนิค (Training and technical assistance)

อนุสัญญาฯ ฉบับนี้กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกมีหน้าที่ที่จะต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความชำนาญในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ในการนี้จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ (มาตรา 29) และมีบทบัญญัติสำหรับโครงการให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคที่ประเทศพัฒนาแล้วต้องให้ความช่วยเหลือทางด้านผู้เชี่ยวชาญ ด้านเทคนิค อุปกรณ์ หรือทั้งสองอย่างแก่ประเทศกำลังพัฒนาในการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ นอกจากนี้ยังมีบทบัญญัติเรียกร้องให้ประเทศภาคีสันับสนุนด้านการเงินและด้านวัตถุ เพื่อส่งเสริมความพยายามในการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา (มาตรา 30 วรรค 2 (ข))

และบริจาคตทรัพย์อันเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดที่ชี้คไว้เพื่อสมทบกองทุนดังกล่าว ซึ่งมาตรการนี้อาจมีการกำหนดไว้ในกฎหมายภายในของประเทศภาคีก็ได้ (มาตรา 14, 30 วรรค 2 (ค))

3.6.4 ภาระหน้าที่สร้างมาตรการป้องกัน (Prevention)

อนุสัญญาฯ ฉบับนี้เรียกร้องให้รัฐภาคีกำหนดให้มีมาตรการการป้องกันความปลอดภัยล่วงหน้า การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรม (มาตรา 31) และการใช้มาตรการพิเศษอื่น ๆ การควบคุมการนำเข้าหรือส่งออกอาวุธปืน และการควบคุมการออกหนังสือเดินทางซึ่งกำหนดไว้ในพิธีสารเสริมอนุสัญญานี้

3.7 บทบัญญัติในทางเทคนิคอื่น

บทบัญญัติในตอนท้ายของอนุสัญญาฯ เป็นเรื่องในทางเทคนิคและสาระเกี่ยวกับการดำเนินการให้อนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้ เช่น การลงนาม การให้สัตยาบัน และการบังคับใช้อนุสัญญาฯ โดยอนุสัญญาฯ เปิดให้ประเทศต่าง ๆ ร่วมลงนามได้อย่างเป็นทางการ ณ เมืองปาเลอโม ประเทศอิตาลี นับตั้งแต่วันที่ 12 ถึง 15 ธันวาคม ค.ศ. 2000 และภายหลังจากนั้นเปิดให้ลงนามได้ ณ สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติที่รัฐนิวยอร์ก จนถึงวันที่ 12 ธันวาคม ค.ศ. 2002 (มาตรา 36 วรรคแรก) ซึ่งประเทศที่ได้ลงนามในอนุสัญญาฯ สามารถให้สัตยาบันอนุสัญญาฯ ในภายหลังได้ ณ สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติ และอนุสัญญาฯ จะมีผลบังคับใช้ได้เมื่อครบกำหนด 90 วันภายหลังจากที่มีการให้สัตยาบัน

บทที่ 4

ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อปราบปราม องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีตามระบบกฎหมายไทย

ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีอยู่แล้วหลายฉบับทั้งที่เป็นกฎหมายทั่วไปและกฎหมายเฉพาะ จึงต้องวิเคราะห์หาคำตอบว่ากฎหมายเหล่านี้สามารถใช้ปราบปรามการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้หรือไม่อย่างไร กระบวนการคิดจึงนำบทบัญญัติในกฎหมาย รวมทั้งมาตรการในกฎหมายดังกล่าวมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับโครงสร้างและลักษณะการกระทำผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยตั้งประเด็นไว้ว่ากฎหมายและมาตรการทางกฎหมายเหล่านี้สามารถบังคับใช้กับขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีได้หรือไม่

4.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการค้าประเวณีในประเทศไทย

4.1.1 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539

ความมุ่งหมายสำคัญส่วนหนึ่งที่ประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ เพื่อคุ้มครองบุคคล โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่อาจถูกล่อลวงหรือชักพาไปเพื่อการค้าประเวณี กำหนดโทษบุคคลซึ่งกระทำชำเราโสเภณีเด็กในสถานการค้าประเวณี บุคคลซึ่งหารายได้จากการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน และกำหนดโทษบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ซึ่งมีส่วนรู้เห็นเป็นใจในการจัดหาผู้อยู่ในความปกครองไปเพื่อการค้าประเวณี และกำหนดโทษผู้โฆษณาชักชวนหรือแนะนำตัวทางสื่อมวลชนในลักษณะที่เห็นได้ว่าเป็นการเรียกร้องการติดต่อในการค้าประเวณี

มาตรการสำคัญ

จากหลักการและเหตุผลข้างต้นเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ป้องกันและปราบปรามการล่อลวงบุคคลไปค้าประเวณีโดยมีมาตรการสำคัญดังต่อไปนี้

1. ในกฎหมายฉบับนี้นอกจากมีบทลงโทษผู้ค้าประเวณีแล้ว ยังมีบทลงโทษผู้ให้บริการค้าประเวณี โดยมุ่งลงโทษผู้ให้บริการค้าประเวณีจากเด็ก (มาตรา 8)

2. เน้นลงโทษผู้กระทำผิดต่อเด็กที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปี ยิ่งผู้ถูกกระทำมีอายุน้อยลงเพียงใด ผู้กระทำผิดยิ่งต้องรับโทษหนักขึ้น (มาตรา 8 และมาตรา 9)

3. มีบทบัญญัติกำหนดความผิดแก่ผู้เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไป ซึ่งบุคคลใด เพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี (มาตรา 9)

4. นำหลักเรื่องขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายแก่บุคคลมาใช้ กล่าวคือ การกระทำต่าง ๆ อันประกอบเป็นความผิดในการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปให้บุคคลกระทำการค้าประเวณี ไม่ว่าจะกระทำภายในหรือนอกราชอาณาจักรก็เป็นความผิด (มาตรา 9 วรรคหนึ่ง)

5. กำหนดโทษผู้รับตัวบุคคลที่ถูกล่อลวง จัดหา ชักพาไปเพื่อการค้าประเวณี (มาตรา 9 วรรคท้าย)

6. มีบทลงโทษบิดา มารดา ผู้ปกครอง ผู้รู้เห็นเป็นใจให้ผู้อยู่ในปกครองค้าประเวณีหรือรู้เห็นเป็นใจให้มีการล่อไป ชักพาไป ซึ่งผู้อยู่ในปกครองเพื่อการค้าประเวณี (มาตรา 10)

7. กำหนดโทษผู้เป็นเจ้าของ ผู้ดูแล หรือผู้จัดการ กิจการการค้าประเวณีหรือสถานค้าประเวณี (มาตรา 11)

8. กำหนดโทษผู้หน่วงเหนี่ยวกักขังให้ผู้อื่นกระทำการค้าประเวณี (มาตรา 12)

9. กำหนดมาตรการลงโทษให้หนักขึ้นในกรณีที่ผู้สนับสนุนการหน่วงเหนี่ยวกักขัง ชูเชิญ ประทุษร้าย ช่มชู้ใจให้บุคคลค้าประเวณี โดยผู้สนับสนุนนั้นเป็นเจ้าของพนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายฉบับนี้ ผู้สนับสนุนนั้นต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าผู้กระทำผิดทั่วไป

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวในแต่ละมาตรา พบว่ากฎหมายดังกล่าวมุ่งเน้นปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีที่เป็นปัจเจกชนเท่านั้น หากมีการใช้บังคับกฎหมายฉบับนี้ก็จะจับกุมได้แต่เพียงสมุนหรือลูกน้องในระดับล่างผู้ลงมือปฏิบัติการเท่านั้น ทั้งนี้เพราะลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้นไม่จำเป็นต้องมีการรวมตัวกันอย่างถาวรตลอดไป และไม่จำเป็นต้องมีตำแหน่งสายการบังคับบัญชาแน่นอนตายตัว แม้มีการรวมตัวกันชั่วคราว หรือมีเพียงการติดต่อประสานงานกันเป็นครั้งคราวหรือเพียงคราวเดียวเพื่อกระทำความผิด ก็ถือว่าเป็นการก่ออาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติแล้ว สำหรับตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจะต้องมีบุคคลผู้ทำหน้าที่ในส่วนต่าง ๆ หลายคน กับยังมีบุคคลผู้รับคำสั่งและถ่ายทอดคำสั่งหลายทอดเพื่อให้เกิดความยากลำบากในการหาตัวผู้บงการใหญ่ และบุคคลเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องรู้จักหรือเห็นหน้ากันมาก่อนแต่อย่างใด ทั้งองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งก่ออาชญากรรมระหว่างรัฐ ผู้กระทำ

¹ หยุด แสงอุทัย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 11 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประกายพรึก, 2535, หน้า 77-82.

ผิดและตัวการใหญ่ส่วนหนึ่งจะกระทำผิดและมักอาศัยอยู่ในรัฐตั้งแต่สองรัฐขึ้นไป ดังนั้นกฎหมายฉบับนี้จึงไม่อาจขจัดองค์การอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีได้อย่างแน่นอน

นอกจากนี้แม้กฎหมายฉบับนี้จะบัญญัติให้การกระทำต่าง ๆ อันประกอบเป็นความผิดฐานเป็นธุระจัดหาเพื่อการค้าประเวณีไม่ว่าได้กระทำภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร ผู้กระทำก็ต้องรับโทษและมีบทลงโทษผู้สนับสนุนการกระทำผิดซึ่งเป็นเจ้าพนักงานให้หนักขึ้น แต่มาตรการดังกล่าวก็ยังคงยึดหลักเกณฑ์ดั้งเดิมตามประมวลกฎหมายอาญาในเรื่องหลักตัวการและหลักผู้สนับสนุน ซึ่งหลักดังกล่าวไม่สามารถปราบปรามองค์การอาชญากรรมข้ามชาติให้เด็ดขาดได้ ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดต่อไปในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญา ไม่มีมาตรการใหม่ ๆ เหมือนเช่นในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 จึงไม่สามารถรับมือกับการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์การอาชญากรรมข้ามชาติได้

แม้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มีการเพิ่มเติมมาตรการบางประการเช่น ขยายความหมาย “สถานการค้าประเวณี” ให้กว้างขึ้น มีบทลงโทษผู้จำหน่ายบริการการค้าประเวณี มีมาตรการลงโทษบิดา มารดา ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี เพิ่มโทษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นพิเศษหากเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุนในการหน่วงเหนี่ยว กักขัง บังคับขู่เชิญให้ค้าประเวณี เป็นต้น แต่มาตรการเหล่านี้ก็ไม่เพียงพอที่จะกำจัดการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์การอาชญากรรมข้ามชาติได้เด็ดขาด

4.1.2 พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540

เหตุผลสำคัญที่ประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ ก็เพื่อมุ่งปราบปรามการซื้อขาย จำหน่าย ซักพาหญิงและเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความใคร่ของตนเองหรือผู้อื่น เพื่อการอนาจาร หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันมิชอบ ทั้งนี้เพราะกระทำความผิดดังกล่าวมีพฤติการณ์ที่กระทำในรูปของการเตรียมสมคบกันเป็นขบวนการเชื่อมโยงในประเทศและระหว่างประเทศ

มาตรการสำคัญ

1. ผู้เตรียมการเพื่อกระทำความผิด เกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก หน่วงเหนี่ยว กักขังหญิงหรือเด็ก จัดให้หญิงและเด็กกระทำการหรือยอมรับกระทำการเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นเพื่อการอนาจารหรือเพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบ เป็นความผิดต้องระวางโทษ เช่นเดียวกับการพยายามกระทำความผิดนั้น ๆ (มาตรา 5 และมาตรา 6)

2. นำหลักทฤษฎีสวมคมาใช้โดยกำหนดให้ผู้สวมคกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปต้องรับโทษตามกฎหมาย

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงหรือเด็กให้มีความหมายกว้างขึ้นกว่ากฎหมายฉบับเดิม (พ.ศ. 2471) โดยให้คุ้มครองไปถึงผู้หญิงและเด็กทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเด็กหญิง หรือเด็กชาย ทั้งขยายฐานความผิดให้ครอบคลุมการกระทำต่าง ๆ กว้างขึ้นกว่าเดิม กล่าวคือ กำหนดการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิง และเด็กให้หมายความรวมถึง ซื้อ ขาย จำหน่าย ซักพา หรือส่งไปยังที่ใด รับ หน่วงเหนี่ยว หรือ กักขัง ซึ่งหญิงหรือเด็ก หรือจัดให้หญิงหรือเด็ก กระทำการหรือยอมรับการกระทำใด โดยมีเจตนาพิเศษเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เพื่อการกระทำอนาจาร หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ไม่ว่าจะหญิงหรือเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

ส่วนที่นำหลักทฤษฎีสวมคมาใช้ในพระราชบัญญัตินี้ ได้นำหลักดังกล่าวมาจากระบบกฎหมายคอมมอนลอว์เป็นสำคัญ กล่าวคือ มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงกันที่จะกระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการอันชอบด้วยกฎหมายแต่ใช้วิธีการมิชอบด้วยกฎหมาย โดยนำหลักนี้ไปบัญญัติไว้ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้ผู้สวมคกันกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็กต้องรับโทษทางอาญา หมายความว่าเมื่อผู้สวมคกันได้ตกลงกันที่จะกระทำความผิดในการค้าหญิงและเด็ก ถือว่าความผิดฐานสวมคกันนี้สำเร็จทันที แม้ผู้สวมคจะยังมีได้ลงมือกระทำความผิดตามวัตถุประสงค์ที่ตกลงร่วมกันค้าหญิงและเด็ก หากผู้สวมคนั้นลงมือกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็กก็ต้องรับโทษในความผิดฐานค้าหญิงและเด็กอีกฐานหนึ่งด้วย

นอกจากนี้ยังนำหลักเกณฑ์เรื่องการถอนตัวจากการกระทำความผิดตามมาตรา 82 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ เมื่อผู้ร่วมสวมคกันคนใดคนหนึ่งได้ยับยั้งเสียเอง ไม่กระทำให้ตลอดหรือกลับใจไม่ให้การกระทำนั้นบรรลุผล

ในวรรคที่สองของมาตรา 7 นี้ได้นำเรื่องเงื่อนไขแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัยมาบัญญัติไว้ด้วย หมายความว่าข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดโดยตรง แต่ไม่นับรวมอยู่ในข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบและข้อเท็จจริงในความชั่ว เงื่อนไขการลงโทษทางภาวะวิสัยที่มีลักษณะเป็นเงื่อนไขแห่งการลงโทษในทางเนื้อหาโดยผู้กระทำต้องมีความผิดและต้องรับโทษ ถ้าเงื่อนไขแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัยปรากฏอยู่หรือปรากฏขึ้นภายหลัง ซึ่งรวมถึงกรณีที่ผู้กระทำจะมีได้รู้หรือคาดหมายล่วงหน้าได้ว่าเงื่อนไขดังกล่าวจะปรากฏขึ้นก็ตาม² โดยในมาตรา 7 นี้ ได้บัญญัติในส่วนของเงื่อนไขแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัยไว้ในวรรคที่สองโดยบัญญัติว่า “ถ้าผู้กระทำ

² คณิต ฌ. นคร. ประมวลกฎหมายอาญา : หลักกฎหมายและพื้นฐานการเข้าใจ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2536, หน้า 184 - 185.

ความคิดตามพรรคหนึ่งคนหนึ่งคนใดได้ลงมือกระทำความคิดตามที่ได้สมคบกันไปแล้ว ผู้ร่วมสมคบด้วยกันทุกคนต้องระวางโทษตามที่ได้บัญญัติไว้สำหรับความคิดนั้นอีกกระทงหนึ่งด้วย”

แม้กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้การเตรียมการเป็นความผิด แต่หลักดังกล่าวก็ยังไม่สามารถเอาตัวผู้บงการในระดับสูงและแอบแฝงอยู่เบื้องหลังมาลงโทษได้ ทั้งองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีบุคคลที่เกี่ยวข้อง และประสานงานกันเพื่อกระทำความผิดตามแต่โอกาสจะอำนวย ไม่ว่าจะมีการแบ่งแยกหน้าที่กันชัดเจน หรือมีเพียงการติดต่อประสานงานเพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์ร่วมกันตามจังหวะเวลาที่เหมาะสม โดยไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่กันชัดเจน บุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจึงมีเป็นจำนวนมาก หลักเกณฑ์เรื่องการเตรียมการจึงยังไม่สามารถนำตัวหัวหน้าองค์กรหรือผู้มีอิทธิพล และบุคคลที่มีส่วนร่วมในองค์กรมาลงโทษได้ อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดอาวุธสำคัญเพื่อปราบปรามการกระทำความผิดที่กระทำเป็นขบวนการทั้งในประเทศและระหว่างประเทศโดยนำหลักทฤษฎีสมคบมาใช้บังคับ แต่เมื่อวิเคราะห์พิจารณาหลักดังกล่าวแล้วพบว่า เป็นหลักทฤษฎีสมคบดั้งเดิม แม้จะถูกนำมาใช้เป็นระยะเวลาอันยาวนานมาแล้วแต่ก็ขาดการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งถ้ายังมีแต่เพียงหลักสมคบแบบดั้งเดิมก็ไม่สามารถปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างเด็ดขาด จำเป็นต้องนำมาตราการอื่น ๆ ตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 มาหาหนทางปรับใช้ให้ประสานสอดคล้องกับหลักทฤษฎีสมคบไปพร้อม ๆ กัน จะเป็นผลให้การปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่กระทำผิดเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีได้อย่างเด็ดขาดแบบถอนรากถอนโคน โดยสามารถจับทั้งผู้บงการใหญ่และสมุนบริวารไปพร้อม ๆ กัน

4.2 ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญาเพื่อปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี

4.2.1 ผู้กระทำความผิดหลายคน

ปัจจุบันการค้าประเวณีในประเทศไทยมีการดำเนินการโดยองค์กรอาชญากรรมที่กระทำความผิดโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างองค์กรอาชญากรรมภายในประเทศและองค์กรอาชญากรรมต่างประเทศ ดังเห็นได้จากการประกอบธุรกิจการค้าประเวณีข้ามชาติที่ดำเนินการ โดยมีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอยู่เบื้องหลัง จึงมีบุคคลผู้เกี่ยวข้องและร่วมกระทำความผิดจำนวนมาก วิธีจัดการกับอาชญากรรมในลักษณะนี้นอกจากต้องจับกุมบุคคลที่มีอำนาจอยู่ในระดับสูงและสูงสุดขององค์กรแล้วยังต้องจับกุมผู้ร่วมขบวนการให้หมดสิ้น และนำตัวเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อลงโทษอย่างเด็ดขาด จึงจะเป็นการปราบปรามอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จ

มาตรการทางกฎหมายทั่วไปที่นำมาใช้ในกรณีมีบุคคลเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหลายคนนี้ได้แก่ หลักการพิสูจน์ความผิดเรื่องตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน เพราะหลักดังกล่าวเป็นมาตรการที่มีอยู่เดิมและถูกนำมาใช้เพื่อต้องการสาวไปถึงผู้บงการที่อยู่เบื้องหลังอาชญากรรม

ความผิดเรื่อง "ตัวการ"

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 ได้บัญญัติไว้ว่า

"ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น"

อุปสรรคในการพิสูจน์ความผิดของผู้ร่วมในองค์กรอาชญากรรมและหัวหน้าองค์กร ซึ่งมีอำนาจและอิทธิพลสูงสุดขององค์กรอาชญากรรม คือ องค์กรประกอบข้อที่ว่า "ต้องได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน" หมายความว่าบุคคลที่กระทำความผิดนั้นต้องได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันในลักษณะที่ลงมือกระทำการและลงมือปฏิบัติงานอย่างแท้จริง ถึงแม้จะมีการแบ่งหน้าที่ในการลงมือกระทำการและปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริงก็ถือว่าได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน แต่ในทางปฏิบัติผู้เป็นหัวหน้าขององค์กรอาชญากรรมจะเป็นผู้ที่ออกคำสั่งและควบคุมสมาชิกขององค์กรให้ลงมือกระทำการและปฏิบัติงานเท่านั้น แต่ไม่ได้ร่วมกระทำความผิดในลักษณะที่ได้กระทำการและปฏิบัติงานอย่างแท้จริง ทั้งยังมีผู้ร่วมขบวนการคนอื่นที่เกี่ยวข้องอยู่เบื้องหลัง โดยยังมีได้กระทำการถึงขั้นลงมือกระทำความผิด เพราะฉะนั้นในการดำเนินคดีและฟ้องร้องบุคคลที่เป็นหัวหน้าขององค์กรอาชญากรรมและผู้เกี่ยวข้องอื่นจึงประสบความยากลำบาก

ความผิดเรื่อง "ผู้ใช้"

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 84 ได้บัญญัติไว้ว่า

"ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้บังคับ ชูเชิญ จ้างวาน หรือยุยงส่งเสริมด้วยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้กระทำความผิด

ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ ถ้าความผิดมิได้กระทำลง ไม่ว่าจะเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังไม่ได้กระทำหรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น"

อุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายและพิสูจน์ความผิดบุคคลที่เป็นหัวหน้าขององค์กรอาชญากรรมคือองค์กรประกอบข้อที่ว่า "ต้องก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด" หมายความว่าบุคคลใดที่มีความผิดฐาน "ผู้ใช้" ให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญาได้จะต้องก่อเจตนาให้ผู้อื่นกระทำความผิด ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใช้ บังคับ ชูเชิญ จ้างวานหรือยุยงส่งเสริมหรือวิธีอื่นใดก็ตาม แต่ถ้า

ผู้ถูกใช้ให้กระทำความผิดได้มีเจตนาตัดสินใจอย่างแน่ชัดหรือลงมือกระทำความผิดไปแล้วนั้น บุคคลที่ใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิด จึงมิใช่ "ผู้ใช้" ให้ผู้อื่นกระทำความผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่อย่างไร

บุคคลที่เป็นสมาชิกองค์กรอาชญากรรมย่อมมีเจตนากระทำความผิดตั้งแต่แรกแล้ว และทราบว่ามันมีหน้าที่ที่จะต้องลงมือกระทำการและปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดให้แก่องค์กรอาชญากรรมอยู่ล่วงหน้า ก่อนการลงมือกระทำการและปฏิบัติงานทุกครั้ง เพราะฉะนั้น การที่บุคคลที่เป็นหัวหน้าขององค์กรอาชญากรรมมีคำสั่งให้สมาชิกขององค์กรดำเนินการและปฏิบัติงานในการกระทำความผิดตามคำสั่งนั้น จึงถือไม่ได้ว่ามีการก่อเจตนาให้ผู้อื่นกระทำการอันเป็นความผิดทางอาญาแต่อย่างใด ดังนั้นจึงไม่อาจนำบทบัญญัติความผิดเรื่อง "ผู้ใช้" ให้ผู้อื่นกระทำความผิดมาใช้บังคับกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีได้

ความผิดเรื่อง "ผู้สนับสนุน"

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 ได้บัญญัติว่า

"ผู้ใดกระทำความผิดใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น"

ปัญหาในการพิสูจน์ความผิดของบุคคลที่เป็นหัวหน้าและผู้เกี่ยวข้องอื่นในองค์กรอาชญากรรม คือ องค์ประกอบข้อที่ว่า "การกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด" ประกอบด้วยองค์ประกอบข้อที่ว่า การช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรม ในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม บุคคลที่ลงมือกระทำความผิดซึ่งเป็นสมาชิกขององค์กรย่อมทราบถึงหน้าที่และแนวทางในการลงมือปฏิบัติงานของตนเป็นอย่างดี โดยที่มิต้องมีการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกต่อกันและกันในการกระทำความผิดแต่อย่างใด อีกทั้งบุคคลที่มีสถานะเป็นหัวหน้าขององค์กรอาชญากรรมนั้น เป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังในการกระทำความผิดเท่านั้น มิได้ร่วมลงมือ ช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการกระทำความผิด และในทางปฏิบัติการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ผู้อื่นในการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมโดยเฉพาะบุคคลที่มีอำนาจสูงสุด คือหัวหน้าขององค์กรจะมีคำสั่งให้ช่วยเหลือและให้ความสะดวกภายหลังที่การกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้ว เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจับกุมและดำเนินคดี โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาความยากลำบากในการพิสูจน์ความผิดบุคคลที่เป็นหัวหน้าขององค์กรอาชญากรรม

4.2.2 ความผิดฐานเป็น "อั้งยี่"

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 209 บัญญัติไว้ว่า "ผู้ใดเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการ และมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบกฎหมาย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า ผู้จัดการหรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในคณะบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองหมื่นบาท"

จากบทบัญญัติดังกล่าวพบว่า "คณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการและมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย" นั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับ "องค์กรอาชญากรรม" ที่มีบุคคลหลายคนรวมตัวกันอย่างลับ ๆ ซ่อนเร้นปกปิดพฤติกรรมขององค์กร โดยมีความมุ่งหมายเพื่อกระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นจะใช้บทบัญญัติความผิดฐานเป็นอั้งยี่นี้มาปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีได้หรือไม่ บทบัญญัตินี้กล่าวว่ามีปัญหาอยู่ที่การพิจารณาองค์ประกอบในเรื่อง "ความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย" ว่าหมายรวมถึงการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายตามพระราชบัญญัติอื่นที่มีโทษทางอาญาด้วยหรือไม่ ผู้วิจัยเห็นว่าการตีความบทบัญญัตินี้ดังกล่าวให้หมายความครอบคลุมถึงการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายอื่น ๆ ที่มีโทษทางอาญานอกจากประมวลกฎหมายอาญาเพื่อนำมาใช้ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้น ไม่สามารถกระทำได้ เพราะกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อกำหนดสิ่งที่รัฐไม่อาจให้ประชาชนในรัฐกระทำได้ หรือกำหนดสิ่งที่รัฐบังคับให้ประชาชนต้องกระทำ อันเป็นการบัญญัติกฎหมายในทางจำกัดสิทธิและเอาโทษกับผู้ที่ไม่กระทำการ ดังนั้นความรับผิดทางอาญาจะต้องเป็นไปตามกฎหมายซึ่งบัญญัติไว้ชัดแจ้งและการลงโทษจะต้องเป็นไปตามกฎหมายระบุโทษไว้เท่านั้นทั้งนี้ก็เป็นไปตาม "หลักไม่มีความผิดโดยไม่มีกฎหมาย ไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย" ซึ่งหลักดังกล่าวถูกรับรองโดยปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเพื่อคุ้มครองเสรีภาพของบุคคล ทั้งการบังคับใช้หลักการตีความกฎหมายอาญาต้องกระทำด้วยการตีความโดยเคร่งครัดด้วยไม่มีบทบัญญัติเชื่อมโยงระหว่าง มาตรา 209 แห่งประมวลกฎหมายอาญากับความผิดฐานอื่น ๆ ไว้อย่างชัดเจนว่า ความผิดฐานเป็นอั้งยี่ให้หมายความรวมถึงการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายที่มีโทษทางอาญาอื่น ๆ ทั้งหมด การที่จะตีความว่าการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายหมายความรวมถึงการกระทำนอกเหนือจากบทบัญญัติในมาตรา 209, 211 และ 212 จึงไม่ชอบด้วยหลักไม่มีความผิดโดยไม่มีกฎหมาย ทั้งบทบัญญัตินี้ดังกล่าวถูกบัญญัติไว้ในภาค 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญา การบังคับใช้จึงต้องจำกัดอยู่แต่ในความผิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ไม่อาจที่จะนำไปใช้กับการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายตามความหมายในพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาอื่นได้ ด้วยเหตุนี้จึงไม่อาจนำความผิดฐานเป็นอั้งยี่มาใช้ปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 และพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและ

ปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 ที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ ทั้ง ๆ ที่กฎหมายทั้งสองฉบับบัญญัติขึ้นเพื่อมุ่งหมายให้ใช้ปราบปรามธุรกิจอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีโดยตรง

นอกจากนี้องค์ประกอบความผิดในข้อ “เข้าเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการ” จะมีปัญหาในการพิสูจน์ความผิดอย่างมากเพราะองค์กรอาชญากรรมจะต้องปกปิดการกระทำผิดและความมีอยู่ขององค์กรให้เป็นความลับอย่างยิ่ง จึงยากต่อการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะพิสูจน์ให้เห็นการกระทำผิดในองค์ประกอบข้อนี้ได้ อีกทั้งความผิดฐานนี้เกิดขึ้นเพื่อมุ่งหมายปราบปรามการกระทำการก่อความไม่สงบของกลุ่มคนต่างชาติในอดีต จึงไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมที่มีรูปแบบซับซ้อนและใช้เทคโนโลยีอันทันสมัยในการกระทำผิด

4.2.3 ความผิดฐานเป็น "ช่องโง่"

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 210 บัญญัติไว้ว่า "ผู้ใดสมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่บัญญัติไว้ในภาค 2 นี้ และความผิดนั้นมีกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นช่องโง่ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าเป็นการสมคบเพื่อกระทำความผิดที่ระวางโทษถึงประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นช่องโง่ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ปัญหาอยู่ที่การกระทำความผิดฐานช่องโง่มีข้อจำกัดอยู่ว่าต้องประกอบด้วยผู้สมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป และต้องเป็นการกระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่บัญญัติไว้ในภาค 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งความผิดนั้นมีกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ดังนั้นหากกลุ่มองค์กรอาชญากรรมมีผู้สมคบกันกระทำความผิดจำนวนไม่ถึงห้าคนก็จะไม่มีความผิดฐานช่องโง่เพราะจำนวนผู้กระทำความผิดไม่เป็นไปตามองค์ประกอบความผิดที่ว่าตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ยิ่งไปกว่านั้น หากองค์กรอาชญากรรมกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาอื่น เช่น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะที่บัญญัติขึ้นเพื่อใช้ปราบปรามอาชญากรรมการค้าประเวณีโดยตรง ก็จะไม่สามารถนำหลักฐานความผิดฐานช่องโง่มาบังคับใช้ลงโทษผู้ร่วมกระทำความผิดทั้งขบวนการโดยเฉพาะผู้บงการซึ่งอยู่เบื้องหลัง เนื่องจากการกระทำผิดดังกล่าวอยู่นอกบทบัญญัติในภาค 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญา นอกจากบทบัญญัติความผิดฐานช่องโง่จะมีข้อจำกัดในเรื่ององค์ประกอบความผิดแล้ว ยังมีปัญหาเรื่องการบังคับใช้ด้วยเพราะผู้บังคับใช้กฎหมายมักนำบทบัญญัติดังกล่าวกลับแก้งจับกุมผู้สุจริตโดยกล่าวหาว่ากระทำ

ความผิดฐานช่องโจร จึงเป็นผลให้บทบัญญัติดังกล่าวกลายเป็นเครื่องมือของเจ้าหน้าที่ผู้ประพฤติมิชอบใช้ข่มเหงรังแกประชาชน ส่งผลให้บทบัญญัตินี้ขาดความศักดิ์สิทธิ์ จากข้อจำกัดดังกล่าวจึงไม่อาจนำหลักเรื่องช่องโจรมาใช้บังคับเพื่อปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่กระทำผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีได้

4.3 หลักในเรื่อง "พยานหลักฐาน"

การกระทำความผิดและประกอบอาชญากรรมในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้น สมาชิกขององค์กรทุกคนต้องไม่ทิ้งร่องรอยพยานหลักฐานทุกประเภทในการลงมือปฏิบัติงานเพื่อเป็นการหลบเลี่ยงการจับกุมและดำเนินคดีโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งไม่ต้องการให้มีการสืบสวนและสอบสวนพยานหลักฐานไปสู่องค์กรอาชญากรรมที่อยู่เบื้องหลังในการกระทำผิด ดังนั้นปัญหาสำคัญในหลักเรื่องพยานหลักฐานคือ การรับฟังพยานบอกเล่าและพยานพดิดเหตุแวดล้อมกรณี

ประเทศไทยนั้นมีรูปแบบกฎหมายเป็นระบบประมวลกฎหมาย ซึ่งใช้ระบบได้สวนเป็นสำคัญ แต่ในทางปฏิบัติการพิจารณาคดีในชั้นศาลกลับใช้รูปแบบการพิจารณาคดีแบบกล่าวหา เช่นเดียวกับประเทศกลุ่ม Common Law เพราะฉะนั้นจึงเกิดปัญหา ในการพิจารณาคดีในชั้นศาลเกี่ยวกับเรื่อง การยอมรับฟังพยานบอกเล่าเป็นพยานหลักฐานแห่งคดีในการพิสูจน์ความผิดและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะการกระทำความผิดในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม กล่าวคือ ในปัจจุบันการรับฟังพยานบอกเล่า และพยานพดิดเหตุแวดล้อมในชั้นศาล สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานแห่งคดีได้ แต่การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานมีน้ำหนักน้อยมาก ประกอบกับลำพังมีแต่พยานบอกเล่าหรือพยานพดิดเหตุแวดล้อมเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งประเภทเดียว ไม่มีน้ำหนักให้ศาลพอรับฟังลงโทษจำเลยได้นอกจากต้องมีพยานหลักฐานอื่น ๆ ประกอบด้วย³ ซึ่งก่อให้เกิดความยากลำบาก ในการพิสูจน์ความผิดและดำเนินคดีกับหัวหน้าและสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะเหตุที่ว่า การลงมือกระทำความผิดและการปฏิบัติงานของสมาชิกขององค์กรนั้น จะพยายามไม่ทิ้งร่องรอยพยานหลักฐานในการกระทำความผิดทุกครั้ง

นอกจากนี้องค์กรอาชญากรรมซึ่งมีผู้ทรงอิทธิพลอยู่เบื้องต้นจะใช้วิธีการข่มขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายพยานหรือใช้วิธีการดิดสินบนพยาน เพื่อไม่ให้พยานมาเบิกความในศาลหรือให้การบิดเบือนจากความเป็นจริงเพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิด หากการข่มขู่และการดิดสินบนพยานไม่ได้ผล ขึ้นต่อไปอาจจะมีการวางแผนลักตัวพยานหรือฆ่าพยาน เพื่อไม่ให้มีพยานบุคคลมาพิสูจน์

³ พรเพชร วิชิตชลชัย. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิรัชดา, 2536, หน้า 127-128.

การกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ ทั้งกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยใช้ระบบกล่าวหาในการพิจารณาคดี มีผลทำให้การกระทำผิดขึ้นอยู่กับพยานหลักฐาน โดยเฉพาะพยานบุคคลเป็นหลัก ดังนั้นเมื่อผู้กระทำผิดสามารถที่จะทำให้พยานไม่มาเบิกความในศาลได้ จำเลยก็มักจะได้รับการปล่อยตัวไปเนื่องจากไม่มีพยานหลักฐานยืนยัน ไม่ใช่ฟังได้ว่าไม่ได้กระทำความผิด อีกทั้งระยะเวลาในการดำเนินคดีก็ล่าช้า ตั้งแต่เกิดเหตุจนถึงเวลาที่พยานจะไปเบิกความก็กินเวลามาก และจำเลยยังสามารถจ้างทนายที่มีความสามารถมาถ่วงการดำเนินคดีให้ล่าช้า ทำให้พยานอยู่ในฐานะที่จะถูกข่มขู่ ติดสินบนได้ง่าย เนื่องจากทางรัฐไม่มีบุคลากรและทรัพยากรที่จะคอยให้ความคุ้มครองและเฝ้าดูแลผู้เสียหายและพยานได้เป็นระยะเวลาานาน ๆ พยานจึงไม่สามารถวางใจในเรื่องของความปลอดภัยของตนเองได้ การที่องค์กรอาชญากรรมมีกระบวนการทำลายประจักษ์พยานและพยานหลักฐานสำคัญแห่งคดีด้วยวิธีการดังกล่าว และศาลของประเทศไทยจะไม่รับฟังแต่เพียงพยานบอกเล่าและพยานแวดล้อมเพื่อลงโทษผู้กระทำผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 227 ที่ว่า “...อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริง และจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย” เพราะฉะนั้นการพิสูจน์ความผิดของผู้ร่วมขบวนการและผู้บงการซึ่งอยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีข้ามชาติตามหลักในเรื่องพยานหลักฐานจึงไม่สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

กฎหมายภายในของประเทศไทยทั้งที่เป็นกฎหมายทั่วไปคือประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายเฉพาะตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ มีข้อจำกัดและด้อยประสิทธิภาพในการต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีให้ได้ผล จึงสมควรต้องหามาตรการใหม่ ๆ มาใช้ในระบบกฎหมายไทยเพื่อจัดองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีให้ราบคาบต่อไป

บทที่ 5

วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายตามอนุสัญญาฯ เพื่อนำมาบังคับใช้ปราบปราม การค้าประเวณีโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

เมื่อประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2543 แล้วประเทศไทยจึงมีพันธกรณีต้องนำมาตรการต่าง ๆ ตามที่ปรากฏในอนุสัญญามาบัญญัติใช้เป็นกฎหมายภายใน ในบทนี้จึงวิเคราะห์หลักการและมาตรการตามอนุสัญญาดังกล่าว ว่าสามารถนำมาปรับทดแทนและแก้ไขข้อบกพร่องของกฎหมายไทยตามที่กล่าวมาในบทก่อนเพื่อปราบปรามการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติว่าได้ผลมากน้อยเพียงใดในประเทศไทย แต่เนื่องจากเนื้อหาของอนุสัญญาฯ มีกว้างขวางมาก ผู้วิจัยจำเป็นต้องเลือกศึกษาวิเคราะห์สาระสำคัญเพียงบางเรื่อง

5.1 มาตรการกำหนดคำนิยามความหมาย

ความยากลำบากของการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีมีประเด็นหลักสองประการ คือ ประการแรกความเป็นองค์กรอาชญากรรมซึ่งมีผู้ร่วมกระทำความคิดหลายคน ปกปิดวิธีดำเนินการที่กระทำอย่างซับซ้อน ผู้กระทำระดับล่างถูกคัดคนไม่ให้มีพยานหลักฐานเชื่อมโยงกับผู้บงการระดับสูง ประการที่สองเป็นการกระทำความคิดในลักษณะข้ามชาติ กล่าวคือมีประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความคิดอย่างน้อยสองประเทศ และมีการดำเนินการในลักษณะข้ามพรมแดนของประเทศ ในความยากลำบากประการที่สองนี้มีอุปสรรคสำคัญ คือ แต่ละประเทศต่างก็มีกฎหมายภายในของตนบังคับใช้ภายใต้อธิปไตยของตนแตกต่างกันเป็นเอกเทศ ดังนั้นเพื่อลดความแตกต่างของระบบกฎหมายตลอดจนวิธีการในการบังคับใช้กฎหมายของประเทศต่างๆ และเพื่อให้การดำเนินการและการกำหนดมาตรการต่างๆ ที่อนุสัญญาฯ กำหนดไว้นั้น สามารถดำเนินการได้ในประเทศสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานเดียวกัน อนุสัญญาฯ จึงได้เลือกใช้วิธีการกำหนดคำนิยามความหมายของถ้อยคำ องค์ประกอบของการกระทำความคิดและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ต้องการให้ครอบคลุมถึงการกระทำความคิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้ไปในทิศทางเดียวกัน วิธีการหรือมาตรการดังกล่าวเท่ากับเป็นการกำหนด

บทที่ 5

วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายตามอนุสัญญาฯ เพื่อนำมาบังคับใช้ปราบปราม การค้าประเวณีโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

เมื่อประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2543 แล้วประเทศไทยจึงมีพันธกรณีต้องนำมาตรการต่าง ๆ ตามที่ปรากฏในอนุสัญญามาบัญญัติใช้เป็นกฎหมายภายใน ในบทนี้จึงวิเคราะห์หลักการและมาตรการตามอนุสัญญาดังกล่าว ว่าสามารถนำมาปรับทดแทนและแก้ไขข้อบกพร่องของกฎหมายไทยตามที่กล่าวมาในบทก่อนเพื่อปราบปรามการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติว่าได้ผลมากน้อยเพียงใดในประเทศไทย แต่เนื่องจากเนื้อหาของอนุสัญญาฯ มีกว้างขวางมาก ผู้วิจัยจำเป็นต้องเลือกศึกษาวิเคราะห์สาระสำคัญเพียงบางเรื่อง

5.1 มาตรการกำหนดคำนิยามความหมาย

ความยากลำบากของการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีมีประเด็นหลักสองประการ คือ ประการแรกความเป็นองค์กรอาชญากรรมซึ่งมีผู้ร่วมกระทำความผิดหลายคน ปกปิดวิธีดำเนินการที่กระทำอย่างซับซ้อน ผู้กระทำระดับล่างถูกคัดคนไม่ให้มีพยานหลักฐานเชื่อมโยงกับผู้บงการระดับสูง ประการที่สองเป็นการกระทำความผิดในลักษณะข้ามชาติ กล่าวคือมีประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดอย่างน้อยสองประเทศ และมีการดำเนินการในลักษณะข้ามพรมแดนของประเทศ ในความยากลำบากประการที่สองนี้มีอุปสรรคสำคัญ คือ แต่ละประเทศต่างก็มีกฎหมายภายในของตนบังคับใช้ภายใต้อธิปไตยของตนแตกต่างกันเป็นเอกเทศ ดังนั้นเพื่อลดความแตกต่างของระบบกฎหมายตลอดจนวิธีการในการบังคับใช้กฎหมายของประเทศต่างๆ และเพื่อให้การดำเนินการและการกำหนดมาตรการต่างๆ ที่อนุสัญญาฯ กำหนดไว้นั้น สามารถดำเนินการได้ในประเทศสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานเดียวกัน อนุสัญญาฯ จึงได้เลือกใช้วิธีการกำหนดคำนิยามความหมายของถ้อยคำ องค์ประกอบของการกระทำความผิดและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ต้องการให้ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้ไปในทิศทางเดียวกัน วิธีการหรือมาตรการดังกล่าวเท่ากับเป็นการกำหนด

ขอบเขตองค์การอาชญากรรมข้ามชาติให้เห็นเป็นรูปร่าง มีลักษณะเป็นรูปธรรมชัดเจน ทำให้ประเทศภาคี ทราบถึงจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าจะต่อสู้และปราบปรามกับสิ่งใด

5.1.1 กลุ่มอาชญากรรมที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร

“กลุ่มอาชญากรรมที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร” หมายถึง กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป /มีการดำรงอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง และมีการประสานการดำเนินงานระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงอย่างหนึ่งหรือมากกว่า หรือในการกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่น ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

“กลุ่มอาชญากรรมที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร” เป็นถ้อยคำที่แปลตามตัวอักษรมาจากต้นฉบับอนุสัญญาฯ ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษที่ว่า “Organized Criminal group” หากจะเรียกว่า “องค์กรอาชญากรรม” ก็ไม่ทำให้ความหมายผิดไปแต่อย่างใด

จากนิยามความหมายพออธิบายลักษณะ “กลุ่มอาชญากรรมที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร” ได้ดังนี้

ก. กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง (Structured group) ซึ่งประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป

“กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง” มีความหมายอย่างไรนั้นอนุสัญญาฯ ได้อธิบายความหมายโดยบัญญัติไว้ในนิยามมาตรา 2 (ค) ว่า หมายถึง กลุ่มที่ไม่ได้จัดตั้งขึ้นโดยความบังเอิญเพื่อกระทำความผิดโดยทันทีทันใดและไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดบทบาทของสมาชิกอย่างเป็นทางการ ไม่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่องของการเป็นสมาชิก หรือมีโครงสร้างที่พัฒนาแล้ว เห็นได้ว่าเป็นการบัญญัติความหมายโดยขีดขอบเขตของความหมายไปในลักษณะเชิงปฏิเสธ ได้แก่

1. กลุ่มที่ไม่ได้จัดตั้งขึ้นโดยความบังเอิญเพื่อกระทำความผิดโดยทันทีทันใด หมายถึงต้องเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความประสงค์ร่วมกันในการจัดตั้งหรือมีความตั้งใจร่วมกันในการจัดตั้งเพื่อกระทำความผิด มิใช่เป็นการรวมตัวกันโดยความบังเอิญและไม่ตั้งใจ

2. กลุ่มบุคคลที่ร่วมกันจัดตั้งนั้นจะต้องเป็นกลุ่มที่มีโครงสร้างในการจัดตั้งและมีเป้าหมายในการจัดตั้ง แต่ก็ไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดบทบาทของสมาชิกอย่างเป็นทางการ ไม่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่องของการเป็นสมาชิก และไม่จำเป็นต้องเป็นกลุ่มที่มีโครงสร้างที่พัฒนาแล้ว

เหตุผลที่มีการอธิบายความหมายของ “กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง” ก็เพื่อประสงค์ให้นำความหมายนี้ไปใช้กับคำนิยาม “กลุ่มอาชญากรรมที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร” ทั้งนี้เป็นการบ่งชี้ให้ชัดเจนขึ้นว่าองค์กรอาชญากรรมมีลักษณะเช่นใด

ข. กลุ่มดังกล่าวจะต้องมีการจัดตั้งและดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่ง โดยไม่จำกัดว่า “ระยะเวลาหนึ่ง” นั้นต้องมีกำหนดช่วงระยะเวลามากน้อยเพียงใด

ค. กลุ่มบุคคลนั้นต้องมีการดำเนินการหรือประสานการดำเนินงานระหว่างกันโดยมีความมุ่งหมายเพื่อก่ออาชญากรรมร้ายแรง

“การดำเนินการ” หรือ “ประสานการดำเนินงานระหว่างกัน” นั้นไม่จำเป็นต้องถึงขั้นลงมือกระทำความผิดในอาชญากรรมร้ายแรงนั้น แต่หากการดำเนินการนั้นมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการก่ออาชญากรรมร้ายแรงก็เข้าเกณฑ์เป็นองค์กรอาชญากรรมแล้ว เช่น นายนิลส์ชาวเดนมาร์กร่วมกับ นายจอห์น และนางสาวไก่อ ต้องการหลอกลวงหญิงชาวไทยส่งไปค้าประเวณีที่ประเทศเดนมาร์ก จึงให้นางสาวไก่อไปทำหน้าที่ตีสอนและชักชวนหญิงชาวไทยให้ไปค้าประเวณี โดยให้เงินแก่หญิงชาวไทยไว้ใช้จ่ายและพูดจาหว่านล้อมสร้างค่านิยมให้เห็นว่าการค้าประเวณีเป็นครั้งคราวไม่ใช่เรื่องเสียหาย เมื่อนางสาวไก่อเริ่มเข้าไปชักชวนและหว่านล้อมหญิงชาวไทย แม้การชักชวนและพูดจาหว่านล้อมยังไม่ถือว่าเป็นความผิดอาญา แต่ก็ถือว่านางสาวไก่อ นายนิลส์และนายจอห์นได้เริ่มดำเนินการและประสานงานกันแล้วโดยมีความมุ่งหมายเพื่อส่งหญิงไทยไปค้าประเวณีที่ประเทศเดนมาร์ก

“อาชญากรรมร้ายแรง” หมายถึง การกระทำความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกอย่างน้อยตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป ความหมายดังกล่าวเป็นไปตามค่านิยมของอนุสัญญาฯ มาตรา 2 (ข) ซึ่ง ให้คำจำกัดความไว้โดยมุ่งหมายให้นำมาใช้ประกอบกับค่านิยมความหมายของกลุ่มอาชญากรที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร

ง. การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลดังกล่าวต้องมีความมุ่งหมายให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์อื่นไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

นิยามความหมายของ “กลุ่มอาชญากรที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร” ดังกล่าวข้างต้นนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับความหมายของ “องค์กรอาชญากรรม” ที่นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ในลักษณะสำคัญสองส่วน คือส่วนแรก ต้องมีบุคคลเข้ารู้เห็นเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดมากกว่าหนึ่งคน ส่วนที่สอง มีการกระทำหรือพฤติกรรมที่มุ่งละเมิดและฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย อย่างไรก็ตามนิยามความหมายตามอนุสัญญาฯ ได้ให้ความหมาย “กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร” ในลักษณะกำหนดขอบเขตไว้อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เพื่อมุ่งหมายครอบคลุมข้อเท็จจริงหรือพฤติกรรมขององค์กรอาชญากรรมได้ในทุกกรณี ยังประโยชน์แก่รัฐภาคีสามารถนำไปเป็นแนวทางออกกฎหมายภายใน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการขจัดองค์กรอาชญากรรม

5.1.2 “ความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติ” (An offence is transnational in nature)

แม้ก่อนที่อนุสัญญาฯ ฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับต่อรัฐภาคีได้มีผู้ให้ความหมายของการกระทำที่มีลักษณะข้ามชาติไว้บ้างดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 แต่ก็เป็นการให้ความหมายในลักษณะสื่อสารถึงการกระทำที่มีลักษณะข้ามชาติพอให้เห็นเป็นสังเขปเท่านั้น อนุสัญญาฉบับนี้จึงได้กำหนดความหมายของถ้อยคำดังกล่าวไว้ให้รัดกุม ชัดเจนและครอบคลุมเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลในการจัดองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 3 วรรค 2 ในหัวข้อขอบเขตการบังคับใช้อนุสัญญาฯ โดยหมายถึงความผิดที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

- (ก) เป็นการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
- (ข) เป็นการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียมการเพื่อกระทำความผิด การวางแผน การชี้แนะหรือควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในรัฐอื่น
- (ค) เป็นการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐหนึ่ง แต่พัวพันกับกลุ่มอาชญากรที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมผิดกฎหมายที่มีการดำเนินการในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
- (ง) เป็นการกระทำความผิดอาญาในรัฐหนึ่ง แต่มีผลกระทบอย่างสำคัญต่อรัฐอื่นรัฐหนึ่ง

บทบัญญัติดังกล่าวมุ่งหมายกำหนดขอบเขตให้เห็นเป็นรูปธรรมเด่นชัดว่าการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นมากกว่าหนึ่งรัฐขึ้นไปอันถือว่าการกระทำความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติ ทั้งยังมุ่งหมายกำหนดขอบเขตในการบังคับใช้อนุสัญญาฯ นี้ โดยหากเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่มีลักษณะตามที่บัญญัติไว้รัฐภาคีก็มีหน้าที่นำมาตรการตามอนุสัญญานี้ทุกมาตรการ ไปปรับใช้เพื่อบัญญัติกฎหมายภายในของตนให้สอดคล้อง

อย่างไรก็ตามบทบัญญัตินี้เป็นคนละส่วนกับเรื่องเขตอำนาจศาล (Jurisdiction) ของรัฐภาคีแต่ละรัฐ กล่าวคือรัฐแต่ละรัฐมีอำนาจอธิปไตยเป็นของตนเองจึงมีขอบเขตอำนาจศาลเฉพาะภายในอธิปไตยของรัฐนั้น แต่เมื่อมีการกระทำความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติดังกล่าวมีรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐที่ได้รับผลกระทบและเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ดังนั้นรัฐใดจะมีอำนาจพิจารณาลงโทษบรรดาเหล่าสมาชิกองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้มากน้อยเพียงใด ปัญหาดังกล่าวนี้อนุสัญญาฯ ได้บัญญัติแนวทางไว้ในเรื่องเขตอำนาจศาล (มาตรา 15 และ 16)

¹ พิจารณาเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายอาญามาตรา 4 ถึง มาตรา 8. พบว่าเป็นเรื่องเขตอำนาจศาลไทย กล่าวคือกรณีใดบ้างที่การกระทำความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักรไทย หรือถือว่าเกิดขึ้นในราชอาณาจักรไทย ศาลประเทศไทยจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาการกระทำผิดนั้น ซึ่งเป็นคนละส่วนกับเรื่องความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติ.

เมื่อตรวจสอบกฎหมายไทยทั้งบทบัญญัติทั่วไปและที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี พบว่ายังไม่เคยมีการบัญญัติคำนิยามความหมาย กลุ่มอาชญากรที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร หรือ องค์กรอาชญากรรม กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง อาชญากรรมร้ายแรง และ ความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติ มาก่อนแต่อย่างใด ทั้งมาตรการสำคัญต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายอาญาที่บัญญัติลักษณะ การกระทำความผิดใกล้เคียงกับการกระทำความผิดโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งมีผู้กระทำความผิดหลายคน ได้แก่เรื่อง ตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน อั้งยี่ ซ่องโจร มีข้อบกพร่องเพราะ บทบัญญัติเหล่านั้นมิได้ถูกสร้างขึ้นด้วยเจตนารมณ์ในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีโดยตรง แต่ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้ปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญาทั่ว ๆ ไป บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญาเหล่านี้จึงมีด้อยค่าไม่ครอบคลุมลักษณะ สภาพแวดล้อมและพฤติการณ์ในการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

5.2 มาตรการกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นความผิดอาญา (Criminalization of participation in organized criminal group)

จากการวิเคราะห์มาตรการกำหนดให้การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมถือเป็น ความผิดอาญาตามอนุสัญญาฯพบว่า นำแนวคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎีสวมคบ (Conspiracy Theory)

มาตรา 5 วรรค 1 (ก) แห่งอนุสัญญาฯ กำหนดให้รัฐภาคีจะต้องบัญญัติกฎหมายภายในให้ สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งอนุสัญญาฯ เพื่อกำหนดให้การกระทำตามที่ระบุในวรรคหนึ่งเป็นความผิด อาญาเมื่อกระทำโดยเจตนา โดยถือเป็นความผิดอาญาฐานหนึ่งต่างหากจากการพยายามกระทำความ ผิดหรือการกระทำที่เป็นผลสำเร็จในกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญา กล่าวคือความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ความอนุสัญญานี้ประสงค์จะให้เป็นการผิดฐานหนึ่งต่างหากจากความผิดที่ผู้กระทำความผิดต้องการจะลงมือ กระทำ / ดังนั้นในกรณีที่มีการตกลงกันเพื่อประกอบอาชญากรรมร้ายแรงหรือมีส่วนร่วมในกิจการ ต่าง ๆ โดยรู้ถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร หรือมีการ สั่งการ ช่วยเหลือ หรือให้คำปรึกษาในการประกอบอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม อาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรจะเป็นความผิดตามวรรคหนึ่งทันที /ไม่ว่าอาชญากรรมร้ายแรง หรือเป้าหมายอื่น ๆ ของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรจะ ได้มีการลงมือกระทำและเป็น ผลสำเร็จหรือไม่/ซึ่งหากการประกอบอาชญากรรมร้ายแรงหรือเป้าหมายอื่น ๆ ที่เป็นความผิดได้ กระทำลงเป็นผลสำเร็จ บุคคลผู้มีส่วนร่วมจะผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรข้ามชาติที่จัดตั้ง ในลักษณะองค์กรฐานหนึ่ง กับฐานความผิดอาชญากรรมที่ได้กระทำเป็นผลสำเร็จอีกฐานหนึ่ง

จากมาตรา 5 วรรค 1 (ก) แห่งอนุสัญญาฯ พบว่ามีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับทฤษฎีสมคบ คือ ความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ในองค์กรอาชญากรรมถือเป็นความผิดฐานหนึ่งแยกต่างหากจากความผิดหลักที่ผู้มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมประสงค์จะก่อขึ้น

มาตรา 5 วรรค 1 (ก) (1) และ (2)

ในบทบัญญัติส่วนนี้ได้เริ่มต้นวางหลักเกณฑ์และองค์ประกอบความผิดระบุให้เห็นว่าการกระทำอย่างใดจึงเป็นความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม ทั้งนี้โดยแบ่งการกระทำเป็นสองลักษณะตาม (ก) (1) และ (ก) (2) ดังนี้

การกระทำลักษณะแรก คือ การกระทำตามมาตรา 5 วรรค 1 (ก) (1) มีองค์ประกอบดังนี้

1. การตกลงกับบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรง
2. เพื่อความมุ่งประสงค์ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรง หรือโดยอ้อมกับการได้รับผลประโยชน์ทางการเงินหรือทางวัตถุอย่างอื่น
3. หากกฎหมายภายในกำหนดไว้ การตกลงดังกล่าวต้องประกอบกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการกระทำตามที่ตกลงกัน โดยหนึ่งในบุคคลที่มีส่วนร่วมให้ความตกลงนั้นมีผลสืบหน้าไปหรือประกอบกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

องค์ประกอบ ข้อ 1 การตกลงกับบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรง

1.1 องค์ประกอบภายนอก (Actus Reus) คือ “การตกลงกับบุคคลหนึ่งหรือมากกว่า” หมายถึง “การตกลงกัน” ของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปนั่นเอง อย่างไรก็ตามจะถือว่าเป็นการตกลงกันสามารถอธิบายตามแนวทฤษฎีสมคบได้ดังนี้

“การตกลงกัน” (Agreement) กฎหมายอาญาไม่ลงโทษบุคคลเพียงแต่บุคคลนั้นมีเจตนากระทำความผิดหากไม่มีการกระทำใดปรากฏออกมา ดังนั้นการตกลงกันในตัวของมันเองก็ไม่ใช่ความผิดอาญา/แต่ที่จะเป็นความผิดอาญาต่อเมื่อผลของการตกลงกัน (Results) จะก่อให้เกิดอันตรายอะไรขึ้นหรือไม่ ซึ่งในระบบกฎหมายอาญาเรียกว่า “การจะกระทำความผิดขึ้น” “การตกลงกัน” เป็นการกระทำในทางอาญาอันเป็นการแสดงออกและยอมรับในเจตนาของคนที่เกิดขึ้นในใจ ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจเป็นการเคลื่อนไหวร่างกายคำพูด หรือแสดงสัญญาณอย่างอื่น² ที่แสดงให้เห็นว่ามีการตกลงกันและเป็นความเข้าใจ โดยรู้กันระหว่างผู้ที่ตกลงกันว่าจะต้องทำอะไร

² J.W. Cecil Turner. Kenny's Outlines of Criminal Law. 18th ed. London : Cambridge University Aess, 1962, P. 427.

บ้าง ดังนั้นเมื่อคนสองคนตกลงที่จะกระทำการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การตกลงกันโดยขั้นตอนในส่วนที่เป็นเจตนาภายในและการแสดงออกของจิตใจที่เป็นความลับให้ปรากฏออกมา

การตกลงกันไม่จำเป็นที่ผู้ร่วมตกลงจะต้องมีการติดต่อกันโดยตรงหรือเคยพบกันมาก่อน ผู้ร่วมตกลงอาจตกลงผ่านบุคคลที่สามก็ได้ และแม้ว่าข้อตกลงนั้นจะเป็นความลับไม่เปิดเผยออกไปก็ตาม ก็ถือว่าเป็นการตกลงกันแล้ว

เมื่อมีการตกลงกันครั้งแรกแล้ว หากผู้ร่วมตกลงคนหนึ่งคนใดไม่ยกเลิกการตกลงนั้น การตกลงกันก็ยังคงมีอยู่เรื่อยไปและก็เป็นความผิดต่อเนื่องไปด้วยตราที่ผู้ร่วมตกลงไม่ยกเลิกการตกลงที่สมบูรณ์ไปแล้วนั้น

โดยสภาพธรรมชาติของการตกลงกันจะเห็นได้ว่า บุคคลเพียงคนเดียวไม่สามารถตกลงกันได้ ดังนั้นการตกลงกันกระทำความผิดจะต้องมีผู้ตกลงกันอย่างน้อย 2 คน ขึ้นไป จึงจะเป็นความผิด แต่ผู้ร่วมตกลงกันนั้นไม่จำเป็นต้องรู้ว่า ผู้ที่เข้าไปร่วมตกลงกันเป็นใครบ้าง และไม่จำเป็นต้องทราบว่า ผู้ร่วมตกลงกันทั้งหมดเป็นใครก็ตาม เพียงแต่ทราบว่าต้องมีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมตกลงกันก็เพียงพอแล้ว

ก่อนที่จะมีการกระทำอันเป็นการตกลงกันนั้นจะต้องมีการติดต่อกัน (Communication) การรวมตัวกัน การเจรจาต่อรองกัน (Negotiation) การพูดคุยชักชวนหรือวางแผนและแนวทางที่จะกระทำความผิด หากบุคคลที่เข้ามากระทำการดังกล่าวยังไม่ได้ตกลงกันกระทำความผิดใด ๆ ขึ้นอย่างจริงจัง บุคคลเหล่านั้นก็ยังไม่มีความผิด ดังนั้นการตกลงกันที่จะกระทำความผิด จึงไม่ใช่เพียงเข้ามามีความสัมพันธ์กัน (Association) เท่านั้น

ผู้ที่มาทำความตกลงกันจะต้องรู้ว่าผู้ที่จะร่วมกันตกลงด้วยกันกับตน

1.2 องค์ประกอบภายใน (Mens Rea) คือเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรง องค์ประกอบภายในของความคิดฐานมีส่วนร่วมฯ จะต้องเจตนาพิเศษ (Specific Intent) 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเจตนาที่จะตกลงกัน (Intent to agree) ส่วนที่สอง เจตนาที่จะให้ความผิดตามที่ตกลงกันเกิดขึ้น (Intent to achieve the object of agreement)³ นั่นคือเจตนาจะก่ออาชญากรรมร้ายแรง

เจตนาที่จะตกลงกัน มีลักษณะเป็นการตกลงกันธรรมดาเท่านั้น กล่าวคือหมายถึงเจตนาที่จะร่วมกันกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น โดยวัตถุประสงค์อาจจะชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ได้ การมีวัตถุประสงค์เดียวกันไม่เป็นเครื่องแสดงว่า มีเจตนาตกลงกัน หากไม่มีเจตนาที่จะทำให้สำเร็จด้วยกัน กรณีก็ถือว่าไม่มีการตกลงกัน เช่น A บอก B ว่าถ้า B ทำร้าย C จะมีผู้เสียค่าปรับให้ แต่ B ปฏิเสธที่จะให้ใครจ่ายค่าปรับให้เพราะ B ต้องการทำร้าย C อยู่แล้ว และ B ได้ทำร้าย C หลังจากที่ A บอกเรื่องดังกล่าวแล้ว แต่ A และ B ไม่มีการตกลงกันจึงไม่มีความผิด

³ Development in The Law Criminal Conspiracy, 72. Harvard Law Review. 1977, P. 936.

เจตนาที่จะให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น (Intent to achieve objective) หรือเจตนาที่จะก่ออาชญากรรมร้ายแรงนี้ ถือเป็นสาระสำคัญขององค์ประกอบภายในของความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ เพราะไม่ใช่ว่าผู้ร่วมตกลงเพียงแต่จะมีเจตนาที่จะตกลงกันเท่านั้น แต่จะต้องมีเจตนาที่จะกระทำความผิดร้ายแรงตามที่ตกลงด้วย และเจตนาทั้งสองลักษณะนี้ จะต้องเกิดขึ้นโดยความสมัครใจของผู้ที่ร่วมตกลงกัน จึงจะเป็นความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ได้

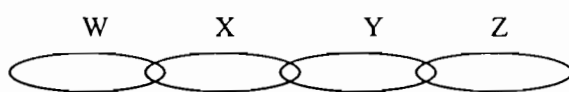
นอกจากนี้ในกรณีที่มีผู้กระทำความผิดหลายคน ในการพิสูจน์ความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ จะต้องแสดงให้เห็นว่า ผู้ตกลงกันนั้นมีเจตนาร่วมกันที่จะให้มีการกระทำความผิดตามที่ตกลงเกิดขึ้น การตกลงกันเป็นความผิดสำเร็จเมื่อมีบุคคลสองคนตกลงกันที่จะกระทำความผิด การมีผู้ตกลงเพิ่มขึ้นจาก 2 คนนั้น จะต้องแสดงให้เห็นว่าบุคคลที่ร่วมตกลงมีเจตนาที่จะให้ความผิดตามที่ตกลงกันเกิดขึ้นด้วย มิใช่มารวมกลุ่มและตกลงกันเพียงอย่างเดียวเท่านั้น และเจตนาที่จะให้เกิดความผิดขึ้นเป็นเจตนาเดียวกันทั้งหมดของผู้ร่วมตกลงกัน ดังนั้นบุคคลที่ร่วมตกลงแต่ไม่มีเจตนาจะให้มีการกระทำความผิดตามที่ตกลงเกิดขึ้น ก็ไม่มีความผิดแม้ว่าผู้ที่ตกลงกันกับคนอื่นที่มีตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปจะรับผิดฐานมีส่วนร่วมฯ เพราะผู้ร่วมตกลงกันเหล่านั้นมีเจตนาที่จะให้มีความผิดตามที่ตกลงกันเกิดขึ้น เช่น A, B และ C ตกลงที่จะปล้นทรัพย์ของ D ไป โดยมี A กับ B เท่านั้นที่มีเจตนาจะปล้นทรัพย์ของ D แต่ C ไม่มีเจตนาที่จะปล้นทรัพย์ของ D แต่ต้องการเพียงล้อเล่นเท่านั้น C จึงไม่มีความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ในการปล้นทรัพย์

ปัญหาสำคัญของการนำความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ในลักษณะแรกมาใช้อยู่ที่ว่าการหาเจตนาจะวิญญูว่ามีการตกลงกันแล้วหรือไม่ และผู้ร่วมตกลงมีความผิดฐานมีส่วนร่วมแล้วหรือไม่ ปัญหาในเรื่องนี้พอเทียบเคียงกับได้กับหลักทฤษฎีสมคบซึ่ง ดร. กิตติพงษ์ กิตยารักษ์⁴ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การที่จะวิญญูว่าได้มี “การตกลงกัน” เกิดขึ้นหรือยังเป็นปัญหาสำคัญที่สุด เป็นการปรับแนวความคิดในทางทฤษฎีให้เข้ากับโลกของความเป็นจริง ปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอคือปัญหาว่าจะทำอย่างไร จึงจะสามารถแสดงให้เห็นว่า คนซึ่งไม่เคยรู้จักกันมาก่อนเลยสามารถร่วมตกลงกันกระทำความผิดได้ และทำอย่างไรจึงจะสามารถแสดงให้เห็นว่าการที่บุคคลร่วมกันกระทำความผิดกฎหมายหลาย ๆ ครั้ง ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แท้จริงแล้วอาจเป็นสิ่งที่สืบเนื่องมาจากการตกลงกันเพียงครั้งเดียว และวัตถุประสงค์หลักเพียงอันเดียว เรื่องนี้ศาลในประเทศสหรัฐอเมริกาได้วางรูปแบบของการตกลงกันพอสรุปได้เป็น 2 แบบ คือรูปแบบการตกลงกันในลักษณะห่วงโซ่ (Chain Conspiracy) และรูปแบบตกลงกันในลักษณะวงล้อ (Wheel Conspiracy)

⁴ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. “การนำหลักความผิดฐานสมคบมาใช้ในประเทศไทย”. บทบัณฑิตย เล่ม 50 ตอน 2 มิถุนายน 2537, หน้า 113.

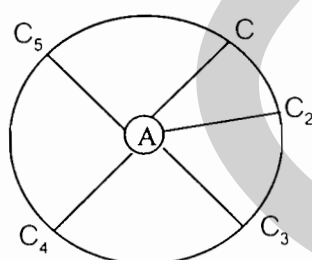
1. รูปแบบการตกลงกันในลักษณะเป็นห่วงโซ่ (Chain Conspiracy)⁵

ภาพที่ 9 แสดงรูปแบบการตกลงกันในลักษณะเป็นห่วงโซ่

คือรูปแบบการตกลงที่มีความสัมพันธ์และลักษณะเกี่ยวข้องกันระหว่างผู้ร่วมตกลงกันกระทำความผิดเหมือนห่วงโซ่ที่ได้มีการเชื่อมติดต่อกันระหว่างห่วงแต่ละห่วง ซึ่งผู้ร่วมตกลงกันกระทำความผิดจะต้องรู้ถึงการตกลงร่วมกันกระทำความผิด ดังเช่นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด W เป็นผู้ผลิตและจำหน่ายยาเสพติดรายใหญ่ X เป็นพ่อค้าคนกลางผู้จำหน่ายยาเสพติด Y เป็นผู้จำหน่ายรายย่อย และ Z เป็นผู้เสพยาเสพติด ผู้ผลิตต้องรู้ว่าคนกลางต้องจำหน่ายยาเสพติดให้แก่ผู้จำหน่ายรายย่อย และผู้จำหน่ายรายย่อยก็ต้องรู้ว่าคนกลางซื้อยาเสพติดจากผู้ผลิตหรือจากแหล่งใดแหล่งหนึ่ง และผู้เสพก็ต้องรู้ว่าผู้จำหน่ายรายย่อยซื้อยาเสพติดมาจากแหล่งใด ดังนั้นผู้กระทำความผิดที่ปลายข้างหนึ่งของห่วงโซ่ได้แก่ผู้ผลิตจึงรู้เป็นอย่างดีว่า การผลิตยาเสพติดไม่หยุดอยู่ที่พ่อค้าคนกลางเท่านั้น และผู้กระทำความผิดที่ปลายอีกข้างหนึ่งของห่วงโซ่ได้แก่ ผู้เสพ จึงรู้เป็นอย่างดีว่าการจำหน่ายและผลิตยาเสพติดนี้มีได้เริ่มจากผู้จำหน่ายรายย่อยเท่านั้น ลักษณะดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกันของผู้กระทำความผิดและการมีผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งผู้กระทำความผิดต่างรู้ และเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบอาชญากรรม

2. รูปแบบการตกลงในลักษณะวงล้อ (Wheel Conspiracy)⁶

ภาพที่ 10 แสดงรูปแบบการตกลงในลักษณะวงล้อ

⁵ Lafave, Wayne R. and Scott, Austin W., JR.. Criminal Law. New York : West publishing Co., 1972, P.P. 480 – 481.

⁶ Ibid, P. 482.

คือรูปแบบการตกลงโดยมีบุคคลหรือมีกลุ่มบุคคลเป็นศูนย์กลาง (A) ในการติดต่อเปรียบเหมือนคุ่มลื้อ มีบุคคลหลาย ๆ คน (C, C_2, C_3, C_4, C_5) เข้ามาติดต่อในการกระทำผิดกฎหมายกับผู้ที่เป็นศูนย์กลาง ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่เป็นศูนย์กลางกับผู้ที่มาติดต่อกันอาจลากเส้นได้เปรียบเสมือนซี่ล้อที่มารวมศูนย์กลางที่คุ่มลื้อ รูปแบบนี้ต้องโยงความสัมพันธ์ 2 ส่วน ส่วนแรกคือความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มาติดต่อกับผู้ที่เป็นศูนย์กลาง ส่วนที่สองคือความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ามาติดต่อกับผู้ที่เป็นศูนย์กลาง หากลากเส้นความสัมพันธ์ส่วนนี้จะมีลักษณะเหมือนเส้นขอบล้อ เมื่อได้ความสัมพันธ์ทั้งสองส่วนก็จะสามารถพิสูจน์ความผิดของกลุ่มบุคคลผู้กระทำผิดได้ทั้งหมด มีตัวอย่างคดีในประเทศสหรัฐอเมริกา คือ นาย Brown ทำตัวเป็นคนกลางติดต่อกู้เงินดอกเบี้ยต่ำ โดยวิธีการผิดกฎหมายให้แก่ลูกค้านานหลายครั้งหลายราย แต่ลูกค้าแต่ละรายนั้นต่างไม่รู้จักกัน ศาลตัดสินว่าการกระทำของ นาย Brown กับลูกค้าทั้งหมดไม่ใช่เป็นการสมคบด้วยกันทั้งหมด เนื่องจากการกู้แต่ละรายสำเร็จลงเฉพาะตัว และแยกต่างหากจากการกู้รายอื่น แม้จะมีวัตถุประสงค์การกู้ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเหมือนกันก็ตาม และลูกค้าก็ไม่ได้ช่วยเหลือในการกู้ของรายอื่น จึงไม่มีการตกลงที่จะเป็นจุดเชื่อมโยงของลูกค้าแต่ละรายในลักษณะของการตกลงเป็นหนึ่งเดียวที่จะทำให้แผนการกู้เงินของคนทั้งหมดประสบความสำเร็จ แต่อย่างไรก็ตามในกรณีเช่นนี้อาจแก้ไขได้โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างนาย Brown กับผู้กู้เงินแต่ละราย และแยกฟ้องคดีนาย Brown กับผู้กู้เงินแต่ละรายในความผิดเกี่ยวกับการตกลงกันกระทำความผิด

องค์ประกอบข้อที่ 2 เพื่อความมุ่งประสงค์ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อมกับการได้รับผลประโยชน์ทางการเงินหรือทางวัตถุอย่างอื่น

นอกจากผู้ตกลงกันเพื่อกระทำความผิดอาชญากรรมร้ายแรงแล้ว บุคคลผู้ตกลงกันนั้นจะต้องมีความประสงค์ในการตกลงกันกระทำความผิดดังกล่าวเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่น

ความผิดฐานนี้จะต้องมีองค์ประกอบภายในหรือเจตนาพิเศษ 2 ประการ ประการแรกคือเจตนาที่จะตกลงกันและเจตนาที่จะให้ความผิดร้ายแรงเกิดขึ้นตามที่ตกลงกัน ประการที่สองเพื่อมุ่งหวังให้ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยอ้อม

องค์ประกอบข้อที่ 3 หากกฎหมายภายในกำหนดไว้ การตกลงดังกล่าวต้องประกอบกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการกระทำตามที่ตกลงกันโดยหนึ่งในบุคคลที่มีส่วนร่วมให้ความตกลงนั้นมีผลสืบหน้าไป หรือประกอบกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

องค์ประกอบข้อนี้เมื่อตรวจสอบวิเคราะห์จากต้นฉบับอนุสัญญาฯ ที่เป็นภาษาอังกฤษแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่ามีความหมายดังนี้ เมื่อบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงเพื่อกระทำ

คือรูปแบบการตกลงโดยมีบุคคลหรือมีกลุ่มบุคคลเป็นศูนย์กลาง (A) ในการติดต่อเปรียบเหมือนคุ่มลื้อ มีบุคคลหลาย ๆ คน (C, C_2, C_3, C_4, C_5) เข้ามาติดต่อในการกระทำผิดกฎหมายกับผู้ที่เป็นศูนย์กลาง ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่เป็นศูนย์กลางกับผู้ที่มาติดต่อกันอาจลากเส้นได้เปรียบเสมือนซี่ล้อที่มารวมศูนย์กลางที่คุ่มลื้อ รูปแบบนี้ต้องโยงความสัมพันธ์ 2 ส่วน ส่วนแรกคือความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มาติดต่อกับผู้ที่เป็นศูนย์กลาง ส่วนที่สองคือความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ามาติดต่อกับผู้ที่เป็นศูนย์กลาง หากลากเส้นความสัมพันธ์ส่วนนี้ก็จะมิลักษณะเหมือนเส้นขอบล้อ เมื่อได้ความสัมพันธ์ทั้งสองส่วนก็จะสามารถพิสูจน์ความผิดของกลุ่มบุคคลผู้กระทำผิดได้ทั้งหมด มีตัวอย่างคดีในประเทศสหรัฐอเมริกา คือ นาย Brown ทำตัวเป็นคนกลางติดต่อกู้เงินดอกเบี้ยต่ำ โดยวิธีการผิดกฎหมายให้แก่ลูกค้านานหลายครั้งหลายราย แต่ลูกค้าแต่ละรายนั้นต่างไม่รู้จักกัน ศาลตัดสินว่าการกระทำของ นาย Brown กับลูกค้าทั้งหมดไม่ใช่เป็นการสมคบด้วยกันทั้งหมด เนื่องจากการกู้แต่ละรายสำเร็จลงเฉพาะตัว และแยกต่างหากจากการกู้รายอื่น แม้จะมีวัตถุประสงค์การกู้ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเหมือนกันก็ตาม และลูกค้าก็ไม่ได้ช่วยเหลือในการกู้ของรายอื่น จึงไม่มีการตกลงที่จะเป็นจุดเชื่อมโยงของลูกค้าแต่ละรายในลักษณะของการตกลงเป็นหนึ่งเดียวที่จะทำให้แผนการกู้เงินของคนทั้งหมดประสบความสำเร็จ แต่อย่างไรก็ตามในกรณีเช่นนี้อาจแก้ไขได้โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างนาย Brown กับผู้กู้เงินแต่ละราย และแยกฟ้องคดียนาย Brown กับผู้กู้เงินแต่ละรายในความผิดเกี่ยวกับการตกลงกันกระทำความผิด

องค์ประกอบข้อที่ 2 เพื่อความมุ่งประสงค์ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อมกับการได้รับผลประโยชน์ทางการเงินหรือทางวัตถุอย่างอื่น

นอกจากผู้ตกลงกันเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรงแล้ว บุคคลผู้ตกลงกันนั้นจะต้องมีความประสงค์ในการตกลงกันกระทำความผิดดังกล่าวเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่น

ความผิดฐานนี้จะต้องมีองค์ประกอบภายในหรือเจตนาพิเศษ 2 ประการ ประการแรกคือเจตนาที่จะตกลงกันและเจตนาที่จะให้ความผิดร้ายแรงเกิดขึ้นตามที่ตกลงกัน ประการที่สองเพื่อมุ่งหวังให้ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยอ้อม

องค์ประกอบข้อที่ 3 หากกฎหมายภายในกำหนดไว้ การตกลงดังกล่าวต้องประกอบกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการกระทำตามที่ตกลงกันโดยหนึ่งในบุคคลที่มีส่วนร่วมให้ความตกลงนั้นมีผลสืบหน้าไป หรือประกอบกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

องค์ประกอบข้อนี้เมื่อตรวจสอบวิเคราะห์จากต้นฉบับอนุสัญญาฯ ที่เป็นภาษาอังกฤษแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่ามีความหมายดังนี้ เมื่อบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงเพื่อกระทำ

อาชญากรรมร้ายแรงโดยมุ่งหมายให้ผู้กระทำได้รับผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์อื่น ๆ แล้ว เพียงแต่การตกลงกันดังกล่าวยังไม่ถือเป็นความผิด บุคคลหนึ่ง บุคคลใดที่ตกลงกันนั้นจะต้องกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นผลให้การที่ได้ตกลงกันก้าวหน้าลุล่วงไปบางชั้นบางตอน หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่ตกลงกันนั้นจะต้องเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เช่น A B และ C ตกลงกันจะล่องหนึงเพื่อไปค้าประเวณีที่รัฐเท็กซัสประเทศสหรัฐอเมริกา เพียงแต่ C ได้เริ่มเข้าไปตีสนิทและหวานล่อมหญิงสาวในหมู่บ้านชนบทให้ยินยอมเดินทางไปประเทศสหรัฐอเมริกา แม้หญิงผู้นั้นยังมีได้ยินยอมเดินทางก็ถือว่า C ได้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นผลให้การตกลงล่องหนึงไปค้าประเวณีต่างประเทศคืบหน้าไปบางส่วนแล้ว ดังนั้น A B และ C มีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม หรืออีกกรณีหนึ่งเมื่อบุคคลทั้งสามตกลงกันแล้ว แม้บุคคลทั้งสามยังมีได้ลงมือกระทำการใด ๆ ในการที่จะล่องหนึงไปค้าประเวณีต่างประเทศ แต่ปรากฏว่า A เป็นผู้หนึ่งที่ร่วมอยู่ในขบวนการล่องหนึงไปค้าประเวณี โดย A เคยประสานงานติดต่อกับกลุ่มองค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกามาก่อน เช่นนี้ A B และ C มีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมทันทีที่ตกลงกันแล้ว

หลักเกณฑ์ที่เป็นองค์ประกอบความผิดดังกล่าวในข้อนี้ถูกบัญญัติอยู่ในเงื่อนไขที่ว่าหากกฎหมายภายในของรัฐบาลิได้กำหนดหรือบัญญัติให้หลักเกณฑ์ดังกล่าวใช้บังคับสำหรับการกระทำผิด รัฐบาลินั้นก็ควรกำหนดให้หลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้เป็นองค์ประกอบความผิดประการหนึ่งของความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมด้วย แต่หากรัฐบาลิรัฐใดมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ข้อนี้ในกฎหมายภายในของตน รัฐบาลินั้นก็ไมจำเป็นต้องนำหลักเกณฑ์ข้อนี้บัญญัติเป็นองค์ประกอบความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมแต่อย่างใด

หลักเกณฑ์ที่ว่าเพียงแต่ตกลงกันกระทำอาชญากรรมร้ายแรงยังไม่ถือว่าเป็นความผิดนั้น แต่บุคคลที่ตกลงกันบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะต้องกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นผลให้การที่ตกลงกันได้ก้าวหน้าลุล่วงไปจึงจะถือว่ามีการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมนั้น หลักเกณฑ์ข้อนี้เสมือนหนึ่งจะแสดงให้เห็นว่าการลงโทษ การกระทำในส่วนนี้มีได้ลงโทษในชั้นตอน “การตกลงใจ” แต่ลงโทษชั้นตอน “การตกลงกัน” ซึ่งเลขชั้นตอนภายในใจของบุคคลแล้ว และการตกลงกันดังกล่าวมีการกระทำแสดงออกมาให้เห็นได้แล้ว ทั้งยังมีลักษณะใกล้เคียงกับทฤษฎีการกระทำที่ปรากฏภายนอก (Overt Act) ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้ทฤษฎีการกระทำที่ปรากฏภายนอกนำมาพิสูจน์การกระทำผิดฐานสมคบ

สรุปการกระทำลักษณะแรก

การกระทำลักษณะแรกตามมาตรา 5 วรรค 1 (ก) (1) ต้องมีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงกันเพื่อก่ออาชญากรรมร้ายแรง

การกระทำลักษณะที่สอง คือ การกระทำตามมาตรา 5 วรรค 1 (ก) (2) ก. มีองค์ประกอบความผิดคือ

1. บุคคลใดรู้เป้าหมายและกิจกรรมทั่วไปที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร หรือรู้ถึงเจตนาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่จะกระทำอาชญากรรมดังกล่าว

2. และบุคคลผู้นั้นได้มีส่วนร่วมดำเนินการในกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาขององค์กรอาชญากรรม

เมื่อมีการกระทำเข้าองค์ประกอบดังกล่าวถือว่าบุคคลผู้นั้นมีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม

การกระทำลักษณะที่สาม คือ การกระทำตามมาตรา 5 วรรค 1 (ก) (2) ข. มีองค์ประกอบความผิดดังนี้

1. บุคคลใดรู้เป้าหมายและกิจกรรมทั่วไปที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรหรือรู้ถึงเจตนาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่จะกระทำอาชญากรรมดังกล่าว

2. และบุคคลผู้นั้นได้มีส่วนร่วมดำเนินการในกิจกรรมอื่น ๆ ขององค์กรอาชญากรรม โดยรู้ว่าการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการกระทำความผิดอาญาที่กล่าวถึงข้างต้น

เมื่อมีการกระทำเข้าองค์ประกอบดังกล่าวถือว่าบุคคลผู้นั้นมีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม

ในบทบัญญัติแห่งการกระทำในลักษณะที่สองและลักษณะที่สามนี้ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ว่าจะต้องมีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปรวมตกลงกันเหมือนวรรค 1 (ก) (1) ดังนั้นแม้มีเพียงบุคคลเดียวก็อาจมีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมได้หากบุคคลผู้นั้นกระทำความผิดตามองค์ประกอบความผิดในส่วนนี้ ทั้งนี้เพราะข้อความในส่วนนี้อยู่ภายใต้วรรค 1 (ก) ของ มาตรา 5 เช่นเดียวกันได้แก่ถ้อยคำว่า “กรณีอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างดังกล่าวต่อไปนี้” ซึ่งหมายความว่า การกระทำตามวรรค 1 (ก) (1) คือการตกลงกับบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรง หรือ วรรค 1 (ก) (2) คือการมีส่วนร่วมดำเนินการในกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญา ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักขององค์กรอาชญากรรมหรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่นเพื่อสนับสนุนกิจกรรมหลักขององค์กรอาชญากรรมอย่างใดอย่างหนึ่งก็ย่อมมีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมแล้ว หรือการกระทำที่ครบองค์ประกอบความผิดตามวรรค 1 (ก) (1) และวรรค 1 (ก) (2) ทั้งสองส่วนก็เป็นความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเช่นกัน

การกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมในลักษณะที่สองตามวรรค 1 (ก) (2) ก. หมายความว่าบุคคลใดเข้าไปดำเนินกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นความผิดขององค์กรอาชญากรรม โดยบุคคลผู้นั้นรู้ถึงเป้าหมายและกิจกรรมทั่วไปที่เป็นความผิดของกลุ่มองค์กรอาชญากรรม หรือบุคคลผู้นั้นรู้เจตนาของกลุ่มองค์กรอาชญากรรมที่จะกระทำความผิด บุคคลผู้นั้นมีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม เช่น A เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบดีว่ามีองค์กรอาชญากรรมล่อลวงพาหญิงไปค้าประเวณียังประเทศสหรัฐอเมริกาโดยหญิงนั้นไม่รู้อาจริง แต่เข้าใจว่าได้ไปทำงานสุจริตมีรายได้ดีที่สหรัฐอเมริกา A ได้เข้าช่วยเหลือเพื่อให้หญิงผู้นั้นสามารถเดินทางเข้าไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาได้ แม้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า A ได้ทำความตกลงร่วมมือกับองค์กรอาชญากรรมหรือไม่ แต่การที่ A ช่วยเหลือหญิงดังกล่าวโดยรู้ถึง วัตถุประสงค์แท้จริงขององค์กรอาชญากรรมว่าต้องการพาหญิงไปค้าประเวณี A ก็มีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม

มีข้อสังเกตว่า แม้ A จะมีได้ตกลงสมคบกับผู้ใดเลย แต่ A ต้องรู้ถึงเป้าหมายและกิจกรรมอันได้แก่การล่อลวงหญิงไปค้าประเวณีขององค์กรอาชญากรรม หรือ A ต้องรู้ว่าการนำหญิงไปสหรัฐอเมริกา คือการหลอกลวงหญิงไปค้าประเวณีขององค์กรอาชญากรรมทั้ง A ต้องรู้ว่าองค์กรอาชญากรรมนี้มีลักษณะตามคำจำกัดความในมาตรา 2 (ก) แห่งอนุสัญญาฯ A จึงจะต้องมีความผิดฐานมีส่วนร่วม

การกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมในลักษณะที่สาม ตามวรรค 1 (ก) (2) ข. หมายความว่ากระทำความผิดอื่น หรือการเข้ามีส่วนร่วมในการกระทำความผิดอื่น ๆ ขององค์กรอาชญากรรม แม้กิจกรรมเหล่านั้นจะเป็นกิจกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ผู้เข้าร่วมในกิจกรรมนั้นรู้ว่าการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมายของตนนั้นช่วยให้องค์กรอาชญากรรมบรรลุเป้าหมายในการกระทำความผิดหลัก ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมายขององค์กรอาชญากรรมก็ต้องมีความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ด้วย เช่น การที่องค์กรอาชญากรรมตั้งกิจการที่ถูกต้องตามกฎหมายขึ้นบังหน้า และใช้ฟอกเงินที่ได้มาโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย นาย A เป็นผู้จัดการดูแลกิจการที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยรู้ดีว่าการที่ตนมาดูแลกิจการที่ถูกต้องตามกฎหมายนั้นทำให้การประกอบอาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมบรรลุเป้าหมายคือสามารถฟอกเงินที่ได้จากการกระทำผิดนำมาพัฒนาองค์กรอาชญากรรม นาย A ก็ต้องมีความผิดด้วยฐานมีส่วนร่วมฯ และมีความผิดฐานฟอกทรัพย์อีกบทหนึ่งด้วย

มาตรการในลักษณะที่สองและลักษณะที่สามนี้เป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นมาเป็นพิเศษกว่าหลักทฤษฎีสมคบอีกชั้นหนึ่ง เพราะไม่จำเป็นจะต้องมีการตกลงสมคบของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปแต่ประการใดเพียงแต่บุคคลใดรู้เป้าหมายขององค์กรอาชญากรรมและผู้นั้นมี

ส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นเป้าหมายของกลุ่มองค์กรอาชญากรรมหรือผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่นที่ส่งเสริมให้กิจกรรมหลักบรรลุเป้าหมายผู้นั้นก็มีความคิดแล้ว

สรุปการกระทำลักษณะที่สองและลักษณะที่สาม

การกระทำลักษณะที่สองและลักษณะที่สามนั้น แม้ไม่ต้องมีองค์ประกอบความคิดในเรื่องต้องมีบุคคลตั้งแต่สองคนสมคบหรือร่วมตกลงกันกระทำความคิดก็ตาม แต่จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ นั้นได้กระทำ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมดำเนินการในกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มองค์กรอาชญากรรม โดยการมีส่วนร่วมดังกล่าวผู้กระทำได้กระทำไปโดยที่ตนเองรู้เป้าหมายและกิจกรรมทั่วไปที่เป็นความผิดอาญาขององค์กรอาชญากรรม หรือได้กระทำไปโดยรู้ถึงเจตนาขององค์กรอาชญากรรม

2. หรือ มีส่วนร่วมดำเนินการในกิจกรรมอื่น ๆ ขององค์กรอาชญากรรมโดยรู้ว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่น ๆ นั้นจะช่วยให้องค์กรอาชญากรรมบรรลุเป้าหมายหลักในการกระทำผิดขององค์กรอาชญากรรม โดยผู้กระทำนั้นรู้ถึงเป้าหมายและเจตนาขององค์กรอาชญากรรมเป็นอย่างดี

ข้อสังเกต

หากวิเคราะห์พิจารณาโดยผิวเผินอาจเข้าใจว่า การที่บทบัญญัติในเรื่องนี้ไม่ต้องการ “การตกลงกัน” ของบุคคลตั้งแต่สองคนนั้นเป็นการง่ายในการดำเนินคดีและพิสูจน์ความผิด แต่เมื่อวิเคราะห์โดยละเอียดแล้วกลับพบว่าการพิสูจน์ว่าผู้กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ได้กระทำการอย่างใด ๆ โดยผู้รู้ถึงเจตนาอยู่ของ “องค์กรอาชญากรรม” ซึ่งมีลักษณะตามคำนิยามในมาตรา 2 (ก) และต้องรู้เป้าหมายเจตนาในการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมด้วยนั้น มิใช่เรื่องที่กระทำได้ง่ายแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้เมื่อผู้รู้ได้กระทำการอย่างใด ๆ อันมีส่วนร่วมดำเนินการในกิจกรรมที่เป็นความผิดขององค์กรอาชญากรรม หรือในกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อช่วยให้กิจกรรมหลักขององค์กรอาชญากรรมบรรลุเป้าหมายเช่นนั้นแล้ว ย่อมแสดงให้เห็นโดยตรงอยู่แล้วว่าผู้รู้ต้องมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมอย่างแน่นอน มิฉะนั้นคงไม่รู้ถึงการมีอยู่ขององค์กรอาชญากรรมและเป้าหมายในการกระทำผิดขององค์กรอาชญากรรม ดังนั้นข้อเท็จจริงที่ว่าผู้รู้ได้กระทำการดังกล่าวโดยได้ตกลงกับบุคคลอื่นตั้งแต่สองคนขึ้นไปหรือไม่จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้เป็นองค์ประกอบความคิดในส่วนนี้

การกระทำลักษณะที่สี่ คือ การกระทำตามมาตรา 5 วรรค 1 (ข)

การจัดการ การสั่งการ การช่วยเหลือ การยุยง การอำนวยความสะดวก หรือการให้คำปรึกษาในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมถือว่าเป็นความผิดทางอาญาเมื่อได้กระทำโดยเจตนา

ปัญหาในส่วนนี้คือ การจัดการ การสั่งการ การช่วยเหลือ การยุยง ฯลฯ ดังกล่าวจะถือว่าเป็นความผิดอาญาฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเหมือนกับทฤษฎีสมคบในกฎหมายอังกฤษที่ถือว่าผู้ช่วยเหลือและให้ความสะดวกในการสมคบมีความผิดเช่นเดียวกับผู้สมคบกันกระทำความผิดหรือไม่ ผู้วิจัยเห็นว่าการสนับสนุนการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ โดยผู้สนับสนุนรู้ว่าจะกระทำความผิด แต่ผู้สนับสนุนก็ยังเข้าไปกระทำการอันเป็นการสนับสนุนอีก ผู้สนับสนุนย่อมต้องมีความผิดฐานมีส่วนร่วม ทั้งการสนับสนุนนี้ยังหมายความรวมถึง การที่ผู้หนึ่งช่วยให้ผู้ที่ตกลงกันได้เข้ามามีโอกาสตกลงกันเพื่อกระทำความผิดด้วย นอกจากนี้เมื่ออนุสัญญาฯ บัญญัติให้การจัดการ การยุยง การอำนวยความสะดวก ฯลฯ ถือว่าเป็นความผิดอาญาโดยบัญญัติไว้เป็นความผิดลักษณะหนึ่งในที่ลักษณะข้อของมาตรการกำหนดให้การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา จึงถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเช่นเดียวกัน

วิธีการพิสูจน์ความผิดถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 5 วรรค 2

ความรู้ เจตนา เป้าหมาย วัตถุประสงค์ หรือข้อตกลงที่อ้างถึงในวรรค 1 ของมาตรานี้ อาจจะอนุมานได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย (Objective Factual Circumstances)

มาตรการนี้ได้เสนอแนวคิดว่าจะให้อะไรเป็นข้อตัดสินว่าบุคคลใดมีส่วนร่วมรู้เห็นในวัตถุประสงค์ขององค์กรอาชญากรรม หรือบุคคลใดมีเจตนาเข้าร่วมในองค์กรอาชญากรรมมาตรการนี้ได้ให้คำตอบคือจากพฤติการณ์ข้อเท็จจริงซึ่งเห็นได้จากพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ

หมายความว่า เจตนา เป้าหมาย วัตถุประสงค์ หรือการตกลงกันของผู้กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมตามที่อ้างถึงในวรรค 1 ของมาตรานี้ได้กล่าวข้างต้น อาจพิสูจน์ได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย

“การตกลงกัน” เป็นเรื่องอยู่กึ่งกลางระหว่างการกระทำที่ปรากฏออกมาให้เห็นภายนอกกับสิ่งที่อยู่ภายในใจ ทั้งความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมนั้น เมื่อผู้มีส่วนร่วมฯ ได้ตกลงกันที่จะกระทำความผิดหลักอันเป็นอาชญากรรมร้ายแรงที่ผู้กระทำความผิดตกลงกันมุ่งหมายก่อขึ้นนั้นก็ถือเป็นความผิดทันทีที่มีการตกลงกัน ไม่จำเป็นต้องเกิดเป็นความผิดสำเร็จขึ้น ผู้ที่ร่วมตกลงกันก็มีความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรแล้ว ดังนั้น

การกระทำลักษณะที่สี่ คือ การกระทำตามมาตรา 5 วรรค 1 (ข)

การจัดการ การสั่งการ การช่วยเหลือ การยุยง การอำนวยความสะดวก หรือการให้คำปรึกษาในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมถือว่าเป็นความผิดทางอาญาเมื่อได้กระทำโดยเจตนา

ปัญหาในส่วนนี้คือ การจัดการ การสั่งการ การช่วยเหลือ การยุยง ฯลฯ ดังกล่าวจะถือว่าเป็นความผิดอาญาฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเหมือนกับทฤษฎีสมคบในกฎหมายอังกฤษที่ถือว่าผู้ช่วยเหลือและให้ความสะดวกในการสมคบมีความผิดเช่นเดียวกับผู้สมคบกันกระทำความผิดหรือไม่ ผู้วิจัยเห็นว่าการสนับสนุนการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ โดยผู้สนับสนุนรู้ว่ามี การตกลงกันที่จะกระทำความผิด แต่ผู้สนับสนุนก็ยังเข้าไปกระทำการอันเป็นการสนับสนุนอีก ผู้สนับสนุนย่อมต้องมีความผิดฐานมีส่วนร่วม ทั้งการสนับสนุนนี้ยังหมายความรวมถึง การที่ผู้หนึ่งช่วยให้ผู้ที่ตกลงกันได้เข้ามามีโอกาสตกลงกันเพื่อกระทำความผิดด้วย นอกจากนี้เมื่ออนุสัญญาฯ บัญญัติให้การจัดการ การยุยง การอำนวยความสะดวก ฯลฯ ถือว่าเป็นความผิดอาญาโดยบัญญัติไว้เป็นความผิดลักษณะหนึ่งในสี่ ลักษณะข้อของมาตรการกำหนดให้การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา จึงถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเช่นเดียวกัน

วิธีการพิสูจน์ความผิดถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 5 วรรค 2

ความรู้ เจตนา เป้าหมาย วัตถุประสงค์ หรือข้อตกลงที่อ้างถึงในวรรค 1 ของมาตรานี้ อาจจะอนุมานได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย (Objective Factual Circumstances)

มาตรการนี้ได้เสนอแนวคิดว่าจะให้อะไรเป็นข้อตัดสินว่าบุคคลใดมีส่วนร่วมรู้เห็นในวัตถุประสงค์ขององค์กรอาชญากรรม หรือบุคคลใดมีเจตนาเข้าร่วมในองค์กรอาชญากรรมมาตรการนี้ได้ให้คำตอบคือจากพฤติการณ์ข้อเท็จจริงซึ่งเห็นได้จากพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ

หมายความว่า เจตนา เป้าหมาย วัตถุประสงค์ หรือการตกลงกันของผู้กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมตามที่อ้างถึงในวรรค 1 ของมาตรานี้ได้กล่าวข้างต้น อาจพิสูจน์ได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย

“การตกลงกัน” เป็นเรื่องอยู่กึ่งกลางระหว่างการกระทำที่ปรากฏออกมาให้เห็นภายนอกกับสิ่งที่อยู่ภายในใจ ทั้งความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมนั้น เมื่อผู้มีส่วนร่วมฯ ได้ตกลงกันที่จะกระทำความผิดหลักอันเป็นอาชญากรรมร้ายแรงที่ผู้กระทำความผิดตกลงกันมุ่งหมายก่อขึ้นนั้นก็ถือเป็นความผิดทันทีที่มีการตกลงกัน ไม่จำเป็นต้องเกิดเป็นความผิดสำเร็จขึ้น ผู้ที่ร่วมตกลงกันก็มีความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรแล้ว ดังนั้น

การพิสูจน์ถึงการตกลงกันจึงกระทำไต่ถาม เพราะมีลักษณะเป็นเรื่องลับที่รู้กันเฉพาะ ในหมู่ผู้เข้าตกลงหรือเข้ามีส่วนร่วม เพราะฉะนั้นในวรรค 2 จึงกำหนดให้นำ “พฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย” (Objective Factual Circumstances) มาใช้ในการพิสูจน์ความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเพื่อสามารถพิสูจน์ว่าได้มีการตกลงกันจริง หรือมีส่วนร่วมรู้ถึงเป้าหมายหรือกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรจริงรวมทั้งเพื่อพิสูจน์ให้เห็นถึงเจตนาที่อยู่ภายในจิตใจของผู้กระทำความผิด โดยเทียบเคียงจากพฤติการณ์ที่ปรากฏออกมา

คำว่า “พฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย” คล้ายคลึงกับ “ทฤษฎีการกระทำซึ่งปรากฏภายนอก” (Overt Act) ที่ใช้อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นความพยายามที่จะนำเอาหลักความผิดฐานสมคบมาใช้โดยให้มีลักษณะเป็น “การกระทำ” ชัดเจนขึ้น โดยกำหนดให้มี “การกระทำซึ่งปรากฏภายนอก” เพิ่มเติมขึ้นจาก “การตกลงกัน” จึงจะสามารถลงโทษได้ การกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอก หมายถึง การกระทำที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการตกลงกันกระทำความผิดโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้กระทำไปปรากฏออกมาภายหลังที่ได้มีการตกลงร่วมกันในการกระทำความผิด เช่น ก. ข. และ ค. สมคบกันเพื่อไปปล้นธนาคาร ก. อาจจะไปซื้อหน้ากากสำหรับใช้ในการปล้น การซื้อหน้ากากนั้นจะถือเป็น “การกระทำซึ่งปรากฏภายนอก” อันเป็นเหตุให้สามารถลงโทษฐานมีส่วนร่วมได้ ด้วยเหตุนี้ข้อโต้แย้งที่ว่าการลงโทษบุคคลใดโดยบุคคลนั้นเพียงแต่ตกลงใจกับบุคคลอื่นที่จะกระทำความผิดจึงเป็นการลงโทษในลักษณะอ้อมวิสัยเท่านั้นย่อมถูกจัดให้หมดไปได้ เมื่อนำทฤษฎีการกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอกมาใช้พิสูจน์การกระทำผิด และยังเป็นการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความประพฤติกมิชอบกลับแก้งผู้บริสุทธิ์ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการอย่างใดให้ปรากฏออกมานอกเหนือจากการตกลงกันกระทำความผิดออกมา ทั้งในการพิจารณาคดีชั้นศาลหากโจทก์สามารถพิสูจน์การกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอกของผู้ร่วมกันตกลงกันกระทำความผิดผู้ใดผู้หนึ่งให้ศาลเห็นได้อย่างชัดเจนซึ่งย่อมสามารถก่อให้เกิดการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาคดีได้อย่างเป็นธรรมและรวดเร็วเป็นผลดีต่อผู้กระทำผิด ทั้งการนำทฤษฎีการกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอกมาใช้นี้ ย่อมสามารถทำให้การพิจารณาคดีและลงโทษผู้กระทำความผิดมีความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำหรับในประเทศไทยเมื่อตรวจสอบแนวคิตฤษฎีสมคบกันกระทำความผิดนี้ในกฎหมายของไทยแล้วปรากฏว่าศาลฎีกาได้นำทฤษฎีการกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอกมาใช้ในความผิดฐานสมคบกันเป็นกบฏตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 114 และความผิดฐานเป็นช่องโจรตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 210 ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปในส่วนวิเคราะห์กฎหมายเกี่ยวกับหลักทฤษฎีสมคบของประเทศไทย

จากเหตุผลดังกล่าวนี้ในประเทศสหรัฐอเมริกาจึงเห็นว่าทฤษฎีการกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอกเป็นเพียงพยานหลักฐานอย่างหนึ่งของการกระทำความผิดเท่านั้นไม่ถือเป็นหลักทั่วไป⁷

ด้วยเหตุนี้การกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอกจึงไม่เป็นองค์ประกอบของความผิดฐานสมคบ แม้ไม่มีการพิสูจน์ว่าผู้สมคบกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้ปรากฏออกมาภายนอก แต่ผู้สมคบนั้นตกลงกันกระทำความผิดก็ถือว่าผู้สมคบเหล่านั้นกระทำความผิดฐานสมคบแล้ว⁸ เพราะฉะนั้น “พฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย” ตามอนุสัญญามาตรา 5 วรรค 2 จึงมิใช่องค์ประกอบความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร แต่เป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏภายนอกและช่วยในการพิสูจน์ความรู้ เจตนา เป้าหมาย วัตถุประสงค์ หรือข้อตกลงซึ่งเป็นองค์ประกอบความผิดตามที่อ้างถึงในวรรค 1

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบทฤษฎีสมคบ กับความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เห็นว่ามีลักษณะเหมือนกันแต่ความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นการนำทฤษฎีสมคบมาพัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิม โดยมุ่งหมายใช้ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้สัมฤทธิ์ผล

ในประเทศที่ใช้ระบบ Common Law ได้แก่ อังกฤษและสหรัฐอเมริกานำหลักทฤษฎีสมคบหรือความผิดฐานสมคบมาใช้ในลักษณะเป็นหลักความรับผิดชอบอาญาแบบหลักทั่วไปเช่นเดียวกับเรื่องการพยายามกระทำความผิด แต่ตามอนุสัญญาฯ นำหลักทฤษฎีสมคบมาใช้ในความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมโดยบัญญัติให้นำมาใช้เฉพาะในการกระทำความผิดที่เป็น “อาชญากรรมร้ายแรง” จนอาจทำให้เข้าใจว่าตามอนุสัญญาฯ นำหลักทฤษฎีสมคบมาใช้เป็นความรับผิดชอบอาญาแบบเฉพาะ แต่เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่า “อาชญากรรมร้ายแรง” มีขอบเขตการใช้บังคับกว้างขวางครอบคลุมการกระทำของผู้มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมทุกฐานความผิดหากความผิดดังกล่าวมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการนำหลักทฤษฎีสมคบมาใช้ในลักษณะความรับผิดชอบอาญาแบบหลักทั่วไปเช่นเดียวกับอังกฤษและอเมริกา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาฯ จะนำไปบัญญัติกฎหมายภายในให้การกระทำความผิดประเภทใดบ้างที่ถือว่าเป็น “อาชญากรรมร้ายแรง” โดยกำหนดให้ความผิดประเภคนั้นมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป

⁷ Lafave Wayne R. , and Scott, Austin W. JR., Criminal Law. , P. 477.

⁸ Bassano, Joseph, J., "Conspiracy". 16 American Jurisprudence. 2nd. ed. New York : The Lawyers Co. Operative Publishing Co., 1998, P. 217.

ความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร : กฎหมายของประเทศไทย

เมื่อความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเหมือนกับหลักทฤษฎีสมคบ ดังนั้นจำเป็นต้องตรวจสอบกฎหมายภายในของประเทศไทยว่ามีการนำหลักทฤษฎีสมคบมาบัญญัติไว้มากน้อยเพียงใด จากการตรวจสอบพบว่ามิบัญญัติไว้ในกฎหมายต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) ประมวลกฎหมายอาญา

- ลักษณะ 1 ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร มาตรา 114 ความผิดฐานสมคบกันเพื่อเป็นกบฏ⁹

- ลักษณะ 5 ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน มาตรา 209 ถึง มาตรา 213¹⁰ (อั้งยี่, ช่องโจร)

(2) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

มาตรา 8 ความผิดฐานสมคบกันโดยตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด¹¹

(3) พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540

มาตรา 5 ความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก¹²

มาตรา 7 ความผิดฐานสมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดตามกฎหมายที่ระบุในมาตรา 5¹³

(4) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

มาตรา 9 ความผิดฐานสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน¹⁴

⁹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 114.

¹⁰ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 209-213.

¹¹ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 8.

¹² พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 มาตรา 5.

¹³ พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 มาตรา 7.

¹⁴ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 9.

วิเคราะห์กฎหมายเกี่ยวกับหลักทฤษฎีสมคบของประเทศไทย

หลักสมคบตามกฎหมายภายในของประเทศไทย มิได้บัญญัติในลักษณะที่เป็น บทบัญญัติทั่วไปเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาของบุคคลเหมือนเช่นการพยายามกระทำความผิด (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 ถึง 82) หากแต่นำหลักความผิดเกี่ยวกับการสมคบไปใช้ กับบางฐานความผิดหรือความผิดบางประเภทเท่านั้น ทั้งในประมวลกฎหมายอาญาและ พระราชบัญญัติต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

ประมวลกฎหมายอาญานำหลักสมคบไปใช้กับความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายใน ราชอาณาจักร มาตรา 114 ในความผิดฐานสมคบกันเพื่อเป็นกบฏ ซึ่งการ “สมคบกัน” ตามมาตรานี้ถือ เป็นการกระทำอันเป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานนี้ คำว่า “สมคบกัน” หมายความว่า ตกกลงกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อร่วมที่จะกระทำความผิดตามมาตรา 113¹⁵ จะเห็นได้ว่าการตกลงกันตามมาตรา 114 เป็นการกระทำที่ยังไม่ก่อให้เกิดความผิดสำเร็จขึ้นจริง

นอกจากนี้ในประมวลกฎหมายอาญายังนำหลักสมคบไปบัญญัติไว้ในความผิดฐาน เป็นช่องโง่ตามมาตรา 210 โดยกำหนดโทษแก่ผู้ที่สมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิด อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่บัญญัติไว้ในภาค 2 ของประมวลกฎหมายอาญา และมีกำหนดโทษจำคุกอย่าง สูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ที่กฎหมายเอาโทษความผิดฐาน “ช่องโง่” ไว้ก็เพราะบุคคลตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป เพียงที่ตกลงกันจะกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในภาค 2 นี้ แม้ยังไม่ทันได้กระทำความผิดก็เป็น อันตรายแก่สังคมแล้ว¹⁶

การสมคบกันทั้งในความผิดฐานสมคบเพื่อเป็นกบฏตามมาตรา 114 และในความผิด ฐานเป็นช่องโง่ตามมาตรา 210 จะต้องมีการแสดงออกซึ่งความตกลงในการที่จะกระทำผิดร่วมกัน เช่น ประชุมวางแผนหรือทำพิธีจะไปปล้น¹⁷ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำที่ปรากฏภายนอก (Overt Act) และหลักพิสูจน์ความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ตามอนุสัญญา มาตรา 5 วรรค 2 ที่กำหนดให้นำ “พฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย” ซึ่งหมายถึงการกระทำ ซึ่งปรากฏภายนอกมาใช้ในการ พิสูจน์ถึงการตกลงกันหรือการเข้ามีส่วนร่วมในความผิด ตามมาตรา 114 และมาตรา 210 เมื่อมีการสม คบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปในความผิดฐานสมคบกันเป็นกบฏ (มาตรา 114) หรือสมคบกันตั้งแต่ห้า คนขึ้นไปในความผิดฐานเป็นช่องโง่ (มาตรา 210) แม้จะยังไม่ได้ไปกระทำความผิดตามที่ตกลงไว้ ผู้ที่เข้าร่วมสมคบกันก็มีความผิดตามมาตรา 114 หรือมาตรา 210 แล้ว และหากความผิดตามที่ตกลง

¹⁵ หยุต แสงอุทัย. กฎหมายอาญา ภาค 2 – 3. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542, หน้า 24-25.

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 109.

¹⁷ คำพิพากษาฎีกาที่ 1103/2492.

วิเคราะห์กฎหมายเกี่ยวกับหลักทฤษฎีสมคบของประเทศไทย

หลักสมคบตามกฎหมายภายในของประเทศไทย มิได้บัญญัติในลักษณะที่เป็น บทบัญญัติทั่วไปเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาของบุคคลเหมือนเช่นการพยายามกระทำความผิด (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 ถึง 82) หากแต่นำหลักความผิดเกี่ยวกับการสมคบไปใช้ กับบางฐานความผิดหรือความผิดบางประเภทเท่านั้น ทั้งในประมวลกฎหมายอาญาและ พระราชบัญญัติต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

ประมวลกฎหมายอาญานำหลักสมคบไปใช้กับความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายใน ราชอาณาจักร มาตรา 114 ในความผิดฐานสมคบกันเพื่อเป็นกบฏ ซึ่งการ “สมคบกัน” ตามมาตรานี้ถือ เป็นการกระทำอันเป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานนี้ คำว่า “สมคบกัน” หมายความว่า ตกกลงกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อร่วมที่จะกระทำความผิดตามมาตรา 113¹⁵ จะเห็นได้ว่าการตกลงกันตามมาตรา 114 เป็นการกระทำที่ยังไม่ก่อให้เกิดความผิดสำเร็จขึ้นจริง

นอกจากนี้ในประมวลกฎหมายอาญายังนำหลักสมคบไปบัญญัติไว้ในความผิดฐาน เป็นช่องโง่ตามมาตรา 210 โดยกำหนดโทษแก่ผู้ที่สมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิด อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่บัญญัติไว้ในภาค 2 ของประมวลกฎหมายอาญา และมีกำหนดโทษจำคุกอย่าง สูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ที่กฎหมายเอาโทษความผิดฐาน “ช่องโง่” ไว้ก็เพราะบุคคลตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป เพียงที่ตกลงกันจะกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในภาค 2 นี้ แม้ยังไม่ทันได้กระทำความผิดก็เป็น อันตรายแก่สังคมแล้ว¹⁶

การสมคบกันทั้งในความผิดฐานสมคบเพื่อเป็นกบฏตามมาตรา 114 และในความผิด ฐานเป็นช่องโง่ตามมาตรา 210 จะต้องมีการแสดงออกซึ่งความตกลงในการที่จะกระทำความผิดร่วมกัน เช่น ประชุมวางแผนหรือทำพิธีจะไปปล้น¹⁷ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำที่ปรากฏภายนอก (Overt Act) และหลักพิสูจน์ความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ตามอนุสัญญา มาตรา 5 วรรค 2 ที่กำหนดให้นำ “พฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย” ซึ่งหมายถึงการกระทำ ซึ่งปรากฏภายนอกมาใช้ในการ พิสูจน์ถึงการตกลงกันหรือการเข้ามีส่วนร่วมในความผิด ตามมาตรา 114 และมาตรา 210 เมื่อมีการสม คบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปในความผิดฐานสมคบกันเป็นกบฏ (มาตรา 114) หรือสมคบกันตั้งแต่ห้า คนขึ้นไปในความผิดฐานเป็นช่องโง่ (มาตรา 210) แม้จะยังไม่ได้ไปกระทำความผิดตามที่ตกลงไว้ ผู้ที่เข้าร่วมสมคบกันก็มีความผิดตามมาตรา 114 หรือมาตรา 210 แล้ว และหากความผิดตามที่ตกลง

¹⁵ หยุต แสงอุทัย. กฎหมายอาญา ภาค 2 – 3. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542, หน้า 24-25.

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 109.

¹⁷ คำพิพากษาฎีกาที่ 1103/2492.

วิเคราะห์กฎหมายเกี่ยวกับหลักทฤษฎีสมคบของประเทศไทย

หลักสมคบตามกฎหมายภายในของประเทศไทย มิได้บัญญัติในลักษณะที่เป็น บทบัญญัติทั่วไปเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาของบุคคลเหมือนเช่นการพยายามกระทำความผิด (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 ถึง 82) หากแต่นำหลักความผิดเกี่ยวกับการสมคบไปใช้ กับบางฐานความผิดหรือความผิดบางประเภทเท่านั้น ทั้งในประมวลกฎหมายอาญาและ พระราชบัญญัติต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

ประมวลกฎหมายอาญานำหลักสมคบไปใช้กับความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายใน ราชอาณาจักร มาตรา 114 ในความผิดฐานสมคบกันเพื่อเป็นกบฏ ซึ่งการ “สมคบกัน” ตามมาตรานี้ถือ เป็นการกระทำอันเป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานนี้ คำว่า “สมคบกัน” หมายความว่า ตกกลงกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อร่วมที่จะกระทำความผิดตามมาตรา 113¹⁵ จะเห็นได้ว่าการตกลงกันตามมาตรา 114 เป็นการกระทำที่ยังไม่ก่อให้เกิดความผิดสำเร็จขึ้นจริง

นอกจากนี้ในประมวลกฎหมายอาญายังนำหลักสมคบไปบัญญัติไว้ในความผิดฐาน เป็นช่องโง่ตามมาตรา 210 โดยกำหนดโทษแก่ผู้ที่สมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิด อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่บัญญัติไว้ในภาค 2 ของประมวลกฎหมายอาญา และมีกำหนดโทษจำคุกอย่าง สูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ที่กฎหมายเอาโทษความผิดฐาน “ช่องโง่” ไว้ก็เพราะบุคคลตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป เพียงที่ตกลงกันจะกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในภาค 2 นี้ แม้ยังไม่ทันได้กระทำความผิดก็เป็น อันตรายแก่สังคมแล้ว¹⁶

การสมคบกันทั้งในความผิดฐานสมคบเพื่อเป็นกบฏตามมาตรา 114 และในความผิด ฐานเป็นช่องโง่ตามมาตรา 210 จะต้องมีการแสดงออกซึ่งความตกลงในการที่จะกระทำผิดร่วมกัน เช่น ประชุมวางแผนหรือทำพิธีจะไปปล้น¹⁷ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำที่ปรากฏภายนอก (Overt Act) และหลักพิสูจน์ความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ตามอนุสัญญา มาตรา 5 วรรค 2 ที่กำหนดให้นำ “พฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย” ซึ่งหมายถึงการกระทำ ซึ่งปรากฏภายนอกมาใช้ในการ พิสูจน์ถึงการตกลงกันหรือการเข้ามีส่วนร่วมในความผิด ตามมาตรา 114 และมาตรา 210 เมื่อมีการสม คบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปในความผิดฐานสมคบกันเป็นกบฏ (มาตรา 114) หรือสมคบกันตั้งแต่ห้า คนขึ้นไปในความผิดฐานเป็นช่องโง่ (มาตรา 210) แม้จะยังไม่ได้ไปกระทำความผิดตามที่ตกลงไว้ ผู้ที่เข้าร่วมสมคบกันก็มีความผิดตามมาตรา 114 หรือมาตรา 210 แล้ว และหากความผิดตามที่ตกลง

¹⁵ หยุต แสงอุทัย. กฎหมายอาญา ภาค 2 – 3. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542, หน้า 24-25.

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 109.

¹⁷ คำพิพากษาฎีกาที่ 1103/2492.

เป็นผลสำเร็จ ก็เป็นความผิดขึ้นอีกฐานหนึ่ง คือความผิดฐานเป็นกบฏตามมาตรา 113 หรือความผิดฐานใดฐานหนึ่งในภาค 2 ตามมาตรา 213 แล้วแต่กรณี

นอกจากการนำหลักสมคบมาบัญญัติในมาตรา 114, 210 และ 213 ดังกล่าวข้างต้น แล้วบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ยังมีบทบัญญัติที่สอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมในกลุ่มองค์กรอาชญากรรม ดังปรากฏในความผิดฐานเป็นอั้งยี่ตามมาตรา 209 ซึ่งเห็นว่ามีองค์ประกอบคล้ายคลึงกับองค์ประกอบความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ตามมาตรา 5 วรรค 1 (ก) (2) ของอนุสัญญา กล่าวคือ ความผิดฐานเป็นอั้งยี่ไม่จำเป็นต้องมีการสมคบกันหรือตกลงกันเหมือนเช่นความผิดฐานเป็นช่องโจร (ซึ่งองค์ประกอบความผิดฐานเป็นช่องโจรจะคล้ายคลึงกับองค์ประกอบตามมาตรา 5 วรรค 1 (ก) (1)) แต่จะให้ความสำคัญแก่การเข้าเป็นสมาชิกหรือเข้ามีส่วนร่วมในคณะบุคคล โดยมาตรา 209 นี้ กำหนดโทษแก่ผู้เข้าเป็นสมาชิกของคณะบุคคลที่ปกปิดวิธิดำเนินการ และคณะบุคคลนั้นมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตามถึงแม้ความผิดฐานเป็นอั้งยี่จะมีองค์ประกอบคล้ายคลึงกับความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ตามมาตรา 5 วรรค 1 (ก) (2) ของอนุสัญญา แต่ก็ไม่สอดคล้องกันทุกกรณี โดยมีข้อแตกต่างในองค์ประกอบด้านการกระทำ กล่าวคือจะเป็นความผิดฐานเป็นอั้งยี่ทันทีที่เข้าเป็นสมาชิกของคณะบุคคลที่ปกปิดวิธิดำเนินการและมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยที่ผู้เป็นสมาชิกยังไม่จำเป็นต้องดำเนินการใด ๆ ตามความมุ่งหมายของคณะบุคคลนั้น แต่ตามอนุสัญญาตามมาตรา 5 วรรค 1 (ก) (2) จะเป็นความผิดต่อเมื่อมีการดำเนินการของบุคคลผู้มีส่วนร่วมกระทำการในกิจการหลักอันเป็นความผิดอาญาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร หรือกระทำการในกิจการอื่น ๆ ที่สนับสนุนกิจการหลักของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

การที่จะลงโทษความผิดฐานเป็นอั้งยี่ได้ จะต้องพิสูจน์ให้เห็นว่า (1) ได้มีสมาคมจริง (2) วิธีการของสมาคมปกปิด และ (3) สมาคมนั้นตั้งขึ้นเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย¹⁸ ซึ่งศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย เห็นว่า คำว่า “คณะบุคคล (หรือสมาคม)” แสดงว่าคณะบุคคลนั้นจะต้องก่อตั้งขึ้นเป็นการถาวร โดยจะต้องมีการจัดสรรเป็นองค์กร ซึ่งเมื่อกฎหมายไม่จำกัดจำนวนไว้จึงต้องถือว่าตั้งแต่สองคนขึ้นไป¹⁹ ความผิดฐานนี้แม้ผู้เป็นสมาชิกยังมิได้กระทำการใด ๆ เพื่อความมุ่งประสงค์ของคณะบุคคลก็เป็นความผิด²⁰

การลงโทษผู้มีส่วนร่วมดำเนินการในกิจกรรมที่เป็นความผิดหลักขององค์กรอาชญากรรม หรือลงโทษผู้มีส่วนร่วมดำเนินการในกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นความ

¹⁸ สำเร็จ ไชยชิต. “อั้งยี่-ความผิดที่ถูกลืม”. บทบัณฑิตย์ เล่ม 34 ตอน 4., 2520, หน้า 596.

¹⁹ หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญา 2-3, หน้า 108.

²⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 301-303/2540.

ผิดหลักขององค์การอาชญากรรมตามอนุสัญญาฯ มาตรา 5 วรรค 1 (ก) (2) ก. และ (2) ข. นั้น ผู้วิจัย เห็นว่าจะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่า

1. ผู้กระทำรู้ถึงความมีอยู่ขององค์การอาชญากรรมโดยมีองค์ประกอบตามบทนิยาม ในอนุสัญญามาตรา 2 (ก) และ
2. ผู้กระทำรู้ถึงเจตนาหรือเป้าหมายในการกระทำความผิดขององค์การอาชญากรรม และ
3. การกระทำของผู้มีส่วนร่วมที่มีลักษณะเป็นการดำเนินกิจกรรม หรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นความผิดหลักอันเป็นเจตนาและเป้าหมายขององค์การอาชญากรรม หรือการกระทำของผู้มีส่วนร่วมที่มีลักษณะเป็นการดำเนินกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ขององค์การอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนกิจกรรมหลักให้บรรลุเป้าหมาย

สำหรับหลักเรื่องการสมคบที่ปรากฏในพระราชบัญญัติต่าง ๆ นั้น เป็นการนำหลักเรื่องสมคบมาใช้กับความผิดเฉพาะเรื่อง เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก เป็นต้น และหลักเรื่องสมคบตามกฎหมายทั้งสองฉบับนี้ กล่าวคือ พระราชบัญญัติมาตรการเกี่ยวกับยาเสพติดฯ และพระราชบัญญัติมาตรการเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็กฯ ดังกล่าวข้างต้น ยังมีองค์ประกอบความผิดคล้ายคลึงกับความผิดฐานช่องโจรตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 210 ยังเพียงแต่จะแตกต่างตรงจำนวนของผู้ที่ร่วมสมคบที่จะเป็นความผิด โดยในความผิดฐานเป็นช่องโจรในประมวลกฎหมายอาญากำหนดว่าต้องสมคบกันตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป แต่ในพระราชบัญญัติดังกล่าวเท่าที่ปรากฏจะกำหนดให้สมคบกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเท่านั้น

สรุป

การที่ประเทศไทยมีบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักทฤษฎีสมคบในประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายเฉพาะ แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยอมรับหลักทฤษฎีสมคบที่แผ่อิทธิพลมาจากระบบ Common Law แต่ในขณะที่เดียวกันตั้งแต่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประเทศไทยก็ยอมรับระบบประมวลกฎหมายที่บัญญัติกฎหมายไว้เป็นลายลักษณ์อักษร (Civil Law) ด้วย จึงทำให้มีการนำหลักทฤษฎีสมคบไปใช้กับการกระทำความผิดที่สำคัญเป็นเฉพาะเรื่อง ไปเช่นเดียวกับประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมายในประเทศภาคพื้นทวีปยุโรป ได้แก่ ความผิดฐานสมคบกันเพื่อเป็นกบฏ ความผิดฐานเป็นอั้งยี่ และช่องโจรที่ถูกบัญญัติเพื่อใช้ปราบปรามการก่อความไม่สงบของกลุ่มชาวจีนบางกลุ่มเป็นพื้นฐาน จนกระทั่งในปัจจุบันก็ยังคงนำหลักทฤษฎีสมคบมาใช้กับความผิดเฉพาะเช่นเดิม คือ พระราชบัญญัติมาตรการเกี่ยวกับยาเสพติดฯ และพระราชบัญญัติมาตรการเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็กฯ

แม้จากการวิเคราะห์พบว่าความผิดฐานสมคบที่ใช้อยู่ในกฎหมายไทยคล้ายคลึงกับความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ตามอนุสัญญาฯ แต่ก็เป็นการคล้ายคลึงเพียงเฉพาะบางส่วนเท่านั้นตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นและจากข้อจำกัดของความผิดฐานเป็นอั้งยี่ที่หลักอันเป็นคุณธรรมสำคัญของกฎหมายอาญาที่ว่า “ไม่มีความผิดโดยไม่มีกฎหมาย” ทำให้ไม่สามารถตีความบทบัญญัติที่ว่า “เพื่อกระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย” ให้มีความหมายครอบคลุมกว้างขวางถึงการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในทุกกรณี ทั้งความผิดฐานเป็นช่องโหว่ ก็ยังมีข้อจำกัดในตัวบทบัญญัติที่มุ่งหมายนำไปใช้เฉพาะความผิดที่กำหนดไว้ในภาค 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้น นอกจากนี้ความผิดฐานสมคบตามพระราชบัญญัติมาตรการเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษฯ ก็ประสงค์นำไปใช้กับการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นการเฉพาะ จึงไม่อาจนำบทบัญญัติดังกล่าวไปใช้กับการกระทำความผิดอื่น ๆ ขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้

สำหรับพระราชบัญญัติมาตรการเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็กฯ ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวข้องกับปราบปรามการค้าประเวณีข้ามชาติโดยตรง แม้จะมีการนำหลักทฤษฎีสมคบไปบัญญัติไว้เพื่อลงโทษผู้สมคบกันค้าหญิงและเด็กที่ถูกนำไปค้าประเวณีข้ามชาติ แต่มาตรการดังกล่าวก็สามารถใช้ปราบปรามการกระทำผิดดังกล่าวได้เพียงในระดับหนึ่งเท่านั้น ยังไม่สามารถขจัดองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีผู้กระทำความผิดระหว่างสองรัฐได้อย่างเด็ดขาด ทั้งมาตรการความผิดฐานสมคบตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้ก้าวหน้าเหมือนความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรตามอนุสัญญาฯ ถ้าพึ่งแต่ความผิดฐานสมคบตามกฎหมายฉบับนี้จึงไม่อาจปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

5.3 มาตรการกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา

มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกทรัพย์สิน ได้บัญญัติไว้ในอนุสัญญาฯ เป็นสองส่วนคือ มาตรา 6 และมาตรา 7

ส่วนที่หนึ่ง ในมาตรา 6 เป็นการกำหนดให้การกระทำต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินอันได้มาจากการกระทำความผิด ให้ดูเหมือนว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบเป็นความผิดอาญาฐานหนึ่ง

ส่วนที่สอง สำหรับมาตรา 7 กำหนดให้รัฐภาคีจัดตั้งระบบการควบคุมและกำกับดูแลโดยกำหนดให้ธนาคาร สถาบันการเงิน หรือสถาบันอื่นมีหน้าที่ตรวจสอบ ยับยั้งการฟอกเงินทุกรูปแบบ สถาบันเหล่านั้นต้องทำรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้องค์กรของรัฐทราบ

การกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินเป็นความผิดอาญานี้จะหมายรวมถึง การฟอกเงินด้วยหรือไม่ ผู้วิจัยเห็นว่าเงินเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงเงินที่ได้มาจากการกระทำความ

ผิดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถตรวจจับได้ว่าเป็นเงินสกปรก ผู้กระทำสมควรได้รับโทษทางอาญาดังนั้นการฟอกทรัพย์สินจึงหมายความว่ารวมถึงการฟอกเงินด้วย

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอวิเคราะห์เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินที่ได้จากการก่ออาชญากรรมเป็นความผิดอาญา

มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้แก่มาตรการการสกัดกั้นมิให้มีการเปลี่ยนสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่สุจริตให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยถูกกฎหมายหรือพิสูจน์ไม่ได้ว่าเป็นการได้เงินหรือทรัพย์สินนั้นมาโดยทุจริต โดยมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ คือ การกำหนดให้การฟอกเงินหรือทรัพย์สินเป็นความผิดอาญาและการกำหนดหน้าที่ให้ธนาคารและสถาบันการเงินต่าง ๆ และหน่วยงานอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน เช่น สำนักงานที่ดิน มีหน้าที่ต้องรายงานการเคลื่อนไหวของธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้หน่วยงานกลางหรือหน่วยงานพิเศษของรัฐทราบ เนื่องจากธนาคารและสถาบันการเงินและสำนักงานที่ดินเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุดว่าเงินสด และทรัพย์สินต่าง ๆ เคลื่อนไหวไปที่ไหน อย่างไร และเพื่อให้การค้นหาเงินและทรัพย์สินสกปรกเป็นไปได้ด้วยความสะดวก และป้องกันมิให้มีการโยกย้ายถ่ายโอนเงินและทรัพย์สินสกปรกจนกลายเป็นเงินและทรัพย์สินสะอาด มาตรการนี้เกิดขึ้นจากแนวความคิดที่ว่าเงินหรือทรัพย์สินจำนวนมากศาลจะไม่มีประโยชน์ใด ๆ แก่ผู้เป็นเจ้าของเลยถ้าอาชญากรไม่สามารถใช้ประโยชน์จากเงินหรือทรัพย์สินนั้นได้ ผลที่ได้ก็คืออาชญากรไม่สามารถใช้ทรัพย์สินและเงินหรือทรัพย์สินสกปรกขยายเครือข่ายการกระทำความผิดได้

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายสำคัญในเรื่องนี้โดยตรง ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายฉบับนี้กับมาตรการตามอนุสัญญาฯ พบว่ากฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติครอบคลุมเนื้อหาตามอนุสัญญาฯ ทั้งสองส่วนคือ ส่วนที่บัญญัติให้การกระทำเกี่ยวกับการฟอกทรัพย์สินเป็นความผิดทางอาญา และส่วนที่กำหนดหน้าที่ของสถาบันการเงินหรือสถาบันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องรายงานถึงธุรกรรมที่ผิดสังเกตหรือมีเหตุอันควรสงสัยให้หน่วยงานของรัฐทราบ

วิเคราะห์พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เปรียบเทียบกับอนุสัญญาฯ เฉพาะมาตรา 6 ส่วนที่กำหนดให้การฟอกเงินหรือฟอกทรัพย์สินเป็นความผิดอาญา

ผู้วิจัยขอวิเคราะห์เปรียบเทียบตามลำดับดังนี้

1. อนุสัญญา มาตรา 6 วรรค 1 เป็นเรื่องการกำหนดให้การกระทำต่าง ๆ เป็นความผิดฐานฟอกเงินนั้น ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ก็มีบทบัญญัติที่

สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว โดยมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้การกระทำ ดังต่อไปนี้เป็นความผิดฐานฟอกเงิน คือ

ก. การโอน การรับโอน หรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือ หลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

ข. กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

2. อนุสัญญาฯ มาตรา 6 วรรค 1 (ข) (1) เป็นเรื่องการได้มา การครอบครอง หรือการใช้ ทรัพย์สินที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรู้ในขณะที่ได้รับมาว่าทรัพย์สินนั้นได้มาจากการประกอบอาชญากรรมนั้น ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่ได้บัญญัติเรื่องนี้เอาไว้แต่ผู้วิจัยเข้าใจว่า ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็ใช้หลักการนี้เช่นเดียวกัน เพราะการกระทำ โดยเจตนาหมายถึงการกระทำโดยผู้กระทำรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิด และในขณะ เดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือข้อมุ่งเห็นผลของการกระทำนั้น (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59) และหลักเกณฑ์เรื่องการกระทำโดยเจตนานี้ก็ได้นำไปใช้ในกฎหมายอื่นรวมทั้ง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วย ยกเว้น พระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงินจะบัญญัติเอาไว้เป็นอย่างอื่น (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 17)

3. อนุสัญญาฯ มาตรา 6 วรรค 1 (ข) (2) เป็นเรื่องการมีส่วนร่วม การมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือ การสมคบกันกระทำความผิด พยายามกระทำและช่วยเหลือ ยุยงสนับสนุน ให้ความสะดวกและให้ คำปรึกษาแนะนำในการกระทำความผิดใด ๆ ที่กำหนดไว้ตามมาตรา 6 แห่งอนุสัญญาฯ ในส่วนของ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็มีบทบัญญัติที่สอดคล้องกับหลักการนี้ เช่นเดียวกัน โดยกำหนดเอาไว้ใน มาตรา 7, 8, 9 ดังนี้

มาตรา 7 กำหนดให้การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ผู้กระทำต้องรับโทษเช่น เดียวกับตัวการในความผิดนั้น

1. สนับสนุนการกระทำความผิดหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะ กระทำความผิด

2. จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใด ๆ หรือกระทำ การใด ๆ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ หรือเพื่อให้ ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิด

มาตรา 8 กำหนดให้การพยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องรับโทษตามที่กำหนด ไว้สำหรับความผิดนั้นเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ

มาตรา 9 กำหนดให้การสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องรับโทษถึงหนึ่งขงโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

4. ตามอนุสัญญาฯ มาตรา 6 วรรค 2 (ข) กำหนดเรื่องขอบเขตของความผิดมูลฐานเอาไว้ว่าครอบคลุมถึงความผิดใดบ้างตามมาตรา 3 แห่ง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542²¹

5. ตามอนุสัญญาฯ มาตรา 6 วรรค 2 (ค) เป็นเรื่องการขยายเขตอำนาจ โดยการกำหนดให้ความผิดมูลฐานจะต้องรวมถึงความผิดที่ได้กระทำทั้งในและนอกเขตอำนาจของรัฐภาคีนั้นด้วย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็มีมาตรการในเรื่องนี้เช่นเดียวกันในมาตรา 6 กำหนดให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงิน แม้ว่าจะกระทำนอกราชอาณาจักรผู้นั้นก็จะต้องรับโทษในราชอาณาจักรถ้าปรากฏว่า

ก. ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

ข. ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย

ค. ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักรและมิได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

6. อนุสัญญาฯ มาตรา 6 วรรค 2 (ค) ตอนที่ ๒ การกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรจะเป็นความผิดมูลฐาน เมื่อได้กระทำตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายไทยด้วย

7. อนุสัญญาฯ มาตรา 6 วรรค 2 (ค) เป็นเรื่องของความรู้ เจตนา หรือความมุ่งหมายใด ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของความผิดอาจอนุมานได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย (objective factual circumstances) นั้น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยมิได้กำหนดเรื่องนี้เอาไว้ ลักษณะดังกล่าวคล้ายกับทฤษฎีการกระทำที่ปรากฏภายนอก (Overt Act) ของสหรัฐอเมริกาตามที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้แล้วในความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เช่น นาย A ชาวต่างชาติประกอบธุรกิจค้าอัญมณี แต่ในขณะที่เดียวกันก็เป็นผู้บงการในการค้าประเวณีข้ามชาติ ได้มอบหมายให้นางสาว B ภรรยาลับชาวไทยของตนว่าจ้างนักบัญชีให้จัดทำบัญชีเท็จโดยนำรายได้จากการค้าประเวณีข้ามชาติมาลงบัญชีว่าเป็นรายได้ของบริษัทที่นางสาว B เป็นเจ้าของกิจการ เมื่อนางสาว B เสนอว่าจ้างนักบัญชี แม้นักบัญชียังมิได้ตกลงรับจ้าง การกระทำของนาย A ที่มอบหมายให้นางสาว B ว่าจ้างนักบัญชีส่วนหนึ่ง และการที่นางสาว B ติดต่อบริษัท

²¹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 5.

นักบัญชีอีกส่วนหนึ่งถือว่าเป็นการกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอกสามารถเห็นและเข้าใจได้ทางภาวะวิสัย การกระทำทั้งสองส่วนดังกล่าวต่างแสดงถึงความมุ่งหมายและเจตนาของนาย A และนางสาว B แล้วว่าต้องการฟอกทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิด

สรุป

มาตรการกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินเป็นความผิดอาญานี้เป็นยุทธวิธีสำคัญที่จะตัดแหล่งเงินที่อาชญากรได้มาโดยไม่ชอบไม่ให้ถูกนำกลับไปใช้ในธุรกิจอาชญากรรมต่อไป โดยผู้ร่วมรู้เห็นในการฟอกทรัพย์สินต้องได้รับโทษทางอาญา และในขณะเดียวกันทรัพย์สินที่เกิดจากการก่ออาชญากรรมจำนวนมหาศาลดังเช่นธุรกิจการค้าประเวณีข้ามชาติก็ต้องถูกยึดเป็นของรัฐอันเป็นการตัดเส้นเลือดหล่อเลี้ยงองค์กรอาชญากรรม แม้มาตรการนี้จะไม่ใช่มาตรการที่มุ่งนำตัวผู้เกี่ยวข้องในองค์กรอาชญากรรมมาลงโทษโดยตรงก็ตาม แต่เป็นที่ยอมรับกันว่าจำเป็นต้องใช้มาตรการนี้เป็นมาตรการเสริมมาตรการหลักเพื่อปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้ราบคาบ

5.4 การกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดอาญา (Criminalization of obstruction of justice) และการคุ้มครองพยาน (Protection of witnesses)

เมื่อมีการปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยเฉพาะตัวการใหญ่ซึ่งอยู่เบื้องหลังการกระทำได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปต้องนำตัวผู้กระทำความผิดนี้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยมุ่งหมายให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษอันเหมาะสม แต่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจะมีเครือข่ายโยงใยกับบุคคลหลายฝ่าย ทั้งอาจมีผู้ทรงอิทธิพลรายอื่นอยู่เบื้องหลัง จึงจะต้องพยายามทุกวิถีทางเพื่อคืนคนไม่ให้ตนเองต้องรับโทษโดยหาหนทางขัดขวางการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ แห่งกระบวนการยุติธรรม เพื่อเป็นการหาทางป้องกันมิให้เกิดการกระทำดังกล่าว จึงได้มีการกำหนดให้การขัดขวางการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมถือว่าเป็นความผิดทางอาญาและเป็นความผิดมูลฐานหนึ่งแห่งอนุสัญญาฯ ด้วย

“การขัดขวางความยุติธรรม” (Obstruction of Justice) หมายถึง การกระทำใด ๆ เพื่อขัดขวางงานเกี่ยวกับการให้ความยุติธรรมโดยชอบธรรม ในประเทศสหรัฐอเมริกา การขัดขวางความยุติธรรมกระทำได้ในหลายลักษณะ โดยใน U.S. Code ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายของสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติเรื่องการขัดขวางความยุติธรรมไว้ในลักษณะ 18 (Title 18) มีทั้งหมดรวม 18 มาตรา (มาตรา 1501 ถึง 1518) เช่น การใช้อิทธิพลชักจูงหรือประทุษร้ายเจ้าพนักงานหรือลูกขุน การขัดขวางคำสั่งศาล การขัดขวางการบังคับใช้กฎหมาย การเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพยานผู้เสียหาย หรือผู้ให้ข้อมูล การตอบโต้แก้แค้นพยาน ผู้เสียหายหรือผู้ให้ข้อมูล เป็นต้น การกระทำตามลักษณะ

ต่าง ๆ ดังกล่าวมุ่งหมายแทรกแซงและขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมมิให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง

ความผิดฐานขัดขวางความยุติธรรมแยกพิจารณาเป็นสองส่วน

ส่วนแรก

ขัดขวางหรือแทรกแซงการให้การและการแสดงพยานหลักฐาน มาตรา 23 (ก) กำหนดให้การใช้กำลังทางกายภาพ การขู่เข็ญ การทำให้เกิดความกลัว การให้สัญญา การยื่นข้อเสนอหรือผลประโยชน์ที่มีควรมิควรมี เพื่อจูงใจให้การเท็จหรือเพื่อแทรกแซงการให้การหรือการแสดงพยานหลักฐานในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่อนุสัญญาครอบคลุมถึงเป็นความผิดอาญา²²

ผู้เสียหายและผู้รู้เห็นเหตุการณ์อันเกี่ยวกับการกระทำความผิดคือ บุคคลผู้ต้องมาให้การเป็นพยาน หรือบุคคลผู้มีหน้าที่แสดงพยานหลักฐานเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ แม้บทบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดว่าเป็นการมาเป็นพยานหรือแสดงพยานหลักฐานในชั้นตอนใดของกระบวนการยุติธรรม แต่ผู้วิจัยเห็นว่าหมายความรวมถึงการมาเป็นพยานทั้งในชั้นสอบสวนและชั้นพิจารณาคดี นอกจากนี้ผู้มีหน้าที่แสดงพยาน หลักฐาน อาจไม่จำเป็นต้องมาเป็นพยานในชั้นสอบสวนหรือชั้นพิจารณาคดีก็ได้ แต่ผู้นั้นมีหน้าที่ส่งพยานหลักฐานต่าง ๆ ให้แก่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม

เมื่อมีการใช้กำลังทางกายภาพบังคับ ขู่เข็ญ ทำให้เกิดความกลัว ให้สัญญายื่นข้อเสนอหรือให้ผลประโยชน์ที่มีควรมิควรมีแล้ว ส่วนผู้ถูกกระทำจะได้รับการเท็จ หรือมิได้ให้การเท็จ หรือการแทรกแซงการให้การและการแสดงพยานหลักฐานจะเกิดขึ้นเป็นผลสำเร็จจริงหรือไม่ไม่สำคัญ ถือว่าเป็นความผิดสำเร็จแล้วตั้งแต่มีการบังคับ ขู่เข็ญ เสนอให้ผลประโยชน์

อนุสัญญาฯ มาตรานี้ไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้กระทำความผิดและผู้ถูกกระทำไว้เป็นการเฉพาะ ผู้กระทำความผิดจึงอาจเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลทั่วไปก็ได้ ผู้วิจัยเห็นว่าหากผู้กระทำเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐสมควรต้องรับโทษหนักขึ้นเพราะกระทำผิดโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการด้วย สำหรับผู้ถูกกระทำก็อาจเป็นผู้เสียหาย พยาน ทนายความ หรือบุคคลผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินคดี

²² United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 23 (1).

ส่วนที่สอง

ขัดขวางหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน มาตรา 23 (ข) จำกัดลักษณะการกระทำผิดเฉพาะ “การใช้กำลังกายภาพ การข่มขู่ การทำให้เกิดความกลัว” เท่านั้น เมื่อการกระทำดังกล่าวเป็นการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่งานยุติธรรม หรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่อนุสัญญาคุ้มครองครอบคลุมถึง

ผู้ถูกกระทำต้องเป็นเจ้าหน้าที่งานยุติธรรม เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ซึ่งไม่ได้ หมายความว่าถึงเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่เพียงอย่างเดียว แต่หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่นด้วย

เมื่อมีการใช้กำลังกายภาพ การข่มขู่ การทำให้เกิดความกลัวต่อเจ้าหน้าที่ ผู้บังคับใช้กฎหมายหรือเจ้าหน้าที่งานยุติธรรมแล้ว แม้การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่จะไม่เป็นผลก็เป็นความผิดสำเร็จแล้ว

วิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศไทย

ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่มีโทษทางอาญากำหนดความผิดฐานขัดขวางความยุติธรรมไว้เป็นเอกเทศ แต่เมื่อตรวจสอบประมวลกฎหมายอาญาแล้วพบว่ามีความผิดหลายลักษณะสามารถจัดอยู่ในขอบข่ายของการขัดขวางความยุติธรรมได้ และมีอีกบางลักษณะอาจนำมาใช้ เทียบเคียงได้ ได้แก่

1. ลักษณะ 2 ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง
  - หมวด 1 ความผิดต่อเจ้าพนักงาน มาตรา 138 ถึง 140
2. ลักษณะ 3 ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม
  - หมวด 1 ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม มาตรา 198
3. ลักษณะ 11 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง
  - หมวด 1 ความผิดต่อเสรีภาพ มาตรา 309

ส่วนแรก

การขัดขวางหรือแทรกแซงการให้การและการแสดงพยานหลักฐาน

อนุสัญญามาตรา 23 (ก) เป็นกรณีใช้กำลังทางกายภาพ ข่มขู่ ทำให้กลัว เพื่อให้ผู้อื่นให้การเท็จ หรือขัดขวางการให้การ หรือการแสดงพยานหลักฐานในการดำเนินคดี ลักษณะการกระทำดังกล่าวเทียบได้กับการบังคับการข่มขู่ผู้อื่นให้กระทำการใด หรือไม่กระทำการใดอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309 ความผิดต่อเสรีภาพ

อนุสัญญาฯ มาตรา 23 (ก)		
การใช้กำลังทางกายภาพ การขู่เข็ญ การทำให้เกิดความกลัว	- เพื่อ -	จงใจให้การเท็จ แทรกแซงการให้การ จงใจการแสดงพยานหลักฐาน แทรกแซงการแสดงผลพยานหลักฐาน
การให้สัญญา การยื่นข้อเสนอ การยื่นผลประโยชน์ที่มีควรได้		

ป.อ.มาตรา 309 วรรคแรก		
ข่มขืนใจ	โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน	จนผู้ถูกข่มขืนใจต้อง กระทำการนั้น ไม่กระทำการนั้น จำยอมต่อสิ่งนั้น
	โดยใช้กำลังประทุษร้าย	
ป.อ.มาตรา 309 วรรคสอง รับโทษหนักขึ้นหากมีอาวุธ, ช่วยกระทำความตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป หรือให้ถอน ทำลายเอกสารสิทธิ		
ป.อ. มาตรา 309 วรรคสาม รับโทษหนักขึ้นหากอ้างอำนาจอั้งยี่ ช้องโจร		

ภาพที่ 11 แสดงองค์ประกอบความผิดของอนุสัญญาฯ มาตรา 23 (ก) เปรียบเทียบกับ
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309

มาตรา 309 นี้ บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองเสรีภาพในการตกลงใจและเสรีภาพในการกระทำตามที่ตกลงใจ หรือเสรีภาพในการตัดสินใจ²³ การข่มขืนใจผู้อื่นให้กระทำการใด ไม่กระทำการใด หรือจำยอมต่อสิ่งใดอันเป็นความผิดตามมาตรา 309 นี้ จะเป็นการผิดสำเร็จเมื่อผู้ถูกข่มขืนใจต้องกระทำ ไม่กระทำ หรือจำยอมต่อสิ่งใดตามที่ได้ข่มขืนใจ แต่อนุสัญญาฯ มาตรา 23 (ก) จะเป็นการผิดสำเร็จทันทีเมื่อมีการใช้กำลังทางกายภาพ ขู่เข็ญ หรือทำให้กลัว เพื่อจูงใจให้การเท็จหรือเพื่อแทรกแซงการให้การหรือการแสดงพยานหลักฐาน แม้ผู้ถูกกระทำจะไม่กระทำตามที่ถือว่าความผิดสำเร็จแล้ว

ในกรณีที่ไม่มีข่มขืน บังคับใด ๆ แต่ผู้กระทำใช้วิธีให้สัญญา เสนอหรือให้ผลประโยชน์เพื่อจูงใจผู้ถูกกระทำให้การเท็จ หรือขัดขวางการให้การหรือการแสดงพยานหลักฐานในการดำเนินคดี เช่น ผู้กระทำเสนอเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้เสียหายเพื่อให้ไม่ไปให้การ หรือให้เงินพยานเพื่อให้การเท็จ ซึ่งถือว่าเป็นการขัดขวางความยุติธรรม กรณีเช่นนี้กฎหมายอาญาของไทยยังไม่บัญญัติให้ผู้กระทำมีความผิดทางอาญา แต่จะเป็นความผิดเฉพาะผู้ที่ให้การเท็จ หรือผู้แสดงพยานหลักฐานเท็จหรือผู้ทำหน้าที่เป็นคนกลางจูงใจให้เจ้าพนักงานกระทำการ หรือไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือโทษแก่บุคคลอื่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177, 180 และ 143 แต่สามารถนำบทบัญญัติในเรื่อง ผู้ใช้ผู้สนับสนุนให้กระทำผิดมาปรับใช้ได้ ส่วนการเสนอให้ผลประโยชน์เพื่อมิให้ไปร้องทุกข์ หรือการเสนอให้ผลประโยชน์เพื่อให้ถอนคำร้องทุกข์ ผู้เสนอให้ผลประโยชน์อาจมีความผิดฐานเป็นการขัดขวางการแสดงพยานหลักฐานในการดำเนินคดีด้วย

การขัดขวางหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน

อนุสัญญาฯ มาตรา 23 (ข) เป็นกรณีการใช้กำลังทางกายภาพ การข่มขู่ หรือการทำให้กลัวเพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการยุติธรรม หรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายพอเทียบเคียงได้กับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138 ถึง 140 ซึ่งสามารถเปรียบเทียบลักษณะการกระทำความคิดในกรณีดังกล่าวได้ตามตารางดังนี้

²³ คณิต ฌ นคร. กฎหมายอาญาความผิด. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. 2539, หน้า 94.

อนุสัญญาฯ มาตรา 23 (ข)	ป.อ. มาตรา 138	ป.อ. มาตรา 139
การใช้กำลังทางกายภาพ การข่มขู่ การทำให้กลัว	ต่อสู้ ขัดขวาง	ข่มขืนใจ
	<p>ป.อ.มาตรา 140 (ต้องรับโทษหนักขึ้นหาก) ใช้กำลังประทุษร้าย ขู่เชื่อว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธ อ้างอำนาจอั้งยี่หรือช่องโจร มีหรือใช้อาวุธปืน มีหรือใช้วัตถุระเบิด</p>	

ภาพที่ 12 แสดงองค์ประกอบความผิดของอนุสัญญาฯ มาตรา 23 (ข) เปรียบเทียบกับ
ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 138 และมาตรา 139

จากตารางเปรียบเทียบข้างต้นทำให้เห็นว่าถ้อยคำที่ใช้บัญญัติแสดงลักษณะการกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญาพอใกล้เคียงลักษณะการกระทำตามอนุสัญญา มาตรา 23 (ข)

สำหรับคำว่า “เจ้าพนักงาน” ตามแนวคำพิพากษาฎีกา ถือเอาความเป็นข้าราชการเป็นเงื่อนไขของการเป็นเจ้าพนักงานและรวมถึงข้าราชการตุลาการด้วย นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการไม่ว่าเป็นประจำหรือชั่วคราวและไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนเพื่อการนั้นหรือไม่²⁴

การข่มขืนใจเพื่อให้เจ้าพนักงานปฏิบัติกรอันมิชอบด้วยหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติการตามหน้าที่ แม้ไม่เกิดผลคือเจ้าพนักงานยังมีได้กระทำตามที่ถูกข่มขืนใจก็เป็นความผิดสำเร็จแล้วซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับอนุสัญญาฯ มาตรา 23 (ก) และ (ข)

อนุสัญญาฯ มาตรา 23 (ข) ใช้ถ้อยคำว่า “เจ้าหน้าที่งานยุติธรรม” (Official duties by a justice) พอเทียบได้กับประมวลกฎหมายอาญาในลักษณะ 3 ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม มาตรา 198 กระทำการขัดขวางการพิจารณาหรือพิพากษาของศาล เห็นได้ว่าถ้อยคำในประมวลกฎหมาย

²⁴ หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญา ภาค 2-3. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542. หน้า 43-47.

อาญาใช้ถ้อยคำกว้าง ๆ คือกระทำการขัดขวางหมายถึงการกระทำใด ๆ ก็ได้ อันเป็นการทำให้ศาลไม่สามารถพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้โดยราบรื่น ไม่จำกัดเหมือนในอนุสัญญาฯ มาตรา 23 (ข) ที่ระบุว่ากระทำการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่งานยุติธรรมจำกัดเฉพาะการกระทำสามลักษณะเท่านั้นคือ “การใช้กำลังทางกายภาพ การข่มขู่ หรือการทำให้กลัว” หากเป็นการกระทำนอกเหนือจากนี้อาจไม่เป็นความผิดตามอนุสัญญาฯ มาตรา 23 (ข) เช่น การทำให้ไฟฟ้าในห้องพิจารณาคดีของศาลใช้งานไม่ได้

การคุ้มครองพยาน (Protection of witnesses) การให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหาย (Assistance to and protection of victims)

ปัญหาการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีที่กระทำโดยอาชญากรข้ามชาติที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กรมีความยากลำบากที่สุดประการหนึ่งคือ การให้ได้มาซึ่งพยานบุคคล ซึ่งมาให้การเพื่อพิสูจน์ถึงความผิดของผู้ต้องหาและจำเลย ทั้งนี้เพราะอาชญากรข้ามชาติที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กรนั้นมีรายได้ที่ได้มาจากการกระทำความผิดที่ผิดกฎหมายจำนวนมากศาลสามารถซื้อตัวหรือว่าจ้างนักกฎหมายให้เข้ามาแนะนำช่วยเหลือได้โดยง่าย อาชญากรเหล่านี้จึงรู้ว่าพยานบุคคลซึ่งรู้เห็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดมีบทบาทสำคัญในการพิสูจน์ความผิด และพยานบุคคลมีความผันแปรและเปลี่ยนแปลงมากกว่าพยานประเภทอื่น ๆ องค์กรอาชญากรข้ามชาติที่เกี่ยวกับการค้าประเวณี จึงใช้วิธีการข่มขู่ คุกคาม ประทุษร้ายในรูปแบบ ต่าง ๆ เพื่อให้พยานและผู้เสียหายซึ่งอยู่ในฐานะพยาน²⁵ เกิดความเกรงกลัวจนส่งผลต่อการมาเป็นพยานในชั้นสอบสวน หรือชั้นศาลหรือในบางกรณีอาจมีการแก้แค้นบุคคลที่มาให้การเป็นพยานภายหลังจากที่มีการพิจารณาคดีแล้ว ดังนั้น การหามาตรการต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลที่จะมาเป็นพยานในคดีอาญาจึงเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาคุณค่าของพยานในการพิจารณาคดี โดยการให้ความคุ้มครองความปลอดภัยและสวัสดิภาพในชีวิต ร่างกายของพยาน รวมทั้งบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง แนวคิดของการคุ้มครองพยานและผู้เสียหายซึ่งเป็นพยานนั้น จึงเป็นการทำให้ได้มาซึ่งพยาน และพยานสามารถให้การโดยปราศจากอิทธิพลใด ๆ ที่อาจส่งผลต่อการให้การของพยานในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี การคุ้มครองพยานบุคคล และการคุ้มครองผู้เสียหายเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานที่มีคุณค่าในการพิจารณาคดี การปกป้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้เสียหาย และพยานในส่วนที่เกี่ยวกับความมั่นคง หรือเสรีภาพในทางร่างกายจึงมีความสำคัญ กล่าวคือ เพื่อให้รัฐสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐจึงต้องเป็นผู้ดำเนินการเพื่อให้บุคคลที่มาเป็นพยานได้รับความปลอดภัยจากอันตรายในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่ดีที่สุด (best evidence) หรือพยานสำคัญ

²⁵ United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 24 (4).

ในคดี (material witness) ดังนั้น การข่มขู่ การคุกคาม และการประทุษร้าย หรือการกระทำการด้วยประการใด ๆ อันเป็นผลกระทบต่อพยานในคดีนอกจากจะเป็นความผิดอาญาแล้ว ยังเป็นความผิดต่อกระบวนการยุติธรรมด้วย

กฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกาเน้น การให้ความคุ้มครองพยานและผู้เสียหายให้หมายความรวมถึงบุคคลในครอบครัวญาติของพยานและผู้เสียหายด้วย ดังนั้นการกระทำใด ๆ ต่อบุคคลที่มาเป็นพยานและอาจส่งผลกระทบต่อการใช้การ การเบิกความ และประสิทธิภาพโดยรวมของกระบวนการยุติธรรม จึงถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการขัดขวางความยุติธรรม (obstruction of justice) และยังเป็น การให้ความคุ้มครองก่อนที่พยานจะได้รับผลกระทบจากการคุกคามซึ่งแตกต่างจากกฎหมายอาญาที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดต่อพยาน หรือผู้เสียหายในคดีได้ก็ต่อเมื่อมีการกระทำต่อบุคคลเช่นว่านั้น ในการให้ความคุ้มครองแก่พยานในคดีจึงมีความสำคัญโดยเฉพาะในกรณีขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี

วิธีการในการให้ความคุ้มครองความปลอดภัยของพยานในรูปแบบ โครงการคุ้มครองพยาน (witness security program) ซึ่งมีหลักการสำคัญคือ²⁶

1. สำนักงานอัยการสูงสุด (Attorney General) เป็นผู้รับผิดชอบและพิจารณาว่าบุคคลใดสมควรเข้าอยู่ในโครงการ
2. บุคคลที่ได้รับการคุ้มครอง ได้แก่ตัวพยาน และบุคคลที่ใกล้ชิดพยานซึ่งมีผลต่อการให้การของพยาน
3. ภัยอันตรายที่จะเกิดแก่พยานว่ามีมากน้อยเพียงใด และความร้ายแรงของความผิด เช่น ความผิดที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม
4. วิธีการให้ความคุ้มครองโดยการเปลี่ยนแปลงชื่อ การย้ายถิ่นที่อยู่ การให้ความสะดวกต่อพยาน (accommodation) การให้ความคุ้มครองและความปลอดภัย (physical protection) และการรักษาความลับข้อมูลของพยาน หรือสิ่งที่ใช้ยืนยันตัวบุคคล เป็นต้น
5. ข้อตกลงระหว่างพยานและรัฐ (memorandum of agreement) เพื่อให้พยานสนับสนุนการพิจารณาคดี เช่น จะต้องให้การและข้อมูลแก่เจ้าพนักงานทุกประการ ต้องไม่ก่ออาชญากรรมเสียเอง ต้องรายงานถึงกิจกรรมที่กระทำให้เจ้าหน้าที่ทราบทุกระยะ

²⁶ วันชัย ศรีนวลนัต. การคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา. รายงานการวิจัยหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง, วิทยาลัยการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม : กรุงเทพมหานคร, 2540, หน้า 44-48.

6. การสิ้นสุดความคุ้มครอง รัฐสามารถยกเลิกหรือระงับการคุ้มครองได้ หากพยานมีเจตนาที่จะผิดข้อตกลง หรือพยานกระทำความผิดอาญา หรือยกยันตรายหมดไป และการยกเลิกดังกล่าวจะต้องมีการบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษร

หลักเกณฑ์การคุ้มครองพยานตามอนุสัญญาฯ

อนุสัญญาฯ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การคุ้มครองพยานไว้ในมาตรา 24 ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

- รัฐภาคีแต่ละรัฐ
- ต้องใช้มาตรการที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพตามวิถีทางของตนในการให้ความคุ้มครองแก่พยานและผู้เสียหายซึ่งอยู่ในฐานะพยาน ตลอดจนบุคคลที่ใกล้ชิด ที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญาฯฉบับนี้
- จากการแก้แค้นหรือข่มขู่อันอาจเกิดขึ้นได้ในการดำเนินคดี ทั้งนี้โดยไม่ทำให้เสื่อมซึ่งสิทธิของฝ่ายจำเลย และหลักการเรื่องกระบวนการยุติธรรม

หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองพยานตามอนุสัญญาฯ

อนุสัญญาฯ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในมาตรา 25 พอสรุปได้ดังนี้

- รัฐภาคีแต่ละรัฐ
- ต้องใช้มาตรการที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพตามวิถีทางของตน ในการให้ความช่วยเหลือ การชดเชยและชดใช้ความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และความคุ้มครองแก่ผู้เสียหาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญาฯฉบับนี้
- จากการแก้แค้นหรือข่มขู่อันอาจเกิดขึ้นได้ในการดำเนินคดี ทั้งนี้โดยไม่ทำให้เสื่อมซึ่งสิทธิของฝ่ายจำเลย

หลักการคุ้มครองพยานและผู้เสียหายในประเทศไทย

ในประเทศไทย แนวความคิดในการให้ความคุ้มครอง ความช่วยเหลือผู้เสียหายและพยานในคดีอาญานั้น เริ่มจากแนวความคิดที่จะพัฒนา ปรับปรุง การบริหารกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ จากนั้นจึงมีการบัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลซึ่งเป็นพยานในคดีอาญาให้ได้รับความคุ้มครอง การปฏิบัติที่เหมาะสมและค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 244 แต่ปัจจุบันยังไม่มีกำหนดวิธีการคุ้มครองพยานและผู้เสียหายไว้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบระบบกฎหมายของประเทศไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน พบว่า การให้ความคุ้มครองพยานและผู้เสียหายในคดีอาญาจะถูกบัญญัติอยู่ในเรื่องการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ไม่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องนี้ไว้เป็นการเฉพาะ การกระทำใดที่กระทำต่อบุคคลซึ่งเป็นพยาน

หากเป็นความผิดตามที่ประมวลกฎหมายอาญากำหนดไว้ก็ย่อมเป็นความผิดเช่นเดียวกับการกระทำต่อบุคคลทั่วไป เช่น ลักษณะความผิดต่อเสรีภาพในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309, 310 , 392 ความผิดเกี่ยวกับกระบวนกรบุจริกรรม มาตรา 184 และความผิดต่อชีวิตและร่างกายเป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในขณะนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกัน ยกร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา ซึ่งคาดว่าจะเสร็จเรียบร้อยและมีผลใช้บังคับได้ในระยะเวลาอันใกล้นี้ กฎหมายฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกที่บัญญัติขึ้น เพื่อให้ความคุ้มครองพยานและผู้เสียหายในคดีอาญาเป็นการเฉพาะ ซึ่งมีหลักการสำคัญพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การให้คำนิยาม ให้คำจำกัดความคำว่า “พยาน” ว่า หมายถึงบุคคลซึ่งจะมาให้การหรือให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในคดีอาญาหรือต่อศาล ซึ่งหมายความรวมถึงผู้เสียหายในคดีอาญาด้วย อย่างไรก็ตามมิให้หมายความรวมถึงจำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยาน

2. มาตรการในการคุ้มครองพยาน แยกพิจารณาได้เป็น 3 ระดับ คือ

2.1 มาตรการขั้นพื้นฐาน

2.1.1 จัดหาลำโพงให้พยาน กรณีพยานพูดหรือเข้าใจเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่น ให้มีการจัดหาลำโพงให้ และให้ลำโพงนั้นได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก

2.1.2 พยานมีสิทธิคัดค้านหรือโต้แย้งการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ พยานซึ่งอาจได้รับอันตราย หรือเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย มีสิทธิคัดค้านหรือโต้แย้งการปล่อยชั่วคราวได้

2.1.3 กำหนดมาตรการมิให้มีการเผชิญหน้าระหว่างพยานหรือผู้เสียหายกับผู้ต้องหาหรือจำเลย ไม่ว่าในชั้นสอบสวน ชั้นพิจารณาคดีในศาล และในการชี้ตัวผู้ต้องหา เป็นต้น

2.2 มาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยาน

2.2.1 พนักงานสืบสวน พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และศาล อาจจัดให้พยานอยู่ในความคุ้มครองตามที่เห็นสมควร หรือตามที่พยานร้องขอ ทั้งนี้ต้องได้รับความยินยอมจากพยานด้วย

2.2.2 การให้ความคุ้มครองพยาน ให้ขยายไปถึงบุคคลผู้ใกล้ชิดพยานด้วย ได้แก่ ในกรณีที่สามี ภริยา บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลใกล้ชิดพยาน อาจไม่ได้รับความปลอดภัยให้นำมาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยานมาใช้บังคับแก่บุคคลดังกล่าว โดยต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้น

2.3 มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน

2.3.1 กำหนดว่า คดีที่พยานควรได้รับความคุ้มครองตามมาตรการพิเศษ ได้แก่ คดีตามความผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญา

เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป พาไปเพื่อการอนาจาร เพื่อสนองความใคร่ และความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไป เพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี คดีซึ่งสำนักงานคุ้มครองพยานเห็นสมควรให้ความคุ้มครองพยาน

2.3.2 ให้สำนักงานคุ้มครองพยาน ดำเนินการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษ ดังต่อไปนี้

- ย้ายที่อยู่หรือจัดหาที่พักอันเหมาะสม
- จ่ายค่าเลี้ยงชีพตามสมควร เป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี
- เปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียนที่สามารถระบุตัวพยานรวมทั้งดำเนินการเพื่อกลับคืนสู่สถานะเดิม ตามคำขอของพยานด้วย
- ดำเนินการเพื่อให้มีอาชีพหรือให้มีการศึกษาอบรม หรือดำเนินการใดเพื่อให้พยานสามารถดำรงชีพอยู่ได้ตามที่เหมาะสม
- ช่วยเหลือในการเรียกร้องสิทธิที่พยานพึงได้รับ
- ดำเนินการอื่นใดให้พยานได้รับความช่วยเหลือ หรือได้รับความคุ้มครองตามที่เห็นสมควร

2.3.3 มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานนี้ ให้ขยายไปถึงสามี ภรรยา บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลใกล้ชิดพยาน ซึ่งบุคคลเหล่านั้นอาจไม่ได้รับความปลอดภัย

สรุป

เนื่องจากอุปสรรคสำคัญในหลักกฎหมายของไทยในเรื่อง “พยานหลักฐาน” คือ พยานบอกเล่า และพยานแวดล้อมกรณีมีน้ำหนักน้อย หากในคดีใดมีพยานหลักฐานประเภทนี้อย่างเดียวก็ไม่เพียงพอที่จะให้ศาลรับฟังเพื่อลงโทษจำเลยได้ ต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบด้วย ด้วยเหตุนี้กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรจึงต้องพยายามขจัดประจักษ์พยานและพยานที่สำคัญในคดีออกให้หมดสิ้น โดยใช้วิธีการข่มขู่ และกระทำอันตรายต่อพยานหรือเสนอให้ผลประโยชน์ต่อพยาน เพื่อให้พยานไม่มาให้การ หรือให้การผิดไปจากความเป็นจริง และจงใจพยานหรือผู้แสดงพยานหลักฐานให้การเท็จ และแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ ทั้งใช้วิธีการข่มขู่ ประทุษร้ายเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม และคิดสินบนเจ้าพนักงานเพื่อบิดเบือนไม่ให้เป็นไปตามกระบวนการยุติธรรม ทั้งการกระทำความผิดดังกล่าวมีอัตราโทษน้อย นอกจากนี้ในกรณีนี้ผู้กระทำความผิดหรือจำเลยหลบหนีการประกันตัว ตามกฎหมายในปัจจุบันก็ไม่มี การลงโทษทางอาญา มีแต่เพียงโทษริบทรัพย์สินของผู้ประกันเท่านั้น พยานสำคัญในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีข้ามชาติ

ได้แก่ บุคคลที่ถูกล่อลวง บังคับขู่脅 และชักจูงด้วยวิธีการต่างๆ นานาให้ค้าประเวณี ซึ่งมักเป็น ผู้หญิงและเด็ก องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจะใช้วิธีโหดร้ายทารุณต่อบุคคลเหล่านี้ในรูปแบบต่าง ๆ แม้บุคคลเหล่านี้ได้รับการช่วยเหลือรอดพ้นเงื้อมมือออกมาได้ บุคคลเหล่านี้จึงเป็นประจักษ์พยาน สำคัญ ในการนำตัวผู้ร่วมขบวนการองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติทุกระดับมารับโทษตามกฎหมาย แต่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเหล่านี้ทราบดีถึงข้อจำกัดในหลักกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องพยานหลักฐาน จึงใช้วิธีการข่มขู่ ประทุษร้ายต่อประจักษ์พยานและครอบครัว ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในกระบวนการ ยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง จึงสมควรนำมาตรากำหนดให้การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม การคุ้มครอง พยาน การให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายคามอนุสัญญาฯ มาใช้ปราบปรามการค้าประเวณี ที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติด้วย

บทที่ 6

สรุปและเสนอแนะ

แต่เดิมขณะที่สังคมไทยยังมีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย ไม่สลับซับซ้อน ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีมีผลกระทบต่อสังคมอยู่ในวงแคบจำกัดและไม่รุนแรง แต่ต่อมาเมื่อสภาพสังคม เศรษฐกิจของไทยเติบโตขยายตัวไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ปรากฏว่าปัญหาเกี่ยวกับการค้าประเวณีกลับแพร่ระบาด ลุกลามขยายตัวอย่างรุนแรง และมีผลกระทบต่อสังคมไทยในวงกว้าง ทั้งยังทำให้เสื่อมเสียภาพลักษณ์ของประเทศไทยในสายตาของสังคมโลก ปัจจัยสำคัญที่เป็นเสมือนตัวผลักดันให้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีลุกลามก็คือ ผลประโยชน์และรายได้จำนวนมากอันเกิดจากการค้าประเวณี ซึ่งเป็นสิ่งช่วยหนุนให้บุคคลทั่วทุกสารทิศ มุ่งเข้ามาหาทางดักดวงผลประโยชน์เข้าสู่ตนเองและพวกพ้อง แม้จะเป็นการกระทำที่ล่วงละเมิดกฎหมายก็ตาม เมื่อมีผู้เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีมากขึ้นเรื่อยๆ ผู้เกี่ยวข้องเหล่านี้จึงรวมกลุ่มคิดต่อประสานงาน แบ่งปันผลประโยชน์ มีผู้ทรงอิทธิพลเป็นหัวหน้าและวางแผนสั่งการบังคับบัญชาอยู่เบื้องหลัง มีการเก็บรักษาความลับอย่างดี พยายามสร้าง อิทธิพล อำนาจต่อรองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนกระทั่งเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ความสะดวกในการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีอันเป็นลักษณะขององค์กรอาชญากรรม ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อโลกไร้พรมแดน และมีการเปิดกว้างทางด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีในแต่ละรัฐจึงขยายขอบข่ายการกระทำ ความผิดไปยังรัฐอื่น เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบได้ง่ายขึ้น และได้รับผลประโยชน์จำนวนมากขึ้น ทั้งยังได้สร้างสัมพันธไมตรีและความร่วมมือกับองค์กรอาชญากรรมในรัฐอื่นอีกด้วย ลักษณะการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีดังกล่าว จึงเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับรัฐสองรัฐขึ้นไป มีผู้กระทำผิดและผู้เกี่ยวข้องอยู่ในหลายประเทศ อันเป็นการพัฒนาวิธีการและรูปแบบไปสู่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และไม่ว่าจะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติขนาดใหญ่ ซึ่งมีสมาชิกจำนวนมาก มีเครือข่ายกระจายอยู่ในหลายพื้นที่และหลายประเทศ มีการก่อตั้งและดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง หรือจะเป็นองค์กรอาชญากรรมขนาดเล็ก ที่มีผู้ร่วมขบวนการจำนวนไม่มากนัก มีการรวมตัวกัน โดยมุ่งหมายกระทำ ความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี เพื่อให้ได้ผลประโยชน์ตอบแทนเป็นครั้งคราวแล้วสลายตัวไป ก็ล้วนแต่เป็นมหันตภัยอย่างร้ายแรงต่อมวลมนุษยชาติ

การปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีให้สัมฤทธิ์ผล จะต้องจับกุมและดำเนินคดีแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งขบวนการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหัวหน้าองค์กรอาชญากรรมหรือผู้มีอิทธิพล ซึ่งเป็นผู้อยู่เบื้องหลังในการกระทำความผิด และต้องยึดหรือริบทรัพย์สิน อันเกิดจากการกระทำผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้หมดสิ้น เพื่อขจัดเงินทุนที่จะนำไปใช้ในการกระทำความผิดและสร้างเสริมอิทธิพลขององค์กรในรูปแบบต่าง ๆ ต่อไป แต่มาตรการทางอาญาของระบบกฎหมายไทยในปัจจุบันที่ใช้สำหรับกรณีที่มีผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดหลายคน ได้แก่ เรื่อง ตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน และที่ใช้กับการกระทำความผิดที่ผู้กระทำความผิดรวมตัวกันเป็นสมาคมลับ ซึ่งได้แก่เรื่องอั้งยี่ ซ่องโจร นั้น ไม่สามารถบังคับใช้ในการพิสูจน์ความผิดและดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเหตุที่ว่าขาดองค์ประกอบความผิดที่มีลักษณะสำคัญขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ แม้จะมีกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 และพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 รวมทั้งบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา ในหมวดความผิดเกี่ยวกับเพศความผิดต่อเสรีภาพ พรากเด็กและผู้เยาว์ไปเพื่อการอนาจารก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวถูกบัญญัติขึ้นเพื่อมุ่งหมายใช้ปราบปรามอาชญากรรมในลักษณะที่เป็นปัจเจกชนเป็นสำคัญ มิได้มุ่งหมายใช้ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติแต่อย่างใด ทั้งกฎหมายเหล่านั้นเป็นกฎหมายเดี่ยวไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่สอดคล้องและเพียงพอในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้

จากการศึกษาวิเคราะห์อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรพบว่า มีมาตรการทางอาญาและมาตรการอื่นๆหลายประการที่สมควรนำมาใช้ปราบปรามการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ แต่ผู้วิจัยขอเสนอข้อศึกษาวิเคราะห์ของผู้วิจัยเพียงบางมาตรการ ดังนี้

มาตรการกำหนดคำนิยามและความหมาย เนื่องจากระบบกฎหมายภายในของรัฐภาคีแต่ละรัฐแตกต่างกัน และประสบการณ์ในการต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติของแต่ละรัฐก็แตกต่างกันไปด้วย ทั้งบางรัฐมีระบบกฎหมายที่ได้รับการพัฒนาสามารถรับมือกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ แต่บางรัฐยังมีระบบกฎหมายที่ยังล้าหลัง ดังนั้นสิ่งแรกที่สมควรทำคือการสื่อความหมายให้รัฐภาคีเห็นลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้เป็นรูปธรรมชัดเจนเพื่อรัฐภาคีจะได้ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติไปในทิศทางเดียวกัน อนุสัญญาฯ จึงเลือกใช้วิธีกำหนดความหมายให้เห็นว่า องค์กรอาชญากรรมนั้นจะต้องมีบุคคลเข้าร่วมในองค์กรตั้งแต่กี่คนขึ้นไป ลักษณะการรวมกลุ่ม การดำรงอยู่ของกลุ่มอย่างน้อยที่สุดจะต้องใช้ระยะเวลาเพียงใด และประสงค์จะก่ออาชญากรรมประเภทและลักษณะใด เมื่อแปลความกลับกันดูเหมือนหนึ่งว่า อนุสัญญาฯ ได้สื่อความหมายให้เห็นว่า การรวมกลุ่มของบุคคลเพื่อเป็นองค์กรอาชญากรรมขนาดเล็ก

ที่สุดมีเพียงใด (ตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป) ดังนั้นหากลักษณะการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีขนาดใหญ่กว่า 3 คน ขึ้นไป มีระยะเวลาการรวมตัวและการดำรงอยู่ยาวนานกว่า และมุ่งหมายประสงค์จะก่ออาชญากรรม ที่มีลักษณะรุนแรงกว่า เช่นนี้ก็ต้องถือว่าเป็นองค์กรอาชญากรรมอย่างแน่นอน

อนุสัญญาได้กำหนดนิยามความหมายของคำว่า กลุ่มอาชญากรที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร ทั้งให้นิยามความหมายด้อยคำอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง อาชญากรรมร้ายแรง ความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติ เมื่อวิเคราะห์คำนิยามความหมายเหล่านี้ เห็นได้ว่าองค์กรอาชญากรรมจะต้องมีการรวมตัวของบุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป การรวมตัวดังกล่าวต้องเป็นการรวมตัวในลักษณะที่มีการจัดโครงสร้าง กล่าวคือเป็นความตั้งใจที่จะรวมตัวกันเพื่อกระทำความผิด มิใช่เป็นการบังเอิญของบุคคล 3 คน ที่จะกระทำความผิดพร้อมกัน การรวมตัวดังกล่าวต้องมีเป้าหมาย แต่ไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดบทบาทของสมาชิกหรือมีความต่อเนื่องของการเป็นสมาชิก เป้าหมายในการรวมตัวดังกล่าวก็เพื่อก่ออาชญากรรมร้ายแรง ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป

มาตรการการกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นความผิดอาญา มาตรการนี้เป็นการนำหลักทฤษฎีสัมคบมาใช้เป็นพื้นฐาน ในการบัญญัติให้การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมถือว่าเป็นความผิดอาญาฐานหนึ่ง นอกจากนี้ยังนำหลักทฤษฎีสัมคบมาพัฒนาปรับปรุงให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การกระทำใดที่จะถือว่าเป็น ความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ พอแยกตามลักษณะการกระทำได้สี่ลักษณะ ดังนี้

1. การตกลงกับบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรง

การกระทำลักษณะนี้เหมือนกับ “การตกลงกัน” ในทฤษฎีสัมคบ เป็นการนำหลักทฤษฎีสัมคบมาใช้ แต่ต้องเป็นการตกลงกันเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรง ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป

2. การมีส่วนร่วมดำเนินการในกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญา ซึ่งเป็นเป้าหมายขององค์กรอาชญากรรม

การกระทำในข้อนี้หมายถึงว่า องค์กรอาชญากรรมประสงค์จะก่ออาชญากรรมร้ายแรง ผู้กระทำผิดได้มีส่วนร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งในกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาขององค์กรอาชญากรรม ผู้กระทำถือว่ามีความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ

มีข้อสังเกตว่าผู้กระทำผิดในข้อนี้จะต้องรู้ถึงการมีอยู่ขององค์กรอาชญากรรมและรู้เป้าหมาย รวมทั้งกิจกรรมทั่วไปที่เป็นความผิดขององค์กรอาชญากรรมด้วย ดังนั้นการที่บุคคลผู้นั้นรู้ความมีอยู่ขององค์กรอาชญากรรมดังกล่าว ทั้งยังได้ร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในกิจกรรมที่เป็นเป้าหมายขององค์กรอาชญากรรม แม้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า บุคคลผู้นั้นได้ “ตกลงกัน”

กับองค์กรอาชญากรรมหรือกับบุคคลอื่น เท่านั้นก็เพียงพอที่จะถือว่า บุคคลผู้นั้นมีความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ แล้ว ซึ่งหมายถึงว่าการกระทำข้อนี้ไม่ต้องการองค์ประกอบความผิดเรื่อง “การตกลงกัน”

3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่นขององค์กรอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนกิจกรรมหลักขององค์กรอาชญากรรมให้บรรลุเป้าหมาย

การกระทำข้อนี้หมายถึงว่า ผู้กระทำได้มีส่วนร่วมดำเนินการในกิจกรรมใด ๆ ขององค์กรอาชญากรรม แม้กิจกรรมเหล่านั้นจะเป็นกิจกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่หากผู้กระทำรู้ว่าการดำเนินการกิจกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมายนั้น เป็นการสนับสนุนกิจกรรมหลักให้บรรลุถึงเป้าหมายในการกระทำผิดขององค์กรอาชญากรรม ผู้กระทำก็มีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม การกระทำในข้อนี้ไม่ต้องการองค์ประกอบความผิดเรื่อง “การตกลงกัน” แต่อย่างไรก็ตามทั้งนี้เพราะว่าเมื่อผู้กระทำรู้ถึงการมีอยู่ขององค์กรอาชญากรรม ทั้งผู้กระทำยังรู้ถึงเป้าหมายในการกระทำผิดขององค์กรอาชญากรรม และผู้กระทำได้เข้ามีส่วนร่วมดำเนินการในกิจกรรมอื่นเพื่อสนับสนุนให้กิจกรรมหลักอันเป็นเป้าหมายนั้นบรรลุผลสำเร็จ ก็ไม่จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบความผิดเรื่องการตกลงกันแต่อย่างไร

มีข้อสังเกตว่า การบัญญัติให้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมหลักอันเป็นเป้าหมายขององค์กรอาชญากรรม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมกิจกรรมหลักอันเป็นเป้าหมายขององค์กรอาชญากรรมให้เป็นความผิดอาญา นี้ แสดงให้เห็นความชาญฉลาดในการบัญญัติกฎหมาย เพราะหากกำหนดให้การเข้าเป็นสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดอาญาดังเช่นเรื่องอั้งยี่ของไทยก็จะเป็นการยากลำบากในการพิสูจน์ความผิดของพฤติกกรรมและการกระทำในการเข้าเป็นสมาชิก เพราะไม่มีผู้ใดจะตั้งพยานหลักฐานใดให้บุคคลภายนอกรู้ว่าตนเองเป็นสมาชิกขององค์กรอาชญากรรม แต่ในกรณีตามอนุสัญญาฯ เป็นการลงโทษเมื่อมีการกระทำของผู้มีส่วนร่วมในองค์กรเกิดขึ้นแล้ว และรัฐมีภาระพิสูจน์แต่เพียงว่าการกระทำที่ปรากฏออกมาให้ พบเห็นดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอันเป็นเป้าหมายหลักขององค์กรอาชญากรรมหรือการกระทำดังกล่าวแม้เป็นกิจกรรมอื่นที่ไม่มีความผิดอาญา แต่กิจกรรมดังกล่าวส่งเสริมกิจกรรมหลักอันเป็นเป้าหมายขององค์กรอาชญากรรม การกระทำเหล่านี้ย่อมแสดงให้เห็นในตัวของมันเองว่า ผู้กระทำนั้นเป็นสมาชิกหรือมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมแน่นอน

4. การจัดการ การสั่งการ การช่วยเหลือ การยุบ การอำนวยความสะดวก การให้คำปรึกษา ในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมถือว่าผู้กระทำมีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมด้วย

5. การพิสูจน์ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมนั้น ให้อนุมานได้จากพฤติกกรรมของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย ซึ่งเป็นการนำหลักทฤษฎีการกระทำที่ปรากฏภายนอก (Overt Act) มาใช้พิสูจน์การกระทำผิดฐานมีส่วนร่วมฯ

มาตรการกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา

ปัจจุบันประเทศไทยมีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ออกใช้บังคับ เมื่อผู้วิจัย ตรวจสอบ วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการตามอนุสัญญาฯ ข้อนี้ กับพระราชบัญญัติดังกล่าวพบว่า พระราชบัญญัติดังกล่าวมีเนื้อหาหลักเกณฑ์ครอบคลุมมาตรการตามอนุสัญญาฯ ทั้งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดความผิดอันเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีไว้เป็นความผิดมูลฐานข้อหนึ่งด้วย โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 3 (2) อย่างไรก็ตาม มีเพียงข้อปลีกย่อยบางประการที่บทบัญญัติเกี่ยวกับการฟอกทรัพย์สินตามอนุสัญญาฯ ยังมิได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงเรื่องนี้ในข้อเสนอแนะต่อไป

มาตรการกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดอาญา

มาตรการส่วนนี้แยกพิจารณาเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นเรื่องการขัดขวางแทรกแซงการให้การของพยาน สามารถแยกการกระทำออกเป็นสองลักษณะคือ ลักษณะแรกเป็นการใช้กำลังทางกายภาพ ชูเจ็ญ ทำให้เกิดความกลัว เพื่อให้พยานให้การเท็จหรือแทรกแซงการให้การ หรือการแสดงพยานหลักฐาน ในลักษณะนี้พอเทียบเคียงได้กับประมวลกฎหมายอาญามาตรา 309 หมวดความผิดต่อเสรีภาพ ซึ่งเป็นเรื่องข่มขู่ผู้อื่นให้กระทำการใด ไม่กระทำการใด หรือจำยอมต่อสิ่งใด บทบัญญัติตามอนุสัญญาฯ ผู้กระทำจะมีความผิดทันทีที่ใช้กำลังทางกายภาพ หรือข่มขู่ แม้ผู้ถูกกระทำจะไม่ยินยอมกระทำตามที่ถูกบังคับก็ตาม แต่ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยจะเป็นความผิดสำเร็จเมื่อผู้ถูกข่มขู่ใจต้องกระทำ ไม่กระทำ หรือจำยอมต่อสิ่งใด ตามที่ได้ข่มขู่ใจ ส่วนการกระทำลักษณะที่สอง เป็นเรื่องการให้สัญญา การยื่นข้อเสนอ หรือผลประโยชน์ที่มิควรได้ เพื่อจูงใจให้ให้การเท็จหรือแทรกแซงการให้การฯ เมื่อเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายอาญาของไทย พบว่าพยานผู้ให้การเท็จจะมีความผิด แต่ไม่มีบทบัญญัติกำหนดความผิดเป็นการเฉพาะสำหรับบุคคลที่เสนอเงินเพื่อให้พยานให้การเท็จ อย่างไรก็ตามต้องนำบทบัญญัติเรื่องผู้ใช้ผู้สนับสนุน มาปรับบทลงโทษแก่ผู้เสนอเงิน เพื่อให้พยานให้การเท็จ ส่วนที่สอง เป็นเรื่องการใช้กำลังทางกายภาพ การข่มขู่ การทำให้เกิดความกลัวเพื่อขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานยุติธรรม ซึ่งการกระทำลักษณะดังกล่าวพอเทียบเคียงได้กับประมวลกฎหมายอาญา ในหมวดความผิดต่อเจ้าพนักงาน มาตรา 138 ถึงมาตรา 140 และความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม มาตรา 198 โดยสรุปแล้ว ประมวลกฎหมายอาญาของไทยมีบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ตามมาตรการส่วนนี้ไว้ในประเด็นสำคัญแล้ว เพียงแต่มีข้อปลีกย่อยแตกต่างเล็กน้อย ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวอีกครั้งในข้อเสนอแนะ

มาตรการคุ้มครองพยาน การให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหาย ปัจจุบันประเทศไทยกำลังขกร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน ผู้วิจัยเข้าใจว่าตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ น่าจะมี

หลักเกณฑ์ที่ครอบคลุมมาตรการตามอนุสัญญาในเรื่องนี้เป็นส่วนใหญ่แล้ว แต่มีข้อปลีกย่อยบางประการที่ผู้วิจัยจะได้กล่าวในข้อเสนอแนะต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์มาตรการตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายของไทยในปัจจุบันตามที่กล่าวไปแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล สมควรต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ควรนำมาตรการกำหนดคำนิยามความหมาย องค์กรอาชญากรรมและการกระทำความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติและถ้อยคำอื่นที่เกี่ยวข้องตามอนุสัญญาฯ มาบัญญัติเป็นกฎหมาย เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถมองเห็นเป็นรูปธรรมได้ว่า องค์กรอาชญากรรมซึ่งมีการกระทำความผิดเป็นขบวนการนั้นมีลักษณะอย่างไร และประกอบด้วยผู้กระทำความผิดตั้งแต่กี่คนขึ้นไป การนิยามกำหนดขอบเขตความหมายถ้อยคำสำคัญดังกล่าว เป็นมาตรการส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาค้าประเวณีในระบบกฎหมายไทยในเรื่อง ตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน อั้งยี่ ซ่องโจร ที่มีข้อติดขัดในเรื่ององค์กรประกอบความผิด และไม่สามารถนำมาใช้ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ นอกจากนี้ประเทศไทยยังไม่เคยมีการบัญญัตินิยามความหมายถ้อยคำสำคัญดังกล่าวมาก่อน

2. ควรนำมาตรการกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นความผิดอาญาตามอนุสัญญาฯ มาบัญญัติกฎหมายให้เป็นความผิดฐานหนึ่งในระบบกฎหมายของประเทศไทยด้วย แม้มาตรการนี้จะนำมาจากหลักทฤษฎีสวมคบ แต่ตามอนุสัญญาฯ ได้นำหลักทฤษฎีสวมคบมาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพก้าวหน้ามากขึ้นกว่าทฤษฎีสวมคบเดิม ได้แก่ การมีส่วนร่วมดำเนินการในกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาซึ่งเป็นเป้าหมายหลักขององค์กรอาชญากรรม โดยการมีส่วนร่วมดังกล่าวผู้กระทำได้กระทำไปโดยที่ตนเองรู้เป้าหมายหลักหรือรู้กิจกรรมทั่วไปที่เป็นความผิดอาญาขององค์กรอาชญากรรม และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่มีความผิดอาญาของกลุ่มองค์กรอาชญากรรม โดยผู้ดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ นี้รู้ว่าการดำเนินกิจกรรมอื่นนี้ช่วยทำให้กิจกรรมซึ่งเป็นเป้าหมายหลักขององค์กรอาชญากรรมบรรลุผลสำเร็จ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมายก็ต้องมีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมด้วย จึงเห็นว่ามาตรการกำหนดให้การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม เป็นความผิดอาญานี้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าทฤษฎีสวมคบเดิม สามารถนำไปใช้บังคับกับการกระทำความผิดที่มีผู้กระทำความผิดหลายคน โดยเฉพาะความผิดที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี เพราะเหตุว่า มาตรการทางกฎหมายอาญาทั่วไป

ไม่สามารถฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ร่วมขบวนการทั้งหมดได้ โดยเฉพาะหัวหน้าองค์กรอาชญากรรม ซึ่งอยู่เบื้องหลังการกระทำผิด

3. ข้อเสนอแนะตามข้อ 1 และ ข้อ 2 ดังกล่าวยังไม่เคยถูกบัญญัติใช้ในประเทสไทยมาก่อน จึงสมควรวิเคราะห์ต่อไปอีกขั้นหนึ่งว่าสามารถนำมาใช้ปฏิบัติในความเป็นจริงได้หรือไม่ หรือเป็นเพียงแต่หลักการเพื่อฝันเลื่อนลอยเท่านั้น ผู้วิจัยจึงขอพิจารณาตามลำดับดังต่อไปนี้

3.1 อนุสัญญาฯ บัญญัติองค์ประกอบของกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรไว้ในนิยาม โดยกำหนดองค์ประกอบว่า ต้องมีบุคคลตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป แต่ในบทบัญญัติการมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นความผิดอาญานั้น กลับบัญญัติด้วยคำที่เป็นองค์ประกอบความผิดว่า ตกลงกับบุคคลหนึ่งหรือมากกว่า ซึ่งหมายถึงว่ามีกรตกลงกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เหตุใดอนุสัญญาจึงบัญญัติองค์ประกอบในเรื่องจำนวนบุคคลผู้เกี่ยวข้องในบทบัญญัติดังกล่าวไว้แตกต่างกัน ผู้วิจัยเห็นว่า จำนวนบุคคลในบทบัญญัตินิยามกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรกำหนดไว้เพื่อสื่อความหมายให้เห็นรูปร่างลักษณะขององค์กรอาชญากรรมว่าต้องมีบุคคลผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อยตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป มิได้บัญญัติไว้เพื่อมุ่งหมายกำหนดเป็นฐานความผิดทางอาญา ส่วนบทบัญญัติการมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นความผิดทางอาญานั้น บัญญัติเพื่อประสงค์กำหนดให้เป็นฐานความผิดทางอาญาฐานหนึ่ง แม้จะมีบุคคลผู้เกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมเพียงสองคนก็ตาม หากบุคคลทั้งสองนั้นมีส่วนพัวพันเกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม บุคคลทั้งสองก็ต้องมีความผิดทางอาญา บทบัญญัติดังกล่าวทั้งสองส่วนจึงสอดคล้องเชื่อมโยงกัน ไม่ได้ขัดแย้งกันแต่อย่างใด นอกจากนี้หลักเกณฑ์ คำนียามกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรถูกนำมาใช้เป็นองค์ประกอบความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ด้วย ดังนั้นหลักเกณฑ์ในคำนียามกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและหลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร จึงมีความสัมพันธ์กัน

3.2 ความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ผู้วิจัยขอแยกพิจารณาตามลักษณะการกระทำที่เป็นความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ดังต่อไปนี้

ก. การตกลงกับบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรง ลักษณะการกระทำความคิดในข้อนี้ นำมาจากหลักทฤษฎีสมคบ ซึ่งเป็นการลงโทษในขั้นตอนการกระทำ การตกลงกัน มิใช่การลงโทษขั้นตอน การตกลงใจ กล่าวคือ หากพิจารณาเทียบขั้นตอนการกระทำความคิดอาญาของบุคคลแต่ละคนที่จะต้องคิด ตกลงใจ ตระเตรียม ลงมือ และกระทำความคิดแล้ว กฎหมายอาญาจะไม่ลงโทษแก่บุคคลที่คิดและตกลงใจ เพราะถือว่าเป็นการลงโทษบุคคลที่เจตนา แต่การกระทำตามหลักทฤษฎีสมคบมิใช่อยู่ในขั้นตอนการตกลงใจดังกล่าว การตกลงกันที่จะเป็นความผิดฐานสมคบ จะต้องปรากฏออกมาจากบุคคลแต่ละฝ่ายที่เข้าร่วม

ตกลงกัน ซึ่งเลขขั้นตอนที่อยู่ในใจของบุคคลออกมาแล้ว การตกลงกันนั้น ได้แสดงให้เห็นถึงเจตนาของผู้ร่วมตกลงกันว่า จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นความผิด ซึ่งเลขจากเป็นส่วนเจตนาของผู้สมคบ เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ในลักษณะนี้ ซึ่งนำมาจากหลักทฤษฎีสมคบ จึงสามารถนำมาปรับใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้

ข. การมีส่วนร่วมดำเนินการในกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาซึ่งเป็นเป้าหมายขององค์กรอาชญากรรม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่นขององค์กรอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนกิจกรรมหลักขององค์กรอาชญากรรมให้บรรลุเป้าหมาย หลักเกณฑ์ของการกระทำทั้งสองส่วนใช้ถ้อยคำที่กว้างขวางมาก จะเป็นการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้บทบัญญัตินี้เป็นเครื่องมือในการวิรตอนเสรีภาพของประชาชนหรือไม่ แต่เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่า โดยตัวของบทบัญญัติดังกล่าวเองก็ได้กำหนดกลไกอันเป็นการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเบี่ยงเบนใช้อำนาจมิชอบ กลั่นแกล้งผู้บริสุทธิ์ไว้ในระดับหนึ่ง โดยกำหนดองค์ประกอบความผิดอีกข้อหนึ่งไว้ว่า ผู้กระทำต้องรู้เป้าหมายและกิจกรรมทั่วไปที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร หรือรู้ถึงเจตนาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ที่จะกระทำอาชญากรรมดังกล่าว นั่นย่อมหมายความว่า ผู้กระทำผิดต้องรู้ถึงความมีอยู่ขององค์กรอาชญากรรม และรู้ถึงกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาขององค์กรอาชญากรรม หรือรู้ถึงเป้าหมายในการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรม ดังนั้นการจะพิสูจน์ว่า บุคคลกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมโดยเข้าข่ายในการกระทำทั้งสองลักษณะดังกล่าวก็จะต้องพิสูจน์องค์ประกอบความผิดดังกล่าวให้ได้ครบถ้วนด้วย นอกจากนี้ในบทบัญญัติความผิดฐานมีส่วนร่วมนี้ ได้กำหนดวิธีพิสูจน์ความผิดไว้ว่า อนุมานได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย อันเป็นการกำหนดให้นำทฤษฎีการกระทำที่ปรากฏภายนอกมาใช้พิสูจน์การกระทำผิด ดังนั้นบุคคลใดจะมีความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ ก็จะต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้ปรากฏออกมาก่อน จึงจะมีความผิด เท่ากับเป็นหลักประกันต่อสังคมอย่างหนึ่งว่าไม่ใช่การลงโทษทางอ้อมวิสัย

3.3 สมควรนำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมมาบัญญัติเป็นหลักความรับผิดทางอาญาของบุคคลแบบทั่วไป ที่สามารถนำไปใช้กับทุกฐานความผิดหรือไม่ ผู้วิจัยเห็นว่าความผิดฐานมีส่วนร่วมฯ นี้สามารถเป็นเครื่องมือใช้ขจัดองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างชะงัก เพราะสามารถกวาดล้างผู้เกี่ยวข้องโยงใยและผู้มีอิทธิพลที่อยู่เบื้องหลังได้อย่างเจ็บขาด แต่ในขณะเดียวกันการนำมาตราการเรื่องนี้มาใช้บังคับเป็นความรับผิดอาญาแบบทั่วไป จะเป็นการสวนทางกับการปกป้องสิทธิเสรีภาพของบุคคลหรือไม่ ทั้งนี้เพราะโดยพื้นฐานของประชาชนในประเทศไทยแล้วส่วนใหญ่มีความรู้และได้รับการศึกษาน้อยอันเป็นประเด็นสำคัญ เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายนำมาตราการนี้ไปใช้อย่างมีอคติ ดังเช่น เรื่องคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ

ฟอกเงินตรวจสอบธุรกรรมของสื่อมวลชน ซึ่งเป็นการนำกฎหมายมาใช้เบี่ยงเบนไปในเชิงรักษาอำนาจรัฐ ด้วยเหตุนี้เมื่อพิจารณาถึงสภาพการศึกษา ความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของประชาชนและของผู้บังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งระบบการเมืองของประเทศไทยในปัจจุบัน จึงเห็นว่าไม่ควรนำเรื่องความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมมาใช้บังคับในแบบลักษณะความผิดทั่วไปของบุคคล ควรนำเรื่องนี้ไปใช้บังคับกับความผิดเฉพาะบางฐานความผิดที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ เช่น เรื่องการค้าประเวณีที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น ต่อไปภายหน้าเมื่อประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาด้านการศึกษาจนดีขึ้นระดับหนึ่ง ทั้งมีการพัฒนาระบบกฎหมาย ความเข้าใจในการใช้กฎหมายดีขึ้นแล้ว จึงควรวิเคราะห์พิจารณาอย่างรอบคอบว่า สมควรนำบทบัญญัติเรื่องนี้มาใช้เป็นความรับผิดชอบแบบทั่วไปหรือไม่

อนึ่ง การวิเคราะห์ตีความหลักเกณฑ์ตามอนุสัญญาฯ เป็นการพิจารณาถ้อยคำตามตัวอักษรที่ปรากฏในอนุสัญญาฯ เป็นสำคัญ แต่การนำหลักเกณฑ์ แนวความคิดตามอนุสัญญาฯ มาปรับใช้เพื่อบัญญัติเป็นกฎหมายภายในจะต้องดำเนินการวิเคราะห์พิจารณาสภาพสังคมของประเทศไทยเป็นปัจจัยหลัก และต้องไม่หลงลืมที่จะนำปัญหาที่กระทบต่อประชาคมโลกมาใคร่ครวญควบคู่กันไปด้วย เพื่อหาหนทางบัญญัติกฎหมายภายในให้เป็นผลดีต่อสภาพสังคมไทย และเกื้อกูลต่อประชาคมโลกไปในขณะเดียวกันด้วย

3.4 แม้ระบบกฎหมายของไทยนำหลักทฤษฎีสมาคมไปใช้กับการกระทำความคิดหลายฐานความผิดตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ แต่เป็นเวลานานกว่าสิบห้าปีแล้วที่หลักกฎหมายนี้ได้ถูกนำไปใช้บังคับ กลับปรากฏว่ามีการนำหลักทฤษฎีสมาคมไปบังคับใช้การกระทำความคิดไม่มากนัก สาเหตุสำคัญมาจากความไม่เข้าใจและไม่คุ้นเคยของนักกฎหมาย และขาดเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความคิด จึงสมควรสร้างความเข้าใจหลักทฤษฎีสมาคมและมาตรการกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นความผิดอาญาให้แก่ผู้บังคับใช้กฎหมายให้ดียิ่งขึ้น ทั้งจะต้องพัฒนาและ สร้างกลไก ในการแสวงหาพยานหลักฐานให้ดียิ่งขึ้น เช่น การดักฟังทางโทรศัพท์ นอกจากนี้ควรจะต้องพัฒนาเทคนิคการสอบสวนพิเศษควบคู่ไปด้วย เช่น เรื่องการตรวจหาพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

3.5 ความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรนั้น จะต้องเป็นเรื่องการมีส่วนร่วมในการก่ออาชญากรรมร้ายแรง และตามอนุสัญญาฯ กำหนดไว้ว่าอาชญากรรมร้ายแรงคือความผิดทางอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างน้อยตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป เมื่อตรวจดูบทกำหนดโทษในบทบัญญัติเกี่ยวกับการค้าประเวณีและการล่อลวงไปค้าประเวณีแล้วพบว่าความผิดบางฐานมีอัตราโทษจำคุกน้อยกว่า 4 ปี ได้แก่ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหาเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น (มาตรา 282 วรรค 1 และ 2) การพาหญิงและเด็กไปเพื่อการอนาจาร (มาตรา 284) ความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก (มาตรา

7) ความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี มาตรา 9 วรรค 1, มาตรา 11 วรรค 1 จึงสมควรแก้ไขอัตราโทษในความผิดเหล่านั้นให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ

3.6 ปัญหาที่ต้องวิเคราะห์พิจารณาประการสุดท้ายมีว่า สมควรนำมาตรการกำหนดค่านิยามความหมายของ กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร การกระทำที่มีลักษณะข้ามชาติ กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง อาชญากรรมร้ายแรง และมาตรการกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นความผิดอาญาไปบัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับใด ผู้วิจัยเห็นว่าสมควรนำมาตรการทั้งสองส่วนนี้ไปบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 ด้วยเหตุผลดังนี้

ประการแรก บทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้มีถ้อยคำครอบคลุมกว้างขวางสามารถนำมาบังคับใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการล่อลวงหญิงและเด็กไปค้าประเวณีที่กระทำเป็นขบวนการเชื่อมโยงในประเทศและระหว่างประเทศ โดยมีผู้ร่วมขบวนการหลายคนเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ทั้งยังครอบคลุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับการ เป็นธุระจัดหาหญิงและเด็กไปสนองความใคร่ของผู้อื่นหรือเพื่อการอนาจารหรือเพื่อค้าประเวณีหรือหน่วงเหนี่ยวกักขังเพื่อการค้าประเวณีตามประมวลกฎหมายตามมาตรา 282 – 283 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี มาตรา 9 และ 12 ทั้งนี้โดยเห็นได้จากมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็กและหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

ประการที่สอง มีความผิดฐานสมคบบัญญัติอยู่ในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวอยู่แล้วในมาตรา 7 ซึ่งใช้แนวความคิดมาจากทฤษฎีสมคบ ดังนั้นจึงเป็นการง่ายและสะดวกที่จะนำความผิดฐานมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งนำทฤษฎีสมคบมาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นมาบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในมาตรานี้ด้วย

ประการที่สาม พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 ถูกบัญญัติขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อใช้ปราบปรามอาชญากรรมการค้าหญิงและเด็กอันเป็นอาชญากรรมธุรกิจทางเพศที่ร้ายแรง โดยท่านอาจารย์จรัญ ภักดีธนากุล ได้ให้เหตุผลเรื่องนี้ไว้ว่าอาชญากรรมดังกล่าวเป็นอาชญากรรมที่ปราบปรามยากกว่าอาชญากรรมสามัญ หากใช้กลไกของระบบกฎหมายอาญาปกติจะปราบไม่สำเร็จ ต้องมีระบบพิเศษและต้องเขียนกฎหมายโดยผนวกเทคนิคทางอาญาเข้าไปด้วย ลักษณะกฎหมายดังกล่าวก็จะต้องมีใจความยืดหยุ่น เมื่อเป็นเช่นนี้จึงไม่สามารถนำเทคนิคของกฎหมายเอาไปผนวกไว้ในประมวลกฎหมายอาญาได้ จำเป็นต้องบัญญัติเป็นกฎหมายพิเศษ¹ เมื่อพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีลักษณะเป็นกฎหมายพิเศษที่มีเทคนิค

¹ รายงานการประชุมพิเศษระดับชาติว่าด้วยนโยบายและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเด็กในธุรกิจทางเพศ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2537, หน้า 12.

ทางกฎหมายอยู่ในขณะนี้แล้ว ก็สมควรที่จะนำมาตราการกำหนดค่านิยาม มาตราการกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นความผิดอาญา มาบัญญัติไว้ในกฎหมายพิเศษฉบับนี้ อันจะทำให้สามารถเขียนเทคนิคทางอาญาที่มีกลไกและเนื้อหามากขึ้นเป็นพิเศษมากกว่าหลักทั่วไปของระบบกฎหมายอาญาลงในพระราชบัญญัตินี้ได้

ด้วยเหตุผลประกอบกันทั้งสามประการดังกล่าวจึงสมควรนำมาตราการกำหนดค่านิยาม และมาตราการกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นความผิดอาญา มาบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และเด็ก พ.ศ. 2540

4. ในมาตราการกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินเป็นความผิดอาญานั้น ในมาตรา 6 แห่งอนุสัญญาฯ ได้บัญญัติเรื่องของการรู้เจตนา หรือความมุ่งหมายใดๆที่เป็นองค์ประกอบของความผิดฐานฟอกทรัพย์สิน อาจอนุมานได้จากข้อเท็จจริงตามพฤติการณ์ที่เป็นภาวะวิสัยนั้น ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทย มิได้บัญญัติเรื่องนี้เอาไว้ จึงสมควรบัญญัติหลักเกณฑ์ข้อนี้เพิ่มเติมให้ชัดเจนในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

นอกจากนี้นับแต่มีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ 11 กันยายน 2544 ที่สหรัฐอเมริกาทั่วโลกได้ตระหนักถึงมหันตภัยของลัทธิก่อการร้ายที่ทำลายความมั่นคงผาสุกและเป็นภัยอย่างร้ายแรงต่อชีวิตและทรัพย์สินของมวลมนุษยชาติโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาได้สร้างกฎหมายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือปราบปรามลัทธิก่อการร้ายเป็นการเฉพาะซึ่งเรียกเบื้องต้นว่า Terrorist Act สมควรที่ประเทศไทยต้องบัญญัติเพิ่มความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการก่อการร้ายลงในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอีกหนึ่งฐานความผิดด้วย

สำหรับมาตรการต่อต้านการฟอกเงินหรือฟอกทรัพย์สินนั้น ผู้วิจัยได้ตรวจสอบแล้วพบว่า มีหลักเกณฑ์ตามอนุสัญญาฯบางข้อที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยยังมิได้กำหนดไว้ชัดเจน ดังนั้นเพื่อเป็นการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี สมควรที่จะดำเนินการดังนี้

4.1 ควรบัญญัติมาตรการเพื่อตรวจพบและเฝ้าดูการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของเงินสดและตราสารที่เปลี่ยนมือได้ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้มีความชัดเจนมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

4.2 ควรมีการศึกษาถึงความเป็นไปได้ที่จะใช้มาตรการสืบสวนและกำกับควบคุมการขนส่งเงินสดข้ามแดนอย่างเข้มงวด โดยที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุน โดยเสรี

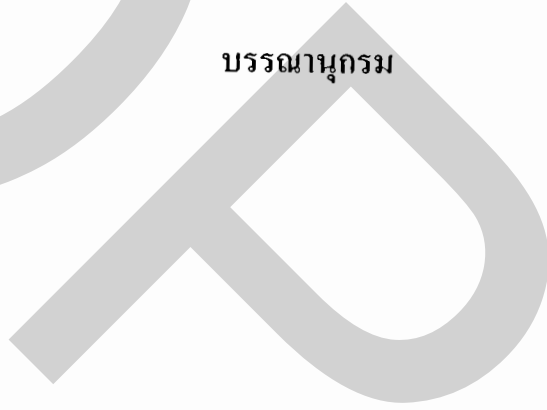
5. ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดทางอาญาโดยเฉพาะ ทั้งยังไม่มีบทบัญญัติการให้ความคุ้มครองพยานและผู้เสียหายเป็นการเฉพาะ ดังนั้นการขัดขวางการแทรกแซงการให้การของพยาน หรือขัดขวางแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของ

เจ้าพนักงานกระบวนการยุติธรรม ทั้งวิธีการปฏิบัติเพื่อเป็นการคุ้มครองพยานและผู้เสียหาย จึงต้องนำบทบัญญัติที่ใช้ทั่วไปมาบังคับใช้ การกระทำการใดต่อพยานหรือผู้เสียหาย หากเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาก็ย่อมเป็นความผิดเช่นเดียวกับการกระทำต่อบุคคลทั่ว ๆ ไป นอกจากนี้บทบัญญัติดังกล่าวยังกระจัดกระจายอยู่ในความผิดลักษณะต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายอาญา และมีบางส่วนเกี่ยวกับเรื่องการคุ้มครองผู้เสียหายหรือพยานปรากฏอยู่ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การจะพิจารณาว่าผู้กระทำผิดมีความผิดฐานใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ จึงต้องนำมาตราต่าง ๆ ในประมวลกฎหมายอาญามาโยงใช้เทียบเคียง ซึ่งอาจเกิดปัญหาการตีความขึ้นได้ นอกจากนี้บทบัญญัติความผิดทั่วไปดังกล่าวยังมีอัตราโทษค่อนข้างต่ำ ทำให้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีขาดความยำเกรง จึงสมควรนำการกระทำที่ขัดขวางความยุติธรรม ไม่ว่าจะกระทำต่อพยานหรือเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมตามอนุสัญญาฯ มาตรา 23 มาบัญญัติเป็นความผิดไว้ โดยเฉพาะฐานขัดขวางความยุติธรรมโดยนำไปบัญญัติรวมไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานและผู้เสียหายในคดีอาญาที่ขณะนี้อยู่ระหว่างการยกร่างเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป มาตรการคุ้มครองพยานและผู้เสียหาย และการกำหนดฐานความผิดฐานขัดขวางความยุติธรรมนี้เป็นมาตรการที่สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องพยานหลักฐานในการนำมาพิสูจน์ความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีได้อย่างดีอีกส่วนหนึ่งด้วย

อนึ่งเมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายโดยนำมาตรการต่าง ๆ ตามอนุสัญญาฯ มาบัญญัติเพิ่มเติมแล้ว การปราบปรามกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีข้ามชาติจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายว่าจะบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดจริงจังเพียงใด ดังนั้นปัญหาการบังคับใช้กฎหมายจึงเป็นหัวใจสำคัญของกฎหมายทุกฉบับ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กุศล สุจรรยา. ภูมิหลังของคณิกา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2524.
- กณิต ฌ นคร. กฎหมายอาญาภาคความผิด. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2539.
- _____. ประมวลกฎหมายอาญา : หลักกฎหมายและพื้นฐานการเข้าใจ. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ นิติธรรม, 2536.
- เทพชู ทับทอง. หลิงโคมเขียว. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เจ้าพระยา, 2526.
- นวลจันทร์ ทัดสนชัยกุล. อาชญากรรม การป้องกัน : การควบคุม. นนทบุรี : พรทิพย์ การพิมพ์,
2541.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตรและคณะ. หวย ช่อง บ่อน ยาน้ำ เศรษฐกิจนอกกฎหมายกับนโยบายสาธารณะ
ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรินติ้งเฮ้าส์, 2543.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตรและสังคีต พิริยะรังสรรค์. คอร์รัปชันกับประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพมหานคร
: ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- _____. รัฐ ทุน เจ้าพ่อท้องถิ่นกับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เศรษฐศาสตร์
การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- พรเพชร วิชิตชลชัย. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์รัชดา, 2536.
- ภัสสร ลิมานนท์และคณะ. โครงการศึกษาลักษณะด้านประชากรและพฤติกรรมของสตรีชาย
บริการทางเพศ : การศึกษาเฉพาะกรณี. กรุงเทพมหานคร : สถาบันประชากรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- มาลี พดุกษ์พงสาวลี. "สตรีกับกฎหมาย". นโยบายและแผนงานหลักสตรีระยะยาว (พ.ศ. 2535-
2554). กรุงเทพมหานคร : คณะอนุกรรมการเฉพาะด้านจัดทำแผนหลักงานสตรี
คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี,
2537.
- มูลนิธิผู้หญิง. รูปแบบใหม่ของการค้าทาส : การค้าหญิงและเด็กสาวพม่าในประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิผู้หญิง, 2538.

วีระพงษ์ บุญโยภาส. “ขอบเขตและความหมายของอาชญากรรมทางธุรกิจ”. เทคนิคและแนวทางการป้องกันการฉ้อโกง น้อยฉลุ ปดอมแปลงในทางธุรกิจการค้าและการพาณิชย์.

กรุงเทพมหานคร : บริษัทธรรมนิติการบัญชี และภาษีอากร จำกัด, 2541.

ศิริพร สะโครบาเน็ด. กระบวนการค้าหญิงไทยในประเทศไทย. ปัญหาการค้าหญิงและยุทธศาสตร์การแก้ปัญหา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัยสังคม, 2522.

สถาบันราชภัฏเชียงรายและองค์กรอนุเคราะห์เด็กในประเทศไทย. โสภณิเชียงราย. เชียงใหม่ : ส.ศุภลักษณ์การพิมพ์, 2537.

สุดารัตน์ ศุภพิพัฒน์ กับ คณะ, มาลี พฤษัยพงสาวลี. การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากสตรีไทยกับปัญหาสิทธิมนุษยชนและสตรีกับกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.

หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญา ภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

_____. กฎหมายอาญา ภาค 2 – 3. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

_____. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประกายพรึก 2535.

อัจฉรา กุมุทพิสมัย. นักเลงในสังคมไทย : กรณีศึกษานักเลงเมืองชล. ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและการพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2536.

อรรณพ ชูบำรุง. อาชญาวิทยาและอาชญากรรม. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532.

วิทยานิพนธ์

ศิริเมขล์ พงษ์ไพจิตร. “การนำหลักสมคบกันกระทำผิดมาใช้ในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีการแสวงหารายได้และผลประโยชน์จากการค้าประเวณี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

บุญส่ง เผ่าทรง. “ปัญหาหญิงโสภณิในประเทศไทย”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2503.

ปิยะพันธุ์ สารากรบริรักษ์. “การกำหนดความผิดอาชญาฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

เวียงรี: เนติโพธิ์. “เจ้าพ่อในทัศนะของข้าราชการฝ่ายปกครองและตำรวจ”. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.

สุจริต พัฒนสาร. “ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอั้งยี่ : ช่องโหว่ในประเทศไทย”. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

สนม อุไรรักษ์. “ผู้มีอิทธิพล ชนชั้นนำ และโครงสร้างอำนาจชุมชนอำเภอชายแดนภาคใต้”.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2531.

อรวรรณ จันทร์ทอง. “ปัญหาความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี : ศึกษาเฉพาะกรณีการไปค้าประเวณี
ในต่างประเทศ”. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

วารสาร, บทความ

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. “การนำหลักความผิดฐานสมคบมาใช้ในประเทศไทย”. บทความพิเศษ เล่ม 50
ตอน 2 มิถุนายน 2537.

ประมวลกฎหมาย รัชกาลที่ 1 จุลศักราช 1166 พิมพ์ฉบับหลวงตรา 3 ดวง, ประชุมหนังสือ
ประกอบวิชา. ร.แลงกาด์. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. พระนคร ; มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์และการเมือง.

ภิญโญ ทองชัย. “การกระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมและปัญหาการนำตัวผู้กระทำ
ความผิดมาลงโทษ”. วารสารสภาพนายความ, 12 พฤษภาคม 2534.

รัชนีกร โชติชัยสถิตย์. “องค์กรอาชญากรรม”. วารสารอัยการ. 9 กุมภาพันธ์ 2529.

วัชรพล ประสานราชกิจ. “การดำเนินการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติของประเทศในกลุ่ม
อาเซียน” เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการอาเซียนในสหัสวรรษใหม่ 21-22
มิถุนายน 2543 จัดโดยกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, สถาบันความมั่นคงและ
นานาชาติ (ISIS) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วันชัย รุจนวงศ์ การค้าประเวณีและการค้าหญิงไทยไปต่างประเทศ. เอกสารอัดสำเนา.

สถาบันกฎหมายอาญา. สำนักงานอัยการสูงสุด. กรุงเทพมหานคร, 2544.

_____. “ความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามและลงโทษการกระทำผิดทาง
เพศต่อเด็ก” วารสารอัยการ. 18 กุมภาพันธ์ 2538.

_____ . “องค์กรอาชญากรรม” เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการข้าราชการอัยการ
ทั่วประเทศ ระหว่างประเทศ ระหว่างวันที่ 25 – 26 สิงหาคม 2544, สถาบันกฎหมายอาญา,
สำนักงานอัยการสูงสุด.

_____ . องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ : วิกฤตปัญหาที่ต้องแก้ไข. เอกสารประกอบการ
สัมมนา สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด, มิถุนายน 2544.

วีระพงษ์ บุญโญภาส. “อาชญากรรมค้าหญิง ค้าเด็ก กับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการ
ฟอกเงิน”. บทบัณฑิตย์ เล่ม 56 ตอน, 2 มิถุนายน 2543.

เสริมศักดิ์ เทพาคำ. “ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงนกรโสเภณีกับสังคมและกฎหมาย”. บทบัณฑิตย์
เล่ม 20 ตอน 1, มกราคม, 2505.

สุคิด ลั่นซ้าย. “การเมืองเรื่องยาเสพติด”. วารสาร ป.ป.ส., 10 มีนาคม-สิงหาคม 2536.

สุภารัตน์ เสรีวัฒน์และคณะ. “รายงานศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม
การค้าประเวณี พ.ศ. 2539”. องค์กรพัฒนาการคุ้มครองเด็ก.

สำนักงานอัยการสูงสุด. บัญชีความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมาประจำปี พ.ศ. 2541.

กรุงเทพมหานคร : รายงานประจำปี สำนักงานอัยการสูงสุด, 2541.

สำเริง ไชยชิต. “อั้งยี่-ความผิดที่ถูกลืม”. บทบัณฑิตย์ เล่ม 34 ตอน 4, 2520.

รายงานการประชุมและสัมมนา

วันชัย ศรีนวลนัต. การคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา : รายงานการวิจัยหลักสูตรผู้บริหาร
กระบวนการยุติธรรมระดับสูง. วิทยาลัยการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม :
กรุงเทพมหานคร, 2540.

หนังสือพิมพ์

“โสเภณีต่างชาติ”. ไทยรัฐ, 1 มีนาคม 2539.

“โสเภณีพม่า”. แนวหน้า, 4 มีนาคม 2545.

“เปิดโปงเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติ”. คมชัดลึก, 21 เมษายน 2545.

“ชายเช็กส์ทัวร์”. เดลินิวส์. 21 เมษายน 2545.

สัมภาษณ์

โยชิโนบุ คุสุโนกิ. เลขานุการ และผู้ช่วยจุดฝ่ายตำรวจ ทบวงตำรวจแห่งชาติ สถานเอกอัครราชทูต
ญี่ปุ่น. สถานทูตญี่ปุ่น, 22 เมษายน 2545.

อื่น ๆ

“การด้ามนุชย์ข้ามชาติ”. ออครหัส. ไอทีวี 19 – 23 กรกฎาคม 2544.

ภาษาต่างประเทศ

Books and Journal

Allen, Harry E. and Paul C. Friday. **An Introduction of Criminology** . New York : The Free press
Publishing Co., 1981).

Bassano, Joseph J. **Conspiracy**. 16 **American Jurisprudence**. 2nd ed., New York : The Lawyers
Co-operative Publishing Co., 1998.

Cavan, Ruth Shonle. **Criminology**. New York : Crowell Co., 1953.

Chamelin, Neil C. and Kenneth, R Evans. **Criminal Law for Police Office**. Englewood Cliffs,
New Jersey Prentice – Hall, Inc., 1981.

Development in The Law Criminal Conspiracy, 72. **Harvard Law Review**, 1977.

Gillin, John Lewis. **Criminology and Penology**. Boston : Houghton Jiffin Co., 1983.

Haskell, Martin Rand Lewis Yablonsky. **Criminology : Crime and Criminality**. 3 rd ed.
Boston : Houghton Mifflin Co., 1983.

Hartjien Clayton. **A Crime and Criminalization**. 2 nd ed. New York : Robert E. Kriyer
Publishing Co., 1978.

Jean D. Cunha. **The Legalization of Prostitution**. Bangalore : Christian Institute For the Study of
Religion and Society, 1991.

J.W. Cecil Turner. **Kenny’s Outlines of Criminal Law**. 18th ed. London : Cambridge University
Aess, 1962.

Lafave, Wayne R. and Scott, Austin W., J.R. **Criminal law**. New York : West publishing Co., 1972.

Lentini, Joseph R. **Vice and Narcotics Control**. Beverly Hills : Glencoe Press Co., 1977.

Lyman, Michael, D., Potter, Gary W., **Organized Crime**. New Jersey : Prentice Hall, 2000.

Quinney, Richard. **Criminology**. 2 nd ed Boston : Little Brown and Company, 1979.

Rackless, Walter C. **The Crime Problem**. New York : Meridith Publishing Company. 1967.

Sutherland, Edwin H and Cressey. **Principle of Criminology**. 6 th ed. Philadelphia : J.E. Lippincott Co., 1986.

Vernon Fox, **Introduction to Criminology**. 2nd ed. New Jersey : Prentice. Hall Co., 1985.

Weston, Paul B. **Law Enforcement & Criminal justice**. California : Goodyear Publishing Co., 1972.

Other materials

United Nation Convention against Transnational Organized Crime.

ด

ด

ภาคผนวก

ด

UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST TRANSNATIONAL ORGANIZED CRIME

Article 1

Statement of purpose

The purpose of this Convention is to promote cooperation to prevent and combat transnational organized crime more effectively.

Article 2

Use of terms

For the purposes of this Convention :

(a) "Organized criminal group" shall mean a structured group of three or more persons, existing for a period of time and acting in concert with the aim of committing one or more serious crimes or offences established in accordance with this Convention, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit;

(b) "Serious crime" shall mean conduct constituting an offence punishable by a maximum deprivation of liberty of at least four years or a more serious penalty;

(c) "Structured group" shall mean a group that is not randomly formed for the immediate commission of an offence and that does not need to have formally defined roles for its members, continuity of its membership or a developed structure;

(d) "Property" shall mean assets of every kind, whether corporeal or incorporeal, movable or immovable, tangible or intangible, and legal documents or instruments evidencing title to, or interest in, such assets;

(e) "Proceeds of crime" shall mean any property derived from or obtained, directly or indirectly, through the commission of an offence;

(f) "Freezing" or "seizure" shall mean temporarily prohibiting the transfer, conversion, disposition or movement of property or temporarily assuming custody or control of property on the basis of an order issued by a court or other competent authority;

(g) "Confiscation", which includes forfeiture where applicable, shall mean the permanent deprivation of property by order of a court or other competent authority;

(h) "Predicate offence" shall mean any offence as a result of which proceeds have been generated that may become the subject of an offence as defined in article 6 of this Convention;

(i) "Controlled delivery" shall mean the technique of allowing illicit or suspect consignments to pass out of, through or into the territory of one or more States, with the knowledge and under the supervision of their competent authorities, with a view to the investigation of an offence and the identification of persons involved in the commission of the offence;

(j) "Regional economic integration organization" shall mean an organization constituted by sovereign States of a given region, to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by this Convention and which has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to sign, ratify, accept, approve or accede to it; references to "States Parties" under this Convention shall apply to such organizations within the limits of their competence.

Article 3

Scope of application

1. This Convention shall apply, except as otherwise stated herein, to the prevention, investigation and prosecution of:

(a) The offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention; and

(b) Serious crime as defined in article 2 of this Convention; where the offence is transnational in nature and involves an organized criminal group.

2. For the purpose of paragraph 1 of this article, an offence is transnational in nature if:

(a) It is committed in more than one State;

(b) It is committed in one State but a substantial part of its preparation, planning, direction or control takes place in another State;

(c) It is committed in one State but involves an organized criminal group that engages in criminal activities in more than one State; or

(d) It is committed in one State but has substantial effects in another State.

Article 4

Protection of sovereignty

1. States Parties shall carry out their obligations under this Convention in a manner consistent with the principles of sovereign equality and territorial integrity of States and that of non-intervention in the domestic affairs of other States.

2. Nothing in this Convention entitles a State Party to undertake in the territory of another State the exercise of jurisdiction and performance of functions that are reserved exclusively for the authorities of that other State by its domestic law.

Article 5

Criminalization of participation in an organized

Criminal group

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) Either or both of the following as criminal offences distinct from those involving the attempt or completion of the criminal activity:

(i) Agreeing with one or more other persons to commit a serious crime for a purpose relating directly or indirectly to the obtaining of a financial or other material benefit and, where required by domestic law, involving an act undertaken by one of the participants in furtherance of the agreement or involving an organized criminal group;

(ii) Conduct by a person who, with knowledge of either the aim and general criminal activity of an organized criminal group or its intention to commit the crimes in question, takes and active part in:

a. Criminal activities of the organized criminal group;

b. Other activities of the organized criminal group in the knowledge that his or her participation will contribute to the achievement of the above-described criminal aim;

(b) Organizing, directing, aiding, abetting, facilitating or counselling the commission of serious crime involving an organized criminal group.

2. The knowledge, intent, aim, purpose or agreement referred to in paragraph 1 of this article may be inferred from objective factual circumstances.

3. States Parties whose domestic law requires involvement of an organized criminal group for purposes of the offences established in accordance with paragraph 1 (a) (i) of this article shall ensure that their domestic law covers all serious crimes involving organized criminal groups. Such States Parties, as well as States Parties whose domestic law requires an act in furtherance of the agreement for purposes of the offences established in accordance with paragraph 1 (a) (i) of this article, shall so inform the Secretary-General of the United Nations at the time of their signature or of deposit of their instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention.

Article 6
Criminalization of the laundering of
Proceeds of crime

1. Each State Party shall adopt, in accordance with fundamental principles of its domestic law, such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) (i) The conversion or transfer of property, knowing that such property is the proceeds of crime, for the purpose of concealing or disguising the illicit origin of the property or of helping any person who is involved in the commission of the predicate offence to evade the legal consequences of his or her action;

(ii) The concealment or disguise of the true nature, source, location, disposition, movement or ownership of or rights with respect to property, knowing that such property is the proceeds of crime;

(b) Subject to the basic concepts of its legal system:

(i) The acquisition, possession or use of property, knowing, at the time of receipt, that such property is the proceeds of crime;

(ii) Participation in, association with or conspiracy to commit, attempts to commit and aiding, abetting, facilitating and counselling the commission of any of the offences established in accordance with this article.

2. For purposes of implementing or applying paragraph 1 of this article:

(a) Each State Party shall seek to apply paragraph 1 of this article to the widest range of predicate offences;

(b) Each State Party shall include as predicate offences all serious crime as defined in article 2 of this Convention and the offences established in accordance with article 5, 8 and 23 of this Convention. In the case of States Parties whose legislation sets out a list of specific predicate offences, they shall, at a minimum, include in such list a comprehensive range of offences associated with organized criminal groups;

(c) For the purposes of subparagraph (b), predicate offences shall include offences committed both within and outside the jurisdiction of the State Party in question. However, offences committed outside the jurisdiction of a State Party shall constitute predicate offences only when the relevant conduct is a criminal offence under the domestic law of the State where it is committed and would be a criminal offence under the domestic law of the State Party implementing or applying this article had it been committed there;

(d) Each State Party shall furnish copies of its laws that give effect to this article and of any subsequent changes to such laws or a description thereof to the Secretary-General of the United Nations;

(e) If required by fundamental principles of the domestic law of a State Party, it may be provided that the offences set forth in paragraph 1 of this article do not apply to the persons who committed the predicate offence;

(f) Knowledge, intent or purpose required as an element of an offence set forth in paragraph 1 of this article may be inferred from objective factual circumstances.

Article 7

Measures to combat money-laundering

1. Each State Party:

(a) Shall institute a comprehensive domestic regulatory and supervisory regime for banks and non-bank financial institutions and, where appropriate, other bodies particularly susceptible to money-laundering, within its competence, in order to deter and detect all forms of money-laundering, which regime shall emphasize requirements for customer identification, record-keeping and the reporting of suspicious transactions;

(b) Shall, without prejudice to articles 18 and 27 of this Convention, ensure that administrative, regulatory, law enforcement and other authorities dedicated to combating money-laundering (including, where appropriate under domestic law, judicial authorities) have the ability to cooperate and exchange information at the national and international levels within the conditions prescribed by its domestic law and, to that end, shall consider the establishment of a financial intelligence unit to serve as a national centre for the collection, analysis and dissemination of information regarding potential money-laundering.

2. States Parties shall consider implementing feasible measures to detect and monitor the movement of cash and appropriate negotiable instruments across their borders, subject to safeguards to ensure proper use of information and without impeding in any way the movement of legitimate capital. Such measures may include a requirement that individuals and businesses report the cross-border transfer of substantial quantities of cash and appropriate negotiable instruments.

3. In establishing a domestic regulatory and supervisory regime under the terms of this article, and without prejudice to any other article of this Convention, States Parties are called upon to use as a guideline the relevant initiatives of regional, interregional and multilateral organizations against money-laundering.

4. States Parties shall endeavour to develop and promote global, regional, subregional and bilateral cooperation among judicial, law enforcement and financial regulatory authorities in order to combat money-laundering.

Article 8
Criminalization of corruption

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The promise, offering or giving to a public official, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties;

(b) The solicitation or acceptance by a public official, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties.

2. Each State Party shall consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences conduct referred to in paragraph 1 of this article involving a foreign public official or international civil servant. Likewise, each State Party shall consider establishing as criminal offences other forms of corruption.

3. Each State Party shall also adopt such measures as may be necessary to establish as a criminal offense participation as an accomplice in an offence established in accordance with this article.

4. For the purposes of paragraph 1 of this article and article 9 of this Convention, "public official" shall mean a public official or a person who provides a public service as defined in the domestic law and as applied in the criminal law of the State Party in which the person in question performs that function.

Article 9
Measures against corruption

1. In addition to the measures set forth in article 8 of this Convention, each State Party shall, to the extent appropriate and consistent with its legal system, adopt legislative, administrative or other effective measures to promote integrity and to prevent, detect and punish the corruption of public officials.

2. Each State Party shall take measures to ensure effective action by its authorities in the prevention, detection and punishment of the corruption of public officials, including providing such authorities with adequate independence to deter the exertion of inappropriate influence on their actions.

Article 10

Liability of legal persons

1. Each State Party shall adopt such measures as may be necessary, consistent with its legal principles, to establish the liability of legal persons for participation in serious crimes involving an organized criminal group and for the offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention.

2. Subject to the legal principles of the State Party, the liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.

3. Such liability shall be without prejudice to the criminal liability of the natural persons who have committed the offences.

4. Each State Party shall, in particular, ensure that legal persons held liable in accordance with this article are subject to effective, proportionate and dissuasive criminal or non-criminal sanctions, including monetary sanctions.

Article 11

Prosecution, adjudication and sanctions

1. Each State Party shall make the commission of an offence established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention liable to sanctions that take into account the gravity of that offence.

2. Each State Party shall endeavour to ensure that any discretionary legal powers under its domestic law relating to the prosecution of persons for offences covered by this Convention are exercised to maximize the effectiveness of law enforcement measures in respect of those offences and with due regard to the need to deter the commission of such offences.

3. In the case of offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention, each State Party shall take appropriate measures, in accordance with its domestic law and with due regard to the rights of the defence, to seek to ensure that conditions imposed in connection with decisions on release pending trial or appeal take into consideration the need to ensure the presence of the defendant at subsequent criminal proceedings.

4. Each State Party shall ensure that its courts or other competent authorities bear in mind the grave nature of the offences covered by this Convention when considering the eventuality of early release or parole of persons convicted of such offences.

5. Each State Party shall, where appropriate, establish under its domestic law a long statute of limitations period in which to commence proceedings for any offence covered by this Convention and a longer period where the alleged offender has evaded the administration of justice.

6. Noting contained in this Convention shall affect the principle that the description of the offences established in accordance with this Convention and of the applicable legal defences or other legal principles controlling the lawfulness of conduct is reserved to the domestic law of a State Party and that such offences shall be prosecuted and punished in accordance with that law.

Article 12

Confiscation and seizure

1. States Parties shall adopt, to the greatest extent possible within their domestic legal systems, such measures as may be necessary to enable confiscation of:

(a) Proceeds of crime derived from offences covered by this Convention or property the value of which corresponds to that of such proceeds;

(b) Property, equipment or other instrumentalities used in or destined for use in offences covered by this Convention.

2. States Parties shall adopt such measures as may be necessary to enable the identification, tracing, freezing or seizure of any item referred to in paragraph 1 of this article for the purpose of eventual confiscation.

3. If proceeds of crime have been transformed or converted, in part or in full, into other property, such property shall be liable to the measures referred to in this article instead of the proceeds.

4. If proceeds of crime have been intermingled with property acquired from legitimate sources, such property shall, without prejudice to any powers relating to freezing or seizure, be liable to confiscation up to the assessed value of the intermingled proceeds.

5. Income or other benefits derived from proceeds of crime, from property into which proceeds of crime have been transformed or converted or from property with which proceeds of crime have been intermingled shall also be liable to the measures referred to in this article, in the same manner and to the same extent as proceeds of crime.

6. For the purposes of this article and article 13 of this Convention, each State Party shall empower its courts or other competent authorities to order that bank, financial or commercial records be made available or be seized. States Parties shall not decline to act under the provisions of this paragraph on the ground of bank secrecy.

7. States Parties may consider the possibility of requiring that an offender demonstrate the lawful origin of alleged proceeds of crime or other property liable to confiscation, to the extent that such a requirement is consistent with the principles of their domestic law and with the nature of the judicial and other proceedings.

8. The provisions of this article shall not be construed to prejudice the rights of bona fide third parties.

9. Nothing contained in this article shall affect the principle that the measures to which it refers shall be defined and implemented in accordance with and subject to the provisions of the domestic law of a State Party.

Article 13

International cooperation for purposes of confiscation

1. A State Party that has received a request from another State Party having jurisdiction over an offence covered by this Convention for confiscation of proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, of this Convention situated in its territory shall, to the greatest extent possible within its domestic legal system:

(a) Submit the request to its competent authorities for the purpose of obtaining an order of confiscation and, if such an order is granted, give effect to it; or

(b) Submit to its competent authorities, with a view to giving effect to it to the extent requested, an order of confiscation issued by a court in the territory of the requesting State Party in accordance with article 12, paragraph 1, of this Convention insofar as it relates to proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, situated in the territory of the requested State Party.

2. Following a request made by another State Party having jurisdiction over an offence covered by this Convention, the requested State Party shall take measures to identify, trace and freeze or seize proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, of this Convention for the purpose of eventual confiscation to be ordered either by the requesting State Party or, pursuant to a request under paragraph 1 of this article, by the requested State Party.

3. The provisions of article 18 of this Convention are applicable, *mutatis mutandis*, to this article. In addition to the information specified in article 18, paragraph 15, requests made pursuant to this article shall contain:

(a) In the case of a request pertaining to paragraph 1 (a) of this article, a description of the property to be confiscated and a statement of the facts relied upon by the requesting State Party sufficient to enable the requested State Party to seek the order under its domestic law;

(b) In the case of a request pertaining to paragraph 1 (b) of this article, a legally admissible copy of an order of confiscation upon which the request is based issued by the requesting State Party, a statement of the facts and information as to the extent to which execution of the order is requested;

(c) In the case of a request pertaining to paragraph 2 of this article, a statement of the facts relied upon by the requesting State Party and a description of the actions requested.

4. The decisions or actions provided for in paragraph 1 and 2 of this article shall be taken by the requested State Party in accordance with and subject to the provisions of its domestic law and its procedural rules or any bilateral or multilateral treaty, agreement or arrangement to which it may be bound in relation to the requesting State Party.

5. Each State Party shall furnish copies of its laws and regulations that give effect to this article and of any subsequent changes to such laws and regulations or a description thereof to the Secretary-General of the United Nations.

6. If a State Party elects to make the taking of the measures referred to in paragraphs 1 and 2 of this article conditional on the existence of a relevant treaty, that State Party shall consider this Convention the necessary and sufficient treaty basis.

7. Cooperation under this article may be refused by a State Party if the offence to which the request relates is not an offence covered by this Convention.

8. The provisions of this article shall not be construed to prejudice the rights of bona fide third parties.

9. States parties shall consider concluding bilateral or multilateral treaties, agreements or arrangements to enhance the effectiveness of international cooperation undertaken pursuant to this article.

Article 14

Disposal of confiscated proceeds of crime or property

1. Proceeds of crime or property confiscated by a State Party pursuant to articles 12 or 13, paragraph 1, of this Convention shall be disposed of by that State Party in accordance with its domestic law and administrative procedures.

2. When acting on the request made by another State Party in accordance with article 13 of this Convention, States Parties shall, to the extent permitted by domestic law and if so requested, give priority consideration to returning the confiscated proceeds of crime or property to the requesting State Party so that it can give compensation to the victims of the crime or return such proceeds of crime or property to their legitimate owners.

3. When acting on the request made by another State Party in accordance with articles 12 and 13 of this Convention, a State Party may give special consideration to concluding agreements or arrangements on:

(a) Contributing the value of such proceeds of crime or property of funds derived from the sale of such proceeds of crime or property or a part thereof to the account designated in accordance with article 30, paragraph 2 (c), of this Convention and to intergovernmental bodies specializing in the fight against organized crime;

(b) Sharing with other States Parties, on a regular or case-by-case basis, such proceeds of crime or property, or funds derived from the sale of such proceeds of crime or property, in accordance with its domestic law or administrative procedures.

Article 15

Jurisdiction

1. Each State Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention when:

(a) The offence is committed in the territory of that State Party; or

(b) The offence is committed on board a vessel that is flying the flag of that State Party or an aircraft that is registered under the laws of that State Party at the time that the offence is committed.

2. Subject to article 4 of this Convention, a State Party may also establish its jurisdiction over any such offence when:

(a) The offence is committed against a national of that State Party;

(b) The offence is committed by a national of that State Party or a stateless person who has his or her habitual residence in its territory; or

(c) The offence is:

(i) One of those established in accordance with article 5, paragraph 1, of this Convention and is committed outside its territory with a view to the commission of a serious crime within its territory;

(ii) One of those established in accordance with article 6, paragraph 1 (b) (ii), of this Convention and is committed outside its territory with a view to the commission of an offence established in accordance with article 6, paragraph 1 (a) (i) or (ii) or (b) (i), of this Convention within its territory.

3. For the purposes of article 16, paragraph 10, of this Convention, each State Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences covered by this Convention when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite such person solely on the ground that he or she is one of its nationals.

4. Each State Party may also adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences covered by this Convention when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him or her.

5. If a State Party exercising its jurisdiction under paragraph 1 or 2 of this article has been notified, or has otherwise learned, that one or more other States Parties are conducting an investigation, prosecution or judicial proceeding in respect of the same conduct, the competent authorities of those States Parties shall, as appropriate, consult one another with a view to coordinating their actions.

6. Without prejudice to norms of general international law, this Convention does not exclude the exercise of any criminal jurisdiction established by a State Party in accordance with its domestic law.

Article 16

Extradition

1. This article shall apply to the offences covered by this Convention or in cases where an offence referred to in article 3, paragraph 1 (a) or (b), involves an organized criminal group and the person who is the subject of the request for extradition is located in the territory of the requested State Party, provided that the offence for which extradition is sought is punishable under the domestic law of both the requesting State Party and the requested State Party.

2. If the request for extradition includes several separate serious crimes, some of which are not covered by this article, the requested State Party may apply this article also in respect of the latter offences.

3. Each, of the offences to which this article applies shall be deemed to be included as an extraditable offence in any extradition treaty existing between States Parties. States Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.

4. If a State Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may consider this Convention the legal basis for extradition in respect of any offence to which this article applies.

5. States Parties that make extradition conditional on the existence of a treaty shall:

(a) At the time of deposit of their instrument of ratification, acceptance, approval of or accession to this Convention, inform the Secretary-General of the United Nations whether they will take this Convention as the legal basis for cooperation on extradition with other States Parties to this Convention; and

(b) If they do not take this Convention as the legal basis for cooperation on extradition, seek, where appropriate, to conclude treaties on extradition with other States Parties to this Convention in order to implement this article.

6. States Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize offences to which this article applies as extraditable offences between themselves.

7. Extradition shall be subject to the conditions provided for by the domestic law of the requested State Party or by applicable extradition treaties, including, inter alia, conditions in relation to the minimum penalty requirement for extradition and the grounds upon which the requested State Party may refuse extradition.

8. States Parties shall, subject to their domestic law, endeavour to expedite extradition procedures and to simplify evidentiary requirements relating thereto in respect of any offence to which this article applies.

9. Subject to the provisions of its domestic law and its extradition treaties, the requested State Party may, upon being satisfied that the circumstances so warrant and are urgent and at the request of the requesting State Party, take a person whose extradition is sought and who is present in its territory into custody or take other appropriate measures to ensure his or her presence at extradition proceedings.

10. A State Party in whose territory an alleged offender is found, if it does not extradite such person in respect of an offence to which this article applies solely on the ground that he or she is one of its nationals, shall, at the request of the State Party seeking extradition, be obliged to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall take their decision and conduct their proceedings in the same manner as in the case of any other offence of a grave nature under the domestic law of that State Party. The States Parties concerned shall cooperate with each other, in particular on procedural and evidentiary aspects, to ensure the efficiency of such prosecution.

11. Whenever a State Party is permitted under its domestic law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that State Party to serve the sentence imposed as a result of the trial or proceedings for which the extradition or surrender of the person was sought and that State Party and the State Party seeking the extradition of the person agree with this option and other terms that they may deem appropriate, such conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 10 of this article.

12. If extradition, sought for purposes of enforcing a sentence, is refused because the person sought is a national of the requested State Party, the requested Party shall, if its domestic law so permits and in conformity with the requirements of such law, upon application of the requesting Party, consider the enforcement of the sentence that has been imposed under the domestic law of the requesting Party or the remainder thereof.

13. Any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with any of the offences to which this article applies shall be guaranteed fair treatment at all stages of the proceeding, including enjoyment of all the rights and guarantees provided by the domestic law of the State Party in the territory of which that person is present.

14. Nothing in this Convention shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the requested State Party has substantial grounds for believing that the request has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's sex, race, religion, nationality, ethnic origin or political opinions or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any one of these reasons.

15. States Parties may not refuse a request for extradition on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

16. Before refusing extradition, the requested State Party shall, where appropriate, consult with the requesting State Party to provide it with ample opportunity to present its opinions and to provide information relevant to its allegation.

17. States Parties shall seek to conclude bilateral and multilateral agreements or arrangements to carry out or to enhance the effectiveness of extradition.

Article 17

Transfer of sentenced persons

States Parties may consider entering into bilateral or multilateral agreement or arrangements on the transfer to their territory of persons sentenced to imprisonment or other forms of deprivation of liberty for offences covered by this Convention, in order that they may complete their sentences there.

Article 18

Mutual legal assistance

1. States Parties shall afford one another the widest measure of mutual legal assistance in investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences covered by this Convention as provided for in article 3 and shall reciprocally extend to one another similar assistance where the requesting State Party has reasonable grounds to suspect that the offence referred to in article 3, paragraph 1 (a) or (b), is transnational in nature, including that victims, witnesses, proceeds, instrumentalities or evidence of such offences are located in the requested State Party and that the offence involves an organized criminal group.

2. Mutual legal assistance shall be afforded to the fullest extent possible under relevant laws, treaties, agreements and arrangements of the requested State Party with respect to investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences for which a legal person may be held liable in accordance with article 10 of this Convention in the requesting State Party.

3. Mutual legal assistance to be afforded in accordance with this article may be requested for any of the following purposes:

- (a) Taking evidence or statements from persons;
- (b) Effecting service of judicial documents;
- (c) Executing searches and seizures, and freezing;
- (d) Examining objects and sites;
- (e) Providing information, evidentiary items and expert evaluations;

(f) Providing originals or certified copies of relevant documents and records, including government, bank, financial, corporate or business records;

(g) Identifying or tracing proceeds of crime, property, instrumentalities or other things for evidentiary purposes;

(h) Facilitating the voluntary appearance of persons in the requesting State Party;

(i) Any other type of assistance that is not contrary to the domestic law of the requested State Party.

4. Without prejudice to domestic law, the competent authorities of a State Party may, without prior request, transmit information relating to criminal matters to a competent authority in another State Party where they believe that such information could assist the authority in undertaking or successfully concluding inquiries and criminal proceedings or could result in a request formulated by the latter State Party pursuant to this Convention.

5. The transmission of information pursuant to paragraph 4 of this article shall be without prejudice to inquiries and criminal proceedings in the State of the competent authorities providing the information. The competent authorities receiving the information shall comply with a request that said information remain confidential, even temporarily, or with restrictions on its use. However, this shall not prevent the receiving State Party from disclosing in its proceedings information that is exculpatory to an accused person. In such a case, the receiving State Party shall notify the transmitting State Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the transmitting State Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the receiving State Party shall inform the transmitting State Party of the disclosure without delay.

6. The provisions of this article shall not affect the obligations under any other treaty, bilateral or multilateral, that governs or will govern, in whole or in part, mutual legal assistance.

7. Paragraphs 9 to 29 of this article shall apply to requests made pursuant to this article if the States Parties in question are not bound by a treaty of mutual legal assistance. If those States Parties are bound by such a treaty, the corresponding provisions of the treaty shall apply unless the States Parties agree to apply paragraphs 9 to 29 of this article in lieu thereof. States Parties are strongly encouraged to apply these paragraphs if they facilitate cooperation.

8. States Parties shall not decline to render mutual legal assistance pursuant to this article on the ground of bank secrecy.

9. States Parties may decline to render mutual legal assistance pursuant to this article on the ground of absence of dual criminality. However, the requested State Party may, when it deems appropriate, provide assistance, to the extent it decides at its discretion, irrespective of whether the conduct would constitute an offence under the domestic law of the requested State Party.

10. A person who is being detained or is serving a sentence in the territory of one State Party whose presence in another State Party is requested for purposes of identification, testimony or otherwise providing assistance in obtaining evidence for investigations, prosecutions or judicial proceedings in relation to offences covered by this Convention may be transferred if the following conditions are met:

(a) The person freely gives his or her informed consent;

(b) The competent authorities of both States Parties agree, subject to such conditions as those States Parties may deem appropriate.

11. For the purposes of paragraph 10 of this article:

(a) The State Party to which the person is transferred shall have the authority and obligation to keep the person transferred in custody, unless otherwise requested or authorized by the State Party from which the person was transferred;

(b) The State Party to which the person is transferred shall without delay implement its obligation to return the person to the custody of the State Party from which the person was transferred as agreed beforehand, or as otherwise agreed, by the competent authorities of both States Parties;

(c) The State Party to which the person is transferred shall not require the State Party from which the person was transferred to initiate extradition proceedings for the return of the person;

(d) The person transferred shall receive credit for service of the sentence being served in the State from which he or she was transferred for time spent in the custody of the State Party to which he or she was transferred.

12. Unless the State Party from which a person is to be transferred in accordance with paragraphs 10 and 11 of this article so agrees, that person, whatever his or her nationality, shall not be prosecuted, detained, punished or subjected to any other restriction of his or her personal liberty in the territory of the State to which that person is transferred in respect of acts, omissions or

convictions prior to his or her departure from the territory of the State from which he or she was transferred.

13. Each State Party shall designate a central authority that shall have the responsibility and power to receive requests for mutual legal assistance and either to execute them or to transmit them to the competent authorities for execution. Where a State Party has a special region or territory with a separate system of mutual legal assistance, it may designate a distinct central authority that shall have the same function for that region or territory. Central authorities shall ensure the speedy and proper execution or transmission of the requests received. Where the central authority transmits the request to a competent authority for execution, it shall encourage the speedy and proper execution of the request by the competent authority. The Secretary-General of the United Nations shall be notified of the central authority designated for this purpose at the time each State Party deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention. Requests for mutual legal assistance and any communication related thereto shall be transmitted to the central authorities designated by the State Parties. This requirement shall be without prejudice to the right of a State Party to require that such requests and communications be addressed to it through diplomatic channels and, in urgent circumstances, where the States Parties agree, through the International Criminal Police Organization, if possible.

14. Requests shall be made in writing or, where possible, by any means capable of producing a written record, in a language acceptable to the requested State Party, under conditions allowing that State Party to establish authenticity. The Secretary-General of the United Nations shall be notified of the language or languages acceptable to each State Party at the time it deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention. In urgent circumstances and where agreed by the States Parties, requests may be made orally, but shall be confirmed in writing forthwith.

15. A request for mutual legal assistance shall contain:

- (a) The identity of the authority making the request;
- (b) The subject matter and nature of the investigation, prosecution or judicial proceeding to which the request relates and the name and functions of the authority conducting the investigation, prosecution or judicial proceeding;
- (c) A summary of the relevant facts, except in relation to requests for the purpose of service of judicial documents;

(d) A description of the assistance sought and details of any particular procedure that the requesting State Party wishes to be followed;

(e) Where possible, the identity, location and nationality of any person concerned; and

(f) The purpose for which the evidence, information or action is sought.

16. The requested State Party may request additional information when it appears necessary for the execution of the request in accordance with its domestic law or when it can facilitate such execution.

17. A request shall be executed in accordance with the domestic law of the requested State Party and, to the extent not contrary to the domestic law of the requested State Party and where possible, in accordance with the procedures specified in the request.

18. Wherever possible and consistent with fundamental principles of domestic law, when an individual is in the territory of a State Party and has to be heard as a witness or expert by the judicial authorities of another State Party, the first State Party may, at the request of the other, permit the hearing to take place by video conference if it is not possible or desirable for the individual in question to appear in person in the territory of the requesting State party. States Parties may agree that the hearing shall be conducted by a judicial authority of the requesting State Party and attended by a judicial authority of the requested State Party.

19. The requesting State Party shall not transmit or use information or evidence furnished by the requested State Party for investigations, prosecutions or judicial proceedings other than those stated in the request without the prior consent of the requested State Party. Nothing in this paragraph shall prevent the requesting State Party from disclosing in its proceedings information or evidence that is exculpatory to an accused person. In the latter case, the requesting State Party shall notify the requested State Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the requested State Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the requesting State Party shall inform the requested State Party of the disclosure without delay.

20. The requesting State Party may require that the requested State Party keep confidential the fact and substance of the request, except to the extent necessary to execute the request. If the requested State Party cannot comply with the requirement of confidentiality, it shall promptly inform the requesting State Party.

21. Mutual legal assistance may be refused:

(a) If the request is not made in conformity with the provisions of this article;

(b) If the requested State Party considers that execution of the request is likely to prejudice its sovereignty, security, ordre public or other essential interests;

(c) If the authorities of the requested State Party would be prohibited by its domestic law from carrying out the action requested with regard to any similar offence, had it been subject to investigation, prosecution or judicial proceedings under their own jurisdiction;

(d) If it would be contrary to the legal system of the requested State Party relating to mutual legal assistance for the request to be granted.

22. States Parties may not refuse a request for mutual legal assistance on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

23. Reasons shall be given for any refusal of mutual legal assistance.

24. The requested State Party shall execute the request for mutual legal assistance as soon as possible and shall take as full account as possible of any deadlines suggested by the requesting State Party and for which reasons are given, preferably in the request. The requested State Party shall respond to reasonable requests by the requesting State Party on progress of its handling of the request. The requesting State Party shall promptly inform the requested State Party when the assistance sought is no longer required.

25. Mutual legal assistance may be postponed by the requested State Party on the ground that it interferes with an ongoing investigation, prosecution or judicial proceeding.

26. Before refusing a request pursuant to paragraph 21 of this article or postponing its execution pursuant to paragraph 25 of this article, the requested State Party shall consult with the requesting State Party to consider whether assistance may be granted subject to such terms and conditions as it deems necessary. If the requesting State Party accepts assistance subject to those conditions, it shall comply with the conditions.

27. Without prejudice to the application of paragraph 12 of this article, a witness, expert or order person who, at the request of the requesting State Party, consents to give evidence in a proceeding or to assist in an investigation, prosecution or judicial proceeding in the territory of the requesting State Party shall not be prosecuted, detained, punished or subjected to any other restriction of his or her personal liberty in that territory in respect of acts, omissions or convictions prior to his or her departure from the territory of the requested State Party. Such safe conduct shall cease when the witness, expert or other person having had, for a period of fifteen consecutive days

or for any period agreed upon by the Stated Parties from the date on which he or she has been officially informed that his or her presence is no longer required by the judicial authorities, an opportunity of leaving, has nevertheless remained voluntarily in the territory of the requesting State Party or, having left it, has returned of his or her own free will.

28. The ordinary costs of executing a request shall be borne by the requested State Party, unless otherwise agreed by the States Parties concerned. If expenses of a substantial or extraordinary nature are or will be required to fulfil the request, the State Parties shall consult to determine the terms and conditions under which the request will be executed, as well as the manner in which the costs shall be borne.

29. The requested State Party:

(a) Shall provide to the requesting State Party copies of government records, documents or information in its possession that under its domestic law are available to the general public;

(b) May, at its discretion, provide to the requesting State Party in whole, in part or subject to such conditions as it deems appropriate, copies of any government records, documents or information in its possession that under its domestic law are not available to the general public.

30. State Parties shall consider, as may be necessary, the possibility of concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements that would serve the purposes of, give practical effect to or enhance the provisions of this article.

Article 19

Joint investigations

States Parties shall consider concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements whereby, in relation to matters that are the subject of investigations, prosecutions or judicial proceedings in one or more States, the competent authorities concerned may establish joint investigative bodies. In the absence of such agreements or arrangements, joint investigations may be undertaken by agreement on a case-by-case basis. The States Parties involved shall ensure that the sovereignty of the State Party in whose territory such investigation is to take place is fully respected.

Article 20

Special investigative techniques

1. If permitted by the basic principles of its domestic legal system, each State Party shall, within its possibilities and under the conditions prescribed by its domestic law, take the necessary measures to allow for the appropriate use of controlled delivery and, where it deems appropriate, for the use of other special investigative techniques, such as electronic or other forms of surveillance and undercover operations, by its competent authorities in its territory for the purpose of effectively combating organized crime.

2. For the purpose of investigating the offences covered by this Convention, States Parties are encouraged to conclude, when necessary, appropriate bilateral or multilateral agreements or arrangements for using such special investigative techniques in the context of cooperation at the international level. Such agreements or arrangements shall be concluded and implemented in full compliance with the principle of sovereign equality of States and shall be carried out strictly in accordance with the terms of those agreements or arrangements.

3. In the absence of an agreement or arrangement as set forth in paragraph 2 of this article, decisions to use such special investigative techniques at the international level shall be made on a case-by-case basis and may, when necessary, take into consideration financial arrangements and understandings with respect to the exercise of jurisdiction by the States Parties concerned.

4. Decisions to use controlled delivery at the international level may, with the consent of the States Parties concerned, include methods such as intercepting and allowing the goods to continue intact or be removed or replaced in whole or in part.

Article 21

Transfer of criminal proceedings

States Parties shall consider the possibility of transferring to one another proceedings for the prosecution of an offence covered by this Convention in cases where such transfer is considered to be in the interests of the proper administration of justice, in particular in cases where several jurisdictions are involved, with a view to concentrating the prosecution.

Article 22**Establishment of criminal record**

Each State Party may adopt such legislative or other measures as may be necessary to take into consideration, under such terms as and for the purpose that it deems appropriate, any previous conviction in another State of an alleged offender for the purpose of using such information in criminal proceedings relating to an offence covered by this Convention.

Article 23**Criminalization of obstruction of justice**

Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The use of physical force, threats or intimidation or the promise, offering or giving of an undue advantage to induce false testimony or to interfere in the giving of testimony or the production of evidence in a proceeding in relation to the commission of offences covered by this Convention;

(b) The use of physical force, threats or intimidation to interfere with the exercise of official duties by a justice or law enforcement official in relation to the commission of offences covered by this Convention. Nothing in this subparagraph shall prejudice the right of States Parties to have legislation that protects other categories of public officials.

Article 24**Protection of witnesses**

1. Each State Party shall take appropriate measures within its means to provide effective protection from potential retaliation or intimidation for witnesses in criminal proceedings who give testimony concerning offences covered by this Convention and, as appropriate, for their relatives and other persons close to them.

2. The measures envisaged in paragraph 1 of this article may include, inter alia, without prejudice to the rights of the defendant, including the right to due process:

(a) Establishing procedures for the physical protection of such persons, such as, to the extent necessary and feasible, relocating, them and permitting, where appropriate, non-disclosure or limitations on the disclosure of information concerning the identity and whereabouts of such persons;

(b) Providing evidentiary rules to permit witness testimony to be given in a manner that ensures the safety of the witness, such as permitting testimony to be given through the use of communications technology such as video links or other adequate means.

3. States Parties shall consider entering into agreements or arrangements with other States for the relocation of persons referred to in paragraph 1 of this article.

4. The provisions of this article shall also apply to victims insofar as they are witnesses.

Article 25

Assistance to and protection of victims

1. Each State Party shall take appropriate measures within its means to provide assistance and protection to victims of offences covered by this Convention, in particular in cases of threat of retaliation or intimidation.

2. Each State Party shall establish appropriate procedures to provide access to compensation and restitution for victims of offences covered by this Convention.

3. Each State Party shall, subject to its domestic law, enable views and concerns of victims to be presented and considered at appropriate stages of criminal proceedings against offenders in a manner not prejudicial to the rights of the defence.

Article 26**Measures to enhance cooperation with
Law enforcement authorities**

1. Each State Party shall take appropriate measures to encourage persons who participate or who have participated in organized criminal groups:

(a) To supply information useful to competent authorities for investigative and evidentiary purposes on such matters as:

(i) The identity, nature, composition, structure, location or activities of organized criminal groups;

(ii) Links, including international links, with other organized criminal groups;

(iii) Offences that organized criminal groups have committed or may commit;

(b) To provide factual, concrete help to competent authorities that may contribute to depriving organized criminal groups of their resources or of the proceeds of crime.

2. Each State Party shall consider providing for the possibility, in appropriate cases, of mitigating punishment of an accused person who provides substantial cooperation in the investigation or prosecution of an offence covered by this Convention.

3. Each State Party shall consider providing for the possibility in accordance with fundamental principles of its domestic law, of granting immunity from prosecution to a person who provides substantial cooperation in the investigation or prosecution of an offence covered by this Convention.

4. Protection of such persons shall be as provided for in article 24 of this Convention.

5. Where a person referred to in paragraph 1 of this article located in one State Party can provide substantial cooperation to the competent authorities of another State Party, the States Parties concerned may consider entering into agreements or arrangements, in accordance with their domestic law, concerning the potential provision by the other State Party of the treatment set forth in paragraph 2 and 3 of this article.

Article 27

Law enforcement cooperation

1. States Parties shall cooperate closely with one another, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, to enhance the effectiveness of law enforcement action to combat the offences covered by this Convention. Each State Party shall, in particular, adopt effective measures:

(a) To enhance and, where necessary, to establish channels of communication between their competent authorities, agencies and services in order to facilitate the secure and rapid exchange of information concerning all aspects of the offences covered by this Convention, including, if the States Parties concerned deem it appropriate, links with other criminal activities;

(b) To cooperate with other States Parties in conducting inquiries with respect to offences covered by this Convention concerning:

(i) The identity, whereabouts and activities of persons suspected of involvement in such offences or the location of other persons concerned;

(ii) The movement of proceeds of crime or property derived from the commission of such offences;

(iii) The movement of property, equipment or other instrumentalities used or intended for use in the commission of such offences;

(c) To provide, when appropriate, necessary items or quantities of substances for analytical or investigative purposes;

(d) To facilitate effective coordination between their competent authorities, agencies and services and to promote the exchange of personnel and other experts, including, subject to bilateral agreements or arrangements between the States parties concerned, the posting of liaison officers;

(e) To exchange information with other States Parties on specific means and methods used by organized criminal groups, including, where applicable, routes and conveyances and the use of false identities, altered or false documents or other means of concealing their activities;

(f) To exchange information and coordinate administrative and other measures taken as appropriate for the purpose of early identification of the offences covered by this Convention.

2. With a view to giving effect to this Convention, States Parties shall consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on direct cooperation between their law enforcement agencies and, where such agreements or arrangements already exist, amending them. In the absence of such agreements or arrangements between the States Parties concerned, the Parties may consider this Convention as the basis for mutual law enforcement cooperation in respect of the offences covered by this Convention. Whenever appropriate, States parties shall make full use of agreements or arrangements, including international or regional organization, to enhance the cooperation between their law enforcement agencies.

3. States Parties shall endeavour to cooperate within their means to respond to transnational organized crime committed through the use of modern technology.

Article 28

Collection, exchange and analysis of information on the nature of organized crime

1. Each State Party shall consider analysing, in consultation with the scientific and academic communities, trends in organized crime in its territory, the circumstances in which organized crime operates, as well as the professional groups and technologies involved.

2. States Parties shall consider developing and sharing analytical expertise concerning organized criminal activities with each other and through international and regional organizations. For that purpose, common definitions, standards and methodologies should be developed and applied as appropriate.

3. Each State Party shall consider monitoring its policies and actual measures to combat organized crime and making assessments of their effectiveness and efficiency.

Article 29

Training and technical assistance

1. Each State Party shall, to the extent necessary, initiate, develop or improve specific training programmes for its law enforcement personnel, including prosecutors, investigating

magistrates and customs personnel, and other personnel charged with the prevention, detection and control of the offences covered by this Convention. Such programmes may include secondments and exchanges of staff. Such programmes shall deal, in particular and to the extent permitted by domestic law, with the following:

- (a) Methods used in the prevention, detection and control of the offences covered by this Convention;
- (b) Routes and techniques used by persons suspected of involvement in offences covered by this Convention, including in transit States, and appropriate countermeasures;
- (c) Monitoring of the movement of contraband;
- (d) Detection and monitoring of the movements of proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities and methods used for the transfer, concealment or disguise of such proceeds, property, equipment or other instrumentalities, as well as methods used in combating money-laundering and other financial crimes;
- (e) Collection of evidence;
- (f) Control techniques in free trade zones and free ports;
- (g) Modern law enforcement equipment and techniques, including electronic surveillance, controlled deliveries and undercover operations;
- (h) Methods used in combating transnational organized crime committed through the use of computers, telecommunications networks or other forms of modern technology; and
- (i) Methods used in the protection of victims and witnesses.

2. States Parties shall assist one another in planning and implementing research and training programmes designed to share expertise in the areas referred to in paragraph 1 of this article and to that end shall also, when appropriate, use regional and international conferences and seminars to promote cooperation and to stimulate discussion on problems of mutual concern, including the special problems and needs of transit States.

3. States Parties shall promote training and technical assistance that will facilitate extradition and mutual legal assistance. Such training and technical assistance may include language training, secondments and exchanges between personnel in central authorities or agencies with relevant responsibilities.

4. In the case of existing bilateral and multilateral agreements or arrangements, States parties shall strengthen, to the extent necessary, efforts to maximize operational and training

activities within international and regional organizations and within other relevant bilateral and multilateral agreements or arrangements.

Article 30

Other measures : implementation of the Convention through economic development and technical assistance

1. States Parties shall take measures conducive to the optimal implementation of this Convention to the extent possible, through international cooperation, taking into account the negative effects of organized crime on society in general, in particular on sustainable development.

2. States Parties shall make concrete efforts to the extent possible and in coordination with each other, as well as with international and regional organizations:

(a) To enhance their cooperation at various levels with developing countries, with a view to strengthening the capacity of the latter to prevent and combat transnational organized crime;

(b) To enhance financial and material assistance to support the effort of developing countries to fight transnational organized crime effectively and to help them implement this Convention successfully;

(c) To provide technical assistance to developing countries and countries with economies in transition to assist them in meeting their needs for the implementation of this Convention. To that end, States Parties shall endeavour to make adequate and regular voluntary contributions to an account specifically designated for that purpose in a United Nations funding mechanism. States Parties may also give special consideration, in accordance with their domestic law and the provisions of this Convention, to contributing to the aforementioned account a percentage of the money or of the corresponding value of proceeds of crime or property confiscated in accordance with the provisions of this Convention;

(d) To encourage and persuade other States and financial institutions as appropriate to join them in efforts in accordance with this article, in particular by providing more training programmes and modern equipment to developing countries in order to assist them in achieving the objectives of this Convention.

3. To the extent possible, these measures shall be without prejudice to existing foreign assistance commitments or to other financial cooperation arrangements at the bilateral, regional or international level.

4. States Parties may conclude bilateral or multilateral agreements or arrangements on material and logistical assistance, taking into consideration the financial arrangements necessary for the means of international cooperation provided for by this Convention to be effective and for the prevention, detection and control of transnational organized crime.

Article 31

Prevention

1. States Parties shall endeavour to develop and evaluate national projects and to establish and promote best practices and policies aimed at the prevention of transnational organized crime.

2. States Parties shall endeavour, in accordance with fundamental principles of their domestic law, to reduce existing or future opportunities for organized criminal groups to participate in lawful markets with proceeds of crime, through appropriate legislative, administrative or other measures. These measures should focus on:

(a) The strengthening of cooperation between law enforcement agencies or prosecutors and relevant private entities, including industry;

(b) The promotion of the development of standards and procedures designed to safeguard the integrity of public and relevant private entities, as well as codes of conduct for relevant professions, in particular lawyers, notaries public, tax consultants and accountants;

(c) The prevention of the misuse by organized criminal groups of tender procedures conducted by public authorities and of subsidies and licenses granted by public authorities for commercial activity;

(d) The prevention of the misuse of legal persons by organized criminal groups; such measures could include:

(i) The establishment of public records on legal and natural persons involved in the establishment, management and funding of legal persons;

(ii) The introduction of the possibility of disqualifying by court order or any appropriate means for a reasonable period of time persons convicted of offences covered by this Convention from acting as directors of legal persons incorporated within their jurisdiction;

(iii) The establishment of national records of persons disqualified from acting as directors of legal persons; and

(iv) The exchange of information contained in the records referred to in subparagraphs (d) (i) and (iii) of this paragraph with the competent authorities of other States Parties.

3. States Parties shall endeavour to promote the reintegration into society of persons convicted of offences covered by this Convention.

4. States Parties shall endeavour to evaluate periodically existing relevant legal instruments and administrative practices with a view to detecting their vulnerability to misuse by organized criminal groups.

5. States Parties shall endeavour to promote public awareness regarding the existence, causes and gravity of and the threat posed by transnational organized crime. Information may be disseminated where appropriate through the mass media and shall include measures to promote public participation in preventing and combating such crime.

6. Each State Party shall inform the Secretary-General of the United Nations of the name and address of the authority or authorities that can assist other States Parties in developing measures to prevent transnational organized crime.

7. States Parties shall, as appropriate, collaborate with each other and relevant international and regional organizations in promoting and developing the measures referred to in this article. This includes participation in international projects aimed at the prevention of transnational organized crime, for example by alleviating the circumstances that render socially marginalized groups vulnerable to the action of transnational organized crime.

Article 32

Conference of the Parties to the Convention

1. A Conference of the Parties to the Convention is hereby established to improve the capacity of States Parties to combat transnational organized crime and to promote and review the implementation of this Convention.

2. The Secretary-General of the United Nations shall convene the Conference of the Parties not later than one year following the entry into force of this Convention. The Conference of the Parties shall adopt rules of procedure and rules governing the activities set forth in paragraphs 3 and 4 of this article (including rules concerning payment of expenses incurred in carrying out those activities).

3. The Conference of the Parties shall agree upon mechanisms for achieving the objectives mentioned in paragraph 1 of this article, including:

(a) Facilitating activities by States Parties under articles 29, 30 and 31 of this Convention, including by encouraging the mobilization of voluntary contributions;

(b) Facilitating the exchange of information among States Parties on patterns and trends in transnational organized crime and on successful practices for combating it;

(c) Cooperating with relevant international and regional organizations and non-governmental organizations;

(d) Reviewing periodically the implementation of this Convention;

(e) Making recommendations to improve this Convention and its implementation.

4. For the purpose of paragraphs 3 (d) and (e) of this article, the Conference of the Parties shall acquire the necessary knowledge of the measures taken by States Parties in implementing this Convention and the difficulties encountered by them in doing so through information provided by them and through such supplemental review mechanisms as may be established by the Conference of the Parties.

5. Each State Party shall provide the Conference of the Parties with information on its programmes, plans and practices, as well as legislative and administrative measures to implement this Convention, as required by the Conference of the Parties.

Article 32

Conference of the Parties to the Convention

1. A Conference of the Parties to the Convention is hereby established to improve the capacity of States Parties to combat transnational organized crime and to promote and review the implementation of this Convention.

2. The Secretary-General of the United Nations shall convene the Conference of the Parties not later than one year following the entry into force of this Convention. The Conference of the Parties shall adopt rules of procedure and rules governing the activities set forth in paragraphs 3 and 4 of this article (including rules concerning payment of expenses incurred in carrying out those activities).

3. The Conference of the Parties shall agree upon mechanisms for achieving the objectives mentioned in paragraph 1 of this article, including:

(a) Facilitating activities by States Parties under articles 29, 30 and 31 of this Convention, including by encouraging the mobilization of voluntary contributions;

(b) Facilitating the exchange of information among States Parties on patterns and trends in transnational organized crime and on successful practices for combating it;

(c) Cooperating with relevant international and regional organizations and non-governmental organizations;

(d) Reviewing periodically the implementation of this Convention;

(e) Making recommendations to improve this Convention and its implementation.

4. For the purpose of paragraphs 3 (d) and (e) of this article, the Conference of the Parties shall acquire the necessary knowledge of the measures taken by States Parties in implementing this Convention and the difficulties encountered by them in doing so through information provided by them and through such supplemental review mechanisms as may be established by the Conference of the Parties.

5. Each State Party shall provide the Conference of the Parties with information on its programmes, plans and practices, as well as legislative and administrative measures to implement this Convention, as required by the Conference of the Parties.

Article 33**Secretariat**

1. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary secretariat services to the Conference of the Parties to the Convention.

2. The secretariat shall:

(a) Assist the Conference of the Parties in carrying out the activities set forth in article 32 of this Convention and make arrangements and provide the necessary services for the sessions of the Conference of the Parties;

(b) Upon request, assist States Parties in providing information to the Conference of the Parties as envisaged in article 32, paragraph 5, of this Convention; and

(c) Ensure the necessary coordination with the secretariats of relevant international and regional organizations.

Article 34**Implementation of the Convention**

1. Each State Party shall take the necessary measures, including legislative and administrative measures, in accordance with fundamental principles of its domestic law, to ensure the implementation of its obligations under this Convention.

2. The offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention shall be established in the domestic law of each State Party independently of the transnational nature or the involvement of an organized criminal group as described in article 3, paragraph 1, of this Convention, except to the extent that article 5 of this Convention would require the involvement of an organized criminal group.

3. Each State Party may adopt more strict or severe measures than those provided for by this Convention for prevention and combating transnational organized crime.

Article 35
Settlement of disputes

1. States Parties shall endeavour to settle disputes concerning the interpretation or application of this Convention through negotiation.

2. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Convention that cannot be settled through negotiation within a reasonable time shall, at the request of one of those States Parties, be submitted to arbitration. If, six months after the date of the request for arbitration, those States Parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those States Parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in accordance with the Statute of the Court.

3. Each State Party may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention, declare that it does not consider itself bound by paragraph 2 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 2 of this article with respect to any State Party that has made such a reservation.

4. Any State Party that has made a reservation in accordance with paragraph 3 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 36
Signature, ratification, acceptance, approval
and accession

1. This Convention shall be open to all States for signature from 12 to 15 December 2000 in Palermo, Italy, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 12 December 2002.

2. This Convention shall also be open for signature by regional economic integration organizations provided that at least one member State of such organization has signed this Convention in accordance with paragraph 1 of this article.

3. This Convention is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. A regional economic integration organization may deposit its instrument of ratification, acceptance or approval if at least one of its member States has done likewise. In that instrument of ratification, acceptance or approval, such organization shall declare the extent of its competence with respect to the matters governed by this Convention. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

4. This Convention is open for accession by any State or any regional economic integration organization of which at least one member State is a Party to this Convention. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. At the time of its accession, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence with respect to matters governed by this Convention. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

Article 37

Relation with protocols

1. This Convention may be supplemented by one or more protocols.
2. In order to become a Party to a protocol, a State or a regional economic integration organization must also be a Party to this Convention.
3. A State Party to this Convention is not bound by a protocol unless it becomes a Party to the protocol in accordance with the provisions thereof.
4. Any protocol to this Convention shall be interpreted together with this Convention, taking into account the purpose of that protocol.

Article 38

Entry into force

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession. For the purpose of this

paragraph, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

2. For each State or regional economic integration organization ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention after the deposit of the fortieth instrument of such action, this Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or organization of the relevant instrument.

Article 39

Amendment

1. After the expiry of five years from the entry into force of this Convention, a State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations, who shall thereupon communicate the proposed amendment to the States Parties and to the Conference of the Parties to the Convention for the purpose of considering and deciding on the proposal. The Conference of the Parties shall make every effort to achieve consensus on each amendment. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement has been reached, the amendment shall, as a last resort, require for its adoption a two-thirds majority vote of the States Parties present and voting at the meeting of the Conference of the Parties.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote under this article with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Convention. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs and vice versa.

3. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article is subject to ratification, acceptance or approval by States Parties.

4. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force in respect of a State Party ninety days after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of an instrument of ratification, acceptance or approval of such amendment.

5. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties which have expressed their consent to be bound by it. Other States Parties shall still be bound by the provisions of this Convention and any earlier amendments that they have ratified, accepted or approved.

Article 40**Denunciation**

1. A State Party may denounce this Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Such denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. A regional economic integration organization shall cease to be a Party to this Convention when all of its member States have denounced it.

3. Denunciation of this Convention in accordance with paragraph 1 of this article shall entail the denunciation of any protocols thereto.

Article 41**Depositary and languages**

1. The Secretary-General of the United Nations is designated depositary of this Convention.

2. The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Convention.

ร่างคำแปล¹

อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

มาตรา 1

คำประกาศความมุ่งประสงค์

ความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้คือเพื่อส่งเสริมความร่วมมือที่จะป้องกันและต่อต้านอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

มาตรา 2

การใช้คำเฉพาะ

เพื่อความมุ่งประสงค์แห่งอนุสัญญานี้

(ก) “กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร” หมายถึงกลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคลสามคนหรือมากกว่าที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและที่มีการประสานการดำเนินงานระหว่างกันโดยมีเป้าหมายในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงหนึ่งอย่างหรือมากกว่า หรือในการกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(ข) “อาชญากรรมร้ายแรง” หมายถึงกระทำการที่เป็นความผิดซึ่งสามารถลงโทษโดยการทำให้สูญเสียเสรีภาพขั้นสูงสุดเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ปี หรือโดยโทษที่รุนแรงกว่าได้

(ค) “กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง” หมายถึงกลุ่มที่ไม่ได้จัดตั้งขึ้นด้วยความบังเอิญเพื่อกระทำความผิดโดยทันที และไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดบทบาทของสมาชิกอย่างเป็นทางการ ไม่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่องของการเป็นสมาชิก หรือมีโครงสร้างที่พัฒนาแล้ว

(ง) “ทรัพย์สิน” หมายถึงสินทรัพย์ทุกชนิด ไม่ว่าจะรูปร่างหรือไม่มีรูปร่างเคลื่อนย้ายได้หรือเคลื่อนย้ายไม่ได้จับต้องได้หรือจับต้องไม่ได้ และหมายถึงเอกสารหรือตามสารทาง กฎหมายที่เป็นหลักฐานกรรมสิทธิ์หรือผลประโยชน์ในสินทรัพย์ดังกล่าว

(จ) “ทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม” หมายถึงทรัพย์สินใดที่เกิดจากหรือได้รับมาไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมจากการกระทำความผิด

¹ ร่างคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ. สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด, 2544.

(ฉ) “การอาชั้ดหรือการชั้ด” หมายถึงการห้ามเปลี่ยนชั้ชื่อ เปลี่ยนสภาพ โอนการครอบครอง หรือเคลื่อนย้ายทรัพย์สิน เป็นการชั้ควรว หรือหมายถึงการเข้าเก็บรักษาหรือควบคุมทรัพย์สินเป็นการชั้ควรวตามคำสั่งที่ออกโดยศาลหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอื่น

(ช) “การริบ” ซึ่งรวมการเสี่ยสิทธิด้วยในบางกรณีที่ใช้ได้ หมายถึงการทำให้สูญเสี่ยทรัพย์สินอย่างถาวรโดยคำสั่งของศาลหรือโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอื่น

(ซ) “ความผิดมูลฐาน” หมายถึงความผิดใด ๆ ซึ่งเป็นเหตุกั้ให้เกิดรายได้ที่อาจกลายเป็นสาระของความผิดตามที่ระบุไว้ในชั้ 6 ของอนุสัญญา

(ค) “การจัดส่งภายใต้การควบคุม” หมายถึงวิธีการอนุญาตให้ของผิดกฎหมายหรือต้องสงสัยผ่านออกไปจาก ผ่าน หรือเข้าไปสู่ เขตแดนของรัฐหนึ่งหรือมากกว่ารัฐหนึ่ง โดยการรับรู้และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ เพื่อการสืบสวนสอบสวนความผิดและการระบุตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องในการกระทำผิดนั้น

(ค) “องค์การบูรณาการด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาค” หมายถึงองค์การที่ก่อตั้งโดยรัฐอธิปไตยของภูมิภาคหนึ่ง ซึ่งรัฐสมาชิกได้มอบโอนอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญาไว้ และองค์การนี้ได้รับมอบอำนาจโดยชอบตามกระบวนการภายในของประเทศสมาชิกให้ลงนาม สัตยาบัน ขอมรับ รับรองหรือภาคยานุวัติอนุสัญญา การอ้างอิงถึง “รัฐภาคี” ภายใต้อนุสัญญานี้จะหมายถึงองค์การดังกล่าวภายในขอบเขตของอำนาจหน้าที่ขององค์การนั้นด้วย

มาตรา 3

ขอบเขตของการใช้บังคับ

1. เว้นแต่ที่ระบุไว้เป็นอย่างอื่นในอนุสัญญา อนุสัญญานี้จะใช้บังคับในการป้องกัน การสืบสวนสอบสวน และการฟ้องร้องดำเนินคดีใน

(ก) ความผิดตามที่กำหนดไว้ในชั้ 5 มาตรา 6 มาตรา 8 และมาตรา 23 ของอนุสัญญา และ

(ข) ความผิดร้ายแรงตามที่ระบุในมาตรา 2 ของอนุสัญญา เมื่อความผิดดังกล่าวมีลักษณะข้ามชาติและเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

2. เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรค 1 ของมาตรานี้ ความผิดนี้มีลักษณะข้ามชาติ หาก

(ก) ความผิดกระทำในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ

(ข) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่ง แต่มีส่วนที่สำคัญของการเตรียมการ การวางแผน การสั่งการ หรือการควบคุมเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง

(ค) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ หรือ

(ง) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่งแต่มีผลกระทบอย่างสำคัญในอีกรัฐหนึ่ง

มาตรา 4

การคุ้มครองอธิปไตย

1. รัฐภาคีจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของตนภายใต้อนุสัญญานี้ในลักษณะที่สอดคล้องกับหลักการเรื่องความเสมอภาคทางด้านอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของรัฐ และในลักษณะที่ไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น

2. ไม่มีสิ่งใดในอนุสัญญานี้ที่ให้สิทธิแก่รัฐภาคีที่จะดำเนินการในดินแดนของอีกรัฐหนึ่งในการใช้เขตอำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งสงวนไว้โดยเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นนั้น ตามกฎหมายภายในของรัฐดังกล่าว

มาตรา 5

การกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรเป็นความผิดอาญา

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่น ตามที่เห็นจำเป็นมาใช้เพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดอาญาเมื่อกระทำโดยเจตนา

(ก) กรณีอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างดังจะกล่าวต่อไปนี้ เป็นความผิดอาญาแตกต่างจากความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับการพยายามกระทำหรือการกระทำที่สำเร็จในกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญา

(1) การตกลงกับบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรง เพื่อความมุ่งประสงค์ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อมกับการได้รับผลประโยชน์ทางการเงินหรือทางวัตถุอย่างอื่น และหากกฎหมายภายในกำหนดไว้ การตกลงดังกล่าวต้องประกอบกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการกระทำตามที่ได้ตกลงกัน โดยหนึ่งในบุคคลที่มีส่วนร่วมให้การตกลงนั้นเป็นผลสืบหน้าไปหรือประกอบกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(2) โดยรู้ถึงเป้าหมายและกิจกรรมทั่วไปที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร หรือโดยรู้ถึงเจตนาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่จะกระทำอาชญากรรมดังกล่าว การดำเนินการของบุคคลผู้มีส่วนร่วมกระทำการใน

ก. กิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

ข. กิจกรรมอื่น ๆ ของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร โดยรู้ว่าการเข้ามีส่วนร่วมของบุคคลนั้นจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการกระทำความผิดอาญาที่กล่าวถึงข้างต้น

(ข) การจัดการ การสั่งการ การช่วยเหลือ การยุยง การอำนวยความสะดวกหรือการให้คำปรึกษาในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

2. ความรู้ เจตนา เป้าหมาย ความมุ่งประสงค์หรือการตกลงที่อ้างถึงในวรรค 1 ของมาตรานี้ อาจจะอนุมานได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย

3. รัฐภาคีที่กฎหมายภายในของตนกำหนดให้ต้องมีการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เพื่อความมุ่งประสงค์ของความผิดตามที่กำหนดไว้ในวรรค 1 (ก) (1) ของมาตรานี้จะต้องทำให้แน่ใจว่ากฎหมายภายในของตนครอบคลุมอาชญากรรมร้ายแรงทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรรัฐภาคีดังกล่าวรวมถึงรัฐภาคีที่กฎหมายภายในของตนกำหนดให้มีการกระทำการให้การตกลงนั้นเป็นผลสืบหน้าไปเพื่อความมุ่งประสงค์ความผิดตามที่กำหนดไว้ในวรรค 1 (ก) (1) ของมาตรานี้ได้ จะต้องแจ้งเรื่องดังกล่าวต่อเลขาธิการสหประชาชาติในเวลาที่มีการลงนามหรือมอบสัตยาบันสาร หรือสารยอมรับหรือสารให้ความเห็นชอบ หรือภาคยานุวัติสารของอนุสัญญา

มาตรา 6

การกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาใช้ในลักษณะที่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในของตนซึ่งมาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่น ตามที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดทางอาญาเมื่อกระทำโดยเจตนา

(ก) (1) การแปรสภาพหรือโอนทรัพย์สิน โดยรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมเพื่อความมุ่งประสงค์ในการปกปิดหรืออำพรางแหล่งกำเนิดซึ่งผิดกฎหมายของทรัพย์สิน หรือเพื่อช่วยเหลือบุคคลใด ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานเพื่อหลบเลี่ยงผลตามกฎหมายอันเกิดจากการกระทำของตน

(2) การปกปิดหรืออำพรางลักษณะอันแท้จริง แหล่งที่มา สถานที่ตั้ง การจำหน่าย การเคลื่อนย้ายหรือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินหรือสิทธิที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน โดยรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม

(ข) ภายใต้แนวคิดพื้นฐานของระบบกฎหมายของรัฐภาคนั้น

(1) การได้มา การครอบครอง หรือการใช้ทรัพย์สิน โดยในขณะที่รับ ทรัพย์สินนั้นรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม

(2) การมีส่วนร่วม การมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือการสมคบกันกระทำ พยายาม กระทำและช่วยเหลือของสนับสนุน ให้ความสะดวกและให้คำปรึกษาแนะนำในการกระทำความผิดใด ๆ ที่กำหนดไว้ตามมาตรา

2. เพื่อความมุ่งประสงค์ในการนำไปปฏิบัติหรือใช้บังคับวรรค 1 ของมาตรานี้

(ก) รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพยายามใช้บังคับวรรค 1 ของมาตรานี้กับกลุ่มความผิดมูลฐานโดยกว้างที่สุด

(ข) รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรวมความผิดร้ายแรงทั้งหมดตามที่ระบุในมาตรา 2 ของอนุสัญญาและความผิดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 มาตรา 8 และมาตรา 23 ของอนุสัญญาให้เป็นความผิดมูลฐานด้วย/ ในกรณีที่ถูกกฎหมายของรัฐภาคีกำหนดรายชื่อฐานความผิดของความผิดมูลฐานที่เจาะจง รัฐภาคีเหล่านั้นจะต้องรวมกลุ่มความผิดทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรไว้ในรายชื่อฐานความผิดดังกล่าว

(ค) เพื่อความมุ่งประสงค์ของอนุวรรค (ข) ความผิดมูลฐานจะต้องรวมถึงความผิดที่กระทำทั้งในและนอกเขตอำนาจของรัฐภาคนั้น อย่างไรก็ตาม ความผิดที่กระทำนอกเขตอำนาจของรัฐภาคีจะเป็นความผิดมูลฐานต่อเมื่อการกระทำที่เกี่ยวข้องเป็นความผิดอาญาภายใต้กฎหมายภายในของรัฐที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและจะเป็นความผิดอาญาภายใต้กฎหมายภายในของรัฐภาคนั้น นำมาตราบทนี้ไปปฏิบัติหรือใช้บังคับหากการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดขึ้นในรัฐภาคนั้น

(ง) รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องส่งสำเนาตัวบทกฎหมายของตนซึ่งทำให้มาตรานี้มีผลใช้บังคับ รวมทั้งสำเนาของการแก้ไขใด ๆ ของกฎหมายที่เกิดขึ้นในภายหลัง หรือคำอธิบายดังกล่าวแก่เลขาธิการสหประชาชาติ

(จ) ถ้าถูกกำหนดโดยหลักกฎหมายภายในขั้นพื้นฐานของรัฐภาคี กฎหมายภายในของรัฐภาคนั้นอาจกำหนดว่าความผิดตามที่ระบุไว้ในวรรค 1 ของมาตรานี้ไม่ใช่บังคับแก่นบุคคลผู้กระทำความผิดมูลฐาน

(ฉ) ความรู้ เจตนา หรือความมุ่งประสงค์ ที่กำหนดไว้เป็นองค์ประกอบของความผิดตามที่ระบุในวรรค 1 ของมาตรานี้ อาจจะอนุมานได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย

มาตรา 7

มาตรการต่อต้านการฟอกเงิน

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐ

(ก) จะต้องจัดตั้งระบบการควบคุมและกำกับดูแลภายในประเทศอย่างครบถ้วนสำหรับธนาคารและสถาบันการเงินที่มีใช้ธนาคาร และในกรณีที่เหมาะสมสำหรับองค์กรอื่น โดยเฉพาะองค์กรที่อาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินได้ง่าย เท่าที่จะสามารถกระทำได้เพื่อป้องปรามและตรวจพบการฟอกเงินทุกรูปแบบ ซึ่งระบบดังกล่าวจะต้องเน้นข้อกำหนดเรื่องการแสดงตัวของ ลูกค้า การเก็บรักษาบันทึกและการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

(ข) โดยไม่กระทบต่อบทบัญญัติมาตรา 18 และ มาตรา 27 ของอนุสัญญาฉบับนี้ จะต้องทำให้แน่ใจว่าเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่บริหาร ควบคุม บังคับใช้กฎหมาย และเจ้าหน้าที่อื่นที่มีหน้าที่ต่อต้านการฟอกเงิน (และในกรณีที่เหมาะสมให้รวมถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการตามกฎหมายภายใน) มีความสามารถที่จะร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลในระดับประเทศและระหว่างประเทศภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายใน และเพื่อจุดหมายดังกล่าวจะต้องพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานข่าวกรองทางการเงิน เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางระดับประเทศสำหรับการรวบรวมวิเคราะห์ และแจกจ่ายข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่อาจเป็นการฟอกเงิน

2. รัฐภาคีจะต้องพิจารณานำมาปฏิบัติซึ่งมาตรการที่เป็นไปได้ เพื่อตรวจพบและเฝ้าดูการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนของตนซึ่งเงินสดและตราสารเปลี่ยนมือได้ที่เหมาะสม ภายใต้การป้องกันเพื่อประกันการใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม และโดยไม่ขัดขวางในทางใดต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่ชอบด้วยกฎหมาย มาตรการเหล่านั้นอาจรวมถึงข้อกำหนดที่ให้บุคคลและธุรกิจรายงานการโอนข้ามเขตแดนซึ่งเงินสดและตราสารเปลี่ยนมือได้ที่เหมาะสมในปริมาณมากข้ามเขตแดน

3. ในการจัดตั้งระบบการควบคุมและกำกับดูแลภายในประเทศภายใต้ข้อกำหนดของมาตรานี้ และโดยไม่กระทบต่อมาตราอื่นใดของอนุสัญญาฉบับนี้ ขอให้รัฐภาคีนำการกระทำริเริ่มที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการฟอกเงินขององค์การระดับภูมิภาค ระดับระหว่างภูมิภาคและองค์การพหุภาคีมาใช้เป็นแนวทาง

4. รัฐภาคีจะต้องพยายามพัฒนาและส่งเสริมความร่วมมือระดับโลก ระดับภูมิภาคระดับอนุภูมิภาคและระดับทวีภาควิธีระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการ ฝ่ายบังคับใช้กฎหมายและฝ่ายควบคุมดูแลเรื่องการเงินเพื่อที่จะต่อต้านการฟอกเงิน

มาตรา 8

การกำหนดให้การฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นความผิดอาญา

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่นมาใช้ตามความจำเป็นเพื่อกำหนดให้การกระทำดังต่อไปนี้เป็นความผิดอาญา เมื่อกระทำโดยเจตนา

(ก) การสัญญา การเสนอให้หรือการให้ผลประโยชน์ที่ไม่พึงได้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตรงหรือโดยอ้อมสำหรับตัวเจ้าหน้าที่เอง หรือบุคคลอื่นหรือหน่วยอื่น เพื่อให้เจ้าหน้าที่นั้นกระทำการหรือละเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่

(ข) การเรียกรหรือยอมรับผลประโยชน์ที่ไม่พึงได้รับของตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตรงหรือโดยอ้อม สำหรับตัวเจ้าหน้าที่เองหรือบุคคลอื่นหรือหน่วยอื่น ให้เจ้าหน้าที่นั้นกระทำการหรือละเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่

2. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณารับเอามาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่นเช่นว่าตามความจำเป็นเพื่อกำหนดให้การดำเนินการตามวรรค 1 ของมาตรานี้ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือข้าราชการพลเรือนระหว่างประเทศเป็นความผิดอาญา ในทำนองเดียวกันรัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณากำหนดให้ความผิดฐานฉ้อราษฎร์บังหลวงในรูปแบบอื่นเป็นความผิดอาญาคด้วย

3. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการเช่นว่าตามความจำเป็นด้วย เพื่อกำหนดให้การมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดที่กำหนดไว้ในมาตรานี้เป็นความผิดอาญาในฐานะเป็นตัวการร่วม

4. เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรค 1 ของมาตรานี้ และมาตรา 9 ของอนุสัญญานี้ให้ "เจ้าหน้าที่ของรัฐ" หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลผู้ให้บริการสาธารณะตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายภายในและตามที่ใช้อยู่ในกฎหมายอาญาของรัฐภาคีซึ่งบุคคลนั้นปฏิบัติหน้าที่

มาตรา 9

มาตรการต่อต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวง

1. นอกจากมาตรการที่กำหนดไว้ในมาตรา 8 ของอนุสัญญานี้ รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมาย ทางบริหารหรือทางอื่นที่มีประสิทธิภาพ เท่าที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบกฎหมายเพื่อส่งเสริมความซื่อสัตย์ และเพื่อป้องกัน ตรวจจับและลงโทษการฉ้อราษฎร์บังหลวงโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการเพื่อให้แน่ใจได้ถึงการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหน่วยงานของตนในการป้องกัน การตรวจจับและการลงโทษการฉ้อราษฎร์บังหลวงของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งการจัดให้หน่วยงานเช่นว่ามีความเป็นอิสระอย่างเพียงพอเพื่อสกัดกั้นการแทรกแซงจากอิทธิพลที่ไม่เหมาะสมในการดำเนินการของหน่วยงานเหล่านั้น

มาตรา 10

ความรับผิดชอบของนิติบุคคล

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการเช่นว่าตามความจำเป็นซึ่งสอดคล้องกับหลักการทางกฎหมายของตน เพื่อกำหนดความรับผิดชอบของนิติบุคคล สำหรับการมีส่วนร่วมในอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและสำหรับความผิดที่บัญญัติไว้โดยสอดคล้องกับมาตรา 5, 6, 8 และ 23 ของอนุสัญญา
2. ภายใต้บังคับของหลักกฎหมายของรัฐภาคี ความรับผิดชอบของนิติบุคคลอาจเป็นความรับผิดชอบทางอาญา ทางแพ่งหรือทางปกครอง
3. ความรับผิดชอบเช่นว่าจะต้องไม่กระทบกระเทือนความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลธรรมดาซึ่งกระทำความผิดดังกล่าว
4. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องทำให้แน่ใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งว่านิติบุคคลซึ่งรับผิดชอบตามมาตรานี้ อยู่ภายใต้บทลงโทษทางอาญาหรือมิใช่ทางอาญา รวมทั้งบทลงโทษทางการเงินที่มีประสิทธิภาพได้ สักส่วนและที่ปรามการกระทำผิดได้

มาตรา 11

การฟ้องร้องดำเนินคดี การพิจารณาคดีและการลงโทษ

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องทำให้การกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 5, 6, 8 และ 23 ของอนุสัญญาเป็นความผิดที่ต้องลงโทษที่คำนึงถึงความหนักเบาของความผิดนั้น
2. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพยายามเพื่อให้แน่ใจว่า อำนาจในการใช้ดุลพินิจทางกฎหมาย ภายใต้กฎหมายภายในของตนเกี่ยวกับการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อบุคคลสำหรับความผิดที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญาได้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อมาตรการบังคับใช้ทางกฎหมายในความผิดเหล่านั้น และโดยคำนึงถึงความจำเป็นที่จะป้องปรามการกระทำความผิดเช่นว่า

3. ในกรณีเป็นความผิดตามที่กำหนดตามมาตรา 5, 6, 8 และ 23 ของอนุสัญญานี้ รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่เหมาะสมโดยสอดคล้องกับกฎหมายภายในของตนและโดยคำนึงถึงสิทธิในการต่อสู้คดีเพื่อพยายามที่จะให้แน่ใจว่าเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างเกี่ยวเนื่องกับคำตัดสินให้ปล่อยตัวระหว่างการพิจารณาหรืออุทธรณ์ได้คำนึงถึงความจำเป็นที่จะให้แน่ใจได้ว่าการปรากฏตัวของจำเลยในกระบวนการวิธีพิจารณาความอาญาในภายหลัง

4. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องทำให้แน่ใจได้ว่าศาลหรือหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบคำนึงถึงลักษณะที่รุนแรงของความผิดที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้ เมื่อพิจารณาผลที่จะเกิดขึ้นตามมาของการปล่อยตัวหรือการให้ทัณฑ์บนแต่เนิ่น ๆ ต่อบุคคลที่ตัดสินว่าผิดในความผิดดังกล่าว

5. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องกำหนดให้มีระยะเวลาของอายุความยาวนานไว้ ภายใต้กฎหมายภายในของตนตามความเหมาะสม เพื่อเริ่มกระบวนการพิจารณาคดีสำหรับความผิดใด ๆ ที่ครอบคลุมโดย

6. ไม่มีสิ่งใดในมาตรานี้จะกระทบกระเทือนต่อหลักการที่ว่ามาตรการทั้งหลายซึ่งมาตรานี้อ้างถึงจะได้รับการนิยามและดำเนินการโดยสอดคล้องและอยู่ภายใต้บังคับของบทบัญญัติของกฎหมายภายในของรัฐภาคี

มาตรา 12

การริบและการยึดทรัพย์

1. ให้รัฐภาคีรับเอามาตรการที่จำเป็น เท่าที่จะกระทำได้อย่างมากที่สุด ภายใต้ระบบกฎหมายภายในของตน

(ก) ทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมที่ได้มาจากการกระทำความผิดภายใต้อนุสัญญา หรือทรัพย์สินที่มีมูลค่าเท่ากับทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมดังกล่าว

(ข) ทรัพย์สิน อุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นที่ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง

2. ให้รัฐภาคีรับเอามาตรการเท่าที่จำเป็นเพื่อให้สามารถพิสูจน์รูปพรรณ สืบค้น อาชดหรือยึดทรัพย์ใด ๆ ที่ระบุไว้ในอนุวรรค 1 ของมาตรานี้เพื่อความมุ่งประสงค์ของการริบในภายหลัง

3. หากทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมถูกแปรรูปหรือเปลี่ยนรูปเป็นทรัพย์สินอื่นบางส่วนหรือทั้งหมด ให้ใช้มาตรการตามมาตรา 12 นี้บังคับกับทรัพย์สินนั้นแทนเงินรายได้

4. หากทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมถูกรวมเข้ากับทรัพย์สินที่ได้มาจากแหล่งที่มาโดยชอบธรรม ทรัพย์สินนั้นจะต้องถูกริบเท่ากับมูลค่าที่ประเมินจากเงินรายได้ที่นำไปรวมเข้า โดยไม่กระทบกระเทือนต่ออำนาจเกี่ยวกับการอายัดหรือยึดทรัพย์สิน

5. ให้เงินได้หรือผลประโยชน์อื่นที่ได้รับจากทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมซึ่งได้มาจากทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมได้แปรรูปหรือเปลี่ยนรูปไป หรือจากทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมถูกรวมเข้า อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบตามมาตรการที่ระบุไว้ในมาตรานี้ ในลักษณะและขอบเขตเดียวกันกับทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรม

6. เพื่อความมุ่งประสงค์ของมาตรานี้ และมาตรา 13 ของอนุสัญญาฯ ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐให้อำนาจแก่ศาลหรือหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ ในการจัดหาหรือยึดหลักฐานทางธนาคารทางการเงิน หรือทางการค้า รัฐภาคีจะต้องไม่ปฏิเสธที่จะดำเนินการตามบทบัญญัติของวรรคนี้โดยอ้างว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับความลับของธนาคาร

7. รัฐภาคีอาจพิจารณาความเป็นไปได้ในการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดแสดงแหล่งกำเนิดโดยชอบด้วยกฎหมายของทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรมหรือทรัพย์สินอื่นที่อยู่ในข่ายจะถูกริบทั้งนี้ โดยอยู่ในขอบเขตว่าการกำหนดเช่นนั้นสอดคล้องกับหลักกฎหมายภายในของรัฐตน และลักษณะของกระบวนการทางยุติธรรมหรือทางอื่น

8. ต้องไม่ตีความบทบัญญัติมาตรานี้ให้กระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลที่สามซึ่งสุจริต

9. ไม่มีควมใดในมาตรานี้กระทบกระเทือนหลักที่ว่ามาตรการที่อ้างถึงจะถูกกำหนดและอนุวัติโดยสอดคล้องและภายใต้บังคับของบทบัญญัติกฎหมายภายในของรัฐภาคี

มาตรา 13

ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อความมุ่งประสงค์ในการริบทรัพย์สิน

1. ภายในขอบเขตที่กว้างขวางที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ภายใต้ระบบกฎหมายภายในของตน รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจากอีกรัฐภาคีหนึ่งที่มีเขตอำนาจเหนือความผิดที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญาฯ นี้เพื่อการริบทรัพย์สินจากการกระทำอาชญากรรม ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นที่อ้างถึงในมาตรา 12 วรรค 1 ของอนุสัญญาฯ ซึ่งอยู่ในดินแดนของตนจะต้อง

(ก) ยื่นคำร้องขอแก่หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ โดยมีความมุ่งประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งคำสั่งริบทรัพย์สิน และหากมีคำสั่งเช่นว่าให้ดำเนินการเพื่อให้เกิดผลตามนั้น หรือ

(ข) ยื่นคำสั่งเพื่อการริบทรัพย์สินที่ออกโดยศาลในดินแดนของรัฐผู้ร้องขอตามมาตรา 12 วรรค 1 ของอนุสัญญาฯ ต่อหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการให้เกิดผลตามขอบเขตที่ได้รับการร้องขอ เท่าที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินจากการกระทำอาชญากรรม ทรัพย์สิน

อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นที่อ้างถึงในมาตรา 12 วรรค 1 ซึ่งอยู่ในดินแดนของรัฐที่ได้
รับการร้องขอ

2. หลังจากรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่งที่มีเขตอำนาจเหนือความผิดครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้ได้มี
คำร้องขอให้รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอดำเนินมาตรการ เพื่อระบุ สืบหาแหล่งที่มา และอายัดหรือยึด
ทรัพย์สินจากการกระทำอาชญากรรม ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นที่อ้างถึงใน
มาตรา 12 อนุวรรค 1 ของอนุสัญญานี้ เพื่อความมุ่งประสงค์ที่จะให้มีการริบทรัพย์สินในภายหลัง
โดยคำสั่งของรัฐผู้ร้องขอหรือตามคำร้องขอภายใต้วรรค 1 ของมาตรานี้โดยรัฐผู้ได้รับการร้องขอ

3. ให้นำบทบัญญัติมาตรา 18 ของอนุสัญญานี้จะนำมาใช้โดยอนุโลมนอกเหนือจาก
ข้อสนเทศที่ระบุไว้ในมาตรา 18 วรรค 15 แล้ว คำร้องขอตามมาตรานี้จะต้องประกอบด้วย

(ก) กรณีคำร้องขอตามวรรค 1 (ก) ของมาตรานี้ คำอธิบายลักษณะของทรัพย์สินที่
จะถูกริบและเอกสารแสดงข้อเท็จจริงที่รัฐผู้ร้องขอเชื่อถือ ซึ่งเพียงพอที่จะทำให้รัฐที่ได้รับการร้องขอ
สามารถขอให้มีการสั่งภายใต้กฎหมายภายในของตนได้

(ข) กรณีคำร้องขอตามวรรค 1 (ข) ของมาตรานี้ สำเนาของคำสั่งริบทรัพย์สินที่รับฟัง
ได้ตามกฎหมายซึ่งเป็นหลักฐานของคำร้องขอที่ออกโดยรัฐภาคีที่ร้องขอ เอกสารแสดงข้อเท็จจริงและ
ข้อสนเทศเกี่ยวกับขอบเขตของการที่จะให้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

(ค) กรณีคำร้องขอตามวรรค 2 ของมาตรานี้ เอกสารแสดงข้อเท็จจริงตามที่รัฐภาคีที่
ร้องขอยอมรับและคำอธิบายการดำเนินการที่ร้องขอ

4. คำวินิจฉัยหรือการดำเนินการตามวรรค 1 และ 2 ของมาตรานี้ จะกระทำโดยรัฐภาคี
ที่ได้รับการร้องขอ โดยสอดคล้องและภายใต้บังคับบทบัญญัติของกฎหมายภายในและวิธีพิจารณา
ความของตน หรือสนธิสัญญา ความตกลง หรือข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคีซึ่งตนอาจมีพันธกรณี
เกี่ยวข้องกับรัฐภาคีที่ร้องขอ

5. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องจัดสำเนาส่งตัวบทกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของตนซึ่งทำ
ให้มาตรานี้มีผลบังคับรวมทั้งสำเนาของการแก้ไขใด ๆ ของกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกิดขึ้น
ในภายหลัง หรือคำอธิบายดังกล่าวแก่เลขธิการสหประชาชาติ

6. หากรัฐภาคีเลือกที่จะดำเนินมาตรการที่อ้างถึงในวรรค 1 และ 2 ของมาตรานี้ เมื่อมี
สนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องบังคับอยู่ให้รัฐภาคีนั้นพิจารณาใช้อนุสัญญานี้เสมือนเป็นพื้นฐานที่จำเป็นและ
เพียงพอ

7. ความร่วมมือภายใต้มาตรานี้อาจได้รับการปฏิเสธ โดยรัฐภาคีหากความผิดซึ่งคำร้องขอ
เกี่ยวข้องกับไม่ใช่ความผิดที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้

8. บทบัญญัติของมาตรานี้จะไม่ตีความในทางที่กระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลที่สาม
ซึ่งทุจริต

9. รัฐภาคีจะพิจารณาจัดทำสนธิสัญญาทวิภาคีหรือพหุภาคี ความตกลง หรือข้อตกลง เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิผลของความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีดำเนินการตามมาตรา

มาตรา 14

การจำหน่ายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินที่ถูกริบ

1. ทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินที่รัฐภาคีได้รับไว้ตามมาตรา 12 หรือมาตรา 13 วรรค 1 ของอนุสัญญานี้จะต้องถูกจำหน่ายโดยรัฐภาคีนั้นตามกฎหมายภายใน และกระบวนวิธีการบริหารของตน

2. เมื่อดำเนินการตามคำร้องขอของรัฐภาคีอีกหนึ่งตามมาตรา 13 ของอนุสัญญานี้ รัฐภาคีจะให้ความสำคัญแก่การพิจารณาคืนทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สิน แก่รัฐภาคีผู้ร้อง ขอเพื่อให้รัฐผู้ร้องขอสามารถชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายของอาชญากรรม หรือคืนทรัพย์สินดังกล่าวแก่เจ้าของโดยชอบธรรม ตามขอบเขตที่อนุญาตโดยกฎหมายภายในและ หากได้รับการร้องขอ

3. เมื่อดำเนินการตามคำร้องขอโดยรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่งตามมาตรา 12 และ 13 ของ อนุสัญญานี้ รัฐภาคีอาจให้การพิจารณาเป็นพิเศษแก่การจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงในเรื่อง

(ก) การชำระมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม หรือทรัพย์สิน เช่น ว่าหรือกองทุนที่ได้จากการขายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินเช่นว่า ดังกล่าว หรือส่วนหนึ่งส่วนใดเข้าบัญชีที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 30 วรรค 2 (ค) ของอนุสัญญานี้ และให้แก่องค์กรระหว่างประเทศระดับรัฐบาลที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษในการต่อสู้กับอาชญากรรมที่ จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(ข) การแบ่งปันทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินเช่นว่า หรือ กองทุนที่ได้จากการขายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินเช่นว่ากับรัฐภาคีอื่น เป็นปกติกรณีหรือรายการกรณี โดยสอดคล้องกับกฎหมายภายในหรือวิธีการทางบริหาร

มาตรา 15

เขตอำนาจ

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการตามที่อาจจำเป็นที่จะบัญญัติให้ตนมีเขตอำนาจเหนือความผิดที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 8 และมาตรา 23 ของอนุสัญญานี้เมื่อ

(ก) ความผิดนั้นได้กระทำในดินแดนของรัฐภาคีนั้น หรือ

(ข) ความผิดนั้นได้กระทำบนเรือที่ชักธงของรัฐภาคีนั้น หรือบนอากาศยานที่ได้รับการจดทะเบียนตามกฎหมายภายในของรัฐภาคีนั้นในขณะที่มีการกระทำความผิดดังกล่าว

2. ภายใต้มาตรา 4 ของอนุสัญญานี้ รัฐภาคีอาจกำหนดเขตอำนาจของตนเหนือความผิดใด ๆ เมื่อ

(ก) ความผิดนั้นกระทำต่อคนชาติของรัฐภาคีนั้น

(ข) ความผิดนั้นกระทำโดยคนชาติของรัฐภาคีนั้นหรือโดยบุคคลไร้สัญชาติซึ่งมีถิ่นที่อยู่ปกติในดินแดนของตน หรือ

(ค) เมื่อความผิดนั้นเป็น

(1) หนึ่งในบรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 วรรค 1 ของอนุสัญญานี้ และเป็นความผิดที่กระทำนอกดินแดนของตน โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการกระทำความผิดร้ายแรงภายในดินแดนของตน

(2) หนึ่งในบรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในมาตรา 6 วรรค 1 (ข) (2) ของอนุสัญญานี้ และเป็นความผิดที่กระทำนอกดินแดนของตน โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการกระทำความผิดที่บัญญัติไว้ในมาตรา 6 วรรค 1 (ก) (1) หรือ (2) หรือ (ข) (1) ของอนุสัญญานี้ในดินแดนของตน

3. เพื่อความมุ่งประสงค์ของมาตรา 16 วรรค 10 ของอนุสัญญานี้ รัฐภาคีแต่ละรัฐจะรับเอามาตรการตามที่อาจจำเป็นให้ตนมีเขตอำนาจเหนือความผิดตามที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึงเมื่อผู้ถูกกล่าวหาหนีปรากฏตัวอยู่ในดินแดนของตน และรัฐภาคีนั้นมิได้ส่งตัวผู้นั้นในฐานะผู้ร้ายข้ามแดนด้วยสาเหตุเพียงประการเดียวว่าผู้นั้นเป็นหนึ่งในบรรดาคนชาติของตน

4. รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจรับเอามาตรการตามที่อาจจำเป็นด้วยที่จะบัญญัติให้ตนมีเขตอำนาจเหนือความผิดตามที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง เมื่อผู้ถูกกล่าวหาหนีปรากฏตัวอยู่ในดินแดนของตน และรัฐภาคีนั้นมิได้ส่งตัว ผู้นั้นในฐานะผู้ร้ายข้ามแดน

5. หากรัฐภาคีที่ใช้หรือใช้อำนาจภายในเขตอำนาจของตนที่กำหนดในวรรคที่ 1 หรือ 2 ของมาตรานี้ได้รับแจ้ง หรือทราบในทางอื่นว่ารัฐภาคีอื่นรัฐใดรัฐหนึ่งหรือมากกว่ากำลังทำการสืบสวนสอบสวน ฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลในการกระทำเดียวกันเข้า

หน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐภาคีเหล่านั้นจะหารือกันตามความเหมาะสมเพื่อมุ่งให้เกิดการประสานการดำเนินงานร่วมกัน

6. โดยไม่กระทบต่อแนวปฏิบัติของกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป อนุสัญญาฯ นี้ไม่กีดกันการใช้อำนาจภายในเขตอำนาจพิจารณาข้อพิพาทที่รัฐภาคีบัญญัติไว้ตามกฎหมายภายในของตน

มาตรา 16

การส่งผู้ร้ายข้ามแดน

1. บทบัญญัติของมาตรานี้จะต้องใช้บังคับกับความผิดที่อนุสัญญาฯ นี้ครอบคลุมถึงหรือกรณีความผิดที่กำหนดในมาตรา 3 วรรคที่ 1 (ก) หรือ (ข) เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และผู้ซึ่งถูกร้องขอให้ส่งตัวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนอยู่ในดินแดนของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ ทั้งนี้ความผิดที่จะขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นจะต้องสามารถลงโทษได้ตามกฎหมายภายในของรัฐผู้ร้องขอและรัฐที่ได้รับการร้องขอ

2. หากการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนรวมถึงอาชญากรรมร้ายแรง ซึ่งแยกจากกันได้หลายความผิด ซึ่งบางความผิดมาตรานี้ไม่ครอบคลุมถึง รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขออาจนำมาตรานี้มาใช้บังคับกับความผิดในกรณีหลังด้วย

3. แต่ละความผิดซึ่งมาตรานี้ใช้บังคับจะต้องถือว่ารวมอยู่ในความผิดที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ตามสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนใด ๆ ที่มีอยู่ระหว่างรัฐภาคี รัฐภาคีจะดำเนินการรวมเอาความผิดดังกล่าวเป็นความผิดที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ในสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนทุกฉบับที่จะจัดทำขึ้นระหว่างกัน

4. ถ้ารัฐภาคีใดจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ก็ต่อเมื่อมีสนธิสัญญาได้รับการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากอีกรัฐภาคีหนึ่ง ซึ่งไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน รัฐภาคีนั้นอาจพิจารณาให้อนุสัญญาฯ นี้เป็นพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในเรื่องความผิดใด ๆ ซึ่งมาตรานี้ใช้บังคับอยู่

5. รัฐภาคีซึ่งให้การส่งผู้ร้ายข้ามแดนขึ้นอยู่กับการมีอยู่ของสนธิสัญญา จะต้อง

(ก) ในเวลาที่มีการมอบสัตยาบันสาร สารยอมรับ สารเห็นชอบหรือภาคยานุวัติสารของอนุสัญญาฯ นี้แจ้งต่อเลขาธิการสหประชาชาติว่าตนจะถือเอาอนุสัญญาฯ นี้เป็นพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับรัฐภาคีอื่น ของอนุสัญญาฯ นี้หรือไม่ และ

(ข) หากรัฐภาคีไม่ถือเอาอนุสัญญาฯ นี้เป็นพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน พยายามตามความเหมาะสมเพื่อทำสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับรัฐภาคีอื่นของอนุสัญญาฯ นี้เพื่อที่จะปฏิบัติตามมาตรานี้

6. รัฐภาคีซึ่งมิได้กำหนดว่าการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกระทำได้อีกเมื่อมีสนธิสัญญา จะต้องถือว่าความผิดซึ่งมาตรานี้ใช้บังคับอยู่เป็นความผิดที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ระหว่างรัฐภาคีด้วยกัน

7. การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่บัญญัติไว้โดยกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอหรือโดยสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่ใช้บังคับ รวมทั้งเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับโทษขั้นต่ำสำหรับความผิดที่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและสาเหตุต่าง ๆ ที่รัฐภาคีผู้ได้รับคำร้องขออาจปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

8. ภายใต้กฎหมายภายใน รัฐภาคีจะต้องพยายามดำเนินขั้นตอนการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ให้เร็วขึ้นและพยายามลดความยุ่งยากของข้อกำหนดในการจัดหาหลักฐานอันเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในเรื่องความผิดใด ๆ ที่มาตรานี้นำมาใช้บังคับ

9. ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายภายในและสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนของตน หากเชื่อว่าสถานการณ์ต่าง ๆ จำเป็นและรีบด่วนและเมื่อได้รับการร้องขอจากรัฐภาคีอื่น รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขออาจคุมขังบุคคลหนึ่งบุคคลใดผู้ซึ่งถูกขอให้ส่งตัวในฐานะผู้ร้ายข้ามแดนและปรากฏตัวในดินแดนของรัฐภาคีนั้น หรืออาจดำเนินมาตรการอื่นที่เหมาะสม เพื่อที่จะประกันให้มีการปรากฏตัวของบุคคลนั้นในการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

10. รัฐภาคีซึ่งพบตัวผู้กระทำความผิดอยู่ในดินแดนของตน หากรัฐนั้นไม่ส่งตัวบุคคลนั้นเป็นผู้ร้ายข้ามแดนในความผิดที่มาตรานี้ใช้บังคับ โดยเหตุเพียงประการเดียวว่าบุคคลนั้นเป็นพลเมืองของตนจะต้องถูกผูกพันที่จะเสนอคดี ดังกล่าว ไปยังเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจด้วยความมุ่งประสงค์เพื่อฟ้องร้องดำเนินคดีโดยไม่ชักช้าเกินควรตามการร้องขอของรัฐภาคีที่ขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดังกล่าวจะต้องวินิจฉัยและดำเนินการต่าง ๆ ในลักษณะเช่นเดียวกับคดีความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงอื่นใดตามกฎหมายภายในของรัฐภาคีนั้น รัฐภาคีที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะในด้านวิธีพิจารณาและพยานหลักฐาน เพื่อประกันประสิทธิภาพของการฟ้องร้องดำเนินคดีดังกล่าว

11. ในกรณีที่กฎหมายภายในให้รัฐภาคีส่งผู้ร้ายข้ามแดน หรือส่งตัวพลเมืองของตนได้ ภายใต้เงื่อนไขเฉพาะว่าบุคคลนั้นจะถูกส่งตัวกลับมายังรัฐภาคี เพื่อรับโทษที่กำหนดโดยผลของการพิจารณาคดีหรือการดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งได้มีการขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนหรือส่งตัวบุคคลนั้น และรัฐภาคีนั้นกับรัฐภาคีที่ร้องขอให้ส่งตัวบุคคลเป็นผู้ร้ายข้ามแดนเห็นชอบกับทางเลือกนี้ และข้อตกลงอื่นที่ทั้งสองฝ่ายอาจเห็นว่าเหมาะสม การส่งผู้ร้ายข้ามแดนหรือการส่งตัวโดยมีเงื่อนไข ดังกล่าวจะต้องถือว่าเพียงพอที่จะปลดพันธกรณีตามที่ระบุไว้ในวรรค 10 ของมาตรานี้

12. ถ้าการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งมุ่งประสงค์ในการดำเนินการตามคำพิพากษาได้ถูกปฏิเสธ เพราะบุคคลที่ได้รับการร้องขอนั้นเป็นพลเมืองของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องพิจารณาบังคับให้เป็นไปตามโทษซึ่งได้กำหนดตามกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ร้องขอ

หรือพิจารณาบังคับโทษส่วนที่เหลือ ถ้ากฎหมายภายในของคณอนุญาติและโดยสอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมายดังกล่าวเมื่อมีการยื่นคำขอจากรัฐผู้ร้องขอ

13. ผู้ใดซึ่งถูกดำเนินการอันเกี่ยวข้องกับความคิดที่มาตรฐานนี้ใช้บังคับ จะต้องได้รับการประกันการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมในทุกขั้นตอนของการดำเนินการ รวมทั้งสิ้นและการประกันทั้งปวงตามที่กำหนดไว้โดยกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่บุคคลดังกล่าวอยู่ในดินแดน

14. ไม่มีสิ่งใดในอนุสัญญานี้ที่จะตีความว่าเป็นการกำหนดพันธกรณีที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดน หากรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอมิเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อว่า การร้องขอได้ทำขึ้นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการลงโทษบุคคลเพราะเหตุแห่ง เชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ แหล่งกำเนิดเผ่าพันธุ์ หรือความคิดเห็นทางการเมืองของบุคคลนั้น หรือการปฏิบัติตามการร้องขอนั้นจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสถานะของบุคคลผู้นั้นด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังที่ได้กล่าวข้างต้น

15. รัฐภาคีไม่อาจปฏิเสธการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน ด้วยเหตุผลเพียงประการเดียวว่าความคิดนั้นถูกพิจารณาว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องการเงินด้วย

16. ก่อนการปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดน รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องหารือกับรัฐภาคีที่ร้องขอตามความเหมาะสมเพื่อจัดให้รัฐภาคีที่ร้องขอมิโอกาสเพียงพอที่จะเสนอความคิดเห็นของตนและจัดหาข้อสนเทศที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาของตน

17. รัฐภาคีจะต้องพยายามจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อดำเนินการ หรือเพิ่มพูนประสิทธิผลในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

มาตรา 17

การโอนตัวนักโทษ

รัฐภาคีอาจพิจารณาเข้าร่วมความตกลงหรือข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคีว่าด้วยการ โอนตัวไปยังดินแดนของตน ซึ่งบุคคลที่ถูกพิพากษาหรือปราศจากเสรีภาพในรูปแบบอื่น สำหรับความคิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึงเพื่อที่บุคคลเหล่านั้นอาจรับโทษทั้งหมด ณ ดินแดนของตน

มาตรา 18

ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน

1. รัฐภาคีจะต้องจัดให้มีมาตรการความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันที่ครอบคลุมกว้างที่สุดในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดีและการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลที่

เกี่ยวข้องกับความคิดภายใต้อนุสัญญานี้ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 3 และจะต้องให้ความช่วยเหลือต่างตอบแทนแก่กันในการทำงานเดียวกัน เมื่อรัฐภาคีที่ร้องขอมีเหตุอันควรสงสัยว่าความคิดที่อ้างถึงในมาตรา 3 วรรค 1 (ก) หรือ (ข) มีลักษณะข้ามชาติรวมทั้งผู้เสียหาย และพยาน ทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม เครื่องมือเครื่องใช้อื่น หรือหลักฐานแห่งการกระทำความผิดดังกล่าวอยู่ในรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ และความคิดนั้นเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

2. รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องจัดให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันในขอบเขตที่กว้างที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ภายใต้กฎหมาย สนธิสัญญา ความตกลง และข้อตกลงที่เกี่ยวข้องของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอในเรื่องเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี และการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลที่เกี่ยวข้องกับความผิดอาญาซึ่งนิติบุคคลอาจต้องรับผิดชอบตามมาตรา 10 ของอนุสัญญานี้ในรัฐภาคีที่ร้องขอ

3. ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันซึ่งจะมีตามมาตรา นี้ อาจได้รับการร้องขอเพื่อความมุ่งประสงค์ใด ๆ ดังต่อไปนี้

- (ก) การรวบรวมพยานหลักฐานหรือการสอบปากคำบุคคล
- (ข) การส่งเอกสารของศาล
- (ค) การค้นและยึด และการอายัด
- (ง) การตรวจวัตถุและสถานที่
- (จ) การให้ข้อมูล สิ่งที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานได้และความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
- (ฉ) การให้เอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหลักฐานของรัฐบาล หลักฐานทางธนาคาร หลักฐานทางการเงิน หลักฐานของบริษัทหรือธุรกิจ ทั้งที่เป็นต้นฉบับหรือสำเนาที่ได้รับรองแล้ว
- (ช) การระบุหรือสืบให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินได้จากการกระทำอาชญากรรม ทรัพย์สินเครื่องมือเครื่องใช้ หรือสิ่งอื่น เพื่อความมุ่งประสงค์ในการใช้เป็นพยานหลักฐาน
- (ซ) การอำนวยความสะดวกในการปรากฏตัวโดยสมัครใจของบุคคลในรัฐภาคีที่ร้องขอ

(ณ) ความช่วยเหลืออื่นใดที่ไม่ขัดกับกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ

4. โดยไม่กระทบต่อกฎหมายภายใน เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐภาคีหนึ่ง อาจส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางอาญาให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในอีกรัฐภาคีหนึ่ง โดยไม่ต้องมีคำร้องขอก่อน เมื่อรัฐภาคีผู้ส่งเชื่อว่าข้อมูลเหล่านั้นสามารถช่วยเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการหรือการสรุปการสอบสวนและการดำเนินการต่าง ๆ ทางอาญาได้สำเร็จ หรือสามารถส่งผลให้มีคำร้องขอที่ จัดทำโดยรัฐภาคีผู้รับข้อมูลตามอนุสัญญา

5. การส่งข้อมูลตามวรรค 4 ของมาตรานี้ จะไม่กระทบต่อการสอบสวนและการดำเนินการต่าง ๆ ทางอาญาในรัฐของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจผู้จัดให้ซึ่งข้อมูล เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจซึ่งรับข้อมูลจะต้องปฏิบัติตามคำร้องขอให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นความลับ แม้ว่าเป็นการชั่วคราว หรือตามข้อจำกัดในการใช้ข้อมูลนั้น อย่างไรก็ตาม กรณีนี้จะต้องไม่ห้ามรัฐภาคีผู้รับข้อมูลในการเปิดเผยในการดำเนินคดีซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อจำเลย ในกรณีดังกล่าวรัฐภาคีผู้รับข้อมูลจะต้องแจ้งรัฐภาคีผู้ส่งก่อนการเปิดเผย และหากได้รับการร้องขอจะต้องหารือกับรัฐภาคีผู้ส่งในกรณีไม่ปกติซึ่งการแจ้งล่วงหน้าไม่อาจกระทำได้ รัฐภาคีผู้รับจะต้องแจ้งรัฐภาคีผู้ส่งถึงการเปิดเผยนั้นโดยไม่ชักช้า

6. บทบัญญัติของมาตรานี้จะไม่กระทบต่อพันธกรณีภายใต้สนธิสัญญาอื่นใดทั้งในลักษณะทวิภาคีหรือพหุภาคีที่กำหนดให้มีหรือจะกำหนดให้มีความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันในคดีอาญา ไม่ว่าทั้งหมดหรือในบางส่วน

7. วรรค 9 ถึง 29 ของมาตรานี้จะต้องนำมาใช้บังคับกับการร้องขอซึ่งได้กระทำความมาตรานี้ หากรัฐภาคีที่เกี่ยวข้องมิได้ผูกพันกันโดยสนธิสัญญาเกี่ยวกับความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน แต่ถ้าวินิจฉัยแล้วนี้ ผู้ผูกพันกันโดยสนธิสัญญาดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวของสนธิสัญญานั้นมาใช้บังคับ เว้นแต่รัฐภาคีตกลงกันที่จะนำวรรค 9 ถึง 29 ของมาตรานี้มาใช้บังคับแทน ทั้งนี้ จะส่งเสริมอย่างแข็งขันให้รัฐภาคีนำวรรคต่าง ๆ เหล่านี้ มาใช้บังคับหากจะช่วยให้มีการให้ความร่วมมือ

8. รัฐภาคีจะต้องไม่ปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันตามมาตรานี้โดยอ้างว่าเป็นการรักษาความลับทางราชการ

9. รัฐภาคีอาจปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันตามมาตรานี้ด้วยเหตุที่การกระทำความคิดดังกล่าวไม่เป็นความผิดตามกฎหมายของทั้งสองประเทศ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เห็นสมควรรัฐภาคีผู้ได้รับการร้องขออาจให้ความช่วยเหลือภายในขอบเขตซึ่งตัดสินตามดุลพินิจของรัฐภาคีนั้น โดยไม่ต้องคำนึงว่าการกระทำความคิดเป็นความผิดตามกฎหมายภายในของรัฐผู้ได้รับการร้องขอหรือไม่

10. บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวอยู่หรือกำลังรับโทษตามคำพิพากษาในดินแดนของรัฐภาคีหนึ่งซึ่งรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่งได้ร้องขอให้ปรากฏตัวในรัฐนั้นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการระบุตัวบุคคล การเบิกความหรือให้ความช่วยเหลือในการได้มาซึ่งพยานหลักฐานสำหรับการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลที่เกี่ยวกับความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง อาจถูกโอนตัวไปได้ หากเป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(ก) บุคคลนั้นได้ให้ความยินยอมโดยรู้ข้อเท็จจริงและโดยสมัครใจ

(ข) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐภาคีทั้งสองฝ่ายตกลงกัน ภายใต้เงื่อนไขตามที่รัฐภาคีเหล่านั้นอาจเห็นสมควร

11. เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรค 10 ของมาตรานี้

(ก) รัฐภาคีซึ่งบุคคลนั้นถูกโอนตัวไปจะต้องมีอำนาจและพันธกรณีที่จะต้องคุมตัวบุคคลที่ถูกโอนตัวมา เว้นแต่ได้รับการร้องขอหรือได้รับมอบอำนาจเป็นอย่างอื่นจากรัฐภาคีซึ่งโอนตัวบุคคลนั้นมา

(ข) รัฐภาคีซึ่งรับโอนตัวบุคคลดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของตนโดยไม่ชักช้าเพื่อส่งตัวบุคคลนั้นคืนไปให้อยู่ในการคุมตัวของรัฐภาคีซึ่งโอนตัวบุคคลนั้นมาตามที่ตกลงกันไว้ก่อนแล้ว หรือตามที่ตกลงกันเป็นอย่างอื่นโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐภาคีทั้งสอง เว้นแต่จะตกลงกันเป็นอย่างอื่น โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบของรัฐภาคีทั้งสองฝ่าย

(ค) รัฐภาคีซึ่งรับโอนตัวบุคคลนั้นจะต้องไม่กำหนดให้รัฐภาคีที่โอนตัวบุคคลนั้นมาต้องเริ่มกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเพื่อการส่งคืนตัวบุคคลนั้น

(ง) บุคคลผู้ถูกโอนตัวจะต้องได้รับการนับโทษเพื่อการรับโทษตามคำพิพากษาในรัฐที่โอนตัวบุคคลนั้นมา สำหรับระยะเวลาที่ถูกคุมตัวในรัฐภาคีซึ่งเขาถูกโอนตัวไป

12. เว้นแต่รัฐภาคีซึ่งส่งตัวบุคคลดังกล่าวตามวรรค 10 และ 11 จะตกลงด้วย บุคคลนั้นไม่ว่าจะถือสัญชาติใด จะต้องไม่ถูกฟ้องร้อง กักขัง ลงโทษ หรือถูกจำกัดเสรีภาพส่วนบุคคล ในดินแดนของรัฐซึ่งรับตัวบุคคลนั้นในเรื่องที่เกี่ยวกับการกระทำ การละเว้นการกระทำ หรือคำพิพากษาลงโทษที่มีก่อนการเดินทางออกจากดินแดนของรัฐที่ส่งตัวบุคคลนั้น

13. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องกำหนดหน่วยงานกลางซึ่งจะต้องมีความรับผิดชอบและอำนาจที่จะรับคำร้องขอความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน และที่จะปฏิบัติตามคำร้องขอเหล่านั้น หรือส่งคำร้องขอเหล่านั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินการ หากรัฐภาคีมีดินแดนหรือเขตการปกครองพิเศษที่มีระบบของการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันแยกต่างหาก รัฐภาคีนั้นอาจกำหนดให้มีหน่วยงานกลางต่างหากโดยให้มีหน้าที่เช่นเดียวกันกับดังกล่าวข้างต้นสำหรับดินแดนหรือเขตการปกครองนั้น หน่วยงานกลางจะประกันการดำเนินการหรือการจัดส่ง คำร้องขอที่ได้รับอย่างรวดเร็วและเหมาะสม ในกรณีที่หน่วยงานกลางส่งคำร้องขอไปยังเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินการ หน่วยงานกลางจะต้องเร่งรัดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามคำร้องขออย่างรวดเร็วและเหมาะสม เลขาธิการสหประชาชาติจะต้องได้รับแจ้งเกี่ยวกับหน่วยงานกลางที่กำหนดขึ้นเพื่อการนี้ เมื่อรัฐภาคีแต่ละรัฐได้มอบสัตยาบันสาร สารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบหรือภาคยานุวัติสารคำร้องขอความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน และการสื่อสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับคำร้องขอนั้น จะต้องถูกส่งต่อหน่วยงานกลางที่กำหนดโดยรัฐภาคี ข้อกำหนดนี้จะต้องไม่กระทบต่อสิทธิของรัฐภาคีใดที่กำหนดว่าคำร้องขอและการสื่อสารที่มาถึงคนให้ดำเนินโดยผ่านช่องทางทางการทูต และในกรณีเร่งด่วนและเมื่อรัฐภาคีเห็นพ้อง โดยผ่านช่องทางขององค์การตำรวจสากลถ้าเป็นไปได้

14. คำร้องขอจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร หรือในกรณีที่เป็นไปได้ โดยวิธีการอื่นใดที่จะสามารถผลิตเป็นหลักฐานลายลักษณ์อักษรได้ ในภาษาที่รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอยอมรับ ภายใต้ง่อนไขที่รัฐภาคีนั้นสามารถรับรองความถูกต้องได้ ภาษาใดภาษาหนึ่งหรือหลายภาษาซึ่งรัฐภาคีแต่ละรัฐให้การยอมรับนั้นจะต้องแจ้งให้เลขาธิการสหประชาชาติทราบในเวลาที่ยื่นคำร้องขอ มอบสัปดาห์นสาร สารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบ หรือภาคยานุวัติสารของอนุสัญญาในกรณีเร่งด่วนและเมื่อรัฐภาคีได้เห็นพ้องกัน การร้องขออาจกระทำได้ด้วยวาจา แต่จะต้องยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรในภายหลัง

15. คำร้องขอความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันจะต้องประกอบด้วย

(ก) การระบุให้ทราบถึงสถานะของหน่วยงานที่ทำคำร้องขอ

(ข) สารระสำคัญและลักษณะของการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลซึ่งเกี่ยวข้องกับคำร้องขอ รวมทั้งชื่อและหน้าที่ของหน่วยงานที่ดำเนินการสืบสวนสอบสวน ฟ้องร้องดำเนินคดี หรือดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลดังกล่าว

(ค) สรุปข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่กรณีเป็นคำร้องขอโดยมีความมุ่งประสงค์เพื่อการจัดส่งเอกสารทางศาล

(ง) การอธิบายลักษณะของความช่วยเหลือที่ร้องขอและรายละเอียดของขั้นตอนเฉพาะ ซึ่งรัฐภาคีที่ร้องขอปรารถนาให้ได้รับการปฏิบัติตาม

(จ) รูปพรรณสัณฐาน สถานที่อยู่และสัญชาติของบุคคลที่เกี่ยวข้องในกรณีที่จะหาได้

(ฉ) ความมุ่งประสงค์ที่ขอพยานหลักฐาน ข้อมูล หรือขอให้มีการดำเนินการ

16. รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขออาจขอข้อมูลเพิ่มเติมเมื่อข้อมูลเพิ่มเติมนั้นจำเป็นสำหรับการปฏิบัติตามคำร้องขอตามกฎหมายภายในของตน หรือเมื่อข้อมูลเพิ่มเติมนั้นสามารถช่วยให้มีการปฏิบัติดังกล่าว

17. การปฏิบัติตามคำร้องขอจะต้องสอดคล้องกับกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอและเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ และหากเป็นไปได้ให้สอดคล้องกับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในคำร้องขอนั้น

18. เมื่อใดก็ตามที่เป็นไปได้และสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในเมื่อบุคคลอยู่ในดินแดนของรัฐภาคีรัฐหนึ่ง และจะต้องให้ปากคำในฐานะพยานหรือผู้เชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจด้านคดีของรัฐภาคีอีกรัฐหนึ่งด้วยคำขอของอีกฝ่ายหนึ่ง รัฐภาคีแรกอาจอนุญาตให้การให้ปากคำนั้นกระทำโดยการประชุมด้วยวิธีทัศน หากเป็นกรณีที่บุคคลนั้นไม่สามารถหรือไม่ปรารถนาที่จะปรากฏตัวในดินแดนของรัฐภาคี ผู้ร้องขอ และรัฐภาคีอาจตกลงกันว่าการให้ปากคำจะดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจด้านคดีของรัฐภาคี ผู้ร้องขอและเข้าร่วมรับฟังโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจด้านคดีของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ

19. รัฐภาคีที่ร้องขอจะต้องไม่จัดส่งหรือใช้ข้อมูลหรือพยานหลักฐานที่ได้รับจากรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอเพื่อการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาล นอกเหนือไปจากที่ได้ระบุไว้ในคำร้องขอโดยปราศจากความยินยอมล่วงหน้าของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ ไม่มีข้อความใดในวรรคนี้จะห้ามมิให้รัฐภาคีที่ร้องขอเปิดเผยข้อมูลหรือ หลักฐานที่จะลบล้างความผิดให้แก่จำเลยในการพิจารณาคดีในศาล ในกรณีหลังนี้ รัฐภาคีที่ร้องขอจะต้องแจ้งให้รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอทราบก่อนการเปิดเผยและหากได้รับการร้องขอจะปรึกษากับรัฐภาคีผู้รับคำร้องขอก่อน เว้นแต่การแจ้งล่วงหน้าดังกล่าวไม่อาจกระทำได้ รัฐภาคีที่ร้องขอจะต้องแจ้งให้รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอทราบเกี่ยวกับการเปิดเผยโดยไม่ชักช้า

20. รัฐภาคีที่ร้องขออาจกำหนดให้รัฐภาคีผู้ได้รับการคำร้องขอรักษาข้อเท็จจริง และสาระของคำร้องขอเป็นความลับ เว้นแต่เท่าที่จำเป็นที่จะดำเนินการตามคำร้องขอนั้น หากรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดในการรักษาความลับนั้น จะต้องแจ้งให้รัฐภาคีที่ร้องขอทราบทันที

21. ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันอาจถูกปฏิเสธเมื่อ

(ก) การร้องขอมิได้กระทำโดยสอดคล้องกับบทบัญญัติของมาตรานี้

(ข) รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอพิจารณาเห็นว่าการปฏิบัติตามคำร้องขอนั้นน่าจะกระทบต่ออธิปไตย ความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือผลประโยชน์อันจำเป็นยิ่งอื่น ๆ ของตน

(ค) กฎหมายภายในของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอห้ามหน่วยงานของตนมิให้ปฏิบัติในสิ่งที่ได้มีการร้องขอในความผิดที่คล้ายคลึงกันนั้น หากความผิดดังกล่าวอยู่ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลภายใต้เขตอำนาจของตน

(ง) การปฏิบัติตามคำขอขัดต่อระบบกฎหมายของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน

22. รัฐภาคีไม่อาจปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันด้วยเหตุผลเพียงอย่างเดียวว่าการกระทำความคิดนั้นถือได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องทางการเงิน

23. จะต้องให้เหตุผลของการปฏิเสธความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันใด ๆ

24. รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ จะต้องปฏิบัติตามคำร้องขอความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และจะต้องคำนึงถึงกำหนดเวลาที่เสนอแนะโดยรัฐภาคีที่ร้องขอให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และที่ตามเหตุผลซึ่งได้ให้ไว้ในคำร้องขอ รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจะสนองตอบต่อคำร้องขอที่เหมาะสมของรัฐภาคีที่ร้องขอเกี่ยวกับความคืบหน้าในการปฏิบัติตามคำร้องขอ รัฐภาคีที่ร้องขอจะต้องให้รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอทราบทันทีเมื่อไม่ต้องการความช่วยเหลือที่ร้องขออีกต่อไป

25. รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขออาจเลื่อนความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน โดยเหตุที่ว่าความช่วยเหลือดังกล่าวแทรกแซงการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลที่กำลังดำเนินอยู่

26. ก่อนที่จะปฏิเสธคำร้องขอตามวรรค 21 ของมาตรานี้หรือเลื่อนการปฏิบัติคำร้องขอตามวรรค 25 ของมาตรานี้ รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องปรึกษากับรัฐภาคีที่ร้องขอเพื่อตัดสินใจว่าความช่วยเหลือดังกล่าวจะยังคงสามารถจัดให้ได้หรือไม่ ภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอพิจารณาว่าจำเป็น หากรัฐภาคีที่ร้องขอยอมรับความช่วยเหลือภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขเหล่านั้นได้ รัฐภาคีที่ร้องขอจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขนั้น

27. โดยไม่กระทบต่อการบังคับใช้วรรค 12 ของมาตรานี้ พยาน ผู้ชำนาญการ หรือบุคคลอื่นใด ผู้ซึ่งยินยอมตามคำร้องขอของรัฐภาคีที่ร้องขอที่จะเบิกความในการดำเนินคดี หรือยินยอมที่จะช่วยเหลือในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลในดินแดนของรัฐภาคีที่ร้องขอ ไม่อาจถูกฟ้องร้อง กักขัง ลงโทษ หรือถูกจำกัดเสรีภาพส่วนบุคคลในดินแดนของรัฐภาคีที่ร้องขอ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ การละเว้นการกระทำ หรือคำพิพากษาลงโทษซึ่งมีก่อนการเดินทางของบุคคลนั้นออกจากดินแดนของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอหนึ่ง การให้ความคุ้มครองแก่บุคคลเหล่านั้นจะสิ้นสุดลงเมื่อพยาน ผู้ชำนาญการ หรือบุคคลอื่นเช่นว่านั้นยังคงอยู่ในดินแดนของรัฐภาคีที่ร้องขอต่อโดยสมัครใจเป็นเวลา 15 วันติดต่อกัน หรือระยะเวลาอื่นตามที่รัฐภาคีตกลงกันนับแต่วันที่ผู้นั้นได้รับแจ้งอย่างเป็นทางการแล้วว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมไม่ต้องการให้บุคคลนั้นปรากฏตัวอีกต่อไป หรือจะสิ้นสุดเช่นกันเมื่อพยาน ผู้ชำนาญการ หรือบุคคลอื่นใดเช่นว่านั้นเดินทางกลับเข้ามาอีกโดยสมัครใจ หลังจากได้เดินทางออกนอกดินแดนของรัฐภาคีที่ร้องขอแล้ว

28. ค่าใช้จ่ายปกติในการดำเนินการตามคำร้องขอนั้นจะต้องตกอยู่กับรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ เว้นแต่บรรดารัฐภาคีที่เกี่ยวข้องได้ตกลงกันเป็นอย่างอื่น หากมีค่าใช้จ่ายซึ่งสูงมากหรือที่มีลักษณะพิเศษเป็นสิ่งจำเป็นหรือจะเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการปฏิบัติตามคำร้องขอแล้ว รัฐภาคีจะต้องปรึกษากันเพื่อกำหนดข้อกำหนดและเงื่อนไขที่คำร้องขอจะได้รับการปฏิบัติตามและกำหนดลักษณะการรับภาระค่าใช้จ่าย

29. รัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอ

(ก) จะต้องจัดหาสำเนาของบันทึก เอกสาร หรือข้อสนเทศของราชการที่อยู่ในความครอบครองของตนให้แก่รัฐภาคีที่ร้องขอ ซึ่งตามกฎหมายภายในของตนสามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนได้

(ข) อาจใช้ดุลพินิจในการจัดหาสำเนาของบันทึก เอกสาร หรือข้อสนเทศของราชการที่อยู่ในความครอบครองของตนให้แก่รัฐภาคีที่ร้องขอทั้งหมด หรือบางส่วน หรือภายใต้เงื่อนไขที่เห็นเหมาะสม ซึ่งตามกฎหมายภายในของตนไม่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนได้

30. รัฐภาคีจะต้องพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะจัดทำความตกลง หรือข้อตกลงในลักษณะทวิภาคีหรือพหุภาคีตามที่อาจจำเป็น ในอันที่จะบรรลุความมุ่งประสงค์ของมาตรานี้ ให้มาตรานี้มีผลในทางปฏิบัติ หรือส่งเสริมบทบาทบัญญัติของมาตรานี้

มาตรา 19

การสืบสวนสอบสวนร่วม

รัฐภาคีจะพิจารณาทำความตกลงหรือข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคี ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องภายใต้การสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลในรับภาคีหนึ่งหรือมากกว่า เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องอาจจัดตั้งหน่วยงานสืบสวนสอบสวนร่วมขึ้น ในกรณีที่ไม่มีความตกลงหรือข้อตกลงดังกล่าว การสืบสวนสอบสวนร่วมอาจดำเนินการได้โดยความตกลงเป็นรายกรณี รัฐภาคีที่เกี่ยวข้องจะต้องทำให้แน่ใจว่าอธิปไตยของรัฐภาคีเจ้าของดินแดนซึ่งการสืบสวนสอบสวนร่วมดังกล่าวจะมีขึ้นจะได้รับความเคารพอย่างเต็มที่

มาตรา 20

เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ

1. หากกระทำได้ตามหลักการพื้นฐานของระบบกฎหมายภายใน รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อให้มีการใช้ที่เหมาะสมซึ่งการจัดส่งภายใต้การควบคุมภายในความเป็นไปได้ และภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายภายในของรัฐภาคีนั้น และเมื่อเห็นสมควรเพื่อให้มีการใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษอย่างอื่น เช่น การเฝ้าติดตามโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์หรือการเฝ้าติดตามในรูปแบบอื่น ๆ และการปฏิบัติการลับ โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐนั้นภายในดินแดนของตนเพื่อความมุ่งประสงค์ในการต่อต้านอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพก็ได้

2. เพื่อความมุ่งประสงค์ในการสืบสวนสอบสวนความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง รัฐภาคีจะได้รับการส่งเสริมให้ทำความตกลงหรือข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคีที่เหมาะสมตามความจำเป็น เพื่อใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษเหล่านั้นในบริบทของความร่วมมือในระดับระหว่าง

ประเทศ จะต้องจัดทำและถือปฏิบัติตามความตกลงหรือข้อตกลงนั้นโดยสอดคล้องกับ หลักการความเท่าเทียมกันของอธิปไตยแห่งรัฐอย่างเต็มที่และจะต้องมีการดำเนินการอย่างเคร่งครัดตามข้อกำหนดของความตกลงหรือข้อตกลงเหล่านั้น

3. ในกรณีที่ไม่มีความตกลงหรือการจัดการดังที่ระบุไว้ในวรรค 2 ของมาตรานี้ การตัดสินใจที่จะใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษดังกล่าวในระดับระหว่างประเทศจะต้องกระทำเป็นรายกรณีไป และหากมีความจำเป็นอาจนำข้อตกลงและความเข้าใจระหว่างกันในเรื่องทางการเงินมาพิจารณาด้วย โดยคำนึงถึงเขตอำนาจของรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง

4. การตัดสินใจที่จะใช้การจัดส่งภายใต้การควบคุม ในระดับระหว่างประเทศอาจให้รวมถึงวิธีการ เช่น การสกัดและอนุญาตให้สิ่งของยังคงสภาพเดิม หรือมีการเคลื่อนย้ายหรือสับเปลี่ยนทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้ด้วยความยินยอมของรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 21

การโอนการดำเนินคดีอาญา

รัฐภาคีจะต้องพิจารณาความเป็นไปได้สำหรับการโอนการดำเนินคดีแก่กัน สำหรับการฟ้องคดีอาญาในความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง หากพิจารณาว่าการโอนเช่นว่านั้นจะเป็นเพื่อประโยชน์กระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเขตอำนาจหลายเขตโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความสำคัญแก่การฟ้องคดี

มาตรา 22

การจัดทำทะเบียนประวัติทางอาชญากรรม

ภายใต้ข้อกำหนดและเพื่อความมุ่งประสงค์ที่เห็นว่าเหมาะสม รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจรับเอามาตรการทางกฎหมายหรือมาตรการอื่นเช่นว่าเท่าที่จำเป็น เพื่อนำคำตัดสินว่ากระทำผิดที่เคยได้รับครั้งใด ๆ ในอีกรัฐหนึ่งของผู้กระทำผิดที่ถูกกล่าวหามาคำนึงถึงด้วย เพื่อความมุ่งประสงค์ในการใช้เป็นข้อสนเทศในการดำเนินคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง

มาตรา 23

การกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดอาญา

รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมายหรืออื่น ๆ เท่าที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้เป็นความผิดอาญา เมื่อกระทำโดยเจตนาซึ่ง

(ก) การใช้กำลังทางกายภาพ การข่มขู่หรือการทำให้กลัว หรือการให้สัญญา ยื่นข้อเสนอ หรือให้ประโยชน์ที่มีควรได้เพื่อจูงใจให้ให้การเท็จ หรือเพื่อแทรกแซงการให้การหรือการเสนอพยานหลักฐานในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่อนุสัญญาคุ้มครองครอบคลุมถึง

(ข) การใช้กำลังทางกายภาพ การข่มขู่ หรือการทำให้กลัวเพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในงานยุติธรรม หรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่อนุสัญญาคุ้มครองครอบคลุมถึง ไม่มีข้อความใดในอนุวรรคนี้ที่จะทำเสื่อมสิทธิของรัฐภาคีที่จะมีกฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่ประเภทอื่นของรัฐ

มาตรา 24

การคุ้มครองพยาน

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการทั้งหลายที่เหมาะสมภายในวิถีทางของตนหรือให้ความคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพแก่พยานจากการแก้แค้นหรือข่มขู่ที่อาจเกิดขึ้นได้ในการดำเนินคดีซึ่งพยานผู้นั้นเป็นผู้ให้การที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญา และแก่ญาติและบุคคลอื่นที่ใกล้ชิดกับพยานผู้นั้นตามความเหมาะสม

2. มาตรการทั้งหลายที่อาจเป็นไปได้ตามวรรค 1 ของมาตรานี้จะรวมถึงสิทธิ นอกจากประการอื่นแล้วและโดยไม่ทำให้เสื่อมสิทธิของจำเลย รวมทั้งสิ้นที่พึงมีโดยชอบ

(ก) การกำหนดวิธีการให้ความคุ้มครองทางกายภาพแก่ตัวบุคคลเช่นว่า เช่นภายในขอบเขตที่จำเป็นและกระทำได้ การย้ายบุคคลเหล่านั้นไปอยู่ที่อื่น และเท่าที่เห็นจำเป็น การไม่เปิดเผยหรือจำกัดการเปิดเผยข้อสนเทศเกี่ยวกับรูปพรรณและที่อยู่ของบุคคลเช่นว่า

(ข) จัดให้มีกฎเกณฑ์ทางพยานหลักฐานที่อนุญาตให้คำให้การของพยานสามารถกระทำได้ในลักษณะที่ทำให้แน่ใจว่าพยานได้รับความปลอดภัย เช่น อนุญาตให้มีคำให้การผ่านการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร เช่น การติดต่อผ่านวิดีโอทัศน์ หรือวิธีการอื่นที่เพียงพอ

3. รัฐภาคีจะต้องพิจารณาจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงกับรัฐอื่นเพื่อย้ายบุคคลที่อ้างถึงในวรรคที่ 1 ของมาตรานี้ไปอยู่ที่อื่น
4. บทบัญญัติของมาตรานี้จะนำไปใช้กับผู้เสียหายเท่าที่บุคคลเหล่านั้นต้องเป็นพยานด้วย

มาตรา 25

การให้ความช่วยเหลือและการคุ้มครองผู้เสียหาย

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่เหมาะสมภายในวิถีทางของตนที่จะให้ความช่วยเหลือและความคุ้มครองแก่ผู้เสียหายของการกระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง โดยเฉพาะในกรณีที่มีการคุกคามที่จะแก้แค้น หรือข่มขู่
2. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะกำหนดวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถเข้าถึงการใช้ค่าทดแทนและการกลับคืนสู่ฐานะเดิมแก่ผู้เสียหายของการกระทำความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้
3. ภายใต้กฎหมายภายในของตน รัฐภาคีแต่ละรัฐจะทำให้ความเห็นและความห่วงกังวลของผู้เสียหายได้รับการนำเสนอและพิจารณาในขั้นตอนที่เหมาะสมของการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดในลักษณะที่ไม่ทำให้เสื่อมสิทธิของจำเลย

มาตรา 26

มาตรการที่จะขยายความร่วมมือกับหน่วยงานที่ใช้บังคับกฎหมาย

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้บุคคลผู้เข้าร่วมหรือที่ได้เข้าร่วมแล้วในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร
  - (ก) ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อความมุ่งประสงค์ในการสืบสวนและใช้เป็นพยานหลักฐานในเรื่องต่าง ๆ เช่น
    - (i) รูปพรรณ ลักษณะ องค์ประกอบ โครงสร้าง ที่อยู่หรือกิจกรรมของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร
    - (ii) ความเกี่ยวโยง รวมทั้งความเกี่ยวโยงในระดับระหว่างประเทศกับกลุ่มอาชญากรรมอื่น ๆ ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร
    - (iii) ความผิดต่าง ๆ ที่กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรได้กระทำหรืออาจกระทำ

(ข) ให้ความช่วยเหลือตามข้อเท็จจริงอย่างเป็นรูปธรรมแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการคัดถอนทรัพยากรหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมของกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

2. ในกรณีที่เหมาะสม รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณาให้มีความเป็นไปได้ที่จะลดโทษบุคคลที่ถูกกล่าวหา ซึ่งให้ความร่วมมือที่สำคัญต่อการสืบสวนหรือการป้องกันความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้

3. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณาให้มีความเป็นไปได้ที่จะให้ความคุ้มกันจากการป้องกันต่อบุคคลผู้ให้ความร่วมมือที่สำคัญต่อการสืบสวน หรือการป้องกันความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้ ตามหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในของตน

4. ความคุ้มครองบุคคลเช่นว่านั้นจะต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 24 ของอนุสัญญานี้

5. หากบุคคลที่อ้างถึงในวรรค 1 ของมาตรานี้ซึ่งถูกพบตัวในรัฐภาคีหนึ่งเป็นผู้ที่สามารถให้ความร่วมมือที่สำคัญแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบของอีกรัฐภาคีหนึ่ง รัฐภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งหลายอาจพิจารณาจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดให้รัฐภาคีอื่นมีการปฏิบัติที่เป็นไปได้ตามที่ระบุในวรรค 2 และ 3 ของอนุสัญญานี้ตามกฎหมายภายในของตน

มาตรา 27

ความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมาย

1. รัฐภาคีจะร่วมมือซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด โดยสอดคล้องกับระบบกฎหมายและการปกครองภายในของตนเพื่อขยายประสิทธิผลของการดำเนินการใช้บังคับกฎหมายที่จะต่อสู้กับความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง รัฐภาคีแต่ละรัฐจะรับเอามาตรการที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะ

(ก) เพื่อขยายและหากจำเป็น เพื่อจัดตั้งช่องทางของการติดต่อระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจ ตัวแทนและหน่วยงานให้บริการของตนเพื่ออำนวยความสะดวกให้มีการแลกเปลี่ยนอย่างปลอดภัยและรวดเร็วซึ่งข้อสนเทศที่เกี่ยวข้องกับทุกแง่มุมของความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้ รวมทั้งการเชื่อมโยงกับกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาอื่น ๆ หากรัฐภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งหลายเห็นว่าเหมาะสม

(ข) เพื่อร่วมมือกับรัฐภาคีอื่นในการดำเนินการสอบสวนที่เกี่ยวกับความผิดต่าง ๆ ที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้ในเรื่อง

(i) รูปพรรณ ที่อยู่ และกิจกรรมของบุคคลผู้ต้องสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับ ความผิดเช่นว่า หรือที่อยู่ของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

(ii) การเคลื่อนย้ายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเช่นว่า

(iii) การเคลื่อนย้ายทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นที่ใช้หรือตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิดเช่นว่า

(ค) เพื่อให้สิ่งของหรือปริมาณของวัตถุที่จำเป็นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการวิเคราะห์หรือสืบสวนสอบสวน

(ง) เพื่ออำนวยความสะดวกในการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจ ตัวแทนและหน่วยงานให้บริการของรัฐภาคีเหล่านั้น และเพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ รวมทั้งการส่งเจ้าหน้าที่ติดต่อประสานงานไปประจำการภายใต้บังคับของความตกลงทวิภาคีหรือข้อตกลงย่อยระหว่างรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง

(จ) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อสนเทศกับรัฐภาคีอื่นในเรื่องวิधिทาง และวิธีการที่ใช้โดยกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร รวมทั้งในกรณีที่เกี่ยวข้อง เส้นทางและยานพาหนะและการใช้หลักฐานแสดงตัวปลอม เอกสารที่แก้ไขหรือปลอมแปลงหรือวิधिทางอื่นในการปกปิดกิจกรรมของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(ฉ) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อสนเทศและประสานมาตรการด้านการปกครองและมาตรการอื่นที่ได้นำมาใช้ตามความเหมาะสมเพื่อความมุ่งประสงค์ของการชี้ความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึงได้แต่เนิ่น ๆ

3. เพื่อที่จะทำให้มีผลต่ออนุสัญญานี้ รัฐภาคีจะพิจารณาจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงแบบทวิภาคีหรือพหุภาคี ว่าด้วยความร่วมมือโดยตรงระหว่างหน่วยงานด้านการบังคับใช้กฎหมาย และหากความตกลงหรือข้อตกลงย่อยดังกล่าวมีอยู่แล้ว ก็ให้พิจารณาแก้ไขในกรณีที่ไม่มีความตกลงหรือข้อตกลงย่อยดังกล่าวระหว่างรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง รัฐภาคีดังกล่าวอาจพิจารณาให้อนุสัญญานี้เป็นพื้นฐานสำหรับความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมายระหว่างกันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้ เมื่อใดที่เหมาะสม รัฐภาคีจะต้องใช้ประโยชน์จากความตกลงหรือข้อตกลงย่อยอย่างเต็มที่ รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศหรือองค์การระดับ ภูมิภาคด้วยเพื่อขยายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านการบังคับใช้กฎหมายของตน

4. รัฐภาคีจะต้องพยายามที่จะร่วมมือภายใต้วิधिทางของตนเพื่อตอบโต้กับอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่กระทำผ่านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

มาตรา 28

การเก็บรวบรวม การแลกเปลี่ยนและการวิเคราะห์ข้อสนเทศเกี่ยวกับลักษณะของอาชญากรรม ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณาที่จะวิเคราะห์แนวโน้มของอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรในอาณาเขตของตน สภาวะการณ์ที่อาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรปฏิบัติงานรวมทั้งกลุ่มสาขาอาชีพและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง โดยหารือกับประชาคมด้านวิทยาศาสตร์และวิชาการ
2. รัฐภาคีจะต้องพิจารณาที่จะพัฒนาและแบ่งปันความชำนาญในเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมของอาชญากรรมที่มีการจัดตั้งเป็นองค์กรซึ่งกันและกัน และผ่านองค์การระหว่างประเทศหรือองค์กรระดับภูมิภาคเพื่อความมุ่งประสงค์ดังกล่าว คำนิยาม มาตรฐานและระเบียบที่เป็นเช่นเดียวกันควรได้รับการพัฒนาและนำมาใช้ตามความเหมาะสม
3. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพิจารณาที่จะติดตามนโยบายและมาตรการที่ทำอยู่จริงของตนเพื่อต่อสู้กับอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและทำการประเมินประสิทธิภาพและสมรรถภาพของตน

มาตรา 29

ความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมและวิชาการ

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องริเริ่ม พัฒนา หรือปรับปรุงแผนงานฝึกอบรมเฉพาะด้านเท่าที่จำเป็นสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย รวมถึงพนักงานอัยการผู้ไต่สวนคดีและเจ้าหน้าที่ศุลกากรและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ผู้มีหน้าที่ในการป้องกัน สืบสวนและควบคุมความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึงแผนงานฝึกอบรมดังกล่าวอาจฝึกอบรมดังกล่าวจะต้องเกี่ยวข้องโดยเฉพาะกับเรื่อง ดังต่อไปนี้
  - (ก) วิธีการที่ใช้ในการป้องกัน สืบสวนและควบคุมความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง
  - (ข) เส้นทางและเทคนิคที่ใช้ โดยบุคคลผู้ต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึงรวมถึงในรัฐผ่านแดนและมาตรการตอบโต้ที่เหมาะสม
  - (ค) การเฝ้าระวังการเคลื่อนไหวของสินค้าที่นำเข้าหรือส่งออกโดยผิดกฎหมาย
  - (ง) การสืบสวนและการเฝ้าระวังการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่น และวิธีการที่ใช้สำหรับการโอนปิด

หรืออำพรางทรัพย์สินที่ได้จาก อาชญากรรม ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นดังกล่าว รวมทั้งวิธีการที่ใช้ในการต่อต้านการฟอกเงินและอาชญากรรมทางการเงินอื่น

(จ) การรวบรวมพยานหลักฐาน

(ฉ) เทคนิคการควบคุมในเขตการค้าเสรีและเมืองท่าปลอดภาษี

(ช) เทคนิคและอุปกรณ์ในการบังคับใช้กฎหมายที่ทันสมัย รวมทั้งการเฝ้าติดตาม โดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ การจัดส่งภายใต้การควบคุม และการปฏิบัติการลับ

(ซ) วิธีการที่ใช้ในการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่กระทำ โดยการใช้คอมพิวเตอร์ เครือข่ายโทรคมนาคม หรือเทคโนโลยีทันสมัยในรูปแบบอื่น และ

(ณ) วิธีการที่ใช้ในการคุ้มครองผู้เสียหายและพยาน

2. รัฐภาคีจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการวางแผนและการนำไปปฏิบัติซึ่งงานวิจัย และแผนงานฝึกอบรมที่จัดทำขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนความชำนาญในด้านที่อ้างถึงในวรรค 1 ของ มาตรานี้ และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นที่เหมาะสม จะต้องใช้ในกรณีที่เหมาะสมซึ่งการประชุม และการสัมมนาในระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศด้วย เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและเพื่อ กระตุ้น ให้มีการอภิปรายในปัญหาที่ห่วงใยร่วมกัน รวมทั้งปัญหาและความต้องการพิเศษของรัฐ ผ่านแดน

3. รัฐภาคีจะส่งเสริมความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมและวิชาการที่จะอำนวยความสะดวก แก่การส่งผู้ร้ายข้ามแดนและความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน ความช่วยเหลือด้านการฝึ กอบรมและวิชาการดังกล่าวอาจรวมถึงการฝึกอบรมด้านภาษา การช่วยปฏิบัติงานและการแลกเปลี่ยน ระหว่างเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานหรือผู้ประสานงานกลางที่มีความรับผิดชอบเกี่ยวข้อง

4. ในกรณีที่มีความตกลงหรือข้อตกลงในระดับทวิภาคีและพหุภาคีอยู่แล้ว รัฐภาคีจะต้อง เสริมสร้างภายในขอบเขตที่จำเป็นซึ่งความพยายามที่จะให้มีกิจกรรมด้านการฝึกอบรมและการปฏิบัติ การให้มากที่สุดภายในองค์การระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ และภายในความตกลงหรือ ข้อตกลงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับทวิภาคีและพหุภาคี

มาตรา 30

มาตรการอื่น : การปฏิบัติตามอนุสัญญาผ่านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ
และความช่วยเหลือทาง วิชาการ

1. รัฐภาคีจะต้องใช้มาตรการที่นำไปสู่การปฏิบัติตามอนุสัญญานับน้ออย่างสูงสุดเท่าที่จะ เป็นไปได้ ผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศโดยคำนึงถึงผลกระทบในทางลบของอาชญากรรมที่ จัดตั้งในลักษณะองค์กรต่อสังคมโดยรวม โดยเฉพาะต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. รัฐภาคีจะใช้ความพยายามอย่างเป็นทางการที่จะเป็นไปได้ และในการประสานงานซึ่งกันและกัน รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศและองค์การระดับภูมิภาค

(ก) เพื่อเพิ่มความร่วมมือของคนในระดับต่าง ๆ กับประเทศกำลังพัฒนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถของประเทศเหล่านั้นที่จะป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(ข) เพื่อเพิ่มความช่วยเหลือด้านการเงินและด้านวัตถุ เพื่อสนับสนุนความพยายามของประเทศกำลังพัฒนาที่จะต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อช่วยเหลือประเทศเหล่านั้นในการปฏิบัติตามอนุสัญญาอย่างสัมฤทธิ์ผล

(ค) เพื่อจัดความช่วยเหลือด้านวิชาการให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่านทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อช่วยเหลือประเทศเหล่านั้นในการตอบสนองความต้องการสำหรับการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวรัฐภาคีจะต้องพยายามที่จะบริจาค โดยสมัครใจอย่างพอเพียงและสม่ำเสมอให้กับบัญชีที่ได้จัดไว้เฉพาะเพื่อความมุ่งประสงค์ในกลไกการจัดหาทุนขององค์การสหประชาชาติรัฐภาคีอาจให้การพิจารณาเป็นพิเศษ โดยสอดคล้องกับกฎหมายภายในและบทบัญญัติแห่งอนุสัญญานี้ที่จะบริจาคให้กับบัญชีดังกล่าวเป็นจำนวนร้อยละของเงิน หรือมูลค่าที่เทียบเท่าของทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม หรือทรัพย์สินที่ยึดมาได้ ตามบทบัญญัติของอนุสัญญานี้ด้วย

(ง) เพื่อส่งเสริมและเชิญชวนรัฐและสถาบันการเงินอื่น ตามที่เหมาะสมให้เข้าร่วมกับตนในความพยายามตามมาตรานี้ โดยเฉพาะด้วยการจัดให้มีแผนงานฝึกอบรมและอุปกรณ์ที่สมัยใหม่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาให้มากขึ้น เพื่อที่จะช่วยเหลือประเทศเหล่านั้นในการบรรลุถึงความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้

3. เท่าที่จะเป็นไปได้ มาตรการเหล่านี้จะต้องไม่กระทบต่อข้อผูกพันด้านความช่วยเหลือต่างประเทศที่มีอยู่ หรือต่อข้อตกลงด้านความร่วมมือทางการเงินอื่นในระดับทวิภาคี ระดับภูมิภาค หรือระดับระหว่างประเทศ

4. รัฐภาคีอาจจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงระดับทวิภาคีหรือพหุภาคีว่าด้วยความช่วยเหลือด้านวัตถุและการจัดการ โดยคำนึงถึงข้อตกลงด้านการเงินที่จำเป็นสำหรับวิธีการของความร่วมมือระหว่างประเทศที่กำหนดไว้โดยอนุสัญญานี้เพื่อให้เกิดประสิทธิผล และสำหรับการป้องกันการสืบสวนและการควบคุมอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

2. รัฐภาคีจะใช้ความพยายามอย่างเป็นรูปธรรมเท่าที่จะเป็นไปได้ และในการประสานงานซึ่งกันและกัน รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศและองค์การระดับภูมิภาค

(ก) เพื่อเพิ่มความร่วมมือของคนในระดับต่าง ๆ กับประเทศกำลังพัฒนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถของประเทศเหล่านั้นที่จะป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(ข) เพื่อเพิ่มความช่วยเหลือด้านการเงินและด้านวัตถุ เพื่อสนับสนุนความพยายามของประเทศกำลังพัฒนาที่จะต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อช่วยเหลือประเทศเหล่านั้นในการปฏิบัติตามอนุสัญญาอย่างสัมฤทธิ์ผล

(ค) เพื่อจัดความช่วยเหลือด้านวิชาการให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่านทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อช่วยเหลือประเทศเหล่านั้นในการตอบสนองความต้องการสำหรับการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวรัฐภาคีจะต้องพยายามที่จะบริจาคโดยสมัครใจอย่างพอเพียงและสม่ำเสมอให้กับบัญชีที่ได้จัดไว้เฉพาะเพื่อความมุ่งประสงค์ในกลไกการจัดหาทุนขององค์การสหประชาชาติรัฐภาคีอาจให้การพิจารณาเป็นพิเศษ โดยสอดคล้องกับกฎหมายภายในและบทบัญญัติแห่งอนุสัญญานี้ที่จะบริจาคให้กับบัญชีดังกล่าวเป็นจำนวนร้อยละของเงิน หรือมูลค่าที่เทียบเท่าของทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม หรือทรัพย์สินที่ยึดมาได้ ตามบทบัญญัติของอนุสัญญานี้ด้วย

(ง) เพื่อส่งเสริมและเชิญชวนรัฐและสถาบันการเงินอื่น ตามที่เหมาะสมให้เข้าร่วมกับตนในความพยายามตามมาตรานี้ โดยเฉพาะด้วยการจัดให้มีแผนงานฝึกอบรมและอุปกรณ์ที่สมัยใหม่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาให้มากขึ้น เพื่อที่จะช่วยเหลือประเทศเหล่านั้นในการบรรลุถึงความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้

3. เท่าที่จะเป็นไปได้ มาตรการเหล่านี้จะต้องไม่กระทบต่อข้อผูกพันด้านความช่วยเหลือต่างประเทศที่มีอยู่ หรือต่อข้อตกลงด้านความร่วมมือทางการเงินอื่นในระดับทวิภาคี ระดับภูมิภาค หรือระดับระหว่างประเทศ

4. รัฐภาคีอาจจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงระดับทวิภาคีหรือพหุภาคีว่าด้วยเรื่องความช่วยเหลือด้านวัตถุและการจัดการ โดยคำนึงถึงข้อตกลงด้านการเงินที่จำเป็นสำหรับวิธีการของความร่วมมือระหว่างประเทศที่กำหนดไว้โดยอนุสัญญานี้เพื่อให้เกิดประสิทธิผล และสำหรับการป้องกันการสืบสวนและการควบคุมอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

มาตรา 31

การป้องกัน

1. รัฐภาคีจะพยายามพัฒนาและประเมินผลโครงการระดับชาติ และจะพยายามจัดตั้งและส่งเสริมแนวปฏิบัติและนโยบายที่ดีที่สุด โดยมีเป้าหมายในการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

2. รัฐภาคีจะพยายาม โดยสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในของตนที่จะลดโอกาสที่มีอยู่หรือที่จะมีในอนาคตสำหรับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่จะมีส่วนร่วมในตลาดการค้าที่ชอบด้วยกฎหมายด้วยทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมด้วยมาตรการนิติบัญญัติ มาตรการบริหารหรือมาตรการอื่นตามความเหมาะสม มาตรการเหล่านี้ควรจะมุ่ง

(ก) การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างงานด้านการบังคับใช้กฎหมาย หรือ อัยการ และกับกิจการเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาคอุตสาหกรรม

(ข) การส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานและกระบวนการที่กำหนดขึ้นเพื่อพิทักษ์ความซื่อสัตย์สุจริตของกิจการของรัฐและกิจการเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประมวลกฎหมายประพจน์ ปฏิบัติสำหรับวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำหรับทนายความ เจ้าหน้าที่รับรองเอกสาร ที่ปรึกษา ด้านภาษีอากรและนักบัญชี

(ค) การป้องกันการใช้โดยมิชอบของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งกระบวนการประกวดราคาที่จัดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และซึ่งเงินอุดหนุนและการอนุญาตที่อนุมัติโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อกิจกรรมด้านการพาณิชย์

(ง) การป้องกันการใช้โดยมิชอบซึ่งนิติบุคคล โดยกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร มาตรการดังกล่าวนี้สามารถรวมถึง

(i) การจัดตั้งให้มีบันทึกสาธารณะของนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาซึ่งเกี่ยวข้องในการจัดตั้ง การจัดการและการลงทุนในนิติบุคคล

(ii) การแนะนำความเป็นไปได้ในการกำหนดให้บุคคลซึ่งถูกพิพากษาว่ากระทำความคิดที่อันสำคัญนี้ครอบคลุมถึงขาดคุณสมบัติโดยคำสั่งศาล หรือโดยวิธีการอื่นใดที่เหมาะสมจากการทำหน้าที่เป็นกรรมการของนิติบุคคลที่ก่อตั้งภายในเขตอำนาจของรัฐภาคีนั้นเป็นระยะเวลาตามสมควร

(iii) การจัดตั้งให้มีบันทึกแห่งชาติของบุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติจากการทำหน้าที่เป็นกรรมการของนิติบุคคล และ

(iv) การแลกเปลี่ยนข้อสนเทศที่อยู่ในบันทึกที่อ้างถึงในอนุวรรค (i) และ (iii) กับ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐบาลอื่น

3. รัฐภาคีจะพยายามส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคมของบุคคลซึ่งถูกพิพากษาว่ากระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง

4. รัฐภาคีจะพยายามประเมินตราสารทางกฎหมายและแนวทางปฏิบัติด้านการบริหารที่มีอยู่และเกี่ยวข้องเป็นระยะ ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจพบจุดอ่อนของกฎหมายและแนวทางปฏิบัตินั้นต่อการใช้ในทางมิชอบ โดยกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

5. รัฐภาคีจะพยายามส่งเสริมความตระหนักรู้ของสาธารณะเกี่ยวกับการมีอยู่ สาเหตุ ความร้ายแรง และภัยคุกคามที่เกิดขึ้นของอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร อาจมีการเผยแพร่ข้อสนเทศในกรณีที่เหมาะสมผ่านสื่อมวลชนและข้อสนเทศนั้นจะต้องรวมถึงมาตรการที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมดังกล่าว

6. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องแจ้งต่อเลขาธิการสหประชาชาติซึ่งชื่อและที่อยู่ของเจ้าหน้าที่ ซึ่งสามารถช่วยรัฐภาคีอื่นในการพัฒนามาตรการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

7. ในกรณีที่เหมาะสมกับภาคีจะต้องประสานงานซึ่งกันและกัน และประสานงานกับองค์การที่เกี่ยวข้องในระดับระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค ในการส่งเสริมและการพัฒนา มาตรการที่อ้างถึงในมาตรานี้ การประสานงานนี้รวมถึงการมีส่วนร่วมในโครงการระหว่างประเทศที่มีเป้าหมายในการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ตัวอย่างเช่น โดยการลดความรุนแรงของสถานการณ์ที่ทำให้กลุ่มซึ่งถูกละเลยทางสังคมอ่อนแอต่อการกระทำอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

มาตรา 32

การประชุมของภาคีแห่งอนุสัญญา

1. การประชุมของภาคีแห่งอนุสัญญาจะได้จัดตั้งขึ้นเพื่อปรับปรุงความสามารถของรัฐภาคีที่จะต่อสู้กับอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และเพื่อส่งเสริมและทบทวนการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้

2. เลขาธิการสหประชาชาติจะต้องจัดให้มีการประชุมของภาคีไม่ช้ากว่าหนึ่งปีหลังจากที่อนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับ ที่ประชุมของภาคีจะรับรองข้อบังคับ วิธีการดำเนินการและข้อบังคับที่ควบคุมกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในวรรค 3 และ 4 ของมาตรานี้ (รวมถึงระเบียบเกี่ยวกับการชำระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการดำเนินกิจกรรมเหล่านั้น)

3. ที่ประชุมของภาคีจะต้องตกลงเห็นชอบด้วยกันเกี่ยวกับกลไกเพื่อบรรลุความมุ่งประสงค์ที่อ้างในวรรค 1 ของมาตรานี้ รวมทั้ง

(ก) อำนาจความสะดวกแก่กิจกรรมที่ทำโดยรัฐภาคีภายใต้มาตรา 29, 30 และ 31 ของอนุสัญญาฯ รวมทั้งโดยส่งเสริมการระดมการบริจาคโดยสมัครใจ

(ข) อำนาจความสะดวกการแลกเปลี่ยนข้อสนเทศระหว่างรัฐภาคีในเรื่องรูปแบบและแนวโน้มของอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และในเรื่องการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จในการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

(ค) ร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ องค์การระดับภูมิภาค และองค์การเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(ง) ทบทวนการปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ เป็นระยะ

(จ) จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงอนุสัญญาฯ และการปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ

4. เพื่อความมุ่งประสงค์ในวรรค 3 (ง) และ (จ) ของมาตรานี้ ที่ประชุมของภาคีจะต้องได้ความรู้ที่จำเป็นเกี่ยวกับมาตรการที่รัฐภาคีใช้ในการปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ และความยากลำบากที่รัฐภาคีจะต้องเผชิญในการดำเนินการดังกล่าว โดยผ่านข้อสนเทศที่รัฐภาคีจัดให้ และโดยผ่านกลไกการทบทวนเพิ่มเติมที่อาจจัดตั้งขึ้น โดยที่ประชุมของภาคี

5. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะจัดให้ที่ประชุมของภาคีซึ่งข้อสนเทศเกี่ยวกับโครงการ แผนงาน และการปฏิบัติของตน รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายและทางบริหารเพื่อปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ ตามที่ที่ประชุมของภาคีกำหนด

มาตรา 33

ฝ่ายเลขานุการ

1. เลขานุการสหประชาชาติจะต้องจัดให้มีบริการด้านเลขานุการที่จำเป็นแก่ที่ประชุมของภาคีแห่งอนุสัญญาฯ

2. ฝ่ายเลขานุการจะต้อง

(ก) ช่วยที่ประชุมของภาคีในการดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 32 ของอนุสัญญาฯ และเตรียมการและจัดให้มีบริการที่จำเป็นสำหรับการประชุมของที่ประชุมของภาคี

(ข) เมื่อได้รับการร้องขอ ช่วยรัฐภาคีในการจัดข้อสนเทศให้แก่ที่ประชุมของภาคีตามที่ได้คาดไว้ในมาตรา 32 วรรค 5 ของอนุสัญญาฯ และ

(ค) ทำให้แน่ใจว่าจะมีการประสานงานที่จำเป็นกับฝ่ายเลขานุการขององค์การระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 34
การปฏิบัติตามอนุสัญญา

1. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่จำเป็น รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายและทางบริหาร ที่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎหมายในของตน เพื่อป้องกันการปฏิบัติตามพันธกรณีของตนภายใต้อนุสัญญานี้
2. จะต้องกำหนดความผิดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 5, 6, 8 และ 23 ของอนุสัญญานี้ไว้ในกฎหมายภายในของรัฐภาคีแต่ละรัฐ โดยมีต้องมีลักษณะข้ามชาติหรือความเกี่ยวข้องของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 วรรค 1 ของอนุสัญญานี้ เว้นแต่ในกรณีที่มาตรา 5 ของอนุสัญญานี้กำหนดให้ต้องมีความเกี่ยวข้องของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร
3. รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจรับเอามาตรการที่เคร่งครัดหรือรุนแรงกว่ามาตรการที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้เพื่อการป้องกันและต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

มาตรา 35
การระงับข้อพิพาท

1. รัฐภาคีจะต้องพยายามระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการตีความหรือการใช้บังคับอนุสัญญานี้ โดยการเจรจา
2. ข้อพิพาทใด ๆ ระหว่างรัฐภาคีสองรัฐหรือมากกว่าเกี่ยวกับการตีความหรือการใช้บังคับอนุสัญญานี้ ซึ่งไม่สามารถระงับได้โดยการเจรจาในระยะเวลาอันควรจะต้องส่งไปเพื่อการอนุญาโตตุลาการ ตามคำร้องขอของรัฐภาคีคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด หากพ้นระยะเวลาหกเดือนหลักจากวันที่มีคำร้องขอให้มีการอนุญาโตตุลาการ รัฐภาคีคู่พิพาทยังไม่สามารถตกลงกันได้ในการจัดตั้งคณะอนุญาโตตุลาการ รัฐภาคีคู่พิพาทรัฐใดรัฐหนึ่งอาจส่งข้อพิพาทดังกล่าวต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศโดยการร้องขอตามธรรมนูญของศาลนั้น
3. ในเวลาที่มีการลงนาม การให้สัตยาบัน การยอมรับ หรือการเห็นชอบ หรือการภาคยานุวัติอนุสัญญานี้ รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจประกาศว่าไม่ถือว่าตนถูกผูกพันโดยวรรค 2 ของมาตรานี้ รัฐภาคีอื่นจะต้องไม่ถูกผูกพันโดยวรรค 2 ของมาตรานี้ในส่วนที่เกี่ยวกับรัฐภาคีใดที่ได้ทำข้อสงวนดังกล่าว

4. รัฐภาคีใดที่ได้ทำข้อสงวนไว้ตามวรรค 3 ของมาตรานี้ อาจถอนข้อสงวนนั้นเมื่อใดก็ได้ โดยการแจ้งไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ

มาตรา 36

การลงนาม การให้สัตยาบัน การยอมรับ การให้ความเห็นชอบและการภาคยานุวัติ

1. อนุสัญญานี้จะเปิดให้ทุกรัฐลงนามตั้งแต่วันที่ 12 ถึง 15 ธันวาคม ค.ศ. 2000 ที่เมืองปาเลร์โม ประเทศอิตาลีและภายหลังจากนั้นที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก จนถึงวันที่ 12 ธันวาคม ค.ศ. 2002

2. อนุสัญญานี้จะเปิดให้ลงนามโดยองค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคด้วย โดยเงื่อนไขว่าจะต้องมีรัฐสมาชิกขององค์การนั้นอย่างน้อยหนึ่งรัฐได้ลงนามอนุสัญญาตามวรรคที่ 1 ของมาตรานี้แล้ว

3. อนุสัญญานี้จะต้องได้รับการให้สัตยาบัน การยอมรับ หรือการให้ความเห็นชอบ สัตยาบันสาร สารยอมรับหรือสารให้ความเห็นชอบจะต้องมอบให้กับเลขาธิการสหประชาชาติ องค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคอาจมอบสัตยาบันสาร สารยอมรับหรือสารให้ความเห็นชอบของตน หากมีรัฐสมาชิกขององค์การนั้นอย่างน้อยหนึ่งรัฐได้กระทำเช่นเดียวกันในสัตยาบันสาร สารยอมรับหรือสารให้ความเห็นชอบนั้น องค์การเช่นว่าจะต้องประกาศขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของตนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้บังคับของอนุสัญญานี้ องค์การเช่นว่าจะต้องแจ้งผู้เก็บรักษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกัขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของตนด้วย

4. อนุสัญญานี้เปิดให้มีการภาคยานุวัติโดยรัฐใด ๆ หรือองค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคใด ๆ ที่มีรัฐสมาชิกอย่างน้อยหนึ่งรัฐเป็นภาคีอนุสัญญานี้ ภาคยานุวัติสารจะต้องมอบให้กับเลขาธิการสหประชาชาติ ในเวลาที่ภาคยานุวัติ องค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคจะต้องประกาศขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของตนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้บังคับของอนุสัญญานี้ องค์การเช่นว่าจะต้องแจ้งผู้เก็บรักษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกัขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของตนด้วย

มาตรา 37

ความสัมพันธ์กับพิธีสาร

1. อนุสัญญานี้อาจเพิ่มเติมด้วยพิธีสารหนึ่งฉบับหรือมากกว่าก็ได้
2. เพื่อที่จะเป็นภาคีของพิธีสารฉบับหนึ่ง รัฐหรือองค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคจะต้องเป็นภาคีอนุสัญญานี้ด้วย
3. รัฐภาคีอนุสัญญานี้จะไม่ผูกพันโดยพิธีสาร เว้นแต่รัฐนั้นได้เป็นภาคีพิธีสารตามบทบัญญัติของพิธีสารนั้น
4. พิธีสารใด ๆ ของอนุสัญญาจะได้รับการตีความร่วมกับอนุสัญญานี้ โดยคำนึงถึงความมุ่งประสงค์ของพิธีสารนั้น

มาตรา 38

การมีผลใช้บังคับ

1. อนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่เก้าสิบภายหลังจากวันที่มีการมอบสัตยาบันสาร สารยอมรับหรือสารให้ความเห็นชอบหรือภาคยานุวัติสาร ฉบับที่ 40 เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรคนี้ สารใดที่มอบโดยองค์การ การรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคจะไม่นับเป็นเพิ่มจากสารที่ได้มอบไว้แล้วโดยรัฐสมาชิกขององค์การเช่นว่า
2. สำหรับรัฐแต่ละรัฐหรือองค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคแต่ละองค์การที่ให้สัตยาบันยอมรับ เห็นชอบหรือภาคยานุวัติอนุสัญญานี้หลังการมอบดังกล่าวฉบับที่ 40 อนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่สามสิบหลังจากวันที่มอบสารที่เกี่ยวข้องของรัฐหรือองค์การเช่นว่า

มาตรา 39

การแก้ไข

1. หลังจากครบห้าปีจากการมีผลใช้บังคับของอนุสัญญานี้ รัฐภาคีรัฐหนึ่งอาจเสนอข้อแก้ไขและยื่นเสนอต่อเลขาธิการสหประชาชาติ ผู้ซึ่งภายหลังจากนั้นจะแจ้งข้อแก้ไขที่ได้รับการเสนอไปยังรัฐภาคีทั้งหลาย และไปยังที่ประชุมของภาคีของอนุสัญญา เพื่อความมุ่งประสงค์ในการพิจารณาและตัดสินใจเสนอนั้น ที่ประชุมของภาคีจะให้ความพยายามทุกทางที่จะบรรลุฉันทมติในข้อแก้ไขแต่ละข้อหากความพยายามทั้งหมดที่จะบรรลุฉันทมติได้ถูกใช้จนหมดและไม่สามารถบรรลุข้อตกลง

ใด ๆ ได้ ข้อแก้ไขจะได้รับการรับรองด้วยคะแนนเสียงข้างมากสองในสามของรัฐภาคีที่เข้าร่วมประชุมและลงคะแนนเสียงในการประชุมของที่ประชุมภาคีเป็นวิธีการสุดท้าย

2. องค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคในเรื่องที่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของตนจะใช้สิทธิลงคะแนนเสียงภายใต้ข้อนี้ด้วยจำนวนคะแนนเสียงเท่ากับจำนวนของรัฐสมาชิกขององค์การที่เป็นรัฐภาคีของอนุสัญญานี้ องค์การเช่นว่าจะต้องไม่ใช่สิทธิลงคะแนนเสียงหากสมาชิกขององค์การนั้นใช้สิทธิของตนและกลับกันฉันใดก็ฉันนั้น

3. ข้อแก้ไขที่ได้รับการรับรองตามวรรค 1 ของมาตรานี้จะต้องได้รับการสัตยาบันการยอมรับหรือการให้ความเห็นชอบโดยรัฐภาคี

4. ข้อแก้ไขที่ได้รับการรับรองตามวรรค 1 ของมาตรานี้จะมีผลใช้บังคับต่อรัฐภาคีในวันที่เก้าสิบหลังจากวันที่ได้มอบสัตยาบันสาร สารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบต่อข้อแก้ไข เช่นว่าแก่เลขาธิการสหประชาชาติ

5. เมื่อข้อแก้ไขมีผลใช้บังคับ จะมีผลผูกพันกับรัฐภาคีทั้งหลายที่ได้แสดงความยินยอมของตนที่จะผูกพันตามข้อแก้ไขนั้น รัฐภาคีอื่นจะยังคงผูกพันด้วยข้อบทของอนุสัญญานี้ และข้อแก้ไขอื่น ๆ ก่อนหน้านี้ที่รัฐภาคีเหล่านี้ได้ให้สัตยาบันสาร สารยอมรับ หรือสารให้ความเห็นชอบแล้ว

มาตรา 40

การเพิกถอน

1. รัฐภาคีอาจถอนตัวจากอนุสัญญานี้ โดยการแจ้งอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรถึงเลขาธิการสหประชาชาติการเพิกถอนเช่นว่าจะมีผลหนึ่งปีหลังจากวันที่เลขาธิการสหประชาชาติได้รับการแจ้งนั้น

2. องค์การการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจจะยุติการเป็นภาคีอนุสัญญานี้เมื่อรัฐสมาชิกทั้งหมดขององค์การนั้นได้เพิกถอนตัวแล้ว

3. การเพิกถอนตัวจากอนุสัญญาตามวรรค 1 ของมาตรานี้จะก่อให้เกิดการเพิกถอนจากพิธีสารของอนุสัญญาด้วย

มาตรา 41

การเก็บรักษาและภาษา

1. เลขานุการสหประชาชาติได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เก็บรักษาอนุสัญญา
2. ต้นฉบับของอนุสัญญานี้ ซึ่งด้วยบทภาษาอาหรับ ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษารัสเซีย และภาษาสเปน มีความถูกต้องเท่าเทียมกัน จะต้องมอบไว้ที่เลขานุการสหประชาชาติ เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มที่ลงนามข้างท้ายนี้ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้อง โดยรัฐบาลของผู้ลงนามเหล่านั้น ได้ลงนามในอนุสัญญานี้

ประวัติผู้เขียน

ร้อยโทหญิง นิรมล รางฆานูร สำเร็จการศึกษาปริญญานิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เมื่อปีการศึกษา พ.ศ. 2538 และเข้าศึกษาในระดับปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เมื่อปี พ.ศ. 2542

ประวัติการทำงาน	ปี 2539	นิติกร กรมบังคับคดี
	ปี 2541	แผนกกำลังพล กรมพระธรรมนูญ กระทรวงกลาโหม
	ปี 2542	ฝ่ายวิชาการ สำนักตุลาการทหาร กรมพระธรรมนูญ กระทรวงกลาโหม จนถึงปัจจุบัน

ประวัติผู้เขียน

ร้อยโทหญิง นิรมล รางฆางกูร สำเร็จการศึกษาปริญญานิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เมื่อปีการศึกษา พ.ศ. 2538 และเข้าศึกษาในระดับปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เมื่อปี พ.ศ. 2542

ประวัติการทำงาน	ปี 2539	นิติกร กรมบังคับคดี
	ปี 2541	แผนกกำลังพล กรมพระธรรมนูญ กระทรวงกลาโหม
	ปี 2542	ฝ่ายวิชาการ สำนักตุลาการทหาร กรมพระธรรมนูญ กระทรวงกลาโหม จนถึงปัจจุบัน